Smotra projekata – 2024.
iz građanskog odgoja i obrazovanja

NAKLADNIK
Agencija za odgoj i obrazovanje
Donje Svetice 38, 10000 Zagreb
www.azoo.hr

ZA NAKLADNIKA
v. d. ravnatelja Daria Kurtić, prof.

@ Agencija za odgoj i obrazovanje

ZBORNIK PRIREDILI
Andreja Silić
Tomislav Ogrinšak

Pripremljeno u Agenciji za odgoj i obrazovanje
2024.

O PROVEDENOJ DŽAVNOJ SMOTRI PROJEKATA IZ GRAĐANSKGO ODGOJA I OBRAZOVANJA I DRUGIH MEĐUPREDMETNIH TEMA – PROJEKT GRAĐANIN U ŠKOLSKOJ GODINI 2023/2024.

Ove je godine po dvadest i šesti put održana državna Smotra projekata iz građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema – Projekt građanin.
Zahvaljujemo svima koji su pomogli da se smotra razvija i opstane. Također zahvaljujemo svima koji su sudjelovali u proteklih četvrt stoljeća u stručnim usavršavanjima vezanim uz provedbu metode Projekt građanin, svim sudionicima smotri (na županijskoj razini i državnoj razini) te čestitamo svim učenicima i njihovim mentorima u provedbi projekata.
Cilj rješavanja problema na temelju metode Projekt građanin te tako i Smotre bio je i jest omogućiti učenicima osnovnih i srednjih škola stjecanje građanske kompetencije, praktičnog političkog obrazovanja usmjerenog na razvoj dobrobiti društvene zajednice, razvoj poduzetnosti i ostalih ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje.
Što su učenici radili?
Prepoznavali i rješavali manje, ali važne probleme društvene zajednice te su pritom odabirali problem kojim će se razred ili skupina baviti po demokratskoj proceduri, istraživali problem podjelom zaduženja grupama i pojedincima, dokumentirali svoje istraživanje, pretraživali medije, tragali za informacijma putem interneta, pretraživali znanstvene izvore, anketirali ili razgovorali sa stručnjacima za problem koji su istraživali, predlagali rješenja kroz grupni rad i raspravu, utvrđivali jake i slabe strana predloženih rješenja, oblikovali glavne politike za rješenje problema i alternativne politike, izrađivali plan provedbe projekta, provodili rješenja problema u suradnji s učiteljima, nastavnicima, roditeljima, stručnjacima i predstavnicima lokalne zajednice. Svaki je projekt imao ostvarene rezultate, a na kraju su učenici zajedno s mentorima davali i osvrt tijekom njegove provedbe.

Takav oblik projektne nastava ostvarivao se kroz najmanje sedam koraka da se očuva demokratska procedura rješavanja problema, ali i svi procesni dijelovi projekta. Znanjem projektnog planiranja učenici su stekli vještine koje će trebati kasnije u područjima svojega profesionalnog i građanskog života. Takvo učenje namijenjeno je učenicima razredne nastave i predmetne nastave osnovnih škola te učenicima srednjih škola.

Rad na projektu planira se tako da uključuje interdisciplinarni pristup u oblikovanju rada s učenicima kao što su: čitanje, diskusija, pisanje, istraživanje činjenica, obrada anketnih upitnika, rješavanje problema u malim skupinama, socijalno učenje, učenje kako učiti, poduzetništvo, tehnike suradničkog učenja, igra uloga, proučavanje zakona i Ustava RH-a, pisanje dopisa, molbi, kontaktiranje s osobama iz javnog života i predstavnicima vlasti, javni nastup itd.

Tijekom rada na projektu učenici u suradnji s roditeljima i učiteljima izabiru problem, sustavno ga istražuju, dokumentiraju i oblikuju plan rješavanja problema. U ostvarivanju projekta uspostavlja se suradnja s roditeljima, stručnjacima, predstavnicima vlasti, medija, ljudima iz lokalne zajednice u čiju nadležnost spada rješavanje problema. Da bi se došlo do odgovarajućeg izbora i rješenja problema u nastavnom procesu, planiraju se sljedeće dionice:

1. Izbor problema
2. Istraživanje društvene važnosti problema
3. Oblikovanje mogućih rješenja problema
4. Izbor najboljeg pristupa rješenju problema
5. Razvoj plana akcije

6. Predstavljanje plana akcije široj zajednici
7. Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema.

Prilikom predstavljanja korišteni su portfelj i dokumentacijska mapa. Na portfelj se stavljaju reprezentativni dokumenti (fotografije, isječci iz novina, rezultati ankete, članci zakona, tekstualni zapisi učenika i drugi važni materijali prikupljeni i nastali u pojedinim koracima rješavanja problema).
Učenici stječu mogućnost da u tijeku rješavanja problema koriste sva svoja znanja koja su stekli iz drugih predmeta – povijesti, hrvatskog, stranog jezika, zemljopisa, matematike i tako dalje. U pravilu dožive uspjeh u javnosti sa svojim rješenjem problema jer nadležna tijela najčešće ostanu bez argumenata odbijanja i neprihvaćanja budući da su učenici unaprijed sve dobro osmislili i pripremili odgovore na moguća odbijanja i odlaganja i to ne samo verbalno već i dokumentarno u obliku dokumentacijske mape, a također su dobro izučili sve odgovarajuće propise. To mogu biti prijedlozi da se postavi semafor na prometnici kojom prelaze do škole radi njihove sigurnosti i zaštite, da se uskladi red vožnje javnog prijevoza, ako su đaci putnici da ne moraju dugo čekati na prijevoz, postavljanje kontejnera da se ne onečišćuje okoliš škole, uređenje školskog igrališta itd. Važno je istaknuti da oni ne iniciraju rješavanje problema već dolaze s gotovim prijedlogom njegova rješenja. Doživljeni uspjeh i mogućnost djelovanja je izvor motivacije: smanjuje se osjećaj bespomoćnosti, jača se samopouzdanje, poboljšava se odnos prema sebi i prema školi, destruktivnu, buntovničku energiji mladih kroz ovakvo smisleno i svrhovito praktično učenje učenici pretvaraju u pozitivnu, konstruktivnu snagu.

Teme i ciljevi projekata kojima su se učenici bavili ove školske godine bili su:
poticanje učenika na čitanje raznih vrsta književnih djela te međusobno motiviranje učenika u čitanju i izboru knjiga, promicanje aktivnog uključivanja učenika u donošenje osobnih odluka, zaštita okoliša i odgovorno ponašanje prema prirodi (preuzimanje aktivne uloge učenika u brizi za ptice stanarice), važnost razvrstavanja otpada i recikliranja u svakodnevnom životu, predstavljanje vlastitog mjesta (Legrad), osvijestiti vlasnike kućnih ljubimce da ne puštaju pse u školski vrt jer time ugrožavaju sigurnost učenika i onečišćuju okoliš, po čemu je škola posebna, održavanje prometnih radionica pomoću kojih će učenici biti osposobljeni za sudjelovanje u prometu kao vozači bicikala, zaštita mentalnog zdravlja učenika, upoznavanje i predstavljanje mjesta u kojem učenici žive, njegovanje i promicanje nematerijalne kulturne baštine s naglaskom na povijesne osobe zaprešićkog kraja, upoznavanje učenika s kulturnom i prirodnom baštinom grada Solina, poticanje razvoja osobnog i zavičajnog identiteta djece, povećati usmjerenu pažnju učenika u školskim aktivnostima za vrijeme nastave i u aktivnostima kod kuće, sigurno kretanje učenik i siguran boravak u neposrednoj blizini škole, Promocija mjesta kroz originalne rukotvorine, važnost tjelesnog vježbanja i zdrave prehrane za cjelokupno fizičko i psihičko zdravlje učenika, Integrirati učenike nižih. razreda u odgojno obrazovni proces što boljom prilagodbom bez većeg stresa, nezadovoljstva i nesigurnosti uz pomoć starijih učenika, stjecanje znanja o mjesnom govoru kao sastavnom dijelu hrvatskoga književnog jezika, rasvjeta ključna za povećanje osjećaja sigurnosti u našem kvartu, uređenje okoliša škole koje doprinosi pozitivnim aktivnostima u školi, održivi razvoj i načini uštede energenata, učestalost korištenja engleskih riječi u svakodnevnom govoru, komercijalizacije blagdana, korištenje društvenih mreža u pozitivne svrhe, razvijanje kod učenika zelene vještine, STEM vještine, kreativnost i poduzetničkog duha kao oblika društvenog korisnog učenja, kako razvijati odgovornost među ljudima – osobito među djecom, pružanje potpore Sunčekima, osobama s intelektualnim oštećenjima s područja gradova Ivanec i Lepoglava te općina Maruševec, Klenovnik, Donja Voća i Bednja, upoznavanje starih običaja i kulturnog nasljeđa svojega kraja te stvaranje pozitivnog odnosa prema vrijednostima baštine, sportskim

aktivnostima učenika radi očuvanja zdravlja, oživljavanje lika i djela poznatoga hrvatskog književnika Gustava Krkleca, zbrinjavanje i recikliranje staklenog otpada, slobodno vrijeme učenika, smanjivanje i sprečavanje internetskog vršnjačkog nasilja među učenicima, uljudno, odgovorno i prihvatljivo ponašanje te stvaranje atmosfere međusobnog uvažavanja i poštivanja u sigurnom digitalnom okruženju, pravilno odlaganje otpada i recikliranje, očuvane kulturne baštine zavičaja – senzibiliziranje lokalnih vlasti i institucija za drugo izdanje/ reprint Rječnika govora otoka Vrgade, poticanje zdrave prehrane u školskoj kuhinji, očuvanje jezične kulture, omogućiti svim učenicima osnovnih škola u Republici Hrvatskoj posjet NP Plitvička jezera po povlaštenoj cijeni tijekom cijele godine, stjecanje praktičnog znanja o funkcioniranju svojega grada, pozitivan odnos prema javnom dobru u lokalnoj zajednici, očuvati stara i zaboravljena jela zavičaja, čuvanje zdravlja i prirode upotrebom prirodnih higijenskih i kozmetičkih proizvoda koji se mogu samostalno izraditi, mogućnosti korištenja slobodnog vremena za vrijeme odmora, očuvanje i zaštita tradicije i običaja mjesta, prednosti, nedostaci i opasnostima na internetu i prevencija *cyberbullinga*, prevencija diskriminacije, u demokratsko odlučivanje u školi, štetan utjecaj e-cigareta po zdravlje učenika i prevencija konzumacije duhanskih proizvoda, očuvanje prirodne baštine, provedba dodatnih obrazovnih sadržaja u vrtićima i osnovnom školama u domeni sigurnosti u prometu u gradu Bjelovaru i u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, kako vrijeme provedeno u javnom prijevozu pretvoriti u dobro iskorišteno vrijeme, izmjena zakona da bi srednjoškolci imali pravo raditi i tijekom školske godine, a ne samo tijekom praznika, odgovoran odnos prema vlastitoj budućnosti i izboru karijere, kako učenicima boravak u školi učiniti ugodnijim, uređenje školskog vrta, problem onečišćenja bukom u školskom okruženju i u lokalnoj zajednici, unaprjeđivanje informiranost mladih u Republici Hrvatskoj o obrazovnim opcijama, pružanje podrške karijernom vođenju i jačanje dostupnost informacija o stipendijama i programima prakse, napušteni psi i njihovo udomljavanje, važnost poznavanja prometnih zakona i pravila prilikom vožnje električnih romobila, štetnost konzumiranja duhana, stvaranje internetske stranice Up2Date Mladi u svrhu informiranja mladih o nadolazećim događajima, radionicama, iskazivanje potreba za volonterima i slično u Gradu Slatini, problem ovisnosti mladih o mobitelima i društvenim mrežama, promicanje aktivnog uključivanja učenika u donošenje odluka vezanih za formiranje vlasti, odnosno na sudjelovanje na izborima, olakšavanje učenicima osmih razreda osnovnih škola na području Grada Čakovca kroz razne zajedničke aktivnosti sa srednjoškolcima prelazak u srednju školu kao novu životnu sredinu, razvijanje međugeneracijske solidarnosti, poboljšanje kvalitete života starijih osoba te senzibiliziranje mlađih generacija za probleme osoba treće životne dobi, odgovorno korištenje novih tehnologija i alata uz maksimalnu prilagodljivost brzim promjenama, poticanje učenika na razmišljanje o posljedicama tetoviranja, društveno poduzetništvo te da li kao učenici mogu sudjelovati u društvenom poduzetništvu, informiranje i senzibiliziranje javnosti o čuvanju kulturne baštine kao osnovi društvenog razvoja i opstanka, istraživanje života i djela Fausta Vrančića i poticanje interesa za tematiku manjinskih i deprivilegiranih skupina u Hrvatskoj s naglaskom na Rome.

Državna razina smotre održana je 18. svibnja 2024. u OŠ Grigora Viteza u Zagrebu.

mr. sc Tomislav Ogrinšak
viši savjetnik za nacionalne programe

Projekti građanskoga odgoja i obrazovanja iz područja ranog i predškolskog odgoja

Projekti građanskoga odgoja i obrazovanja iz područja ranog i predškolskog odgoja

mr. sc. Andreja Silić
viša savjetnica za predškolski odgoj
koordinatorica *Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske za područje ranog i predškolskog odgoja*

Projekti odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u području ranog i predškolskog odgoja

U ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, poticanje kompetencija za ljudska prava i demokratsko građanstvo ključno je za postavljanje temelja za aktivno i angažirano građanstvo. Ove kompetencije obuhvaćaju niz znanja, vještina, stavova i vrijednosti koje djeci pomažu razumjeti, poštivati i podržavati ljudska prava i demokratska načela.
U području razvijanja socijalnih i građanskih kompetencija, je tijekom pedagoške godine 2023/24. ostvareno niz kvalitetnih projekata u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, kao odraz kvalitetnoga djelovanja odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja u dječjim vrtićima na području Republike Hrvatske.
Dana 22. i 23. svibnja 2024. održana je u Gradskoj knjižnici Slavonski Brod u Slavonskom Brodu 20. Državna smotra projekata u području Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske, u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.
Posebna pozornost pridana je ostvarivanju građanskog odgoja i obrazovanja u dječjim vrtićima s naglaskom na stvaranju kurikuluma GOO-a u području RPOO-a, na temelju višegodišnjih kvalitetnih primjera iz odgojno-obrazovne prakse.
Višegodišnja stručna usavršavanja u području građanskog odgoja i obrazovanja, sustavno organiziranje regionalnih i državnih smotri projekata te stvaranje mreže kvalitetnih koordinatora, u suradnji je s vanjskim suradnicima – procjeniteljima projekata pridonijeli su većem broju kvalitetnih projekata, s razvidnim i mjerljivim postignućima: dubljim razumijevanjem i postizanjem više razine kvalitete djelovanja u odgojno-obrazovnoj praksi.
Pozornost je također pridana ljudskim pravima i demokratskom građanstvu u digitalnom okruženju; ključnim znanjima, kompetencijama i resursima za uspješno ostvarivanje međuljudske i građanke kompetencije u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja; ostvarivanju kompetencija i ishoda učenja građanskog odgoja i obrazovanja u dječjem vrtiću; participaciji djeteta, od sudjelovanja u odabiru aktivnosti do sudjelovanja u odlučivanju.
Rezultat višegodišnjega rada odrazio se na kvalitetnije razumijevanje, planiranje, ostvarivanje i prezentiranje novih projekata. Nova znanja i kompetencije također su prepoznatljivi zbog okolnosti djelovanja na mreži od 2020. godine, a koje su pridonijele bržem i djelotvornijem načinu učenja i primjeni stečenih znanja u okviru digitalnih kompetencija, medijske pismenosti svih sudionika, posebice odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja u dječjim vrtićima. U relativno kratkom razdoblju učinjeni su bitni pomaci te prihvaćeni novi načini djelovanja, koji su ubrzo postali novi standard u djelovanju i praćenju ostvarivanja kvalitete odgojno-obrazovne prakse.
Tijekom travnja i svibnja 2024. godine organizirano je šest regionalnih smotri projekata, na kojima je prikazano šezdeset projekata te je sudjelovalo 459 odgojno-obrazovnih radnika. Odabrani projekti su na kvalitetan način prikazani te je iskazana viša razina funkcionalne, informatičke, informacijske te drugih pismenosti svih sudionika projekata. Jasno je prikazana

usvojenost novih znanja, stavova i vještina te kvalitativno novi oblici ponašanja i komunikacije, primjenjivost u svakodnevnom životu te pozitivno ozračje u kojem su ostvarene pojedine aktivnosti.

Za državnu razinu odabrana su dvadeset projekata, koji zadovoljavaju više razine postignuća prema postavljenim kriterijima kvalitete. U prikazanim projektima bile su zastupljene sve dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja, što je na poseban način ukazivalo na razinu kvalitete stručnih znanja odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja za rad s djecom, njihovim roditeljima i vanjskim suradnicima u području građanskog odgoja i obrazovanja. Nove, iskazane kompetencije, znanja i vještine također su bile odraz suvremenih zbivanja i njihovih aktualnih interesa i potreba djece, njihovih roditelja i odgojitelja.

Bilo je također razvidno da su iskazani ciljevi, kompetencije koje su razvijane u pojedinom projektu te očekivani ishodi i postignuća zahvaćali bitne segmente življenja u kontekstu suvremenoga društva. Osim kvalitetnoga promišljanja odgojno-obrazovnoga konteksta za ostvarivanje projekata, posebna kvaliteta uočena je u načinu odabira područja i tema projekata, koji su doista relevantni za život djece. Nadalje, iskazana je također i viša razina promišljanja i osiguravanja uvjeta za aktivnu uključenost djece u svim razinama provođenja projekata. Osim iskazanih postignuća s obzirom na dinamične odnose i interakcije u projektima, zamjetna je bila viša razina kvalitete u istraživanju, stvaralaštvu i konstruktivnom ponašanju djece.

Predstavljeni projekti na ovogodišnjim regionalnim i državnoj smotri projekata bavili su se ključnim kompetencijama koje uključuju:

- poštivanje različitosti: poticanje djece da cijene i slave razlike u kulturi, jeziku i uvjerenjima promiče poštivanje različitosti i ljudskih prava;
- kritičko razmišljanje: poučavanje djece da kritički razmišljaju o društvenim pitanjima, poštenju i pravdi povećava njihovu sposobnost propitivanja i izazivanja nepravde;
- empatija i suosjećanje: njegovanje empatije prema drugima i poticanje osjećaja suosjećanja pomaže djeci da shvate važnost brige za druge i suprotstavljanja diskriminaciji;
- donošenje odluka i rješavanje problema: pružanje mogućnosti djeci da se uključe u procese donošenja odluka i zajedničko rješavanje problema osnažuje ih da postanu aktivni sudionici demokratskih procesa;
- rješavanje sukoba: podučavanje djece strategijama mirnog rješavanja sukoba promiče kulturu dijaloga, kompromisa i poštovanja različitih mišljenja;
- sudjelovanje i građanski angažman: poticanje djece na sudjelovanje u grupnim aktivnostima, raspravama i projektima zajednice potiče osjećaj građanske odgovornosti i aktivnog građanstva.

Promicanjem ovih kompetencija u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, odgajatelji mogu pridonijeti razvoju informiranih, odgovornih i suosjećajnih budućih građana koji su predani poštivanju ljudskih prava i demokratskih vrijednosti.

PROGRAM DRŽAVNE SMOTRE PROJEKATA U PODRUČJU
NACIONALNOG PROGRAMA ODGOJA I OBRAZOVANJA ZA LJUDSKA PRAVA I DEMOKRATSKO GRAĐANSTVO VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE
U ORGANIZACIJI AGENCIJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjesto održavanja: Gradska knjižnica Slavonski Brod,
Trg Stjepana Miletića 12, Slavonski Brod
22. i 23. svibnja 2024.

Koordinatorica smotre za predškolski odgoj i obrazovanje:
mr. sc. Andreja Silić, viša savjetnica za predškolski odgoj
e-mail: andreja.silic@azoo.hr

Srijeda **22. 5. 2024.**		
10.30 – – – 11.00	Registracija sudionika	
11.00 – 11.15	Svečano otvaranje državne smotre projekata Pozdravne riječi uzvanika	mr. sc. Andreja Silić
11.15 – 11.35	Uvodna riječ koordinatorice *Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Republike Hrvatske* za područje predškolskog odgoja Važnost kvalitetnog ostvarivanja *Nacionalnog programa* Kriteriji za vrednovanje	mr. sc. Andreja Silić
11.35 – 12.35	Odgojiteljske kompetencije za aktivno zagovaranje i podršku pravima djece u institucionalnom RPOO-u	izv. prof. dr. sc. Ivana Visković
12.35 – 13.35	Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika 1. Kućica za knjige, DV Videk, Prigorje Brdovečko 2. Knjiga o meni, DV Zvirek, Stubičke Toplice	glavni procjenitelj izv. prof. dr. sc. Ivana Visković članovi Povjerenstva za procjenu projekata: Mirela Peić, mag. praesc. educ., odgojitelj savjetnik Vedrana Debijađi, prof. ped.,

	3. Naši *recepti* za ljutnju, DV Velika Gorica, Velika Gorica 4. Stari bunari, DV Dugo Selo, Dugo Selo 5. Ljepota našega grada je u njegovoj različitost, DV Vinkovci, Vinkovci 6. Znam, činim, Dječji vrtić, Fijolica, Prelog	stručni suradnik savjetnik Klementina Komorčec, mag. praesc. educ., ravnatelj Dina Rendulić, prof. ped., ravnatelj Snježana Kovačićek, odgojitelj mentor Arijana Plahutar, stručni suradnik savjetnik mr. sc. Andreja Silić, AZOO
13.35 – 14.15	Stanka	
14.15 – 15.45	Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika 1. Slatki vrt, DV Ivana Brlić Mažuranić, Slavonski Brod 2. Osjećaji su ok, DV Požega, Požega 3. Ruke djeteta kao zalog za budućnosti – – – tradicijske igračke, Dječji vrtić Srednjaci 4. Hodati u tuđim cipelama, Dječji vrtić En ten tini 5. Čuvajmo naš okoliš, Dječji vrtić Vedri dani	glavni procjenitelj: Iva Zenzerović Šloser, prof. pedagogije. i sociologije članovi Povjerenstva za procjenu projekata: Nikolina Fišer-Sedinić, odgojitelj savjetnik Loreta Prgin, prof. ped., stručni suradnik pedagog Kristina Ljubić, mag. praesc. educ., ravnatelj Nataša Novak, odgojitelj savjetnik Asija Murica, prof. ped., stručni suradnik mentor Vlasta Doričić, mag. praesc. educ. Luja Zamečnik, prof., AZOO
15.45 – 16.00	Rasprava o prezentiranim projektima Dogovor o rasporedu aktivnosti tijekom narednoga dana	Svi sudionici skupa
Četvrtak 23. 5. 2024.		
9.00 – – – 9.30	Registracija sudionika	
9.30 – 9.40	Osvrt na prethodni dan i uvod u program drugoga dana regionalne smotre projekata GOO-a	mr. sc. Andreja Silić

9.40 – 10.40	Odgojiteljske kompetencije za aktivno zagovaranje i podršku dječjim pravima u ustanovama RPOO-a	doc. dr. sc. Ana Žnidarec Čučković
10.40 – 12.10	Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika 1. Smeće u koš baci i uživaj u eko bajci, Dječji vrtić Cipelica, PO Pirgo, Čakovec 2. Točkica Tiija, Dječji vrtić Maslačak Đurđevac 3. Bombončići smo mi, uvijek spremni pomoći, Dječji vrtić Radost, Ludbreg 4. Stopama Ivane Brlić Mažuranić, DV Potjeh, Slavonski Brod	glavni procjenitelj: članovi Povjerenstva za procjenu projekata: Ivančica Žeravica, odgojitelj savjetnik Jelena Kulišić, prof. predškolskog odgoja, odgojitelj savjetnik Franica Lasić, prof. predškolskog odgoja, ravnateljica Zorana Butorac, prof. predškolskog odgoja, ravnateljica Ivana Roglić, stručna suradnica pedagoginja., DV Cvit Mediterana, Split Adrijana Gajski, odgojitelj mentor Luja Zamečnik, prof., AZOO
12.10 – 13.10	Stanka	
13.10 – 14.10	Razumijevanje aktivnosti i sudjelovanja djeteta u odgojno-obrazovnim procesima u dječjem vrtiću	doc. dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić
14.10 – 15.40	Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika 1. Kako se gradi prijateljstvo, Dječji vrtić Sunčana 2. Upoznajmo jedni druge, DV Rijeka, CPO Maestral, PPO Rastočine 3. Djeca i mladi za starije, Dječji vrtić More, Rijeka 4. I moj glas se čuje, DV Mala kuća, Mokošica	glavni procjenitelj: doc. dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić članovi Povjerenstva za procjenu projekata: Renatom Stipanov, odgojitelj mentor Mirjanom Miočić, mag. praesc. educ., ravnateljica Hamira Perković, odgojitelj savjetnik Klaudija Krmpotić, odgojitelj savjetnik Sanja Sajko, odgojitelj savjetnik Željka Požgaj, mag. praesc. educ Monika Dragun, prof. ped. Dubravka Albert, prof. ped. mr. sc. Andreja Silić

	5. Dječjim koracima kroz baštinu Arbanasa, DV Sunce, PO Vladimir Nazor, Zadar	
15.40 – 16.00	Rasprava o projektima Zaključci smotre	svi sudionici smotre projekata Luja Zamečnik, viša savjetnica, AZOO mr. sc. Andreja Silić, viša savjetnica AZOO

Sažeci projekata

1. **KUĆICA ZA KNJIGE**

Dječji vrtić: ***Videk***
Adresa: P. Beluhana 2b, Brdovec, 10291 Prigorje Brdovečko
Mob. 0997013034, **telefon**: 014008069, e-mail: www.dv-videk.hr
Voditeljice projekta: Nives Božić, odgojiteljica mentorica. Iva Vinković, odgojiteljica
Djeca: 26 djece, u dobi od 3.do 7.godine života.
Naziv odgojno-obrazovne skupine: The Dogs, odgojno obrazovna skupina u programu ranog učenja engleskog jezika u sklopu redovitog 10-satnog programa.
Područje unutar dimenzija: Kulturološka, društvena i gospodarska dimenzija građanskog odgoja – pravo na raspolaganje kulturnim dobrima, upoznavanje i učenje načina korištenja jedne od kulturnih institucija.
Ciljevi projekta: Interes za čitanje i posuđivanje knjiga i slikovnica. Proširiti dostupnost knjiga slikovnica djeci i njihovim roditeljima i društvenoj zajednici. Potaknuti roditelje da čitaju djeci.
Kompetencije razvijane u projektu: Inicijativa i poduzetništvo, kulturna svijest i izražavanje, komunikacija na materinskom i stranom jeziku, socijalna i digitalna kompetencija.
Opis projekta: Potaknuti dobrim iskustvima uključenih u projekt IBIS grafike *Naša mala knjižnica* odlučili smo se i mi uključiti. Da bismo znale od kuda polazimo, s djecom smo povele razgovor o tome imaju li kod kuće knjige i slikovnice? Tko im čita? Koliko im je poznata knjižnica? Izjave djece pokazale su da samo 50% djece imaju doticaj sa knjigama, dok 50 posto djece kod kuće nemaju nikakav doticaj s čitanjem knjiga i slikovnica. U knjižnicu je povremeno išlo smo 40 posto djece. Roditelji su potvrdili izjave djece. Kao razlog su naveli nedostatak vremena i nedostupnost knjiga s obzirom da u Brdovcu nema knjižnice, kao i nezainteresiranosti djece za čitanje. U suradnji s knjižničarkom Majom, organizirale smo posjet djece i roditelja u knjižnicu A. Kovačić u Zaprešiću, u popodnevnim satima. Nekoliko roditelja izjavilo je da nikada nije bilo u knjižnici. Djeca i roditelji obišli su knjižnicu. Knjižničarka Maja pričala je djeci priču, dok su roditelji imali prezentaciju kako mogu koristiti knjižnicu i koje sve aktivnosti za djecu postoje u knjižnici. Korištenje igraonice u knjižnici bio je veliki doživljaj, koji su dugo u vrtiću oživljavali i proigravali. Oni koji nisu bili učlanjeni, učlanili su se u knjižnicu i svi su posudili neku slikovnicu. Nakon posjeta djeca su izuzeto motivirana za formiranje knjižnice u sobi dnevnog boravka. Napravili su iskaznice, jedna mama je donirala žig, donijeli su i svoje slikovnice od kuće. Dogovorena su pravila korištenja knjižnice: *Pažljivo listaj slikovnice; Čuvaj ih da i drugi uživaju u njima; Posudi samo jednu slikovnicu; Kad pročitaš vrati. Ako želiš možeš od kuće donijeti još knjiga u našu knjižnicu*. Neka djeca nisu željela da drugi posuđuju njihove knjige. Bila su to češće mlađa djeca. Da bi to promijenile, napravile smo društvenu igru *Sakupi – posudi knjige*. U igri su slike njihovih omiljenih slikovnica. Pravila igre uključuju posudbu, razmjenu i odgovorno ponašanje prema knjigama. Jedni druge uče pravila i da ih je važno poštivati. Tako je problem riješen. Djeca su stekla veće povjerenje i dozvoljavala posuđivanje knjiga. Djevojčica Tena rekla je da je na moru bila u malenoj knjižnici na plaži i svakodnevno posuđivala knjige. Roditelji su čitali njoj i sestri. Predložila je da i mi to napravimo ispred vrtića. Nakon dogovaranja i traženja ideja na internetu, djeca rade skicu i crtaju kako žele da izgleda kućica za knjige. Sjetili su se da bi u izvedbi mogao pomoći domar vrtića. On je pristao i ponudio im rješenje izvedbe. Djeca su izabrala boje i samostalno obojala kućicu. Izradili su kutiju i obavijest o sakupljanju knjiga. Obišli su zaposlenike i sve odgojno-obrazovne skupine i zamolili ih da daruju knjige i slikovnice. Izradili su pozivnice i plakat za otvorenje. U

organizaciji otvorenja pomogla nam je ravnateljica Dina. Djeca su izradila pozivnice i plakat. Upriličili su svečano otvorenje. U goste su pozvani načelnik općine, ravnatelj obližnje škole, članovi mjesnog odbora, roditelji i djeca odgojno-obrazovnih skupina iz vrtića. Odgojiteljice su zamolile načelnika da djeci iz Brdovca plaća godišnju članarinu u knjižnici A. Kovačić u Zaprešiću, na što je on i pristao. TV-Zapad i lokalne novine sve su popratili. Mještani su pozvani da koriste kućicu za knjige. Na Dječjem Fašniku u Zaprešiću djeca su se maskirala u *knjige*. Svako dijete izabralo je omiljenu knjigu i lik iz te knjige. Kostimi su izrađivani s roditeljima na radionici i kod kuće. Nastup je bio zapažen i hvaljen od stručnog žirija. Osvojili smo prvu nagradu. O nastupu se dugo pričalo i prepričavalo. Svi smo bili silno ponosni.
Kod djece i roditelja se uočava veći interes za slikovnice i knjige. Roditelji čitaju djeci. Djeca slikovnice rado primaju kao poklon i odgovorno postupaju s knjigom. Imaju znanje o tome kako se mogu posuditi knjige i svi posjećuju knjižnicu. Mogu sudjelovati u razgovoru o književnim djelima (želja da se čita i vole slušati kada im se čita).

2. KNJIGA O MENI

Dječji vrtić: *Zvirek*
Adresa: Mlinarska cesta 34, Stubičke Toplice
Telefon/mob: 049 283 355; 091 283 3550
E-mail: zvirek@dv-zvirek.hr
Web stranica: https://www.dv-zvirek.hr/
Voditeljice: Lidija Kapac i Andreja Očko Krušelj
Odgojna skupina: srednja vrtićka „Pužeki“, 22 djece u dobi od 4 do 5 godina
Područje unutar dimenzija: društvena i kulturološka dimenzija.
Cilj projekta: Razvijanje djetetove pozitivne slike o sebi i poštovanja drugih, tolerancije i pozitivnog stava prema različitosti. Svijesti o različitim mogućnostima bilježenja vlastitih ideja. Razvijanje socijalnih i komunikacijskih vještina**.**
Kompetencije koje su razvijane u projektu: komunikacija na materinskome jeziku, socijalna i digitalna kompetencija.
Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu: Dijete prepoznaje svoje jake strane, zna osnovne podatke o sebi, stječe osjećaj pripadnosti skupini. Prepoznaje različitosti i sličnosti s drugima, vlastite i tuđe osjećaje, razvija empatiju, sluša što drugi govore; govori pred drugima, bilježi podatke o sebi. Stječe iskustvo bilježenja digitalnim tehnologijama.
Izvori i poticaji: aktivnosti iz područja rada na slici o sebi. Izrada *knjige o meni* – djeca promišljaju što će sadržavati; prikupljaju materijale, fotografije. Videodokumentacija *Moje predstavljanje*.
Opis projekta: Ideja i potreba za ovom temom proizašla je na početku pedagoške godine. Kroz aktivnosti *Upoznajemo jedni druge* djeca se teško izražavaju, nesigurna se, sramežljiva govoriti pred ostalima, nemaju svoje mišljenje. Uočena je potreba djece za jačanjem samopouzdanja te komunikacijskih i jezičnih vještina. Da bi potaknule razvoj spoznaje o sebi i osvijestile djetetove jake strane, odgojiteljice za svako dijete izrađuju knjigu. Projekt je planiran u dvije faze;
U prvoj fazi s djecom uređujemo njihovu knjigu. Aktivnostima *To sam ja, ne postoje ista dva, Ja i drugi* djeca upoznaju svoje *fizičko ja,* potičemo razvijanje socijalnih odnosa. Aktivnostima *Ja sam Pužek*, dio sam skupine osvješćujemo pripadnost skupini. Aktivnostima *Moja obitelj* predstavljamo svoje članove obitelji. Djeca s roditeljima izrađuju *Obiteljsko stablo*. U knjigu upisuju svoja postignuća.
U drugoj fazi projekta djeca uz pomoć knjige predstavljaju sebe. Svakodnevno se dogovaraju tko će se taj dan predstaviti. Čestitaju jedni drugima, bodre i motiviraju sramežljiviju djecu.

Odgojiteljice prije i nakon nastupa potiču djecu na izražavanje svojih emocija. Razgovaramo kako se naš prijatelj osjeća, možemo li mu pomoći. U dogovoru sa djecom odgojiteljice snimaju njihovo predstavljanje da bi kasnije mogli pogledati svoj video.
Ostvareni ishodi: Dijete spontano priča o sebi, izdvaja vlastito postignuće, ima bolje komunikacijske vještine. Navodi sličnosti i različitosti između sebe i prijatelja. Spoznaje da podatke o sebi može bilježiti na različite načine. Usvaja nove podatke o sebi, steče osjećaj pripadanja. Donosi odluku koji će dio knjige predstaviti. Stječe iskustvo da može govoriti pred drugima i u tome biti uspješno.
"Knjiga" je bila oblik podrške za sramežljiviju djecu. Prilikom predstavljanja djeca ohrabruju jedni druge.
Odgojiteljicama je rad na projektu pomogao u boljem razumijevanju kompetencija djece.
Projekt je predstavljen na roditeljskom sastanku, Odgojiteljskom vijeću, prilikom studijskog posjeta stručnjaka vrtiću, predstavnicima udruge HURID i posjetiteljima s Islanda.
Knjiga je poslužila djeci da predstave sebe tijekom sudjelovanja u projektu *Say hello to the world* u koji se skupina uključila u pedagošku godinu 2023/2024.
Razdoblje u kojem je projekt trajao: od listopada 2022. do lipnja 2023.

3. NAŠI *RECEPTI* ZA LJUTNJU

Dječji vrtić: ***Velika Gorica***
Adresa: Pucekovićeva 2, 10410 Velika Gorica
E-adresa: info@vrtic-vg.hr
Voditelj projekta: Višnja Orešković, odgojitelj mentor
Dob djece: 3-7 godina
Skupina: posebni dramsko-scenski program, 25-ero upisane djece
Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: društvena dimenzija
Područje unutar dimenzije: upravljanje emocijama, empatija
Kompetencije koje su razvijene u projektu: socioemocionalna kompetencija i komunikacija
Cilj projekta: Upravljanje emocijama u smislu njihovog jednostavnog i jasnog verbalnog izražavanja, konstruktivno nošenje s neugodnim situacijama te razumijevanje i uvažavanje emocija drugi
Očekivani ishodi: prepoznaje te jasno izražava svoje emocije, priča o svojim emocijama, kontrolira svoje emocije te promišlja o konstruktivnim načinima za nošenje s neugodnim situacijama, prepoznaje i uvažava emocije i potrebe drugih
Izvori i poticaji: Projekt je potaknut upisom dječaka Petra (školski obveznik) u skupinu početkom nove pedagoške godine koji je iskazivao ljutnju na neprihvatljive načine. To je potaknulo cijelu skupinu na promišljanje o emocijama, a dodatni poticaj je bila i slikovnica *Emociometar inspektora Kroka* autorice Susanne Isern koju je dječak Luka donio u skupinu te nam je slikovnica u suradnji s roditeljima i Lukom posuđena na duži period
Opis projekta : Početkom nove pedagoške godine 2023/24. u našu skupinu upisan je dječak Petar. Petar pokazuje veliki interes za konstruktivne igre leggo kockama pri čemu često prisvaja većinu kocaka za sebe i iskazuje ljutnju na neprihvatljive načine kada bi ga netko od djece zamolio dio kocaka (viče, odguruje djecu, plače). Budući se radi o skupini s usvojenim socioemocionalnim kompetencijama djeca iskazuju nezadovoljstvo i pokušavaju primijeniti konstruktivne načine za rješavanje neugodnih situacija koje su se i dalje ponavljale. Djeca su pokazivala potrebu za razgovaranjem i daljnjim pokušavanjem pronalaženja rješenja. Potaknut ovim događanjima u skupini Luka je u dogovoru s roditeljima donio slikovnicu *Emociometar inspektora Kroka* koja je potom pokrenula i obogatila cijeli projekt. Prostorno-materijalni kontekst kreirali smo situacijski te ga mijenjali i prilagođavali

prema potrebama i interesu djece. Budući da su djeca često primjećivala i verbalizirala Petrovo neprihvatljivo izražavanje ljutnje pokrenuli smo razgovor o ljutnji, što osjećamo u tijelu kada smo ljuti, promatrali međusobno izraze lica, verbalizirali što nas ljuti i na koji način izražavamo ljutnju. Djeca su predložila da odredimo mjesto u sobi za ljutnju te smo glazbenu drvenu kućicu privremeno pretvorili u *ljutilište* gdje su djeca prema potrebi mogla udarati u krpene vreće i družiti se s Ljutkom (lutka od kartona). Čitajući priče iz slikovnice *Emociometar inspektora Kroka* došli smo do zaključka da ljutnja ponekad može biti i izrazito jaka te da naše emocije mogu imati više razina po svojoj snazi: niska, srednja i visoka razina. Izradili smo *emociometar* i uspoređivali razine pojedinih emocija koje su se javljale u skupini. Djeca su pokazivala velik interes za likove iz slikovnice (Ljubi, Jupi, Tugomir, Mrguda, Gospođica Rumena) pa smo izradili štapne lutke kojima su djeca osmišljavala scenske igre. Na taj su način mogla scenskom lutkom izraziti vlastite doživljaje vezane uz emocije a jedna djevojčica je predložila da napravimo naše *recepte* za ljutnju. *Možeš otići iz igre ako vidiš da ti ljutnja raste* bio je jedan od *recepata* koji je predložio Mihael. Naše *recepte* za ljutnju često smo koristili te ih izložili i na roditeljski kutić *Ljutilište* je prema potrebi mijenjalo svoju namjenu pa je bilo i *Tugovalište* i *Sramilište* a uz Ljutka smo napravili i lutku Ljupku. Ljupka je u komunikaciji s djecom uvijek bila nasmijana, vedra, ljubazna, ponekad sramežljiva i djeca su zaključila da žele biti poput Ljupke (štapnom lutkom Ljupkom manipulirala su djeca i odgojiteljice u raznim svakodnevnim situacijama u skupini). Na taj način djeca su dolazila do spoznaja o vlastitim emocionalnim stanjima, nošenju s emocijama i njihovoj regulaciji te su i dalje pronalazila konstruktivne načine za rješavanje neugodnih situacija. To je znatno utjecalo i na Petra koji je usvojio socioemocionalne vještine te je bio spreman na kompromise i kontrolu vlastitih emocija koje bi jasno verbalizirao, dogovarao se s djecom i uvažavao potrebu drugih da verbaliziraju svoje nezadovoljstvo. Naše *recepte* za ljutnju koji su na panou u našoj skupini smo prema potrebama djece proširivali i nadopunjavali a projekt je zaokružen mjuziklom o emocijama koji smo pripremili za roditelje.
Ostvareni ishodi: Prepoznaje te jasno izražava svoje emocije, priča o svojim emocijama,kontrolira svoje emocije te promišlja o konstruktivnim načinima za nošenje s neugodnim situacijama, prepoznaje i uvažava emocije i potrebe drugih, prisutna spremnost za suradnju, dogovor i prihvaćanje kompromisa
Rzdoblje u kojem je projekt trajao: tijekom 2023/24. pedagoške godine.

4. STARI BUNARI

Dječji vrtić: *Dugo Selo*
Adresa: Perivoj Ivane Brlić Mažuranić 2., Dugo Selo
Kontakt: telefon/mobitel**:** 01 2775 5177 / 091 572-6342
faks: 01 2775 517
E-mail: ravnatelj@dvds.hr
Odgojitelji/stručni suradnici: Snježana Fuks – odgojiteljica, Zlata Brus – odgojiteljica, Nikolina Bošnjak – stručni suradnik pedagog
Djeca uključena u projekt: 34 djece od pet do sedam godina.
Ostali sudionici uključeni u projekt: roditelji, studentice PMF-a, građani grada Dugog Sela, gradska knjižnica, ravnateljica, Gradska uprava– Gradonačelnik grada Dugog Sela Nenad Panian i zamjenica Jasminka Kokot Bambić, Turistička zajednica grada Dugog Sela, Učilište grada Dugog Sela – radionica od gline, Hrvatska radio-televizija, voditeljica za komunalno gospodarstvo…
Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: kulturološka, ekološka
Područje unutar dimenzije: očuvanje kulturne baštine s naglaskom na materijalnu baštinu, korištenjem bunarske vode omogućiti racionalno korištenje i potrošnju vode.

Kompetencije koje su razvijane u projektu: socijalna i građanska kompetencija, komunikacija na materinskom jeziku, matematička kompetencija i osnove kompetencija u prirodoslovlju, učiti kako učiti, inicijativnost i poduzetnost i digitalna kompetencija.
Ciljevi projekta: upoznavanje s materijalnom i nematerijalnom kulturnom baštinom u neposrednoj okolini u kojoj živimo; potaknuti djecu i zajednicu na očuvanje bunara kao dijela kulturne baštine; potaknuti na racionalnu upotrebu vode korištenjem bunarske vode.
Očekivani ishodi učenja: usvajanje novih znanja o bunarima, očuvanje bunara kao izvora vode u funkciji racionalnog korištenja vodenog blaga, pismo inicijative gradskoj upravi u svrhu očuvanja bunara kao dijela kulturne baštine, inicijativa djece prepoznata i uslijedilo obnavljanje bunara kao važnog dijela kulturne baštine, obnovljeni bunari,
magneti s motivima bunara koji su izrađeni vođeni dječjim likovnim uradcima i male skulpture bunara koje su izrađivala djeca kao važan dio kulturne baštine u suradnji s Turističkom Zajednicom, novi važan novi simbol i motiv te suvenir grada Dugog Sela. U suradnji s HRT-om snimljena je reportaža o inicijativi djece i obnovljenim bunarima da bi potaknuli i druge na djelovanje.
Način prezentiranja projekta: putem PPT-prezentacije
Opis projekta: Tijekom šetnje parkom grofa Draškovića dječak N. uočava bunar i postavlja pitanje odgojiteljicama: *Čemu služi ovaj kotač?.* Pitanjem je potaknuo ostalu djecu na razgovor o bunarima.
U drugoj etapi u skupinu pozivamo roditelja koji s djecom izrađuje bunar i na zoran način objašnjava djeci mehanizam vitla i svrhu kotača na bunaru. Djeca pokazuje nejasnoće o dotoku vode u bunare.
Putem edukativnih dokumentarnih filmova i posjete studentica s Prirodoslovnog matematičkog fakulteta, te putem istraživalačkih aktivnosti zorno dajemo odgovore na zadana pitanja.
U projekt uključujemo roditelje koji s djecom posjećuju bunare u neposrednoj okolini i donose fotografije, potom izrađujemo plakate bunara i zajednički zaključujemo kako ih ima puno u Dugom Selu. Izrađujemo našu slikovnicu na temu bunara koju smo izložili u Gradskoj knjižnici.
Putem prikupljenih fotografija i kroz šetnju gradom djeca uočavaju zapuštenost bunara i pokazuju interes za njihovo očuvanje i uređenje.
Sastavljamo pismo inicijative gradskoj upravi koje prosljeđujemo uz pomoć naše ravnateljice koja dogovara susret djece i predstavnika grada. Nakon nekog vremena grad Dugo Selo kreće u obnavljanje bunara što djeca zorno prate, u fazi rekonstrukcije i nakon obnavljanja ponovno obilaze bunare koji se obnavljaju.
Kada je Grad krenuo u rekonstrukciju bunara, prvo se vodila briga do budu sigurni i zaštićeni prilikom rekonstrukcije što djeca zorno prate.
Djeca uče o korištenje vode iz bunara u smislu racionalne potrošnje vode, a Grad je poduzeo inicijativu da izuzev racionalno korištenje vode iz bunara, ide se u smjeru djelovanja na kvaliteti čistoće vode i mogućnost korištenja vode za piće u slučaju ugroze.
Djeca izrađuju u suradnji s Učilištem Dugo Selo plošne bunare od gline, te izrađuju male bunarčiće od gline u obliku skulpturice te nose u gradsku upravu da bi se zahvalili na inicijativi. U suradnji s gradskom upravom i turističkom zajednicom bunari postaje jedan od novih motiva -simbola i suvenira grada Dugog Sela.
Razdoblje u kojem je projekt trajao: od listopada 2017. do 2024.
Ostvareni ishodi:
U odnosu na djecu:

- omogućili smo doživljaj i spoznaju načina života nekada kroz šetnje gradom i posjete dvorištima
- omogućili spoznaju dotoka vode u bunar putem istraživalačkih aktivnosti

- upoznali djecu s mehanizmom vitla
- senzibilizirali djece na očuvanje i održavanje starih bunara te racionalno korištenje vode
- dječjom inicijativom izradili bunare od gline – novi motiv i suvenir Grada Dugog Sela.

U odnosu na ostale:
Djeca aktivni sudionici zajednice koja svojim aktivnostima potiču promijene u gradu.

5. LJEPOTA NAŠEGA GRADA JE U NJEGOVOJ RAZLIČITOST

Dječji vrtić: ***Vinkovci*** **PO** ***Budućnost***
Adresa: M.J.Zagorke 44, 21 100 Vinkovci
Telefon: 032 308 733
E-adresa: dv.vinkovci@gmail.com
Voditelji projekta: Željka Plavšić, odgojiteljica savjetnica, Helena Kovačević, odgojiteljica
Djeca uključena u projekt: skupina od 29 djece u 6. i 7. godini
Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: društvena.
Područje unutar dimenzije: ljudsko-pravna i kulturološka.
Ciljevi projekta:
-prevladati stereotipe i predrasude učenjem o užem i širem društvenom i kulturalnom okruženju te razumijevanje međukulturalnih razlika
– razvijati dječji identitet, suradničko ponašanje, pozitivne stavove, odnos prema svom gradu, domovini te proširiti pozitivne stavove prema našim sugrađanima
Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu:
– – – znati ime svoga grada
– uočavanje različitosti i spoznaja o drugim kulturama
– pravila komunikacije s nepoznatim osobama
Tijek projekta: Projekt smo započeli potaknuti interesom-upitima djece o novim-drugačijim stanovnicima našeg grada. Primijetile smo kako djeca nove stanovnike u gradu gledaju i oživljavaju na drugačiji način, te se u njihovoj blizini osjećaju nepovjerljivo i nesigurno. Također smo primijetile i manjak tolerancije prema drugačijim stanovnicima u gradu. Krenule smo od nama poznatog te različitim poticajima i aktivnostima s djecom upoznali smo se s poviješću, kulturom i tradicijom našeg grada. Osvijestile smo kod djece pripadnost gradu, očuvanju identiteta grada i domovine kroz uvažavanje, prihvaćanje i toleranciju. Kako je obitelj prvi učitelj tolerancije u projekt smo uključile i roditelje. Uz obitelj smo i mi odgojiteljice poticale djecu na razvoj tolerancije empatijom kognitivnim, razumskim sposobnostima razumijevanja tuđih osjećaja. Poticale smo kod djece otvorenost, slobodu izražavanja mišljenja prihvaćanje različitosti. Budući da današnji svijet i ljude obilježavaju brojne različitosti, a različitost u našem projektu vidljiva je na prvi pogled, usvojili smo razumjeti i prihvatiti druge, ali i sebe kao preduvjet mirnog zajedničkog života i obostranog osjećaja zadovoljstva. Upoznavajući drugačije ljude, razumijevajući drugačije vrednovanje stvarnosti postali smo bogatiji. Naučili smo bolje razumjeti do sada nama nepoznate ljude, ali smo bolje razumjeli i sebe. Misao vodilja bio nam je citat N. Mandele da se nitko ne rađa s mržnjom prema drugoj osobi zbog njene boje kože, podrijetla ili vjere. Ljudi uče mrziti, a kako mogu naučiti mrziti mogu naučiti i voljeti, jer ljubav je prirodnija u ljudskom srcu nego njena suprotnost. Razvijali smo vještine tolerancije i stvarnog uvažavanja različitosti da bi djeca prihvaćanjem različitosti ugradila u sebe vrijednosti koje će nositi kroz život uvažavanjem drugih i drugačijih ljudi. Uvažavali smo prihvaćati druge kao punopravne sugrađane iako se međusobno razlikujemo a zajedno činimo cjelinu koja je dio budućnosti, dio promjena koje se događaju u našem gradu i domovini. Tijekom projekta shvatili smo da

upravo djeca imaju *supermoć* koja svojim ponašanjem mogu postići da se svatko u našem gradu osjeća dobrodošao i sigurno, ali i da se mi uz njih osjećamo sretno i sigurno.
Projekt je predstavljen roditeljima na roditeljskom sastanku te na Odgojiteljskom vijeću.
Ostvareni ishodi:
– djeca su upoznala ljude koji izgledaju drugačije od nas odlascima u ustanove u lokalnoj zajednici
(U Vinkovcima ima dosta Nepalaca što je djecu zbunjivalo)
– djeca su imala mogućnost upoznavanja s kulturom života, tradicijom ljudi u Nepalu
– djeca su se aktivno uključila u život zajednice
– djeca su imala mogućnost reći što ih plaši kod ljudi koji izgledaju drugačije
– djeca su se učila uvažavati druge, ali su upoznati na pravilnu komunikaciju s nepoznatim osobama i što trebaju činiti
Projekt je trajao od listopada 2023. godine do ožujka 2024. godine.

6. ZNAM, ČINIM

Dječji vrtić: *Fijolica* Prelog
Adresa: Trg kralja Tomislava 2, Prelog
Kontakt: e-mail: dv-fijolica@ck.t-com.hr; mirjanalipic@gmail.com
Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Društvena, Ljudsko – pravna dimenzija
Područje unutar dimenzije: usvajanje socijalnih vještina, stjecanje komunikacijskih vještina, usvajanje prava i odgovornosti.
Odgojitelji/stručni suradnici: Mirjana Lipić, mag.praesc.educ
Djeca uključena u projekt: 15-ero djece u dobi od 5 – 7 godina
Razdoblje u kojem je projekt trajao: sredina siječnja 2023. – sredina travnja 2023.
Cilj projekta: Upoznati lokomotorni sustav i njegovu funkciju
Steći znanje o dječjim pravima i odgovornostima
Usvojiti navike za očuvanje vlastitog zdravlja
Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu :
Djeca će:
– moći objasniti funkciju koštanog i mišićnog sustava
– znati imenovati neke kosti
– moći objasniti koja su roditeljske odgovornosti, a koje djetetove
– biti sposobna dati primjer barem jedne aktivnosti kojom doprinose očuvanju vlastitog zdravlja
Tijek projekta:
Projekt je osmišljen nakon razgovora s djecom u kojem je jedno dijete iznijelo svoje iskustvo s obiteljskog druženja. Naime, dok su se roditelji družili, a djeca zabavljala, njegov se prijatelj spustio niz rukohvat stepeništa i pao. Izjava roditelja da si je dijete moglo „ftrgnuti kičmu i ostati invalid ili se zatoči“ (P. S.) ostavila je snažan dojam na dijete. Dječak koji je ispričao svoj doživljaj motorički je vrlo spretan i prirodni vođa u grupi, stoga su se djeca snažno uznemirila njegovom interpretacijom doživljaja, poistovjetila s njegovim nemirom te pokušala umiriti dječaka nastavljajući razgovor i iznoseći vlastita iskustva. Neka djeca imala su iskustvo da su prilikom pada zadobila napuknuća kosti, ali nitko nije imao nikakvog iskustva s lomom kralježnice.
Problemska pitanja koja su se postavila bila su kako se može slomiti kralježnica i zašto roditelji nisu bolje pazili na dijete.
Projekt je započeo je proučavanjem koštanog sustava. Djeca su informacije pronalazila u ponuđenim im enciklopedijama i knjigama o ljudskom tijelu. Angažirano su donosila i osobne stvari u vrtić poput plakata o ljudskom tijelu, novih knjiga, rendgenskih snimaka. Crtali su

kostur, oblikovali ga slanim tijestom, didaktički neoblikovanim materijalom zajednički su izradili plakat kostura Miška, imenovali su pojedine kosti. Zaključili su da „lubanja mora biti čvrsta jer ona čuva mozak“(M. V.) i da bi „čovjek bez zglobova bil kak robot“(R. B.). Bacajući kredu s različitih visina na stol, ispitivali su lom kostiju i prvotno zaključili da će se duža kost koja padne s veće visine lakše slomiti. R. S. zaključuje „Pa mi nik dar nejdemo na nekaj visokoga. Navek padnemo s poda i zato si nikaj ne spoteremo. Da padnemo s dreva ili prikolice, unda bi si možda ftrgli nekaj.“ Uvodeći nove materijale u istraživanje (drveni štapići, špagete i plastične cijevi i štapići), djeca u svoje ispitivanje lomljivosti kostiju uvode i dimenziju čvrstoće, te zaključuju da je i ona važan element prilikom mogućnosti loma kostiju.
U ovom periodu počinje biti aktualna igra liječnika, pa odgojitelji formiraju centar liječnika i bolnicu, a na zahtjev djece, zajednički osmišljavamo ljekarnu.
Listanje knjiga o ljudskom tijelu zainteresiralo je djecu i za proučavanje mišića. M. V. potom predlaže da dodatne informacije potražimo kod njegove strine, profesorice kemije i biologije u mjesnoj osnovnoj školi. Dječak dogovara susret i donosi kontakt broj za daljnje dogovore. Prof. Vrhaj za djecu je organizira radionicu na kojoj su imali priliku vidjeti model kostura u ljudskoj veličini, plakate s prikazom ljudskih mišića te modele ljudskih organa držati u ruci. S brojnim novim spoznajama o funkcioniranju lokomotornog sustava i nekih organa djeca se vraćaju u vrtić. Interes djece sada je usmjeren na istraživanje živčanog sustava, točnije na funkciju i dijelove mozga.
Pregledavajući fotografije s radionice, djeca se prisjećaju kako je profesorica govorila da „u kralježnici postoji kao neka cijev s puno malih cjevčica koja je jako važna i da se mora paziti ka se ona ne zavine, ili tak nekaj, jer unda namo mogli zdići roke ili hodati“ (S. Š.). Ovo prisjećanje djecu navodi da se moramo vratiti proučavanju kralježnice. Tada odgojitelji pribavljaju dodatnu literaturu i video isječke, a djeca postavljaju pretpostavku da se „sigurno mora ta cijev mora ftrči ka buš invalid“ (P. S.). U literaturi djeca pronalaze djelomičnu potvrdu svoje hipoteze koju pokušavaju vizualizirati i dodatno potvrditi kroz pokus s fleksibilnom pvc cijevi i vodom, a koji također proizlazi iz dječjeg prethodnog iskustva. Ovim aktivnostima djeca su si uspjela vizualizirati i pronaći zadovoljavajuće odgovore na pitanje kako se to može slomiti kralježnica, tako da ovdje prestaje interes za daljnjim bavljenjem kralježnicom.
U međuvremenu je bio dogovoren posjet liječnice Zavoda za javno zdravstvo dr. Diane Uvodić Đurić koja je pregledala „zdravlje“ kralježnica djece i uputila ih na vođenje brige o vlastitom zdravlju, pa tako i na očuvanje lokomotornog sustava.
U drugoj etapi projekta odgojiteljice organiziraju debatu o roditeljskim i dječjim odgovornostima. U debati su djeca iznosila svoje stavove i mišljenja, argumentirala ih te izradila plakat na navedenu temu. Zaključak do kojeg su djeca došla i oko kojeg se većina složila bio je da „roditelji moraju znati gdje su i što rade njihova djeca, a dječja je obaveza da im to kažu. Također, roditelji ne trebaju stalno biti uz svoje dijete, mogu se baviti i nekim drugim stvarima, na primjer pospremati ili slično, a djeca dok se igraju sama trebaju i sama voditi brigu o tome da se ne ozljede“(R. P.).
U posljednjoj etapi djeca su se bavila pitanjima očuvanja lokomotornog sustava u svakodnevnim aktivnostima (položaj tijela prilikom sjedenja, ležanja, nošenja torbe), zdravom prehranom („nema zdrave i nezdrave hrane, samo neku smiješ jesti više od slatkiši“ (M. P.) te predstavljanjem tjelesnih aktivnosti koje vole i kojima se bave („Ne moraš biti nikam upisan ka budeš vježbal. Moreš si lepo zeti biciklina ili role i iti se vozit!“, S. B.).
Tijekom projekta djeca su pokazivala visok interes za učenjem i ustrajnost u rješavanju problema. Pokazivala su visoku razinu uključenosti u odgojno – obrazovne aktivnosti te svojom aktivnošću, suradnjom, dogovaranjem i zajedništvom zadovoljila svoju znatiželju.

Roditelji su također naglasili kako su djeca konstantno govorila o aktivnostima koje su se provodile, nastavljala s promišljanjima i kod kuće, često tražila savjete, smjernice i njihova mišljenja.
Odgojitelji su kod neke djece prepoznali izrazitu intrinzičnu motiviranost, fokusiranost i ustrajnost koja kod neke djece do tada nije bila prisutna, te proširili uvid u dječje interese.
Projekt je bio prezentiran roditeljima na roditeljskom sastanku te na Odgojiteljskom vijeću.
Ostvareni ishodi:
Djeca znaju objasniti funkciju koštanog i mišićnog sustava te funkciju zglobova.
Većina djece zna nabrojiti po nekoliko kostiju (lubanja, kralježnica, zdjelica).
Djeca mogu pokazati, a neka i imenovati, mišiće na svom tijelu.
Većina djece zaključuje da su srce i mozak najvažniji organi za funkcioniranje organizma.
Dvoje djece na primjeru kapetana broda objašnjava kako mozak šalje naredbe za izvedbu neke radnje.
Sva djeca mogu predložiti i objasniti po barem dvije aktivnosti koje bi trebale preći u navike jer doprinose očuvanju zdravlja.
Neka djeca češće procjenjuju svoje motoričke sposobnosti.

7. SLATKI VRT

Dječji vrtić: *Ivana Brlić Mažuranić,* područnica DV *Hlapić*
Adresa: A. Hebranga 11/1 35000 Sl. Brod
Telefon: 035 446 014
Fax: 035 408 166
E-adresa: dvibmsb@djecji−vrtici−sb.hr
Ime i prezime voditelja projekta: Mirjana Šeremet i Ružica Ajduković.
Skupina: Odgojna skupina od 3 godine života do polaska u školu.
Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja / tematsko područje: Ekološka: uloga djece u održivom razvoju.
Gospodarska dimenzija: rad i poduzetništvo.
Cilj projekta: Poticati ljubav, brigu i odgovorno ponašanje prema prirodi i okolišu, poticati rad u vrtu i poduzetnički duh.
Očekivani ishodi učenja:
Zadovoljiti dječju znatiželju i prirodnu potrebu za istraživanjem prirode i okoliša te poticati širenje spoznaje o biljkama i kukcima.
Poticati razvoj ekološke osviještenosti kod djece o važnosti biljaka za čist i zdrav okoliš.
Poticati radno-praktične aktivnosti u vrtu, vrtlarenje, sakupiti sjeme cvijeća za narednu godinu.
Izložiti proizvode iz Slatkog vrta na Katarinskom sajmu i stjeći praktična znanja iz poduzetništva.
Proširiti kod djece spoznaju iz prirodoslovlja i ostalih područja razvoja.
Sudionici projekta: Djeca, odgojitelji, roditelji i udruga *Pozitivne promjene*.
Izvor projekta: Obogaćivanje životnog prostora dječjeg vrtića „Hlapić“ sadnjom slatkog vrta
Uključenost roditelja u projekt: Roditelji su sudjelovali u akciji *Zasadimo slatki vrt*
Podržali su akciju i projekt donošenjem sadnica cvijeća i biljaka, zemlje, sjemena i nestrukturiranog materijala.
Predstavljanje projekta: Projekt je prezentiran roditeljima na roditeljskom sastanku, u akciji *Zasadimo slatki vrt*, u viber grupi fotografijama i na stručnom vijeću vrtića.
Trajanje projekta: Tijekom pedagoške godine 2022. i 2023.
Tijek projekta:

Projekt *Slatki vrt* proizašao je iz eko akcije *Zasadimo slatki vrt* koji smo proveli u suradnji s udrugom *Pozitivne promjene* i prof. J. Čeliković koja je oslikala eko-mural na vanjskom zidu vrtić. U akciji su sudjelovali, pored udruge, djeca, roditelji i odgojitelji. Akciju je podržala i šira društvena zajednica i stručno-razvojna služba vrtića.

Akcijom „Zasadimo slatki vrt" u jesen smo zasadili biljke: maline, aronije, grmove lavande, forzcije, patuljasti čempres, borovnice, kolkvicije i čuvarkuće. Dobili smo zemlju za vrt i nabavili smo alat za vrtlarenje. U proljeće smo vrt i cvijetnjak nadopunili novim sadnicama cvijeća koje smo dobili u suradnji s roditeljima. Zasadili smo jaglac, narcis, neven, zumbul, karamfil, i drugo cvijeće. Izradili smo minikomposter za promatranje i stolno-didaktički materijal na temu biljnog i životinjskog svijeta u našem vrtu.

Prilikom odlaganja biootpada u komposter u nedostatku kolica koristili smo se kartonskim kutijama koje su djeca vukla i tako smo našli rješenje za lakše i zanimljivije odlaganje biootpada u komposter. Isto tako, djeca su zemlju iz krtičnjaka pomoću kartonskih kutija vukla do cvijetnjaka i tamo s lopaticama istresla, timski surađivala i dogovarala se.

Djeca su se tijekom projekta, kroz igru i razne aktivnosti, identificirala s ulogom vrtlara, cvjećara i prodavača. Tako su ostvarili brojne interakcije sa djecom, odgojiteljima i s roditeljima kojima su prodavali mirisne vrećice lavande na Katarinskom sajmu.

Kreativno su se izražavala na temu *Slatki vrt,* cvijeće i kukci tako što su često crtali cvijeće po vlastitom izboru, ali i po promatranju. Od papira u boji su izrezivali dijelove cvijeća i stvarali svoj izmišljeni cvijet. Uz instrumentalnu glazbu Vivaldija: *Četiri godišnja doba*, oponašali su ples cvijeća i kukaca na livadi. Prosocijalno ponašanje se iskazalo u čekanju na red dok su djeca dijelila kantice za zalijevanje, alat, povećala i slično. Kreativne uratke smo izložili na panou i u viber grupi za roditelje. Fotografije projekta smo također pokazali roditeljima u viber grupi i na internet stranicama vrtića.

Projekt je obuhvatio sve vrste aktivnosti kroz sva razvojna područja. Najuspješnije aktivnosti su bile radno-praktične, istraživačko-promatračke i kreativno-stvaralačke. Posebno smo zadovoljni i ponosni što smo broj biljaka cvijeća i ljekovitog bilja znatno povećali u odnosu na početak projekta. Vrt se vidno promijenio, narastao i stalno se mijenjao što je privlačilo pažnju svih prolaznika u dječjem vrtiću. Slatki vrt je svojim bojama i mirisima privlačio i brojne kukce.

Sve je započelo spoznajom da djeca vole brinuti o cvijeću u dvorištu vrtića, a posebno vole zalijevati cvijeće.

Često smo promatrali cvijeće u našem cvijetnjaku, obirali sjeme, plijevili, zalijevali, imenovali ga, mirisali i razgovarali o cvijeću i kukcima. Promatrali smo dijelove cvijeća pod povećalom. Kad je nastupilo hladnije vrijeme, pažnju i ljubav prema biljkama prenijeli smo na brojno sobno bilje u vrtićkom hodniku.

Projekt smo obogatili brojnim pričama o cvijeću, stihovima i kratkim scenskim prikazima.

Poticali smo raznim književnim vrstama govor, komunikaciju, pažnju i razvijali mišljenje.

Djeca su rado pjevala pjesmice o cvijeću i likovno se izražavali. Finu motoriku smo razvijali kroz brojne vježbe grafomotorike, razvrstavanje sjemenki i slaganje sjemenki na razne oblike (grah, kukuruz). Grubu motoriku smo poticali kroz razne pokretne igre i igre sa pjevanjem, te kroz ples.

Dobiti i kompetencije koje su razvijene u projektu:

U odnosu na djecu:

Djeca su naučila što sve biljke trebaju za rast i razvoj, kako ih njegovati i čuvati, zašto su korisne.

Promatranjem cvijeća i kukaca u vrtu djeca su zaključila da miris i boje cvijeća privlače brojne kukce.

Naučili su razlikovati neke biljke po boji, mirisu i obliku, koje su biljke jestive i ljekovite.

Zavoljeli su vrtlarenje, rad u vrtu i naučili da rad donosi rezultate i dobit.

Djeca su odvajala biootpad i odnosila u komposište te naučila zašto je to važno i korisno.
Djeca su surađivala, timski radila, dogovarala se i jedni drugima pomagali.
U odnosu na odgojitelje i ostale suradnike:
Povećan je broj sadnica cvijeća u odnosu na početak projekta.
Sakupili smo sjeme cvijeća za narednu godinu.
Prodavali smo mirisne vrećice lavande i mirisne sapune na Katarinskom sajmu i ostvarili novčanu dobit za vrtić.
Slatki vrt je doprinjeo ljepšem okolišu našeg vrtića i obogatio biološku raznolikost.
U odnosu na roditelje:
Roditelji sudjeluju u akciji *Zasadimo Slatki vrt* i podržavaju projekt i Katarinski sajam.

8. OSJEĆAJI SU OK

Dječji vrtić: Požega
Adresa: Rudinska 8, Požega
Telefon: 099 327 3663
E-pošta: info@djecjivrticpozega.hr
Voditelji projekta: Maja Rezo, mag. praesc. educ., Katarina Čuljak, mag. praesc. educ. i Ivana Farkaš Vidović, dipl. psih.
Odgojna skupina: srednja vrtićka skupina
Dob djece: 5-6 godina
Tema projekta: inkluzija djeteta s posebnim potrebama te razumijevanje i uspostavljanje pravila za suživot
Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: društvena dimenzija.
Cilj projekta: ispravno imenovanje emocija na osnovu verbalnih i neverbalnih načina izražavanja emocija, proširivanje „rječnika emocija“, usvajanje spoznaje da su emocije i osjeti u tijelu međusobno zavisni te usvajanje društveno prihvatljivih načina izražavanja neugodnih emocija.
Očekivani ishodi učenja: djeca će uspješno imenovati osnovne i složene emocije, koristiti tehnike samoumirivanja vlastitih tjelesnih osjeta da bi se smanjio intenzitet neugodne emocije, izražavati emocije na primjeren način te razviti emocionalnu regulaciju.
Kompetencija/e koje su razvijane u projektu: Socioemocionalne kompetencije prepoznavanja i imenovanja vlastitih i tuđih emocija, zatim prepoznavanje povezanosti između verbalnog i neverbalnog izražavanja emocija te usvajanje adekvatnih načina rješavanja neugodnih emocija.
Opis projekta: poticaj za projekt bilo je izražavanje emocija dječaka s teškoćom iz autističnog spektra koji je u situacijama frustracije imao ispade u ponašanju. Zbog pritužbi ostale djece, pojedini roditelji su iskazali zabrinutost što nas je potaknulo da pokušamo djelovati kako na djecu u skupini, tako i na njihove roditelje. Za roditelje smo pripremili roditeljski sastanak u kojemu smo, između ostalog, roditelje podsjetili kako su povremene nestabilnosti i ispadi u ponašanju djece predškolske dobi normalne jer su dio razvojnog puta učenja vlastitih i tuđih emocija, te kako su zajedništvo i tolerancija od iznimne važnosti. S djecom smo proveli niz aktivnosti gdje su djeca širila svoje spoznaje i pomalo počela brusiti svoje socijalne vještine. Razvili su svijest kako osjeti stanuju u našem tijelu te otkrila gdje u tijelu osjećamo pojedinu emociju. Postala su svjesnija svojih osjećaja, željela su ih verbalizirati, čemu su svjedočili i roditelji. Uz pomoć naše psihologinje, usvojili smo nove alate samoumirivanja, a na dječju inicijativu oformili smo i kutić osame. Roditelje smo pobliže upoznali s aktivnostima koje provodimo u SDB, ali i ponudili dodatne alate za rad s djecom. Psihologinja je, također pripremila tekst za roditelje: Socioemocionalni razvoj djeteta, a pri završetku projekta, isti smo prezentirale i na odgojiteljskom vijeću.

Na početku projekta ispitali smo imenuju li djeca točno osnovne i složene emocije. Isto mjerenje ponovili smo i nakon provedbe projekta. Pokazalo se da sada sva djeca uspješno imenuju osnovne emocije te znatno više djece imenuje i prepoznaje točno složene emocije. Razgovori o emocijama i izražavanje istih bez ustručavanja postao je dio naše svakodnevnice. Slijedeći interes djece, izradile smo i plakat: Danas se osjećam, gdje djeca pri dolasku u vrtić obilježe svoju emociju, svoj osjećaj tog jutra. Djeca su ovim projektom stekla nova znanja o emocijama, razvila samoregulaciju, svijest o utjecaju naših emocija na druge, razvila suradničke kompetencije, empatiju i počela prihvaćati različitosti. Sve navedeno postalo je izraženo i kod dječaka sa teškoćom. Voditeljice projekta su proširila svoja postojeća znanja, ostvarila kvalitetniju suradnju sa stručnim suradnicama: psihologinjom i pedagoginjom te kvalitetniju suradnju sa roditeljima.
Zajedno smo spoznali da su emocije tu, uvijek oko nas. Nisu uvijek ugodne niti *lake*, ali su tu da nas uče kako biti bolji jedni prema drugima ali i prema sebi.
Razdoblje u kojem je projekt trajao: listopad i studeni 2023. godine.

9. RUKE DJETETA KAO ZALOG ZA BUDUĆNOST – TRADICIJSKE IGRAČKE

Dječji vrtić: *Radost*
Adresa: Ulica Augusta Šenoe 4, 42230 Ludbreg
Kontakt: 042 810633
E-mail adresa: radostludbreg@gmail.com
Voditeljice projekta: Ivona Hrupek, Sara Sermek
Odgojna skupina: predškolska odgojna skupina Bombončići
Tematsko područje: društvena dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja, područje socijalnih vještina, upravljanja emocijama i empatija
Cilj projekta: omogućiti djeci istraživanje vlastitih emocionalnih stanja, osvijestiti važnost emocionalnog zdravlja i poticati razvoj empatije i prosocijalnog ponašanja
Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu:
1. Koristi socijalne vještine: može tražiti pomoć od vršnjaka i odraslih, prepoznaje uzročno posljedičnu vezu između vlastitih emocija i postupaka i vlastitih postupaka i tuđih emocija 2. Upravlja vlastitim emocijama: prepoznaje i imenuje osnovne osjećaje, uzrok vlastitih emocionalnih stanja, isprobava različite načine izražavanja osjećaja i strategije nošenja s emocijama, nabraja strategije nošenja s emocionalnim stanjima
3. Ulaže napor da bi razumjelo osjećaje druge osobe: osjetljivo je na potrebe rizičnih skupina, prepoznaje faktor rizika u datoj situaciji, promišlja i zaključuje kako se drugi osjećaju promatrajući njihovu ekspresiju, ponašanje, uvjete života, ispričane životne priče
Opis projekta: Djeca brzo napreduju u razumijevanju različitih aspekata emocija tijekom predškolskog i ranog školskog razdoblja, a osim empatične i podržavajuće obiteljske okoline i različiti programi u odgojno-obrazovnom okruženju mogu unaprijediti dječje razumijevanje tuđih emocija, te ih učiniti socijalno kompetentnijima. Osnaživanje socijalne i emocionalne kompetencije kod djece usmjereno je kroz usvajanje znanja koja se odnose na socijalne, emocionalne i kognitivne vještine poput prijateljske komunikacije, učinkovitog i društveno prihvatljivog načina rješavanja problema, kontrolu ljutnje i korištenje pojedincu odgovarajuće strategije za nošenje s neugodnim emocijama. U ustanovi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja djeca usvajaju vještine poštivanja vršnjaka, grade samopouzdanje i ostvaruju odnose s drugom djecom. Razvijanje odnosa s vršnjacima temeljeno je na razvijanju socijalnih vještina približavanja, mogućnosti razumijevanja tuđe perspektive i na empatiji. Jezične i konceptualne vještine potrebne za konstruktivno donošenje odluka razvijaju se u ovom vremenu, a počinju razvijati i rani smisao za uspješno rješavanje problema. Emocije

prate sve djetetove aktivnosti, pa tako i igru i učenje. Vrtić za dijete predstavlja vrlo primjeren odgojni kontekst u kojem dijete uči sagledavati sebe u odnosu na zajednicu. Uzevši u obzir sve navedeno i posebne interese djece skupine u Dječjem vrtiću Radost, u Ludbregu, proveden je projekt pod nazivom Bombončići smo mi, uvijek spremni pomoći! Projekt je nastao na temelju neformalnog razgovora skupine djece o zdravstvenom stanju prijatelja koji zbog teške bolesti ne smije polaziti dječji vrtić. U fazi započinjanja projekta dublji uvid u područje interesa dobiven je čitanjem problemske slikovnice i otvorenim razgovorom nakon čega je procijenjeno da je važno djecu potaknuti na razumijevanje neugodnih emocionalnih stanja i strahova te usvajanje strategija nošenja s istima. U fazi razvoja projekta ponuđeni su poticaji za istraživanje i razumijevanje neugodnih emocionalnih stanja i strahova, prepoznavanje uzroka te strategije nošenja sa stresnim situacijama. U ovoj fazi korištene su različite metode podupiranja interesa djece poput igara uloga, problemskih slikovnica, stolno-manipulativnih igara, djeca su izradila kutić osame, rada u timovima i druge. Tema je produbljena uz tematsku slikovnicu koju su djeca povezala sa svojim bolesnim prijateljem, vlastitim iskustvima posjete liječnika te su izvodili zaključke i prijedloge na koji način olakšati odlazak bolesne djece liječniku. Izjava djevojčice da bi voljela tako nešto imati kod svoje liječnice bila je situacijski poticaj za nadogradnju teme. Prilikom posjeta izložbi humanitarnog karaktera gdje su djeca imala prilike vidjeti ručno izrađene igračke koje će autorica kasnije pokloniti djeci koja nemaju roditelje ili financijske mogućnosti za kupnju igračaka. Nakon razgovora sa izlagačicom radova, zaključili su da bi i oni mogli pokloniti svoje igračke bolesnoj djeci. Nastavno na zaključak djevojčice prilikom posjeta izložbi humanitaronoga karaktera, krenuo je postupak prikupljanja materijala potrebnih za božićnu radionicu s roditeljima. Nakon izrađenih prigodnih božićnih ukrasa, organiziran je sajam u sklopu gradskog adventa s ciljem prikupljanja donacija za opremanje lokalne pedijatrijske čekaonice. U fazi realizacije ovog projekta, djevojčici iz skupine je umro djed pa je problemska slikovnica iskorištena kao poticaj za razgovor o smrti, najčešćim pitanjima djece vezanih uz smrt, liječenju bolesti i strahovima, a osiguran je i posjet gradskom groblje. S djecom je razgovarala i medicinska sestra o temama bolesti i liječenju. Djeca su proširivala znanje novim spoznajama o psihofizičkim simptomima neugodnih emocija, što ih u mozgu uzrokuje, a uz pomoć superheroja Amy (amigdala), Hippa (hipokampus) i Texa (prefrontalni korteks) prošireno je dosadašnje znanje o nastanku reakcija na emocije u mozgu. Svakodnevno su provođene mindfulness vježbe s djecom, istraživali su koje im strategije nošenja sa neugodnim situacijama najviše odgovaraju, a organiziran je i ciklus mindfulness radionica sa certificiranom voditeljicom. S voditeljicom doma za starije i nemoćne razgovarali su na koji način brinu o štićenicima i zašto su oni tamo smješteni te što se s njima dešava kada umru. Djeca su predložila i izradila prigodne blagdanske čestitke te putem fotografija i videozapisa iznosila zaključke o osjećajima štićenika doma kada su primili njihove čestitke te su time spoznali uzročno-posljedičnu vezu između njihovih postupaka i viđenih emocionalnih stanja. Nakon prikupljenih sredstava i dogovora s ravnateljstvom Doma zdravlja Varaždinske županije, djeca u u datim okvirima i naputcima

Doma zdravlja odabrala igračke, namještaj koji će biti kupljen od prikupljenog novca, izradili plakate i crteže, odabrala motive za oslikavanje i drugo potrebno. Sam projekt humanizacije prostora lokalne pedijatrijske čekaonice bio je realiziran u siječnju 2024. godine. Tema empatije proširena je različitim poticajima (videoisječci, kratke priče, fotografije) koji prikazuju situacije ugroženih skupina. Najveći interes javio se za napuštene i ugrožene životinje. Isticali su faktore rizika za životinje i tako su nastale kućice i hranilice za ptice. Istraživali su povezanost životinja lutalica i azila, osjećaje i životne uvjete životinja. Na inicijativu djece, razrađen je plan prikupljanja donacija i pomoći životinjama te je ostvarena suradnja sa skloništem za životinje Ottova kućica. Djeca su u svakoj etapi aktivno sudjelovala, od razrade plana trošenja preostalih sredstava prikupljenih donacija do donošenja

potrebnih stvari iz kućanstva koje više ne koriste. Evaluacijska aktivnost odvijala se vođenjem dnevnika zahvalnosti koji povezuje sva stečena znanja i iskustva i potiče djecu na razmišljanje o svakodnevnim situacijama. Po završetku projekta, procijenjeno je da su planirani obrazovni ishodi ostvareni. Projekt je predstavljen na Odgojiteljskom vijeću kolegicama odgojiteljicama i stručnoj suradnici, roditeljima, drugoj odgojno-obrazovnoj skupini u dječjem vrtiću, objavljen je novinski članak na temu i na Regionalnoj te Državnoj smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja. Temeljne spoznaje o emocionalnom razvoju, osobito razumijevanje pitanja što pridonosi zdravom emocionalnom razvoju djeteta i identifikacija rizičnih čimbenika, neophodna su sastavnica obrazovanja svih stručnjaka koji su u neposrednom kontaktu s djecom. Razumijevanje i podupiranje socioemocionalnog razvoja djece predškolske dobi važan je cilj zbog toga što su socijalne i emocionalne vještine same po sebi središnje komponente zdravog razvoja, a ustanove ranog i predškolskog odgoja su prvi korak prema razvoju istih. Usmjeravanje na mentalno zdravlje djece i njihovih obitelji nije tek obrazovna mogućnost, već moralni imperativ svih odgojno-obrazovnih djelatnika i društva u cjelini prije svega.

10. HODATI U TUĐIM CIPELAMA

Naziv dječjeg vrtića: *En ten tini*
Adresa: Ulica 144. brigade Hrvatske vojske 8, 10360 Sesvete (Novi Jelkovec)
Telefon: 01 5580133, 01 5580134
E-mail: vrtic.ententini@zagreb.hr
Voditelji projekta: Jelena Korbar, odgojitelj predškolske djece
Lidija Budja, stručni suradnik edukacijski rehabilitator
Dob djece: 4 – OŠ (mješovita odgojna skupina „Pužići“)
Dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja: ljudsko-pravna, kulturološka, društvena
Područja unutar dimenzija: razvojna prava i prava sudjelovanja; osvještavanje osobnog identiteta; usvajanje socijalnih i komunikacijskih vještina, prihvaćanje različitosti, razumijevanje tuđih emocija
Opći cilj: poticanje i podržavanje cjelovitog razvoja djeteta
Specifični ciljevi: razvoj empatije prema različitostima i osobama s teškoćama u razvoju, razvoj spoznaje, razvoj socijalnih i građanskih kompetencija, razvijanje socijalnih vještina i prosocijalnih ponašanja
Kompetencije razvijane projektom: svijest i stjecanje znanja o različitim teškoćama u razvoju, razumijevanje prava svake osobe na različitost, razvijanje slike o sebi te sebe u odnosu na druge – osobni identitet, uvažavanje i tolerancija različitosti, bolja komunikacija među djecom
Opis projekta: U odgojnu skupinu bila je uključena djevojčica s Prader-Willi sindromom (višestruke teškoće) te su stvoreni osnovni preduvjeti za inkluziju, no bilo je potrebno i prihvaćanje od ostale djece u skupini. Djeca su često pitala odgojitelje o njenim ponašanjima. Pokazivala su prirodan interes, no nisu razumjeli njena ponašanja, osobito nepoželjna. Pretpostavili smo da bi ju bolje razumjeli ako bi i sami imali barem kratko iskustvo funkcioniranja s teškoćama koje ona ima, ali i nekim drugim teškoćama s kojima će se možda jednom susresti. Djeca su kroz različite igre i aktivnosti prvo osvijestila vlastiti identitet kroz fizičko i emocionalno ja i zaključila da su različitosti ono što nas čini posebnima. Zatim smo kroz razne aktivnosti razvijali senzibilnost za različite teškoće u razvoju. Provodili smo poznate fizičke aktivnosti s otežavajućim elementima da bi djeca doživjela kako funkcioniraju oni s motoričkim oštećenjima (pr. Sjedeća odbojka). Djeca su kroz igre “Nacrtaj što čuješ“ i “Upute odgojitelja na stranom jeziku“ doživjela kako je to osobama s intelektualnim teškoćama koje teže razumiju upute. Kako je to u senzornom preopterećenju djeca su mogla

doživjela kroz igru ometajućeg razgovora. Djeca su sudjelovala u aktivnostima i igrama kroz koje su mogli doživjeti kako je to kad je teško izgovarati: npr. igre brzalica. Slijepe osobe upoznaju svijet koristeći se preostalim osjetilima, što je i nama bio poticaj za razne aktivnosti, kao što je prepoznavanje mirisa zatvorenih očiju. Kroz slikovnicu o Slavi Raškaj djeca su se upoznala s našom poznatom gluhonijemom slikaricom. Promatrajući njena umjetnička djela, probali su ući u njen svijet tako da su slikali sa slušalicama na ušima.
Projekt je bio predstavljan dokumentacijom u kutiću za roditelje te izložbom dječjih radova u prostorima Vrtića i Knjižnici Jelkovec

Ostvareni ishodi u odnosu na djecu:

- Sve djeca verbalno izražavaju po čemu su posebni i u čemu dobri.
- Većina djece primjereno izražava svoje potrebe.
- Većina djece prepoznaje specifičnosti u komunikaciji osoba s određenim teškoćama (znakovni jezik, dvoručna i jednoručna abeceda, Brailleovo pismo) te pomagala koja koriste osobe s različitim teškoćama (bijeli štap, invalidska kolica).
- Većina djece zna obilježja sindroma Down i poremećaja iz spektra autizma.
- Većina djece razumije koje su teškoće svakodnevnog fukncioniranja prisutne kod pojedine teškoće (pr. osobe oštećena vida mogu trebati pomoć u kretanju u prometu i sl.).
- Većina djece razumije da različite osobe različito doživljavaju iste situacije. Uočavaju da djevojčica s teškoćom često reagira iz frustracije zbog svojih teškoća.
- Sva djeca uspješno imenuju emocije.
- Većina pomaže djevojčici s teškoćom tako što ju potiču da bude aktivna u aktivnosti (npr., ne obuvaju ju nego joj gestovnom podrškom pokazuju papuče i sl.).
- Većina s više razumijevanja prihvaća nepoželjna ponašanja djevojčice s teškoćom.

Razdoblje provedbe: listopad 2021. – lipanj 2022.

11. ČUVAJMO NAŠ OKOLIŠ

Naziv dječjeg vrtića: *Vedri dani*
Adresa: Milana Makanca 11a, 10000 Zagreb
Kontakt telefon: 01 4650 350
E-adresa: vrtic.vrtic.vedridani@zagreb.hr
Odgojna skupina: Ljup 3, dobno mješovita odgojna skupina od 5 do 7 godina
Voditeljica projekta: odgojiteljice Marija Vukelić i Sandra Grđan i pedagoginja Martina Mikac; ostali sudionici uključeni u projekt: stručni tim, roditelji
Trajanje projekta: od rujna 2022. do svibnja 2023.
Cilj projekta:
Razvoj svih kompetencija za cjeloživotno učenje, poticanje ekološke svijesti, usvajanje znanja te stvaranje navika i vještina potrebnih za zaštitu i očuvanje prirode.
Očekivani ishodi učenja:
Djeca će razvijat socijalne vještine i prosocijalna ponašanja važne za uspostavljanje kvalitetnih interakcija, odgovorno se ponašati prema okolišu, razvijati metakognitivne sposobnosti (kako razmišljati da bismo riješili problem, kako doći do informacija).
Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja:
Ekološka dimenzija, održivi razvoj, zaštita i očuvanje okoliša, pravo na sudjelovanje.
Kompetencije koje su razvijane u projektu:
Socijalne i građanske kompetencije, odgovorno ponašanje u odnosu na gospodarenje otpadom, primjena usvojenog znanja u svakodnevnom životu, učiti kako učiti.
Opis projekta:

Poticaj za ovaj projekt bila su pitanja djece vezano uz smeće za vrijeme šetnje do obližnjeg parka, gdje nailazimo na hrpu nepravilno odloženog smeća u vrijeme kada Grad Zagreb uvodi novi način odvoza smeća i plave vrećice.
Projekt smo započele istražujući dječja znanja, promišljanja i iskustva vezana za pojmove otpad, smeće, recikliranje, okoliš, stanište, eko-sustavi sl.
Na početku formirali smo centar prirode i krenuli istraživati kako očuvati biljni i životinjski svijet. Promatrali smo biljke, uvijete života, važnost vode za život. Proveli smo niz pokusa, obilježili eko datume, pogledali predstave s eko tematikom. Organizirali smo izlet „Moslavačka priča" gdje smo imali prilike upoznati biljni i životinjski svijet šuma, voda i zraka. Saznali smo da postoji zvučno i svjetlosno onečišćenje.
Potaknuti novim spoznajama krenuli smo istraživati koliko vremena treba da se razgradi papir, staklo, plastika…, sudjelovali smo na radionici „Odvajamo otpad – usvajamo navike". Izradili smo spremnike za odvajanje otpada i zajedno s plakatima postavili ih u predvorje vrtića. Istražili smo postupak recikliranja papira i reciklirali papir. Djevojčica E.M. predložila je da od recikliranog papira izradimo maske. Izradili smo i platnene vrećice, lutke od prirodnina i društvene igre. Organizirali smo radionicu za djecu i roditelje „Izrada kostima za maskenbal od otpadnog materijala".
U svakodnevnom razgovoru s roditeljima saznajemo da ih upravo djeca potiču na korištenje platnenih vrećica, štednji vode, razvrstavanju otpada i recikliranju.
Ovim projektom djeca su raznim aktivnostima osviještena i potaknuta na odgovornost prema sebi i okolini te održivom razvoju i kako svojim svakodnevnim akcijama mogu doprinijeti njihovoj zaštiti. Posebna vrijednost projekta za djecu je u tome što su učila iskustveno u svakodnevnim životnim situacijama. Važno je naglasiti suradnju s roditeljima i lokalnom zajednicom da bi se djeci pružio kontinuitet učenja i djelovanja i izvan vrtića.

Ostvareni ishodi:

Dijete zna razlikovati mjesta za odvajanje otpada; pravilno razvrstava otpad; razlikuje pojmove – otpad i smeće; zna primijeniti naučenu tehniku recikliranja papira; zna kako se od otpada mogu izraditi predmeti za igru i svakodnevnu uporabu; koristi platnene vrećice i zna ih izraditi uz pomoć odraslih; zna da humanitarne akcije pomažu oboljelima; sudjeluje u njima (sakupljanje plastičnih čepova); poštuje i uvažava, nadograđuje ideje druge djece.

12. SMEĆE U KOŠ BACI I UŽIVAJ U EKO BAJCI

Naziv dječjeg vrtića: *Cipelica*, Čakovec – – – PO Pirgo, Kuršanec
Odgojna skupina: Starija II *Leptirići* (24 djece romske nacionalne manjine u dobi od 6 godina do polaska u školu)
Voditeljice projekta: odgojiteljica Sarah Bacinger, mag.praesc.educ. i romska pomagačica Daliborka Petrović
kontakt: sarah.bacinger@gmail.com
Ostali sudonici uključeni u projekt:
Roditelji i šira obitelj
Stručni tim vrtića
Zaštitarsko-ekološka organizacija Nobilis
GKP ČAKOM d.o.o.
Eko Međimurje d.d.
Ostala djeca i djelatnici Područnog odjela
Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja:
Ekološka dimenzija – – – pravo na zdrav okoliš, očuvanje okoliša i gospodarenje otpadom
Društvena dimenzija – stjecanje socijalnih i komunikacijskih vještina

Ljudsko-pravna dimenzija – djetetova prava i odgovornosti
Kompetencije koje su razvijane u projektu:
Učiti kako učiti – čineći
Verbalno izražavanje vlastitih misli, iskustva, ideja i osjećaja te njihovo bilježenje
Razvijanje suradnje i međusobnog pomaganja među djecom
Poznavanje dječjih prava i poticanje odgovornosti – briga o okolišu
Ciljevi projekta: Stjecanje znanja i vještina o načinima očuvanja okoliša, promicanje ekoloških vrijednosti u vrtićkom okruženju te spoznaja da dijete samoinicijativno može utjecati na kvalitetu života u zajednici
Očekivani ishodi projekta: Djeca će razumjeti i koristiti ekološki rječnik (planet Zemlja, okoliš, otpad, recikliranje i sl.), djeca će odlagati otpad na za to predviđeno mjesto bez upozorenja, djeca će poznavati i razumjeti načine očuvanja okoliša
Izvori i poticaji: Projekt je proizašao iz dječjeg opažanja količine bačenog smeća u blizini vrtića tijekom šetnje iz kojeg je proizašao razgovor o tome kamo se smeće baca i zašto nije u redu bacati smeće u prirodu. Također, održana je i kreativna radionica recikliranja tekstila kojeg je održala socijalna zadruga Humana Nova pomoću koje su djeca dobila uvide u načine korištenja, odnosno prenamjenu starih stvari i kreiranja nečeg novog. Dječaci S. I. i R. I. često provode vrijeme igrajući se zajedno i nakon boravka u vrtiću, samoinicijativno predlažu da pokupe smeće. Na taj način uključila su se i mlađa djeca koja još nisu polaznici programa predškole.
Tijek projekta: U prvoj fazi projekta naglasak je na bogaćenju rječnika pojmovima: planet Zemlja, okoliš, priroda, otpad, recikliranje i sl., te spoznaja o vlastitom utjecaju na očuvanje okoliša kroz adekvatno zbrinjavanje otpada, recikliranje i prenamjenu otpada. Također, upoznali smo se s osam prijatelja korištenjem ECE Academy aplikacije, pomoću kojih smo učili o načinima i važnosti očuvanja okoliša. O provođenju projekta informirani su djelatnici odgojno-obrazovne ustanove i roditelji.
Odgojiteljica i romska pomagačica pripremaju poticajno okruženje koje omogućuje djeci aktivno stjecanje znanja i iskustava te različite oblike interakcije, suradnje i razmjene mišljenja. Zaštitarsko-ekološka organizacija Nobilis održala je interaktivnu edukativnu radionicu *Kam se koje smeće mete,* na kojoj su djeca stjecala nove spoznaje o vrsti otpada te njegovu zbrinjavanju, dan nakon radionice, posjetili smo Reciklažno dvorište ČAKOM u Totovcu i Mihovljanu, gdje su djeca postavljala pitanja (o smeću, vodama – kišnici, brijegu od smeća...) i povezivali dotadašnje spoznaje s novim iskustvom.
U nastavku projekta zajednički promišljamo što bi mogli napraviti da oko vrtića ne bude smeća. Dječak R. I. predlaže da pokupimo smeće. Odgajateljica je upitala koga ćemo sve uključiti u akciju skupljanja smeća, a djevojčica M. I. predlaže da uključimo i roditelje. Nakon toga, roditelji su na roditeljskom sastanku informirani o prijedlogu. Stoga smo Međunarodni dan Roma obilježili akcijom skupljanja smeća na koju su se uključili sva prisutna djeca, djelatnice područnog odjela te roditelji, braća, sestre i članovi šire obitelji. Akciju smo započeli podjelom jednokratnih rukavica i vreća za smeće, podijelili se u timove i pokupili smeće. Sredstva za materijale osiguralo je Eko Međimurje d.d. odabirom našeg projekta na Javnom natječaju za donacije 2023. godine.
Tijekom svake faze projekta obuhvaćene su različite aktivnosti, a da bismo učili čineći, oformili smo Eko patrolu. Svaki dan jedan dječak i jedna djevojčica nalaze se u ulozi Eko patrole. Djeca su međusobno razgovarala što Eko patrola radi: E. I. *..pazi da se ne troši puno vode,* EL. I. *...pazi da se gase svjetla u wc-u,* D. K. *pazi da smeće nije na podu,* M. I. *da budemo dobri prema sebi i drugima.*
Poseban naglasak stavili smo i na timski rad i suradnju, osim svakodnevnih situacija, ove vještine izražavali smo kroz likovne aktivnosti. Djeca su najprije dogovarala što će na hamer papiru naslikati i koju tehniku će koristiti, zatim su podijelili uloge (koje dijete će koji dio

naslikati), a naposljetku i kreirali zajedničko umjetničko djelo. Planet Zemlja je postao najčešće birani motiv tijekom dječjeg likovnog izražavanja Nakon svake aktivnosti provodimo evaluaciju – verbalnim izričajem ili pregledavanjem foto— i videozapisa. U svrhu (samo)vrednovanja aktivnosti izrađen je plakat na kojem su zabilježene avanture s osam prijatelja i načini kako čuvati planet Zemlju.
Završna faza projekta obuhvaća pripremu igrokaza i scenografije za završnu priredbu. Djeca su crtala, pojedinačno i u parovima prijedloge što će scenografija sadržavati (kuća, hrpa smeća, vrtić, dućan, rijeka...). Igrokaz *Kakav otisak ti odabireš ostaviti?* osmišljen je na temelju osam prijatelja (ECE Academy aplikacija) u čijem kreiranju je aktivno sudjelovalo petero djece i odgajateljica. S obzirom da se radi o djeci kojoj hrvatski nije materinski jezik, potrebne su dodatne govorne vježbe, stoga je u projekt uključena i logopedinja koja s djecom uvježbava izgovor pojedinih riječi i na taj način potiče razvoj samopouzdanja kod djece koja će javno nastupati.
Tijekom trajanja projekta u skupini je primjetno ugodno i kreativno ozračje, djeca iskazuju interes za učenjem i odgovornijim ponašanjem. Primjetna je veća razina zajedništva i spremnosti za pomoć. Također je primjetna i veća razina osjećaja sigurnosti i pripadnosti u skupini, što je vidljivo kroz interakcije između djece, odgajateljice i pomagačice i svih međusobno.
Ostvareni ishodi:
Većina djece razumije i koristi ekološki rječnik (planet Zemlja, okoliš, otpad, recikliranje i sl.)
Većina djece obraća više pažnje na adekvatno zbrinjavanje otpada
Većina djece imenuje vrste otpada i povezuje s bojom kontejnera
Osmero djece učestalo podsjeća drugu djecu da smeće bace u koš, da troše manje vode i papira, te da štede struju
Dvoje dječaka nakon boravka u vrtiću dolaze u vrtićko okruženje i skupljaju smeće (uključuju i mlađu djecu iz naselja)
Djeca aktivno uključena u stvaranje eko bajke/igrokaza
Povećana je grupna kohezija te međusobna pomoć i suradnja među djecom
Razdoblje u kojem je projekt trajao: Od siječnja do srpnja 2024.
Napomene: Projekt je predstavljen roditeljima na roditeljskom sastanku, sustručnjacima na Odgojiteljskom vijeću u DV Cipelica, Čakovec, predstavljen je i na Erasmus+ konferenciji: Vještine budućnosti u obrazovanju u Strahonincu, te na Danima predškolskog odgoja: Zajedno rastemo za održivu budućnost u Toplicama Sv. Martin.

13. TOČKICA TIIJA

Dječji vrtić *Maslačak*
Adresa: Tina Ujevića 1, 48350 Đurđevac
Telefon: 048 811 703
Fax: 048 280 304
E-adresa: vrtic.*maslacak@djurdjevac*.hr.
Voditelji projekta: odgojiteljice Antonia Janči i Paula Lacković
Naziv Projekta: Točkica Tiija
Dob djece: 2 – 3 godine
Naziv skupine: Točkice
Razdoblje u kojem je projekt trajao: rujan 2022. – lipanj 2023.
Dimenzija građanskog odgoja: društvena dimenzija
Područje unutar dimenzije građanskog odgoja: socijalne vještine, prepoznavanje i izražavanje emocija, empatija
Cilj projekta:

Potaknuti razvoj socijalnih vještina, prepoznavanje i izražavanje emocija i razvoj empatije uz Točkicu Tiiju kroz povezanost djetetova obiteljskog okruženja i odgojno-obrazovne ustanove.

Očekivani ishodi učenja:

- Potaknuti veću uključenost djece u raznim oblicima igre.
- Dijeljenje igračaka i sudjelovanje s drugom djecom u igri.
- Prepoznavanje i iznošenje emocija na društveno prihvatljiv način.
- Prihvaćanje tuđih emocija.
- Prihvaćanje drugih takvih kakvi jesu.
- Pomaganje drugima – lutki i djeci iz skupine.
- Zajedničko sudjelovanje i učenje više djece u aktivnostima.

Kompetencije koje su razvijene u projektu:

U projektu su razvijene socijalne i građanske kompetencije:

- Razvoj suradnje i međusobnog pomaganja.
- Razvoj prepoznavanja emocija i pokazivanje emocija s pomoću lutke.
- Razvoj pozitivnih oblika ponašanja, prihvaćanje sebe i drugih u istom okruženju.
- Razvoj sposobnosti prilagođavanja novim promjenjivim situacijama kroz boravak lutkice kod djeteta.

Kratak tijek – sadržaj projekta:

Projekt je nastao za vrijeme prilagodbe vrlo male djece na novo okruženje te je zato nastala naša lutkica „Točkica Tiija“ da bi pomogla djeci u njihovoj prilagodbi. Točkica Tiija je pokretna, heklana lutkica sa šivanom odjećom i heklanim cipelicama. Visoka je oko 50 centimetara. Lutkica izgleda kao malena djevojčica. Projekt je započeo dolaskom lutkice, Točkice Tiije u skupinu te dramatizacijom njezine priče. Tiija je bila vrlo dobroćudna djevojčica, uvijek je svima pomagala, ali jednoga dana i njoj je bila potrebna pomoć. Sve je znala raditi, ali nije se znala igrati. Zato se uputila u potragu za prijateljima koji će ju naučiti kako se igrati. U svojoj pustolovini srela je žabu koja zna samo skakati, vrlo zauzetu pčelicu koja zbog svojeg posla nema vremena za igru i uspavanu bubamaru koja joj je pokazala naš vrtić i uputila ju u našu skupinu. Ime Točkica dobila je jer je stigla u skupinu „Točkice“, a ime Tiija znači „ti i ja zajedno“.

Projekt je proveden kroz tri dijela koji su se međusobno ispreplitali tijekom trajanja projekta. Prvi dio projekta je upoznavanje lutkice, igra i druženje u jaslicama, drugi je učenje novih stvari u djetetovom obiteljskom okruženju, a treći su zajedničke radionice djece, roditelja i odgojitelja. U prvom dijelu projekta djeca su upoznala Točkicu Tiiju kroz njezinu priču u kojoj je govorila zašto je baš ona stigla u naš vrtić i u našu skupinu. Budući da je želja Točkice Tiije naučiti kako se igrati s drugima to je postao i vrlo važan zadatak djece iz skupine „Točkice“. U ovom dijelu projekta djeca su s Točkicom Tiijom učila pravila skupine, sudjelovala u tematskim (jesen, dani kruha, dolazak sv. Nikole, Božić, zima, Valentinovo, proljeće, Uskrs) i istraživačkim (kako izgleda bundeva, osnovne boje, zdravi tjedan, moj grad Đurđevac, eko-igre) aktivnostima. Sve aktivnosti u prvom dijelu projekta osmislile su odgojiteljice u skladu s interesima djece. U drugom dijelu projekta djeca su nosila lutkicu svojim kućama da bi ju naučila jednu ili više aktivnosti koje su im vrlo važne. Svako dijete nosilo je lutkicu svojoj kući dva puta tijekom pedagoške godine. Točkica Tiija kod njih je boravila od srijede do ponedjeljka. Svakodnevno je dolazila s djetetom u vrtić te su djeca lakše prihvatila sam ostanak u vrtiću. Aktivnosti u kojima su djeca provela vrijeme s Točkicom Tiijom kod kuće su: igra s kockicama, uparivanje čarapa, igra s legićima i ples, skupljanje otpalog lišća u dvorištu i igra sortiranja, hranjenje domaćih životinja, bojanje, boravak u slanoj sobi, ljuljanje, sastavljanje slagarica, odlazak k liječniku, posjet betonari, Božić, zimske radosti, kuhanje, rezanje banane, organiziranje rođendanske proslave i pečenje kolača, liječenje Točkice Tiije, igranje u dvorištu, piknik, učenje brojenja, posjet Gradskoj knjižnici te kupnja u trgovini. Osim posjeta Točkice Tiije kući djeteta, djeca su svaki mjesec s

roditeljima provela mjesečni zadatak koji je *osmislila* Točkica Tiija, a to su: pričanje priče prije spavanja, samostalnost – obuvanje / izuvanje, darivanje – tajni prijatelj, izrada snjegovića, igrajmo se bojama, učenje o proljetnicama, izlet u prirodu i moja obitelj.
Izjave djece:

V. A.: *Tiija je bila s menom u kući i igrale smo se svega.*
A. M.: *Ja sam Tiiju učila klackati.*
R. E.: *Učil sam ju kak se hrane kokoši.*
K. K.: *Vodil sam ju na betonaru.*
L. L.: *Spaval sam s njom i puhal sam svjećice. I za rođendan mi je kupila poklona. Tiija je trčala i imala je bubu. Lupila je glavicom i išla je kod doktora. Dobila je pikicu i nije plakala.*
V. J.: *Išla je sa mnom u knjižnicu.*
N. F.: *Išla je doktoru jer je strgala vrat.*

Kroz treći dio projekta djeca su sudjelovala u zajedničkim radionicama s roditeljima i odgojiteljicama. Provedene radionice su: sportska radionica, tematska radionica pod nazivom *Moje tijelo* i umjetnička radionica. Radionice su osmišljene i provedene s roditeljima koji su stručnjaci u pojedinom području.
Djeca su kroz razne aktivnosti i igru naučila mnogo toga, a samim time uživala su u učenju i igri s Točkicom Tiijom. Prilikom provedbe ovog projekta Točkica Tiija postala je još jedno dijete u skupini, a ne samo lutka. Djeca su se svakodnevno brinula o njoj, emotivno se vezala za nju kao i za druge prijatelje te ju vodila na razne događaje u vrtiću ili van njega. Uz pomoć Točkice Tiije djeca iz skupine „Točkice“ izrasla su u velike „TI I JA“ prijatelje. Oni su Točkicu Tiiju naučili sve što su znali, kako se igra, kako se koriste pojedini materijali i alati te kako da postane dio skupine. Točkica Tiija i dalje je dio skupine, ali sada s djecom otkriva nove stvari i uči kroz igru. I u ovoj pedagoškoj godini sudjeluje u raznim aktivnostima te ju djeca smatraju jednom od svojih prijateljica. Sve „pustolovine“ Točkice Tiije zabilježene su u bilježnici projekta koju su ispunjavali roditelji s djecom i odgojiteljice.

Ostvareni ishodi:

- Dijete prihvaća lutku kao živo biće.
- Prihvaćanje drugih takvi kakvi jesu.
- Zajednička igra više djece.
- Dijeljenje igračaka s drugom djecom.
- Djeca uz pomoć lutke izražavaju vlastite emocije.
- Djeca prepoznaju i izražavaju emocije na društveno prihvatljiv način.
- Dijete pokazuje duboku koncentraciju u aktivnostima.
- Dijete pomaže drugima bez da ga se uputi.

14. BOMBONČIĆI SMO MI UVIJEK SPREMNI POMOĆI

Dječji vrtić: Radost, Ludbreg
Adresa: Ulica Augusta Šenoe 4, 42230 Ludbreg
Kontakt: 042 810633
E-mail adresa: radostludbreg@gmail.com
Naziv projekta: Bombončići smo mi, uvijek spremni pomoći!
Voditeljice projekta: Ivona Hrupek, Sara Sermek
Odgojna skupina: predškolska odgojna skupina Bombončići
Tematsko područje: društvena dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja, područje socijalnih vještina, upravljanja emocijama i empatija

Cilj projekta: omogućiti djeci istraživanje vlastitih emocionalnih stanja, osvijestiti važnost emocionalnog zdravlja i poticati razvoj empatije i prosocijalnoga ponašanja
Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu:
1. Koristi socijalne vještine: može tražiti pomoć od vršnjaka i odraslih, prepoznaje uzročno-posljedičnu vezu između vlastitih emocija i postupaka i vlastitih postupaka i tuđih emocija 2. Upravlja vlastitim emocijama: prepoznaje i imenuje osnovne osjećaje, uzrok vlastitih emocionalnih stanja, isprobava različite načine izražavanja osjećaja i strategije nošenja s emocijama, nabraja strategije nošenja s emocionalnim stanjima
3. Ulaže napor da bi razumjelo osjećaje druge osobe: osjetljivo je na potrebe rizičnih skupina, prepoznaje faktor rizika u datoj situaciji, promišlja i zaključuje kako se drugi osjećaju promatrajući njihovu ekspresiju, ponašanje, uvjete života, ispričane životne priče
Opis projekta: Djeca brzo napreduju u razumijevanju različitih aspekata emocija tijekom predškolskog i ranog školskog razdoblja, a osim empatične i podržavajuće obiteljske okoline i različiti programi u odgojno-obrazovnom okruženju mogu unaprijediti dječje razumijevanje tuđih emocija, te ih učiniti socijalno kompetentnijima. Osnaživanje socijalne i emocionalne kompetencije kod djece usmjereno je kroz usvajanje znanja koja se odnose na socijalne, emocionalne i kognitivne vještine poput prijateljske komunikacije, učinkovitog i društveno prihvatljivog načina rješavanja problema, kontrolu ljutnje i korištenje pojedincu odgovarajuće strategije za nošenje s neugodnim emocijama. U ustanovi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja djeca usvajaju vještine poštivanja vršnjaka, grade samopouzdanje i ostvaruju odnose s drugom djecom. Razvijanje odnosa s vršnjacima temeljeno je na razvijanju socijalnih vještina približavanja, mogućnosti razumijevanja tuđe perspektive i na empatiji. Jezične i konceptualne vještine potrebne za konstruktivno donošenje odluka razvijaju se u ovom vremenu, a počinju razvijati i rani smisao za uspješno rješavanje problema. Emocije prate sve djetetove aktivnosti, pa tako i igru i učenje. Vrtić za dijete predstavlja vrlo primjeren odgojni kontekst u kojem dijete uči sagledavati sebe u odnosu na zajednicu. Uzevši u obzir sve navedeno i posebne interese djece skupine u Dječjem vrtiću Radost, u Ludbregu, proveden je projekt pod nazivom Bombončići smo mi, uvijek spremni pomoći! Projekt je nastao na temelju neformalnog razgovora skupine djece o zdravstvenom stanju prijatelja koji zbog teške bolesti ne smije polaziti dječji vrtić. U fazi započinjanja projekta dublji uvid u područje interesa dobiven je čitanjem problemske slikovnice i otvorenim razgovorom nakon čega je procijenjeno da je važno djecu potaknuti na razumijevanje neugodnih emocionalnih stanja i strahova te usvajanje strategija nošenja s istima. U fazi razvoja projekta ponuđeni su poticaji za istraživanje i razumijevanje neugodnih emocionalnih stanja i strahova, prepoznavanje uzroka te strategije nošenja sa stresnim situacijama. U ovoj fazi korištene su različite metode podupiranja interesa djece poput igara uloga, problemskih slikovnica, stolno-manipulativnih igara, djeca su izradila kutić osame, rada u timovima i druge. Tema je produbljena uz tematsku slikovnicu koju su djeca povezala sa svojim bolesnim prijateljem, vlastitim iskustvima posjete liječnika te su izvodili zaključke i prijedloge na koji način olakšati odlazak bolesne djece liječniku. Izjava djevojčice da bi voljela tako nešto imati kod svoje liječnice bila je situacijski poticaj za nadogradnju teme. Prilikom posjeta izložbi humanitarnog karaktera gdje su djeca imala prilike vidjeti ručno izrađene igračke koje će autorica kasnije pokloniti djeci koja nemaju roditelje ili financijske mogućnosti za kupnju igračaka. Nakon razgovora sa izlagačicom radova zaključili su da bi i oni mogli pokloniti svoje igračke bolesnoj djeci. Nastavno na zaključak djevojčice prilikom posjeta izložbi humanitaronog karaktera, krenuo je postupak prikupljanja materijala potrebnih za božićnu radionicu s roditeljima. Nakon izrađenih prigodnih božićnih ukrasa, organiziran je sajam u sklopu gradskog adventa s ciljem prikupljanja donacija za opremanje lokalne pedijatrijske čekaonice. U fazi realizacije ovog projekta, djevojčici iz skupine je umro djed pa je problemska slikovnica iskorištena kao poticaj za razgovor o smrti, najčešćim pitanjima djece

vezanih uz smrt, liječenju bolesti i strahovima, a osiguran je i posjet gradskom groblje. S djecom je razgovarala i medicinska sestra o temama bolesti i liječenju. Djeca su proširivala znanje novim spoznajama o psihofizičkim simptomima neugodnih emocija, što ih u mozgu uzrokuje, a uz pomoć superheroja Amy (amigdala), Hippa (hipokampus) i Texa (prefrontalni korteks) prošireno je dosadašnje znanje o nastanku reakcija na emocije u mozgu. Svakodnevno su provođene mindfulness vježbe s djecom, istraživali su koje im strategije nošenja sa neugodnim situacijama najviše odgovaraju, a organiziran je i ciklus mindfulness radionica sa certificiranom voditeljicom. S voditeljicom doma za starije i nemoćne razgovarali su na koji način brinu o štićenicima i zašto su oni tamo smješteni te što se s njima dešava kada umru. Djeca su predložila i izradila prigodne blagdanske čestitke,a putem fotografija i videozapisa iznosili su zaključke o osjećajima štićenika doma kada su primili njihove čestitke te su time spoznali uzročno-posljedičnu vezu između njihovih postupaka i viđenih emocionalnih stanja. Nakon prikupljenih sredstava i dogovora sa ravnateljstvom Doma zdravlja Varaždinske županije, djeca u u datim okvirima i naputcima
Doma zdravlja odabrala igračke, namještaj koji će biti kupljen od prikupljenog novca, izradili plakate i crteže, odabrala motive za oslikavanje i drugo potrebno. Sam projekt humanizacije prostora lokalne pedijatrijske čekaonice bio je realiziran u siječnju 2024. godine. Tema empatije proširena je različitim poticajima (videoisječci, kratke priče, fotografije) koji prikazuju situacije ugroženih skupina. Najveći interes javio se za napuštene i ugrožene životinje. Isticali su faktore rizika za životinje i tako su nastale kućice i hranilice za ptice. Istraživali su povezanost životinja lutalica i azila, osjećaje i životne uvjete životinja. Na inicijativu djece, razrađen je plan prikupljanja donacija i pomoći životinjama te je ostvarena suradnja sa skloništem za životinje Ottova kućica. Djeca su u svakoj etapi aktivno sudjelovala, od razrade plana trošenja preostalih sredstava prikupljenih donacija do donošenja potrebnih stvari iz kućanstva koje više ne koriste. Evaluacijska aktivnost odvijala se vođenjem dnevnika zahvalnosti koji povezuje sva stečena znanja i iskustva i potiče djecu na razmišljanje o svakodnevnim situacijama. Po završetku projekta, procijenjeno je da su planirani obrazovni ishodi ostvareni. Projekt je predstavljen na Odgojiteljskom vijeću kolegicama odgojiteljicama i stručnoj suradnici, roditeljima, drugoj odgojno-obrazovnoj skupini u dječjem vrtiću, objavljen je novinski članak na temu i na Regionalnoj te Državnoj smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja. Temeljne spoznaje o emocionalnom razvoju, osobito razumijevanje pitanja što pridonosi zdravom emocionalnom razvoju djeteta i identifikacija rizičnih čimbenika, neophodna su sastavnica obrazovanja svih stručnjaka koji su u neposrednom kontaktu s djecom. Razumijevanje i podupiranje socio-emocionalnog razvoja djece predškolske dobi važan je cilj zbog toga što su socijalne i emocionalne vještine same po sebi središnje komponente zdravog razvoja, a ustanove ranog i predškolskog odgoja su prvi korak prema njihovu razvoju. Usmjeravanje na mentalno zdravlje djece i njihovih obitelji nije samo obrazovna mogućnost, već moralni imperativ svih odgojno-obrazovnih djelatnika i društva u cjelini prije svega.

15. STOPAMA IVANE BRLIĆ MAŽURANIĆ

Naziv dječjeg vrtića: *Palunko*

Adresa: Moslavačka 42, 35000 Slavonski Brod

E-mail: info@dv-potjeh.hr

Web stranica: https://dv-potjeh.hr
Odgojna skupina: djeca u dobi od 4. godine života do polaska u školu

Voditeljice projekta: Sandra Priseker i Snježana Duspara
Ostali sudionici uključeni u projekt: roditelji djece, grad Slavonski Brod
Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja/ tematska područja: Kulturološka dimenzija – razvoj osobnog, zavičajnog i nacionalnog identiteta
Kompetencije koje su razvijane u projektu: razvoj socijalnih kompetencija, istraživačkih kompetencija, suradnje, empatije, demokratskog građanstva, osvještavanje identiteta – osobnog i zavičajnog, razvoj povijesnih kompetencija, umjetničkih kompetencija
Ciljevi projekta:

- Upoznavanje s lokalnom zajednicom
- Upoznavanje sa životom i djelom Ivane Brlić-Mažuranić
- Uočavanje povijesnog konteksta vremena u kojem je IBM živjela i stvarala
- Razvoj kreativnosti i ljubavi prema umjetnosti

Očekivani ishodi učenja : djeca znaju ime grada i države u kojoj žive, poznaju djela Ivane Brlić-Mažuranić, izražavaju se različitim izražajnim medijima, povezuju pouke Ivaninih djela sa stvarnim životom, aktivno slušaju priče, iniciraju aktivnosti
Izvori i poticaji:
Obilježavanje Dana Ivane Brlić-Mažuranić u gradu Slavonskom Brodu, interakcija sa glumcima likovima iz Ivaninih bajki, obilasci rekonstrukcija scena iz Ivaninih djela u različitim dijelovima grada
Tijek projekta:
Kroz čitanje i obradu djela Ivane Brlić-Mažuranić djeca pokazuju sve veći interes za njena djela i sam život, stoga svakodnevnim odlascima u posjete kulturnim mjestima u gradu šire spoznaju o području interesa. Djeca su išla u obilazak kuće Brlić gdje su mogli vidjeti rekonstruirane prostorije kuće u kojoj je Ivana živjela, po povratku u dječji vrtić komentirali su što ih se najviše dojmilo i likovno se izražavali (slikanje sobe, kreveta, izrada šešira). Samoinicijativno su se dramskim aktivnostima izražavali, oblačili su se u Ivanu Brlić Mažuranić, koristili njena govorna obilježja i nosili šešire koje su sami izrađivali. Roditelji su donijeli odjeću koja podsjeća na Ivaninu. Gledali su kazališnu predstavu Ribar Palunko i njegova žena, bili su fascinirani svjetlosnim efektima, te su u vrtiću napravili čamac i glumili predstavu koju su gledali. Dojmilo ih se upoznavanje s likovima iz predstave. Slušali su bajko pričalicu koja je čitala Ivanine priče te sudjelovali na različitim radionicama. Digitalne kompetencije razvijane su u aktivnostima u kojima su svoje likovne radove umetali u interaktivni zid i snimali opis slike koju su naslikali. Na gradskom trgu i u prostoru tvrđave upoznavali su se s likovima iz Ivaninih bajki, posjetili su ljekarnu, radili pokuse i tako sudjelovali u istraživačkim aktivnostima. U glazbenoj slušaonici u glazbenoj školi djeca su se upoznala s instrumentima – bisernicom, flautom, harmonikom i gitarom i imali su priliku izaći na pozornicu i svirati. U vrtiću su se nastavile glazbeno-scenske aktivnosti uz asistenciju odgojiteljica. Na kraju projekta napravljena je izložba za roditelje s dječjim radovima. Nerijetko su djeca razvijala kompetencije početnog čitanja i pisanja jer su samoinicijativno pisala opise crteža i slika.
Ostvareni ishodi:
U odnosu na djecu:

- razvijena je sposobnost aktivnog slušanja
- razvijeno samopouzdanje kod javnog nastupa
- Grupnim aktivnostima razvijene su vještine timskog rada i uvažavanja
- Razvijena je prostorna orijentiranost u šetnjama gradom
- Razvijena je kreativnost u načinu izražavanja, jedan motiv izražavao se s više izražajnih medija.

U odnosu na roditelje:

- Roditelji su bili su-kreatori procesa s konkretnim aktivnostima i prijedlozima aktivnosti te dolaskom na izložbu dječjih radova.

U odnosu na odgajateljice:

- Profesionalni razvoj: primjena valjanih strategija poučavanja, dokumentiranje odgojno-obrazovnog procesa, razvoj fleksibilnosti
- Osobni razvoj: stjecanje novih iskustava kroz provođenje većine vremena izvan prostora dječjeg vrtića.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: travanj, 2023.

16. KAKO SE GRADI PRIJATELJSTVO

Naziv dječjeg vrtića: *Sunčana*
Adresa: Dječji trg 2, 10 000 Zagreb
Odgojna skupina: Mješovita skupina ((od 3 do 5 godina starosti), 22 polaznika
Voditeljice projekta: Suzana Holzinger, odgojitelj, Vesna Ivić Hercigonja, mag.praesc.educ., odgojitelj savjetnik
Ostali sudionici uključeni u projekt: Mirela Medved, prof. ped. – kako nam pedagog može pomoći u građenju prijateljstva? (razgovor i zajedničke aktivnosti novim materijalima); Ana Miličić, prof. psih., aktivnosti sa djecom na temu : *Važne riječi za prijateljstvo* ; Roditelji prisutni radu u skupini: Goran Atlija – – – čitanje slikovnice o prijateljstvu *Golub gukan*; Aida Ašćić – izrada i sastavljanje kućice prijate ljstva ; Luka i Pero učenici osnovne škole *Špansko oranice*, braća djevojčice i dječaka iz skupineTigrić; Gđa Hartek, Antonijeva mama – igra s djecom u kućici *Sunčana* (gdje i s kim se volim igrati); Gđa Nikolina, predstavnica udruge Udruge *Zeleni klik* – formiranje Vrta prijateljstva; Teta Mirjana, spremačica u skupini Tigrić, slavlje rođendana sa prijateljima; Bake djece iz skupine: gđe Ana i Greta – prijateljice
Dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja: Politička dimenzija, područje pravila i Društvena dimenzija, područje socijalnih vještina
Kompetencije koje su razvijane u projektu: Razumije da pravila reguliraju pojedine situacije u svakodnevnici; Koristi socijalne vještine.
Ciljevi projekta: Razvijati vještine za izgradnju prijateljstva prihvaćanjem pravila i učenjem odgovornog odnosa. Razlikovati situacije slaganja i sukoba i prevladati poteškoće kod stjecanja prijatelja.
Očekivan ishodi: Zna navesti pravila važna za funkcioniranje svoje odgojne skupine; Pridržava se zajednički utvrđenih grupnih pravila; Razlikuje poželjna i nepoželjna ponašanja u odnosu na sebe, druge i odrasle osobe. Upozorava na nepoštivanje pravila. Uključuje se u postojeću aktivnost. Traži pomoć od vršnjaka i odraslih. Koristi izraze Hvala, molim, oprosti.
Izvori i poticaji:
Izjave djece na početku pedagoške godine: D. P: Potrgao mi je lutku, je li se može popraviti? Z. B: „ Ako mi ne daš lutku nisi mi prijateljica. Ne možeš se igrati s nama.” P. A.: *Srušio mi je kocke, kako mogu graditi kad mi stalno ruši.*
Procjena odgojitelja o važnosti jačanja i razvijanja strategija i vještina za izgradnju i održavanje prijateljstva, grupne klime i odnosa povjerenja i sigurnosti.
Tijek projekta: Djeca su izdvojila problemsku situaciju vezanu uz prijateljstvo:
Kako se postaje prijatelj? Što učiniti kad ti prijatelj potrga igračku ili sruši građevinu?
Opis projekta:
U Sobi dnevnog boravka formirali smo kutić prijateljstva . Počeli smo izradom plakata: *Naša kućica prijateljstva* koju smo gradili tako da je svako dijete stavljalo svoju ciglicu sa svojim osobnim znakom, imenom i prezimenom i malim crtežom. Plakat je vizualni prikaz zajedništva i važnosti svakog djeteta u cjelini skupine i Vrtića. U kutić smo postavili i kutije prijateljstva koje su služile za samoprocjenu uspješnosti svakoga djeteta – kakav sam

prijatelj? Za pozitivna ponašanja djeca su u kutiju stavljala crtež. Prvi uzor u građenju prijateljstva djeci su roditelji. Pozvali smo ih da djeci pričaju o svojim iskustvima sa prijateljima i na sudjelovanje u izradi zajedničkog plakata *Kako se grana prijateljstvo.* Osnova plakata je stablo koje se grana i lista. Roditelji na list ispisuju ime svojih prijatelja, a na drugi list ime djeteta i prijatelja iz skupine koje dijete izabere. Na taj način drvo prijateljstva je raslo i dobivalo nove grane. Plakat je potaknuo djecu i roditelje na razgovor o prijateljstvu u skupini, tko se s kime voli igrati i čime. Roditelji su pisali pisma o svojim prijateljima iz djetinjstva i kako su rješavali probleme. Pisma smo čitali u krugu prijateljstva i razgovarali o njima.U razgovoru djeca iznose svoje probleme u igri i kako se osjećaju u pojedinim situacijama. Proveli smo i niz aktivnosti na temu osjećaja kroz koje su djeca mogla izraziti kako se osjećaju u pojedinim situacijama. Istaknuta je tuga kada ti netko potrga igračku ili sruši kocke i sreća, kada se zajedno slave rođendani. U posjet skupini pozvali smo dva dječaka, Peru i Luku koji polaze 3. razred Osnovne škole *Oranice* i prijatelji su od vrtića. Oni su braća djevojčice i dječaka u skupini. Djeci su prepirčavali svoje zgode iz vrtića i kako su rješavali probleme. Na taj način djeci smo omogućili prenošenje iskustava starije djecevo prijateljstvu i uvid u moguća rješenja njihovih problema. Dječaci su istaknuli da se sjećaju plakata s pravilima skupine. Djeca se uključuju u donošenje pravila naše skupine a dječaci su pomogli u pisanju pravila. U kutić prijateljstva postavljena je drvena kućica – – – sa fotografijama centara sobe dnevnog boravka. Djeca su mogla figurice sa svojim fotografijama razmještati u centre u kojima se vole igrati i sa kime se vole igrati. Na taj način smo djecu potaknuli da istaknu mjesta gdje se najviše vole igrati i sa kime. Figurice su se izmjenjivale na način da je svatko mogao sudjelovati u igri sa drugima. U igru smo uključili i roditelje. Gđa Hartek, Antonijeva mama je sudjelovala u radu skupine u igri s djecom. Na tj način djeca su dobila povratnu informaciju da su odraslima važna njihova prijateljstva i događanja u vrtiću. Psihologinja Ana je sa djecom provela aktivnost na temu 10 toplih riječi koje djeca mogu koristiti u svakodnevnoj komunikaciji. Izradili smo štapne lutke sa slikovnim prikazima rješavanja problemskih situacijama i izrazima hvala, molim oprosti možemo zajedno i slično, koje su djeca mogla upotrebljavati u svakodnevnoj igri i na taj način se izraziti. Pitali smo našu pedagoginju Mirelu Medved kako nam može pomoći u građenju prijateljstva? Gđa Mirela je sa djecom provela aktivnosti novim materijalima koje su djecu potaknule na zajednički rad i zajedničko rješavanje problema. Jedan od njih je bio zajedničko i usporedno građenje kockicama stiropora. U radu skupine sudjelovao je i tata Eme i Petre koji je djeci pročitao slikovnicu o golubu Gukanu i njegovu prijatelju. Zajedno sa djecom je sudjelovao u konstruiranju kućice magnetnim konstruktorom i pokazivao im kako pomoći drugome. U rad skupine uključila se i gđa Aščić koja je donijela elemente za sastavljanje kućice od medenjaka. Svako dijete ukrasilo je jedan dio kućice, a kućicu je trebalo zajednički sastaviti i zalijepiti tako da jedan drugome pomažu i pridržavaju kućicu dok se ljepilo osuši. Na taj način djeca su dobila uvid u važnost zajedničkog rada. Gđa Nikolina, predstavnica udruge *Zeleni klik* pomogla nam je u formiranju vrta prijateljstva sa skupinom Autić. Djeca su imala mogućnost brinuti se za svoje i tuđe sadnice te brati i dijeliti plodove. S djecom smo proveli mnoge aktivnosti koje uključuju zajedničko crtanje na velikom formatu papira, zajedničko građenje, usporedno građenje, zajedničko glazbeno i scensko izražavanje, igre i aktivnosti za uočavanje i razvijanje tuđih emocionalnih stanja, igre pomaganja drugome, male igrokaze na temu poželjnih oblika rješavanja konflikata.

Zajedničko istraživanje problema:

Problem: Kako pravila reguliraju pojedine situacije u svakodnevnici?

Moguća rješenja : Izrada plakata s prijedlogom pravila u skupini. Pravila su sastavljena na prijedlog djece iz skupine pomogli su ih pisati starija braća i sestre kad su bili u posjetu skupini. Neka od pravila su: Tko drži orah govori. Ako vidiš da te netko gura, tuče ili ruši tvoj

rad reci stop, ako nešto želiš kažeš molim, ako nekog gurneš daš mu ruku i kažeš oprosti, pomažeš prijatelju.
Postavljanje plakata „10 toplih riječi sa slikovnim prikazima rješavanja problemskih situacijama koje djeca mogu upotrebljavati u problemskim situacijama.
Korištenje štapnih lutaka sa slikovnim prikazima rješavanja problemskih situacijama i izrazima hvala, molim oprosti, možemo zajedno i slično, koje djeca mogu upotrebljavati u svakodnevnoj igri.
Pravilo: „ Ogradi prostor za igru užetom“ osigurava pravo na igru bez ometanje od drugih. Djeca često koriste uže i primjenjuju pravilo.
Problem : Pridržava se zajednički utvrđenih grupnih pravila.
Moguća rješenja:
Djevojčica D. P. predlaže korištenje zvona kao znak za nepoštivanje dogovorenog. Djeca izrađuju crteže i stavljaju ih u kutije prijateljstva za svako pozitivno postupanje i na taj način samoprocjenjuju svoj napredak, Vršnjačko upozoravanje i posredovanje u rješavanju sukoba-.
Problem: Kako se uključiti u postojeću aktivnost?
Moguća rješenja:
Uočili smo da djeca često ruše ili trgaju igračke s ciljem uključivanja u igru. Da bi bi ojačali vještine uključivanja u igru i jačanje prijateljstva predložili smo djeci sljedeće strategije: Kada se dijete želi uključiti u zajedničku igru može pitati: *Mogu li se igrati s vama?* Koristiti štapnu lutku sa natpisom *Možemo zajedno?*
Moguća rješenja u situacijama sukoba kada ti netko ruši ili otima igračku: *Reci stop, to mi smeta*. Korištenje izraza: *molim te vrati mi i* sl. Dogovaranje: možemo graditi zajedno tako da svatko doda jedan element.
Praćenje, vrednovanje i dokumentiranje putem: pedagoške dokumentacije skupine, foto i video zapisa, mape osobnog razvoja djece, mape, razgovori sa djecom u krugu prijateljstva, Tabela praćenja očekivanih ishoda na početku godine i ostvarenih ishoda, koja je sadržavala prikaz rezultata praćenja i analiza podataka. Djeca znaju navesti pravila važna za funkcioniranje svoje odgojne skupine, pridržavaju se zajednički utvrđenih grupnih pravila, razlikuju poželjna i nepoželjna ponašanja u odnosu na sebe, druge i odrasle osobe, upozoravaju na nepoštivanje pravila, uključuju se u postojeću aktivnost, traže pomoć od vršnjaka i odraslih, koriste izraze *hvala, molim, oprosti*.
Cilj: Razvijati vještine za izgradnju prijateljstva kroz prihvaćanje pravila i učenje odgovornog odnosa
Kompetencija: Razumije da pravila reguliraju pojedine situacije u svakodnevnici
Ostvareni ishodi:
Zna navesti pravila važna za funkcioniranje svoje odgojne skupine.
Pridržava se zajednički utvrđenih grupnih pravila.
Razlikuje poželjna i nepoželjna ponašanja u odnosu na sebe, druge i odrasle osobe.
Upozorava na nepoštivanje pravila.

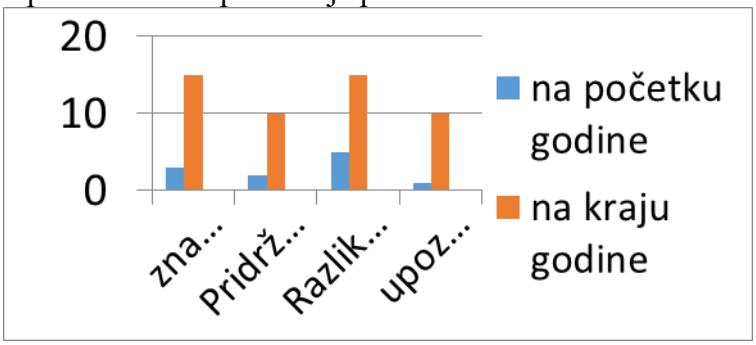

Rezultati praćenja: Vodili smo tabelu praćenja planiranih i ostvarenih ishoda na početku i kraju pedagoške godine.

Najveći napredak ostvaren je u području znanja o pravilima i upozoravanja o nepridrfžavanju pravila**.**
Cilj: Razlikovati situacije slaganja i sukoba i prevladati poteškoće kod stjecanja prijatelja.
Kompetencija: uspješno snalaženje i korištenje socijalnih vještina
Ostvareni ishodi: Uključuje se u postojeću aktivnost.
Traži pomoć od vršnjaka i odraslih..
Koristi izraze Hvala, molim, oprosti.

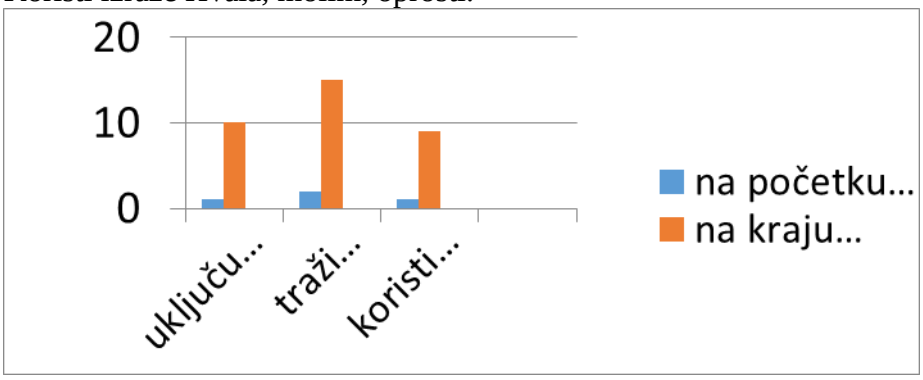

Najveći napredak je ostvaren u području traženja pomoći vršnjaka.
Projekt je trajao jednu pedagošku godinu.
Elementi projekta nastavljaju se i sljedeću pedagošku godinu, osobito način praćenja i samoevaluacije *Kakav sam prijatelj*
Projekt je predstavljen roditeljima i odgojiteljima DV *Sunčana*.
Ostvareni ishodi u odnosu na ostale sudionike projekta: Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja; Povezivanje Vrtića sa širom zajednicom; Suradnja obitelji i vrtića; Jača suradnju i partnerstvo s roditeljima; Suradnja sa osnovnom školom Špansko Oranice; Suradnja sa udrugom *Zeleni klik* i formiranje *Vrta prijateljstva* na povišenim gredicama
Trajanje projekta: Projekt je trajao od listopada 2022. do svibnja 2023.

17. UPOZNAJMO JEDNI DRUGE

Naziv dječjeg vrtića: DV Rijeka, CPO Maestral, PPO Rastočine
Adresa: Rasočine 5a, 51000 Rijeka
E-mail: inesvrticrijeka@gmail.com
Web stranica: www.rivrtici.hr
Odgojna skupina: Mješovita vrtić 2 – Zvjezdice
Voditeljica projekta: Ines Šipić, odgajatelj mentor

Ostali sudionici uključeni u projekt: odgajateljica skupine Doris Skočaj, roditelji djece upisane u odgojnu skupinu, studenti RIPOO Učiteljskog fakulteta u Rijeci.
Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja/ tematska područja: Društvena dimenzija – – – područje socijalnih vještina, komunikacije i empatije
Kompetencije koje su razvijane u projektu: Tijekom projekta razvijane su kompetencije u području socijalnih vještina – korištenje socijalnih vještina u svakodnevnoj interakciji i komunikacije – jačanje komunikacijskih vještina i empatije – međusobno uvažavanje djece u skupini
Ciljevi projekta:

- Razviti kvalitetniju interakciju i komunikaciju među djecom u skupini
- Poticati razvoj socijalnih vještina djece i međusobno uvažavanje
- Omogućiti uvjete u kojima će dijete biti aktivno uključeno u planiranje i provedbu aktivnosti odgojno-obrazovnog rada

Očekivani ishodi učenja:
Djeca će moći pažljivo slušati što drugi govori, postavljati pitanja i razumjeti ispričano, međusobno se upoznati te postati aktivni sudionici, inicijatori i voditelji aktivnosti.
Izvori i poticaji:
Uočene situacije međusobne interakcije i komunikacije djece u skupini i slaba grupna povezanost.
Fotoaparat koji je od sredstva koji je pobudio interes djece postao poticaj za aktivnosti jačanja socijalnih i komunikacijskih vještina djece.
Tijek projekta: Na početku pedagoške 2022/2023. godine odgajatelji uočavaju igru uglavnom u manjim grupama uvijek iste djece. Aktivnosti i igre se ponavljaju, a vidljiva je i nezainteresiranost skupine djece za igru s drugom djecom ili novim aktivnostima/igrama. Sedmero djece po prvi put je upisano u skupinu (dio djece iz jasličkih skupina, dio iz drugih vrtića, jedno dijete je prvi put u vrtiću), dvoje djece je u skupini od travnja 2022., a devetero djece je već više godina zajedno. Odgajatelji se pitaju koliko se djeca u skupini međusobno poznaju, koja je razina i kvaliteta njihove interakcije i komunikacije, promišljaju o ciljevima odgojno-obrazovnog rada i načinima na koji će potaknuti jačanje grupne povezanosti na razini odgojne skupine.
Pronalazak fotoaparata na kojem su fotografije djece u aktivnostima odgojno-obrazovnog rada iz prethodnih godina i pitanja djece: *Što je to? Kako se s time može slikati/gledati fotografije?*, ali i: *Zašto si ovo slikala, pa tu nam se vide samo glave, ni ne vidi se tko je to, nismo se ni namjestili?,* potaknuli su razgovor o tome što netko sve može fotografirati i koje su situacije odgajatelju, a koje djeci važne.
Odgajateljica dolazi do ideje da svaki dan jedno dijete ima fotoaparat u vrtiću i fotografira ono što mu je važno, fotografije se potom prenose na računalo uz koje dijete prikazuje i objašnjava ostaloj djeci u skupini što je fotografiralo i zašto. No, dolazi do situacije koja mijenja i ovaj plan. M (6), dijete u godini pred polazak u školu, upisan u skupinu u travnju 2022. sa svojom sestrom, inače iz S. Makedonije, nešto povučeniji u interakciji s odgajateljem i djecom, dijelom i zbog jezične barijere, ushićeno govori djeci o tome da je ispred kuće gdje živi vidio kornjaču i jaja iz kojih će doći male kornjače. Dio djece je zainteresiran, ali mu ne vjeruje, misle da kornjače ne nesu jaja, da je priča izmišljena. Dio djece sluša ga, ali s podsmjehom, što dovodi M. do obeshrabrenja i povlačenja. Odgajateljica u dogovoru s roditeljima dječaka posuđuje M. fotoaparat da bi fotografirao kornjače i uz fotografije ispričao djeci o njima.
Tijekom prezentacije M. se opušta pred cijelom skupinom djece i bez obzira na jezičnu barijeru priča o kornjači i malim kornjačama koje su se u međuvremenu izlegle iz jaja. Dobiva pažnju djece i priliku da se istakne govoreći o onome što je na njega ostavilo snažan dojam te na taj način razvija i jača samopouzdanje.

Odgajateljica uočava da kad dijete priča o onome što mu je važno, prezentirajući fotografije koje je samo snimilo, ono kao da „zaboravlja“ na tremu od nastupa pred skupinom, jezičnu barijeru, strah od pogrešnog izgovora i nesigurnost te istovremeno jača svoje komunikacijske vještine i stvara pozitivnu sliku o samome sebi. Interes djece koja prate prezentaciju, kako za sadržajem, tako i za djetetom koje prezentira na višoj je razini nego u svakodnevnim aktivnostima djece. Sve uočeno, uz želju ostale djece da ponesu fotoaparat kući, dovodi do planiranja aktivnosti *Moj dan kod kuće*, koja se s vremenom razvija u projekt u kojem od početnog sudjelovanja, djeca preuzimaju inicijativu u osmišljavanju, planiranju i provedbi aktivnosti. Zainteresiranost djece za sadržajima koji su prezentirani traje danima nakon same prezentacije. Na inicijativu djece dolazi do aktivnosti *Moj plakat* koja doprinosi tome da sve prezentirano na neki način „ostane“ u skupini i omogući djeci da i dalje razgovaraju o svom danu kod kuće. U izradi plakata dijete samostalno odabire sadržaj i materijale, format i dizajn plakata. U dogovoru s djecom plakat stoji na panou tjedan dana, a zatim se stavlja u prostor

predsoblja sobe dnevnog boravka. Na ovaj način djeca „otvaraju vrata“ svog obiteljskog doma i međusobno se bolje upoznaju te pokazuju veći interes jedni za druge.

Razgovor i prezentacija igara i aktivnosti u kojima djeca provode vrijeme kod kuće dovodi do toga da djeca pokazuju inicijativu da donesu igre i igračke od kuće s kojima će upoznati djecu iz vrtića i organizirati igru.
Tijekom projekta *Upoznajmo jedni druge,* djeca preuzimaju inicijativu, ali i organizaciju i vođenje aktivnosti. U različitim situacijama koje su njima važne kao na primjer: nastup sa zborom, natjecanje u sportu, izlet s obitelji, kupovina nove igračke koju iz različitih razloga ne može donijeti u vrtić i drugo, dijete potiče roditelja da ga mobitelom fotografira i/ili snimi i pošalje to odgajateljici te od nje traži da mu omogući prezentiranje. U koje vrijeme, na koji način i u kojem prostoru će se organizirati prezentacija osmišljavaju djeca, a odgajateljica u neposrednom odgojno-obrazovnom radu iskazuje visoku razinu fleksibilnosti. Djeca počinju od kuće donositi slikovnice s idejom za aktivnosti koje bi mogle slijediti nakon čitanja, materijale za aktivnosti u pojedinom centru uz jasnu ideju na koji će način provesti aktivnost. S novostečenim samopouzdanjem kreću i u provođenje aktivnosti s ostalom djecom iz skupine. U sobi dnevnog boravka djeca preuzimaju inicijativu za organizaciju prostora, kreiraju centre aktivnosti, dogovaraju i zapisuju pravila ponašanja u centru koji su oformili. Radom na projektu djeca u skupini postaju sukreatori odgojno-obrazovnog rada. Pred kraj pedagoške godine jedno dijete dolazi na ideju da se organizira *Dan za prezentacije,* aktivnost u kojoj će svako dijete prezentirati sebe onako kako to želi. Predlaže djeci u skupini, oni prihvaćaju i od odgajateljice traže samo podršku kod organizacije prostora i dokumentiranje da bi mogli kasnije pogledati snimku svojih prezentacija. Cijeli je projekt bio je dinamičan i nije se mogao predvidjeti sljedeći korak, odnosno aktivnost koja će slijediti. Djeca puno češće izražavaju svoje mišljenje, stavove, uočeno je veće samopouzdanje osobito kod „povučenije” djece. Roditelji postaju više uključeni u odgojno obrazovni proces, a sama djeca su ta koja ih svakodnevno uključuju. Odgajateljice prepoznaju jake strane svakog djeteta, ali i njihove izazove, osobito kod djece s nespecifičnim ponašanjima i teškoćama u govoru koji pokazuju značajan napredak.

Ostvareni ishodi:

U odnosu na djecu:

- razvijena je kvalitetnija međusobna interakcija i komunikacija djece u skupini
- razvijeno samopouzdanje kod javnog nastupa
- boljim upoznavanjem djeca bolje razumiju jedni druge te se međusobno više uvažavaju
- osnažene prezentacijske vještine kod djece
- djeca od aktivnih sudionika u planiranim aktivnostima odgajatelja postaju inicijatori, kreatori i voditelji aktivnosti
- osnažene digitalne kompetencije djece – ishod na temelju cilja koji se nametnuo tijekom provedbe projekta.

U odnosu na roditelje:

- aktivna uključenost roditelja u kreiranje aktivnosti odgojno-obrazovnog rada.

U odnosu na odgajateljicu:

- Profesionalni razvoj: razvoj digitalnih kompetencija, razvoj fleksibilnosti, iskorak u planiranju i provođenju odgojno-obrazovnog rada.
- Osobni razvoj: upoznavanje djece i roditelja na jednoj novoj razini što je dovelo do kvalitetnijih odnosa koji se temelje na partnerstvu.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: od studenog 2022. do lipnja 2023.

Napomena: Projekt je prezentiran roditeljima u lipnju 2023. i u sklopu edukacije za odgajatelje, Kataloga stručnog usavršavanja DV *Rijeka*: *Kada sklop aktivnosti postaje projekt*?, u studenom 2023.

18. DJECA I MLADI ZA STARIJE

Dječji vrtić: *More*
Adresa: Marohnićeva 12, Rijeka
Telefon: 099 530 4865
E-adresa: jasna.crncic@rivrtici.hr
Internetska stranica: https://more.rivrtici.hr/
Naziv projekta: Djeca i mladi za starije
Voditelji projekta: Nela Dundović, mag. praesc. educ., odgojitelj savjetnik; Tihana Pažin, mag. praesc. educ., odgojitelj; Suzana Srića, mag. praesc. educ., odgojitelj savjetnik
Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Društvena i gospodarska dimenzija.
Područje unutar dimenzije: Socijalne vještine i empatija, poduzetništvo.
Djeca uključena u projekt:
PPO Đurđice, skupina Hobotnice, 22 djece u dobi od 3 g. do polaska u školu
PPO Bulevard, skupina Zvjezdice, 22 djece u dobi od 3 g. do polaska u školu
Ciljevi projekta:

- Aktivno sudjelovanje u zajednici kao ravnopravni članovi društva.
- Poticanje empatije, razumijevanje potreba i osjećaja prema starijim ljudima te poštivanje i tolerancija.
- Poticanje i razvijanje demokratskih načina odlučivanja kod odabira pjesama za nastupe te izrade poklona.
- Stvaranje uvjeta za odlučivanje djece i njihovu participaciju u zajedničkim aktivnostima.
- Uključiti djecu u planiranje aktivnosti, pripremu i provedbu istih.

Očekivani ishodi:

- Upoznati društveno okruženje i postati aktivni članovi zajednice koristeći usluge, sudjelujući u događanjima, sukreirati i obogaćivati programe i manifestacije te obogaćivati već usvojena vlastita iskustva.
- Razviti senzibilitet prema drugima.
- Osposobiti djecu za demokratsko odlučivanje, uvažavanje tuđih prijedloga i rješenja te zajedničko donošenje odluka.
- Razvoj kreativnosti i poticanje različitih oblika izražavanja.

Tijek projekta:
Odgojitelji i djeca skupine Račići pozvali su odgojitelje i djecu skupine Hobotnice na osmišljavanje glazbene podloge za njihovu predstavu "Djed i repa". Zajednički s djecom dogovarali su pjesme koje bi mogli izvoditi te imali nekoliko proba s djecom iz skupine Račići. Predstava je prikazana svoj djeci vrtića te roditeljima skupina Račići i Hobotnice. Nakon toga djeca su postavila pitanja o tome kome bi dalje mogli prikazati predstavu. Razgovorom došli su do djedova i baka, do starijih ljudi u našoj bliskoj okolini te se stvorio plan za daljnje djelovanje.
Ide se u posjet Domu gdje se nalazi F. pranona.
Nakon održanih predstava u vrtiću djeca su počela planirati strategiju kako predstavu plasirati i dalje. Postavljala su se pitanja gdje se nalaze starije osobe te se došlo do ustanove za starije osobe. Dječak F. je spomenuo kako njegova pranona živi u Domu za starije osobe Kantrida i da bi voljela pogledati predstavu u kojoj on sudjeluje. Dogovorili su posjet s djelatnicom doma i najavili predstavu "Djed i repa", kao i kraći koncert skupine Hobotnice. Djeca su

predložila da sa sobom donesu i neke poklone da bi još više obradovali štićenike Doma. Tada su u skupini boravili studenti Učiteljskog fakulteta, smjer Rani i predškolski odgoj i obrazovanje te su djeca njih pitala za pomoć. Zajednički su izrađivali likovne minijature, raznovrsne okvire i ukrašavala kamenčiće. Kod sljedećeg dolaska studenti su donijeli platnene vrećice i cvjetove lavande. Punili su ih zajedno s djecom i nastale su mirisne vrećice. Studentice su izrazile želju da u posjet odu zajedno s djecom i odgojiteljima. Posjet su realizirali 1. 6. 2024. godine; djeca i odgojitelji skupina Hobotnice i Račići, studentice te ravnateljica vrtića koja je osigurala i potreban prijevoz autobusom. Emocije je bilo teško izraziti na svim razinama.

Odgojitelji i djeca PPO-a Bulevard su već surađivali sa Mjesnim odborom Bulevard pa smo i mi dobili poziv za organizacijom izložbe na Vodospremi Vidikovac, na mjestu gdje djeca dolaze u šetnju sa svojim roditeljima, bakama i djedovima. Svako dijete je trebalo odabrati jedan likovni rad s kojim će se predstaviti na izložbi. Neka djeca su po nekoliko dana birala i radila nove radove s kojima su bili zadovoljniji. Otvorenju izložbe prisustvovala su djeca iz oba vrtića koja su izvela i prigodni program. Djeca su posjećivala izložbu u šetnjama i svakodnevno izražavala svoje doživljaje.

Početkom nove pedagoške godine djeca su novoupisanoj djeci povremeno prepričavala gdje su bili i da bi posjete mogli nastaviti i dalje. Odgojitelji su stupili u kontakt s Mjesnim odborom Krimeja i njihovim Klubom umirovljenika te dogovorili suradnju u vrijeme blagdana.

Bližilo se vrijeme Božića i djeca su izrazila želju da ponovo posjete Dom za starije osobe na Kantridi. Ponovo su u to željeli uključiti studente koji su bili u skupini. Odgojitelji su dogovorili posjet, a djeca su preuzela aktivnost osmišljavanja prigodnog programa i prigodnih poklona. Dogovarali su se koje pjesme bi mogli pjevati, kojim redoslijedom i koje poklone bi mogli odnijeti. Tada se javio i problem plaćanja autobusa. Djeca su lako pronašla rješenje problema – organizirat ćemo prodajnu izložbu na kojoj će se prodavati radovi djece i studenata. Svakodnevno se u dijelu sobe organizirala likovna radionica i djeca su paralelno izrađivala poklone za štićenike i ukrase za prodaju. Nekoliko dana prije posjeta, posložili su svoje uratke te pojašnjavali roditeljima i svima koji su bili voljni sudjelovati u prodajnoj izložbi. Nakon tri dana otvaranja kasice-prasice i brojenja novaca, sakupio se dovoljan iznos za prijevoz autobusom. U Domu je upriličen pravi blagdanski koncert nakon kojeg su djeca zajedno sa studentima podijelila poklone. Košare su ubrzo bile prazne, a oduševljenje djece i štićenika veliko.

U isto vrijeme javili su se i iz MO Krimeja i utvrdili datum sudjelovanja na njihovoj blagdanskoj svečanosti. Djeca i odgojitelji imali su vremensko ograničenje te je djeci bio izazov od niza pjesama koje su pjevali u Domu odabrati tri s kojima bi se predstavili na svečanosti. Svatko je davao svoje prijedloge dok se nisu uspjeli dogovoriti. Nastup je oduševio sve prisutne, a djeca su bila posebno oduševljana pripremljenim poklonima od Kluba umirovljenika.

Nakon Nove godine djeca su se interesirala kome će dalje ići u posjet. Roditelji K. su predložili posjet Domu za odrasle osobe Turnić i ponudili njihovo sudjelovanje kod prijevoza autobusom. Djeci nije trebalo posebno govoriti kako treba sastaviti program već su to spontano sama i činila. Izrazili su želju da program obogate i recitacijama za čije pronalaženje su zadužili odgojitelje.

S obzirom na to da Dom za odrasle osobe Turnić pruža smještaj osobama s teškoćama mentalnog zdravlja kojima nije potrebno bolničko liječenje, ali im je potrebna njega i skrb druge osobe, susret je imao jednu drugu dimenziju. Nakon povratka u vrtić djeca su komentirala publiku i razlike koje su uočili u odnosu na Dom za starije osobe.

Ostvareni ishodi:

- Djeca su upoznala društvenu zajednicu u bližoj i daljoj okolini vrtića.

- Sukreirala su i sudjelovala u manifestacijama i programima za starije osobe.
- Razvila su senzibilitet i osjetljivost za starije osobe i osobe s invaliditetom, razumijevanje njihovih osjećaja i potreba.
- Razvila su sposobnost demokratskog dogovaranja i zajedničkog odlučivanja.
- Poticala su se na rješavanje problemskih situacija.
- Kod djece se razvijalo poduzetništvo.
- Djeca su se uključila kod izrade programa.
- Razvijala se kreativnost i različiti oblici izražavanja.
- Razvijao se osjećaj zajedništva među djecom.
- Razvijale su se komunikacijske vještine kroz razgovor sa starijim osobama.
- Poticao se volonterski duh i želja za pomoći drugima.

Razvijene kompetencije:

- Empatija, pozitivan i tolerantan odnos prema drugima.
- Međuljudska suradnja.
- Uzajamno pomaganje i prihvaćanje različitosti.
- Učinkovito sudjelovanje u razvoju demokratskih odnosa u vrtiću.
- Samoiniciranje i samoorganiziranje vlastitih aktivnosti te planiranje i vođenje vlastitih aktivnosti i projekata.
- Komunikacijske vještine.
- Socijalne vještine.
- Kreativnost.
- Osjećaj odgovornosti.

Razdoblje trajanja projekta: Projekt je trajao od travnja 2023. g. do ožujka 2024. g.

19. I MOJ GLAS SE ČUJE

Dječji vrtić: ***Mala kuća, DV Pčelica***
Odgojna skupina: Mješovita 2 – djeca u dobi od 6. do 8. Godina i Mješovita 3 – djeca u dobi od 4. do 5. godina
Odgojitelji: Nika Bagaric, Maja Cigić, Nikolina Gjaja, Andrea Lakić, Dijana Pinčević, Nikoleta Rikalo
Kontakt: nika_bagaric@yahoo.com i 208nika@gmail.com
Naziv projekta: I moj glas se čuje
Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: politička i društvena
Područje unutar dimenzije: demokratsko odlučivanje i socijalne vještine
Sudionici projekta:Odgojitelji ostalih skupina, roditelji DV Mala kuća, ravnateljica DV Pčelica, inženjer građevine (roditelj), Osnivač (gradonačelnik), kućni meštar
Kompetencija/je koje su razvijane u projektu: dijete razumije princip glasovanja i demokratskog odlučivanja i sposobno je sudjelovati u zajedničkom odlučivanju, dijete koristi socijalne vještine
Cilj/ evi projekta: demokratskim odlučivanjem do uređenja dvorišta
Očekivani ishodi učenja: dijete zna iznijeti svoju ideju, objasniti je i argumentirati je, dijete zna prihvatiti ideju drugog djeteta i pri tome uvažava sugovornika, te zna tražiti pomoć od vršnjaka i odraslih.
Izvori i poticaji: Razrada dječjih ideja o uređenju dvorišta Mozaik – – – pristupom (obilasci dvorišta, mapiranje dvorišta i mjesta za igru, fotografije, dječji crteži i djelomično strukturirani intervjui), vizualna podrška (fotografije, izjave, rezultati glasovanja), projektni centar u skupini, posjet gradilištu, posjet inženjera (tlocrt dvorišta), izrada PPT-a za roditeljski sastanak, predstavljanje ideja (djeca različitih skupina), organizacija izbora u skupinama, posjet ravnateljici, radionica s roditeljima, pismo gradonačelniku.

Tijek projekta: Tijekom boravka na vrtićkom dvorištu odgojitelji su primijetili da djeca često prenose poticaje iz odgojne – – – obrazovne skupine na dvorište i započinju simboličku igru. Odgojitelji su započeli s promišljanjem i bilježenjem ideja kojim poticajima obogatiti vanjski prostor, gdje smjestiti te poticaje, od čega ih izraditi, kako ih ukrasiti. Ova faza je trajala nekoliko tjedana jer su odgojitelji konstantno imali neke nove ideje, nadopunjavali postojeće ili ih u cijelosti mijenjali. Promatrajući dječju igru odgojitelji su se zapitali kako djeca doživljavaju vanjski prostor, da bi ga oni uredili te da bi participacijom u odlučivanju o izboru poticaja pridonijeli uređenju prostora na kojem se igraju. Tako započinje projekt vođen djetetom i njegovim pravom na slobodno izražavanje mišljenja i stavova pod nazivom "I moj glas se čuje".

Kad su odgojitelji počeli promišljati o participaciji djece željeli su čuti glas svakog djeteta i pružiti im osjećaj da će se njihove želje, ideje, potrebe i promišljanja uzeti u obzir. U prvoj fazi projekta odgojitelji su se koristili Mozaik pristupom prikupljanja podataka. Nakon obilaska dvorišta s djecom fotografirali su ga te je svako dijete odredilo svoje najdraže mjesto za igru. U polustrukturiranom intervju odgojitelji doznaju zbog čega je djetetu to mjesto najdraže, koja mu je najdraža igra te koje poticaje bi želio imati i tko im može pomoći. Sve dječje ideje su zapisane.

U mješovitoj 2 djeca crtaju svoje ideje, alat i materijal koji smatraju da im je potreban za njihovu izradu. U skupini nastaje projektni centar s dječjim crtežima, fotografijama i izjavama. Predloženo je osam poticaja te je organizirano glasanje gdje djeca izabiru dvije ideje.

U tjednu ideja u mješovitoj 3 razgovaralo se ne samo o prijedlozima za uređenje dvorišta, već i o potrebnim materijalima, alatima i osobama koje mogu pomoći u realizaciji. Kad su sva djeca iznijela svoje prijedloge, odgojitelj ih je ponovno pročitao, a djeca su mogla glasati podizanjem ruku za sve ideje koje im se sviđaju. U prvom krugu glasanja odabrano je šest poticaja. Odgojitelji su izradili fotografije kao vizualnu podršku i pomoć za drugi krug glasanja u kojem se biraju dvije ideje s najvećim brojem glasova koje će se realizirati na dvorištu.

Dogovorena su međusobna okupljanja odgojno-obrazovnih skupina da bi djeca mogla razmijeniti ideje o uređenju dvorišta. Na tim okupljanjima djeca doznaju kako se neke njihove ideje podudaraju s idejama druge djece dok su ostale drugačije od njihovih. Zbog velikog broja prijedloga, djeca prihvaćaju činjenicu da se mogu realizirati samo dvije ideje po skupini.

Za vrijeme trajanja aktivnosti u odgojno – obrazovnim skupinama djeca starije uzrasne dobi izrađuju u hodniku prikaz dvorišta kao dokumentaciju za roditelje. Dječak iz mješovite 2 je izjavio da će uskoro naše dvorište sličiti na pravo gradilište. Potaknuti njegovom izjavom djeca i odgojitelji idu u obilazak obližnjeg gradilišta kojeg su promatrali iz ptičje perspektive. Dječju pažnju je najviše zaokupila informativna ploča o gradilištu koja je za njih bila puna nepoznanica. Tko je to izvođač radova, tko su arhitekti, a tko projektanti, tko je osoba koja izdaje dozvolu za početak radova, a tko je osoba koja je zadužena za sigurnost radova? Djeca se međusobno nadopunjuju u odgovorima: *Dozvolu nam izdaje naša šefica, ona crna žena, naša ravnateljica*! Djeca pišu pismo ravnateljici i traže sastanak.

Svaka odgojno – obrazovna skupina bira svoga predstavnika za posjet ravnateljici. Kandidati koji žele zastupati ideje kod ravnateljice se predstavljaju djeci s nekoliko riječi. Govore o svojim vrlinama i načinima na koji će predstavljati i braniti odabrane ideje argumentima. Primjerice djevojčica Nikol (7,2 g.) kaže: *Glasajte za mene. Ja se ne sramim govoriti ispred drugih, već sam bila na televiziji i dobro ću zastupati naše ideje.* Djevojčica Karmen (6,7g) kaže: *Ja znam sve naše ideje, mi želimo golove i klackalicu. Moj nam tata može napraviti klackalicu.*

Mlađa djeca po prvi put organizirano nadgledaju glasanje. U mješovitoj 3 svaki kandidat ima svoju boju koja ga predstavlja, te prebrojavanjem glasova (papirića) odabire se pobjednik. Djeca koja su imala isti broj glasova predložila su da predstavnik bude onaj tko tri puta pobijedi u igri Kamen, škare, papir.
Na sastanku s ravnateljicom djeca samostalno izlažu svoj projekt o uređenju dvorišta, zastupaju izabrane ideje iz svih skupina te iznose prijedloge na koji bi ih način izradili. Ravnateljica pokušava odgovoriti djecu od radova da bi provjerila kolika je uistinu njihova uključenost u sam proces projekta, no djeca su suvereno zastupala sve odabrane ideje i nisu se uspjela nagovoriti na odustajanje od uređenja dvorišta. Djevojčica Mare (7,3 g.) kaže: *Naši su nas prijatelji izabrali da zastupamo izabrane ideje i mi nećemo odustati od njih.*
Nakon sastanka i dozvole ostalo je još jedno neodgovoreno pitanje s informativne ploče gradilišta. Tko je osoba koja je zadužena za sigurnost izvedbe projekta? Između raznih odgovora dječak Stjepan (5,9 g) kaže : *Moj tata je inženjer on doma na kompjuteru ima nacrte raznih gradilišta*. Poziva se inženjer u odgojno – obrazovnu skupinu da bi predstavio svoju ulogu u građevinskim radovima. Roditelj inženjer je došao sa pravim tlocrtom dvorišta a djeca mu uz pomoć svog tlocrta pokazu gdje bi smjestila pojedinu ideju. Zajedno obilaze dvorište gdje im na licu mjesta inženjer ukazuje koje je najsigurnije smjestiti njihove željene poticaje. Stjepanov otac zaključuje: *Djeca su pravi arhitekti njima je sve moguće, onda dođemo mi inženjeri koji smo zaduženi za sigurnost izvedbe onoga što arhitekti zamisle*. Za nekoliko dana djeca su dobila pravi tlocrt dvorišta s unesenim poticajima.
Na roditeljskim sastancima djeca su uz pomoć projektne dokumentacije roditeljima izložila nacrt, zamisli i potreban materijal. Dogovoreni su datumi radionica, a roditelji su se samostalno bilježili za zadatke i alat. Tijekom ta dva dana ostvarene su: kosine, vanjska kuhinja, kućica na travi, hotel za kukce, golovi, prebojani su pješčanik i klupica. Potreban je krov za kućicu, a nisu ostvarene sprave s Lokruma. Za pomoć se odgojitelji i djeca obraćaju Osnivaču – gradonačelniku pisanom zamolbom te je ostvaren i krov za kućicu na travi.
Rad na ovome projektu pridonio je kvaliteti života i cjelokupnog ozračja svim sudionicima i korisnicima vrtića Mala kuća.
Očekivani ishodi:
U odnosu na dijete:
Demokratsko odlučivanje:
Dijete jasno i slobodno izražava i zastupa svoje mišljenje,
dijete razumije i prihvaća da i ostala djeca imaju pravo na svoje mišljenje,
razumije načela glasovanja i sudjeluje u demokratskom odlučivanju.
Socijalne vještine:
Dijete postavlja pitanja i razmjenjuje mišljenja,
dijete zna tražiti pomoć ili uslugu od vršnjaka i odraslih,
dijete dijeli s drugima.
U odnosu na roditelje:
Roditelji sudjeluju u životu vrtića i kreiranju kurikuluma,
roditelji postaju ravnopravni partneri,
shvaćaju koliko je njihov doprinos važan za realizaciju odgojno obrazovnog rada.
U odnosu na odgojitelje i ostale sudionike:
Odgojitelji prihvaćaju roditelje kao kompetentne i ravnopravne partnere,
međusobno uvažavanje svih sudionika projekta,
uspješno timsko planiranje odgojiteljica iz više različitih odgojnih skupina.

20. DJEČJIM KORACIMA KROZ BAŠTINU ARBANASA

Dječji vrtić: *Sunce*

Adresa: Veslačka 1, 23000 Zadar
Odgojitelji: Lidija Bobić
E-mail: tangerine.lb@gmail.com, slavenpetri@gmail.com, obadjelena5@gmail.com, ravnateljica: Mirjana Miočić mirjana.miocic@gmail.com
Odgojitelji: Lidija Bobić, Slaven Petri, Jelena Obad.
Ravnateljica: Mirjana Miočić, e-mail: mirjana.miocic@gmail.com
Projekt je obuhvatio dvije odgojne skupine od 3 – 6 godina, 33 djece
Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: kulturološka dimenzija.
Područje unutar dimenzije: poznavanje svih pojmova koji obuhvaćaju djetetov osobni, obiteljski, nacionalni i kulturalni identitet.
Sudionici projekta: odgojitelji skupina *Mushrooms* i *Palčići,* Gradska knjižnica Zadar – ogranak *Aleksandar Stipčević*, knjižničarka Lucija Perović, *Društvo Zadarskih Arbanasa*, OŠ Kruno Krstić, Narodni muzej Zadar – etnološki odjel, roditelji djece PO Vladimir Nazor.
Kompetencije koje su razvijane u projektu: komunikacija na materinskom jeziku, socijalna i građanska kompetencija, inicijativnost i poduzetnost, kulturna svijest i izražavanje.
Ciljevi projekta: razviti osobni, kulturni i zavičajni identitet, upoznati se s običajima, kulturnim vrijednostima i osnovnim riječima starog arbanaškog jezika, razvijati svijest djeteta o njihovom porijeklu
Očekivani ishodi učenja: dijete razvija svijest o važnosti očuvanja kulturne baštine i identiteta, djeca upoznaju povijest Arbanasa, stari arbanaški jezik te običaje Arbanasa, djeca razvijaju pozitivnu sliku o sebi, samopoštovanje i poštovanje drugih, potiču samoinicirane i samoorganizirane aktivnosti djece, vlastite ideje iznose i ostvaruju u različitim aktivnostima, djeca izražavaju doživljaje putem različitih izražajnih medija
Izvori i poticaji: naš vrtić nalazi se u Arbanasima (dio Zadra), pohađaju ga već generacijama braća, sestre, roditelji, bake i djedovi, Zavičajna zbirka zadarskih Arbanasa u GKZD ogranak *Aleksandar Stipčević*, foto albumi, gramofonske ploče arbanaških glazbenika, posjeta *Društva Zadarskih Arbanasa*, tradicionalne Arbanaške igre, posjeta OŠ Kruno Krstić, posjeta Etnološkom odjelu NMZ, arbanaški bunari i kamene kuće, blagdan Gospe Loretske, fotoaparat kao sredstvo dokumentiranja
Opis projekta: Dolazak predstavnika Društva zadarskih Arbanasa u vrtić rezultirao je prezentacijom o Arbanasima: o dolasku, porijeklu, upoznavanju s jezikom i pismom, narodnom nošnjom, pjevala se pjesma na starom, izvornom jeziku. Nakon prezentacije slijedilo je istraživanje glagoljice koristeći različite likovne tehnike i didaktičke materijale.
U pijesku i krupici pišu prvo slovo svog imena ili bilo koja slova na glagoljici.
Slova glagoljice oblikuju u glini.
Suradnja s Gradskom knjižnicom *Aleksandar Stipčević*:
-Dogovoren je posjet knjižnici. Djeca su razgledavala Zavičajnu zbirku, foto albume ((stare fotografije ljudi i života u prošlosti), posebno je naglašen način života, gradnja kuća, obrada zemlje, bunari, kućanski poslovi.
Promatrali su slike arbanaških glazbenika, pjevača i sportaša.
Razgovaralo se o interesima djece i o daljnjem tijeku projekta-
U dogovoru s knjižničarkom i djecom pokrenuto je istraživanje skrivenih bunara.
U šetnji su promatrali okoliš. Povratkom u vrtić djeca su gradila i crtala stare kamene kuće, zidove, ograde, bunare.
Upoznali su se s poljoprivrednim aktivnostima u obližnjem vrtu. Posadili su različite vrste povrća, brinuli se o biljkama i promatrali rast. Upoznali su se s starim načinom pranja rublja na dasci.
U suradnji s Osnovnom školom Krune Krstića u Arbanasima dogovoren je posjet djece. Djeca su se upoznala sa svim prostorijama škole. Imali su priliku provesti vrijeme u u školskoj klupi

U suradnji s etnološkim odjelom Narodnog muzeja Zadar pozvani smo na predstavljanje tradicionalnih narodnih nošnji te nam je prikazan i ženski arbanaški prsluk iz 18. stoljeća
Obilježili smo Gospu Loretsku. Procesija koja se tradicionalno obilježava svaku godinu i uključeni su roditelji. Gospođa L. M., roditelj, prikazala je djeci prezentaciju o Gospi Loretskoj i ispričala djeci običaje vezane uz blagdan, kako se priprema za procesiju, kako se ukrašava Gospa, Trg, ulice…
Povodom tradicionalnog obilježavanja Gospe Loretske odvijao se niz radionica s djecom i roditeljima i procesija na dan obilježavanju proslave Gospe Loretske.
Djeca su učila riječi starog arbanaškog jezika uz igru Dita-nata (Dan-noć) i neke druge osnovne riječi, pozdrave te brojeve do deset. Također su se upoznala s tradicionalnim arbanaškim igrama: pilja (varijanta školce), frenje (špekule), puštanje badema niz kupu kanalicu i guranje felge bicikla štapom.
Fotografskim aparatom djeca su dokumentirala okruženje u kojem žive, igranje tradicionalnih igara i radionice gradnje zidova i kuća.

Ostvareni ishodi:

U odnosu na dijete:
Upoznala su povijest Arbanasa, dio tradicije i arbanaškog jezika.
Uvažavanje tuđih ideja, stavova i načina života.
Slobodno izražavanje vlastitog identiteta.
Razumijevanje promoviranja važnosti obiteljskog identiteta svih članova zajednice.
Osvijestila su važnost očuvanja kulturne baštine.
Usvojila su određeni broj riječi na arbanaškom jeziku.
Jasno i slobodno izražavaju svoja mišljenja.
Obogatila su svoje komunikacijske vještine i sudjeluju u raspravama, dogovaranju i donošenju odluka.
Interpretiraju svoja razmišljanja i izražavaju svoje osjećaje na različite simboličke načine
U odnosu na roditelje i lokalnu zajednicu:

- Osvijestili su važnost očuvanja vlastitog identiteta i baštine
- Aktivno su se uključili u očuvanje arbanaškog jezika (dokumentiranje brojalica, riječi)
- Naučili su nove izraze na arbanaškom jeziku
- Stekli su nove spoznaje o vlastitoj povijesti
- Stekli su nove spoznaje o povijesti Arbanasa (roditelji koji nisu pripadnici arbanaške manjine)
- Razvijena je viša razina međusobnog uvažavanja
- Razvili su se odnosi među roditeljima područnog objekta
- Razvijena je viša razina sudjelovanja roditelja u životu vrtića
- Osvijestili su važnost dokumentiranja

– Osvijestili su važnost usmene predaje.
U odnosu na odgojitelje:

- Stekli su nova znanja o povijesti Arbanasa
- Osvijestili su koliko je važno očuvanje identiteta i baštine manjinskih zajednica
- Naučili su neke izraze na arbanaškom jeziku
- Intenziviran je interes za zajednicu u kojoj djeluju
- Potaknuti su na višu razinu prepoznavanja i uvažavanja potreba manjine
- Stvoreni su novi kontakti unutar ovog projekta kao i otvorenost za buduće suradnje
- Razvijena je viša razina motiviranosti za sudjelovanjem u očuvanju materijalne i nematerijalne baštine manjine
- Umrežavanje s moliškim Hrvatima u pokrajini Molise u Italiji unutar W.O.W. projekta

– Osvijestili su važnost usmene predaje.
Trajanje projekta:

- Listopad 2022. godine – lipanj 2023. godine

Projekt *Dječjim koracima kroz baštinu Arbanasa* predstavljen je roditeljima, Odgojiteljskom vijeću DV *Sunce* Zadar, na Danima predškolskog odgoja 2024. – *Zajedno rastemo za održivu budućnost* u Svetom Martinu na Muri, na Međužupanijskom stručnom skupu, smotri projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u Splitu i na Državnoj smotri projekata GOO-a u Slavonskom Brodu.

Projekti osnovne škole – razredna nastava

1. Čitaj sa mnom!

Škola
Osnovna škola Ivana Cankara
Cankareva 10, Zagreb
Telefon/telefaks: 01 3702048
E-adresa: cankarica@os-icankara-zg.skole.hr

Voditeljica
Petra Večerić

Učenici
U izradi projekta sudjelovali su učenici izvannastavne aktivnosti Književni klub, 2. c razreda Osnovne škole Ivana Cankara.
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Emanuel Delija, Aurora Bognar, Bartol Rodinis, Amalia Čulo

Tema projekta
Građanski odgoj i obrazovanje; Osobni i socijalni razvoj; Učiti kako učiti.
Razvijanje svijesti o važnosti čitanja te podizanje motivacije za čitanjem kod sebe i drugih u zajednici.

Cilj projekta
Shvaćanje važnosti čitanja za svaku osobu te društvo u cjelini. Poticanje učenika na čitanje raznih vrsta književnih djela te međusobno motiviranje učenika u čitanju i izboru knjiga. Međusobna edukacija učenika o utjecaju čitanja na naše živote te osmišljavanje i organizacija raznih aktivnosti koje potiču druge učenike na čitanje, a naročito one najmlađe.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu
Uz podršku učiteljice učenici određuju ciljeve projekta, odabiru razne pristupe učenju te planiraju aktivnosti. Uz organizacijsku pomoć učiteljice provode intervjue te istraživanja vezana za temu. Učenici kroz projekt razvijaju više kompetencija – – – kompetenciju pismenost, kompetenciju građanstva, — osobna i socijalna kompetencija, kompetencija učenja kako učiti te digitalnu kompetenciju.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Učenici 2. c razreda Osnovne škole Ivana Cankara u Zagrebu sudjeluju u izvannastavnoj aktivnosti Književni klub u kojem se upoznaju s raznim književnim djelima, čitaju samostalno, kao i jedni drugima, komentiraju pročitano te raspravljaju o djelima. Učenici su počeli istraživati koliko je čitanje važno za svakoga od njih i za ljude općenito. Kada su shvatili njegovu važnost, nastavili su istraživati o čitalačkim navikama ljudi u svijetu. Podaci o velikom broju nepismenih ljudi u svijetu, kao i oni da 60% ispitanika jednog istraživanja nije pročitalo niti jednu knjigu u godini dana, navelo ih je da se dublje pozabave ovim problemom. Napravili su kratku anketu o interesu za čitanje te ju podijelili učenicima u školi. Budući da su rezultati ankete pokazali da dio učenika ne bi nikada čitao da ne mora, ali i da bi neki učenici rado prihvatili preporuke za knjige od prijatelja i učitelja, odlučili su organizirati akciju kako potaknuti sve učenike na čitanje.

Oblikovanje mogućih rješenja problema
Budući da postoji problem loših čitalačkih navika kod djece i mladih, odlučili su istražiti postoji li kakva politika koja potiče čitanje na razini lokalne zajednice i države. Kroz istraživanje postojećih politika, učenici su došli do informacija da se na razini države već uočio problem loših čitalačkih navika ljudi te da se država uključila u rješavanje tog problema. Proučavanjem Nacionalne strategije poticanja čitanja koja je završila 2022. godine, pokušalo se razvijati čitalačku pismenost, potaknuti čitatelje na čitanje te omogućiti veću dostupnost knjiga svim ljudima. Također, u lokalnim zajednicama se održavaju razna događanja koja potiču ljude na čitanje. Neke od njih su Mjesec hrvatske knjige te Noć knjige. Za učenike osnovnih i srednjih škola organiziraju se i razna natjecanja i kvizovi u čitanju. Iz svega istraženoga zaključak je bio da u Hrvatskoj, ali i našoj lokalnoj zajednici, postoje politike koje potiču na čitanje. Sada je trebalo nešto od tih politika iskoristiti za kreiranje vlastite koja će biti uključena u školu.

Najbolji pristup rješenju problema
Učenici su na temelju rezultata svog istraživanja te proučenih postojećih politika osmislili vlastitu politiku koju provode u školi. Cilj politike je zainteresirati učenike naše škole za čitanje. Da bi lakše ostvarili cilj, podijelili su ga u nekoliko dijelova. Prvi dio se odnosio na educiranje učenika o važnosti čitanja, drugi dio na međusobnu razmjenu preporuka knjiga za čitanje, treći dio je otići u druge razrede i čitati svojim prijateljima, a četvrti, u suradnji s učiteljima i knjižničarkom, organizirati obilježavanje raznih događaja u školi.

Plan djelovanja
Za realizaciju projekta učenici su upoznali ravnatelja, knjižničarku te ostale učitelje u školi sa svojom politikom. Istraživali su, osmislili aktivnosti za poticanje čitanja te ih provodili, kao i motivirali ostale učenike da im se pridruže. Složili su dokumentacijske mape, izradili portfolije te prezentirali projekt u školi.

Ostvareni rezultati
Da bi ostvarili sve korake u ostvarenju cilja projekta, učenici su osmislili aktivnosti te načine na koje će ih provesti unutar škole. Do sada su ostvarili veći dio planiranoga – educirali su učenike drugih razreda o važnosti čitanja, napravili im plakate i brošure iz kojim mogu naučiti dodatne informacije o čitanju. Izradili su pano s preporukama knjiga te ga postavili u predvorje škole da bi ga svi vidjeli te se pridružili sa svojim preporukama. Odlazili su u prve razrede, čitali našim najmlađim učenicima te ih upoznali sa zanimljivim knjigama koje su prikladne za njihovu dob. Također, uz pomoć učiteljice su napravili i internetsku stranicu na kojoj se nalaze recenzije knjiga koje su pročitali da bi ostali učenici bili potaknuti pročitati neku od njih. Četvrti korak – organizacija aktivnosti povodom Noći knjige u školi će biti naknadno provedena kada se dogovore detalji s ostalim učiteljima i knjižničarkom. Kroz rad učenici su razvijale mnoge kompetencije te su osvijestili važnost suradnje i timskom rada.

Predstavljanje projekta
Projekt je predstavljen u školskoj knjižnici školskoj knjižničarki, stručnoj službi škole te nekim učiteljima. Također, učenici su ga predstavili i ostalim razredima u školi te ih pozvali da sudjeluju u svim osmišljenim aktivnostima.

2. Strpljivo radimo na sebi

Škola
Osnovna škola Josipa Račića
Srednjaci 30, Zagreb
Telefon/telafaks: 01 3884999
E-adresa: racic@os-jracica-zg.skole.hr

Voditeljica
Mirela Šolić Matić

Učenici
U izvedbi projekti sudjelovali su učenici 1.c i 1.d razreda. Učenici 1.c: Toma Cigić, Josip Ercegović, Lorena Hribar, Fran Jakšić, Miran Marinović, Roko Mrkonjić, Leo Šubar, Tea Zelenika, Lazar Zrno i David Zubek. Učenici 1.d: Roko Alešković, Hana Bokan Turudić, Marko Bosak, Fran Ćutić, Mikail Delić, Andrej Hećimović, Vigo Jelača, Ema Kirchmayer, Mauro Mehić, Pino Petani i Ana Špinjača.
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Marija Car (1.d), Natalia Gale (1.d), Sara Kašić (1.c), Bela Vargek (1.c) i Petra Vasić (1.c).

Tema projekta
Građanski odgoj i obrazovanje; Učiti kako učiti; Osobni i socijalni razvoj; Zdravstveni odgoj. Sudjelujući u raznim aktivnostima učenici su učili nove navike i usvajali nove vještine strpljivo radeći na sebi.

Cilj projekta
Usvojiti nove navike i steći nove vještine. Poticati učenike na odgovorno ponašanje i preuzimanje aktivne uloge u svom osobnom životu. Promicati aktivno uključivanje učenika u donošenje osobnih odluka.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu
Uz podršku učiteljice učenici usvajaju nove navike i uče nove vještine, odabiru pristup usvajanja novih navika te planiraju učenje. Uče preuzeti odgovornost za svoju dosadu, planirati vrijeme i potrošnju novca, razmišljati tako da svi imaju koristi, slušati jedni druge, surađivati s drugima, brinuti o sebi i biti u ravnoteži, koristiti informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjivati pri rješavanju problema.

Opis

Izbor i istraživanja problema
S dolaskom u 1. razred učenici su se susreli s novim informacijama, pravilima i situacijama. Upoznali su nove prijatelje i pravila kućnog reda škole, vježbali strpljivost sjedenja u klupi, upornost prilikom rada, zajednički obavljali mnoge aktivnosti. Učiteljica im je čitala slikovnice koje govore o prijateljstvu, igrama, igračkama, strahu od zubara, zdravoj i nezdravoj hrani, previše televizije, brizi o kućnim ljubimcima, ponašanju prema neznancima. Slušajući nove sadržaje postali su sve strpljiviji i uporniji u radu. Nakon svake problemske slikovnice razgovorom su došli do problema i načina kako bi ga riješili. Razgovarali su o tome što ih u školi očekuje, kako učiti, koliko se igrati, kako se ponašati, što i kako raditi... S obzirom da su se našli u situaciji u kojoj postoji puno pravila koja treba poštovati i navika koje treba steći, razgovarali su o tome koje i kakve navike i vještine imaju, a na kojima još

moraju raditi. Zbog toga su odlučili raditi na njima da bi bili uspješni i da bi im bilo lakše u školi i u životu uopće.

Moguća rješenja problema

Razmišljali su o tome kako razviti nove navike i vještine na najbolji mogući način. Razgovorom su došli do prijedloga mogućih rješenja. Moguća rješenja su: 1. čitanje slikovnica, razgovor i ilustracija, 2. uključivanje odraslih. Kod rješenja Čitanje, razgovor i ilustracija prednosti su što učenici vole čitati i slušati dok im netko čita, razgovarati o pročitanom, ilustrirati i što su teme često birali sami. Nedostatak je što znaju biti umorni i nedostaje im vremena. Kod rješenja Uključivanje odraslih prednosti su iskustva odraslih, što su i oni nekad bili djeca i njihova pomoć, a nedostaci su manjak vremena, organizacija i ne znaju koliko bi ih to koštalo.

Najbolji pristup rješenju problema

Uporište za najbolje rješenje pronašli su u Kurikulumu međupredmetne teme Učiti kako učiti, u dokumentu škole Školskom kurikulumu. Kod svakog rješenje su razmišljali o prednostima I nedostacima, a kao najbolje rješenje pokazalo se Usvajanje i vježbanje navika i vještina. Kod rješenja Usvajanje i vježbanje navika i vještina prednosti su što će svaki učenik imati priliku usvojiti nove navike i vještine, puno će im pomoći u školi i životu, lakše ih je i zabavnije učiti s vršnjacima i najbolje ih je usvojiti što ranije, razvijat će umijeće slušanja i usmenoga izražavanja, kreativnost u rješavanju problema i crtanju i što su aktivnosti prilagođene dobi učenika i imaju smjernice za provedbu. Nedostaci su što je potrebno puno vremena za usvajanje navika i vještina, manjak ideja za rješavanje problema i crtanje te umor i nedostatak pažnje. Prvo su slušali problemske situacije, zatim o njima razgovarali i crtali ih, a nakon toga su obrazlagali svoje rješenje problema i ilustrirali ih u slikovnici. Istovremeno su stvarali nove navike i praktično radili na vještinama.

Plan djelovanja

Za realizaciju cilja projekta planirali su sljedeće aktivnosti: razgovor s ravnateljem škole, upoznavanje sa Školskim kurikulumom, popunjavanje obrasca za Školski kurikulum za školsku godinu 2023/2024., pronalaženje smjernica za aktivnosti, slaganje dokumentacijske mape, izrada portfelja i prezentacija projekta u školi i izvan škole.

Ostvareni rezultati

Naučili su korake u realizaciji projekta, strpljivo slušali jedni druge, izražavali svoje mišljenje, naučili razliku između navika i vještina, stvorili nove navike i naučili nove vještine.

Predstavljanje projekta

Projekt su predstavili u školskoj knjižnici. Predstavit će se na županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema.

Ostvareni rezultati

Učenici su usvojili nove navike: zabavili se kada im je dosadno, planirali vrijeme i pametno trošili novac, posložili prioritete i raditi na njima, pažljivo slušati, a tek onda govoriti, raditi zajedno i truditi se biti u ravnoteži. Usvojili su i nove vještine: vezanje vezica, novi ples, sijanje pšenice i briga o njoj. Izradili su svoju slikovnicu u kojoj se nalazi ono na čemu su radili. Došli su do zaključka da ako žele biti zdravi i sretni najvažnije je biti u ravnoteži i brinuti se o svim dijelovima, a ne samo o jednom: tijelu, srcu, umu i duši.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici su aktivno sudjelovali u projektu i zaista su se veselili svakoj novoj priči, slikovnici, navici i vještini. Nakon svake navike imali su zadatke za doma koje su obavljali, a sutradan su o realizaciji razgovarali s učiteljicom. Zahvaljujemo se ravnatelju Franji Gudelju i učiteljici Dragani Rakonci na podršci tijekom realizacije projekta i učiteljici Mireli što nam je omogućila sudjelovanje u ovom projektu.

3. Leti, leti…

Škola
Osnovna škola Kajzerica
Žarka Dolinara 9, Zagreb
Telefon/telefaks: 01 6454780
E-adresa: ured@os-kajzerica.skole.hr

Voditeljica
Vanessa Golubić

Učenici
16 učenika 1.c razrednoga odjela uključenih u izvannastavnu aktivnost Radoznalci: Ela Anić, Lucija Bulić, Vanesa Cesarec, David Ćosić, Maja Đido, Kristina Eklić, Lucija Eklić, Ante Horak, Vita Jurakić, Lukas Muža, Borna Orešković, Lovro Radman, Luka Radošević, Aleksandar Stankov, Milo Vlašić, Kiara Vučemilović.
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Lucija Bulić, Vita Jurakić, Milo Vlašić, Kiara Vučemilović

Tema projekta
Održivi razvoj; Građanski odgoj i obrazovanje; Učiti kako učiti; Osobni i socijalni razvoj. Razvijanje svijesti o važnosti brige za naš planet i zaštiti okoliša. Sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima u razrednome odjelu vezanim uz brigu o pticama stanaricama zimi.

Cilj projekta
Stjecanje novih spoznaja o važnost brige za naš planet. Poticanje učenika na odgovorno ponašanje prema prirodi. Preuzimanje aktivne uloge učenika u brizi za ptice stanarice. Aktivno uključivanje učenika u rješavanje problema. Promicanje važnosti pravilne brige o pticama stanaricama zimi za njihovo preživljavanje među ostalim učenicima u školi.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu
Uz pomoć učiteljice učenici određuju ciljeve učenja. Zajednički odabiru pristup učenju te planiraju učenje. Koriste informacije iz različitih izvora te ih primjenjuju u rješavanju problema. Istražuju o pticama stanaricama u neposrednome okolišu. Sudjeluju u radionici kako pomoći pticama stanaricama zimi te prema uputi izrađuju hranilice za ptice. Brinu o pticama. Prate hranjenje ptica, prikupljaju podatke te prikazuju rezultate. Provode anketu te prikupljaju i analiziraju dobivene podatke. Odlučuju koji je pristup rješenju problema najbolji te obrazlažu odabir. Osmišljavaju strip. Izrađuju prezentaciju i samostalno je izlažu. Izrađuju letak s uputama kako pomoći pticama stanaricama zimi.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Priča o pticama. 1.c Osnovne škole Kajzerica započela je na satu Prirode i društva gdje su učili o pticama selicama i stanaricama. Da bi pomogli pticama stanaricama da lakše prežive zimu na izvannastavnoj aktivnosti Radoznalci istraživali su o pticama koje zimi borave u našem okolišu. Istraživanjem su saznali koje vrste ptica zimuju u našem okolišu, ponešto o zimskom hranjenju te o hrani kojom smijemo hraniti ptice, a i o izradi hranilica. Naučili su još nešto važno, a to je da ako počnemo hraniti ptice to moramo činiti redovito, tijekom cijele zime. I sami su htjeli pomoći pticama. Prije nego što su započeli sa zimskim hranjenjem

željeli su saznati što o tome znaju učenici ostalih razreda. Uz pomoć učiteljice sastavili su anketni upitnik koji su ispunili učenici još jednog prvog, drugog i trećeg razreda. Samostalno su obrađivali podatke te došli do zanimljivih spoznaja. Odgovori na neka pitanja bili su zabrinjavajući. Rezultati ovog anketnog upitnika potaknuli su ih na razmišljanje kako ostale učenike poučiti o pravilnoj brizi za ptice zimi. Uz pomoć učiteljice odlučili su se za provedbu razrednog projekta.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Prije rasprave o mogućim rješenjima problema učiteljica im je pokazala Crvenu knjigu ptica Hrvatske. Informacije o ugroženosti ptičjeg svijeta još su ih više potaknule na provođenje projekta. Zajedno su raspravljali kako učenike ostalih razreda poučiti o pravilnoj brizi za ptice stanarice zimi. Iznijeli su zanimljive prijedloge: da se umjesto školskog zvona čitaju upute o zimskom hranjenju ptica, provođenje kviza znanja u ostalim razredima i osmišljavanje kazališne predstave na ovu temu. Svaki od ova tri prijedloga imao je dobre strane, ali ipak su prevagnule one loše te su odlučili potražiti drugo rješenje.

Najbolji pristup rješenju problema

Skupina učenika predložila je zajedničku izradu prezentaciju s uputama kako brinuti o pticama stanaricama zimi te njezino izlaganje po ostalim razredima. Prednosti ovog rješenja su: mogućnost zajedničke izrade prezentacije, utvrđivanje postojećeg znanja i usvajanje novih spoznaja, razvoj digitalne kompetencije, jačanje sigurnosti u samostalnom izlaganju te mogućnost prezentacije većem broju učenika. A da bi saznali još ponešto o ovoj temi u goste su pozvali učiteljicu biologije i kemije koja im je održala zanimljivu radionicu o pticama.

Plan djelovanja

Da bi ostvarili cilj projekta planirali su sljedeće aktivnosti: izrada hranilica za ptice, osmišljavanje, izrada i izlaganje prezentacije učenicima ostalih razreda, izrada letka, slaganje dokumentacijske mape, izrada portfelja i prezentacija projekta u školi i izvan škole.

Ostvareni rezultati

Provođenjem ovog projekta učenici su naučili: uočavati probleme, predlagati rješenja problema, suradnički učiti, uvažavati tuđe mišljenje, istraživati i obrađivati podatke te samostalno izlagati.

Predstavljanje projekta

Projekt su predstavili učenicima 1.b. i 2.a razrednog odjela te Vijeću učenika. Predstavljen je na web stranici naše škole te u radio emisiji Osnovne škole Kajzerica – – – Radio-Kajza. Predstavit će se na županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema.

4. Lutkologija

Škola
Osnovna škola Vjenceslava Novaka
Vile Velebita 15 A, Zagreb
Telefon/telefaks: 01 2853800
E-adresa: ured@os-vnovaka-zg.skole.hr

Voditeljica
Branka Ražov

Učenici
Učenici 4.a razreda (Galić Pia, Kukić Karla, Levačić Rajnović Petra, Majstorović Ana, Matjašić Sara, Miletić Nicole, Mužic Patricija, Ostrunić Ana Lena, Petrović Nika, Slišković Niko, Slišković Noa, Šturlić Šimun, Zeba Natalie)
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Ana Majstorović, Sara Matjašić, Patricija Mužic, Natalie Zeba.

Tema projekta
Građanski odgoj i obrazovanje; Održivi razvoj; Učiti kako učiti; Osobni i socijalni razvoj; Ekologija.
Razvijanje svijesti o očuvanju prirode i zaštite okoliša. Sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima u razrednome odjelu na temu recikliranja. Održivi razvoj – – – Utjecaj ljudi na vlastito zdravlje brigom o razvrstavanju otpada.

Cilj projekta
Stjecanje spoznaja o uzrocima i posljedicama ljudskoga utjecaja na prirodu, razvijanje empatije i odgovornosti prema vlastitom okruženju, prirodi, osobnim stvarima i svim živim bićima te motivacije za djelovanje na dobrobit okoliša i svih ljudi.
Shvaćanje važnosti razvrstavanja otpada i recikliranja u svakodnevnom životu. Promicanje aktivnog uključivanja učenika u donošenje osobnih odluka vezanih za ekologiju i održivost, a jednako tako promicanje ideja održivog razvoja među svim učenicima i djelatnicima škole.

Očekivani ishodi
Razumijevanje ljudskih i dječjih prava, primjena timskog rada i uočavanje njegovih vrijednosti. Izbor problema prema interesu i sposobnosti učenika za pronalazak rješenja. Uporaba IKT (Informacijsko-komunikacijska tehnologija) u istraživanju. Analiza načela i vrijednosti ekosustava te prepoznavanje važnosti očuvanja okoliša za opću dobrobit. Učenici smatraju važnim osobni doprinos unaprjeđenju života i rada škole.

Kompetencije Učiti kako učiti i činiti; učiti kako živjeti i raditi zajedno

Opis

Izbor i istraživanje problema
Učenici 4.a razreda Osnovne škole Vjenceslava Novaka, polaznici grupe Građanski odgoj i obrazovanje, prethodnih godina školovanja, svakodnevno su razgovarali o brizi za zdravlje, zdravom načinu života, preučestalom korištenju digitalnih tehnologija kao i o zanemarivanju brige o prirodi i osobnim mentalnim i fizičkim aktivnostima. Uočili smo da si moramo međusobno pomoći, a i i zabaviti se. Svoje početke gradili smo u organiziranju igrokaza, uz

sakupljanje neobičnih i razmjenu vlastitih lutkica; iduće godine provodili smo vrijeme na lutkarskim predstavama i sajmovima, a počeli smo i sami izrađivati vlastite, od papira. U trećem razredu shvatili smo kako moramo produbiti svoje znanje pa smo počeli istraživati društvene mreže, priručnike i savjete naših baka, o izrađivanju djeci zanimljivih predmeta, a u četvrtom razredu odlučili smo se potaknuti i druge na korištenje recikliranih materijala. Zaključili smo kako su digitalne tehnologije i ubrzan način života pridonijeli problemu nedostatka kreativnog izražavanja i izbjegavanju igre. Razmišljali smo o tome kako promjena životnih navika i razvitak tehnologije utječe na rast i uništavanje biljaka i zdravlje ljudi. Čuli smo za masovnu uporabu konzumerizma i jeftine snage za stvaranje predmeta za djecu. Odlučili smo istražiti o čemu se radi i početi donirati, reciklirati i stvarati najljepše rukotvorine.
Saznali smo da su veliki problem različiti materijali u kojima se nalaze neprovjerene supstance i bojila, koja mogu biti otrovna za djecu. Obratili smo se Kemijskom fakultetu, Učiteljskom fakultetu – – – odsjeku za lutkarstvo i scensku kulturu, Državnom inspektoratu za kontrolu igračaka, Agenciji za ispravnost, platformi „Od malih nogu“, kulturnom centru Travno proučavali smo pravilnik o sigurnosti igračaka, obratili se upravi tvornice lutaka „Tila“-Labin (bivša tvornica lutaka 25.maj Raša Labin), udruzi Korablja, virtualno smo posjetili muzeje: Muzej Matije Skurjenija u Zaprešiću“ Igračke zagrebačke tvornice Biserka“ i Hrvatski školski muzej: Zbirka igračaka.
S Kemijskog fakulteta smo dobili upute na koji način možemo prepoznati štetne materijale, Državni inspektorat i Agencija za ispravnost održali su nam predavanje na platformi Zoom, a u organizaciji platforme „Od malih nogu“ sudjelovali smo na literarnom natječaju za kazalište Žar ptica i u organizaciji kulturnog centra Travno sudjelovali smo na Međunarodnom lutkarskom festivalu, U Zagrebu 2023.godine. Ugostili smo u svom razredu članove udruge Korablja i snjima razmijenili iskustva izrade rukotvorina. Uključili smo se u akciju prikupljanja papira Zeleni otok i sudjelovali smo u snimanju HRT-ove emisije EkoZona.
Upoznali smo ravnatelja prof. Žarka Ćorića s našim projektom i dobili njegovu podršku. Projekt smo nazvali Lutkologija.

Moguća rješenja problema
Imajući na umu jake i slabe strane problema koji nas je zaokupio, zajedničkom raspravom došli smo do mogućih rješenja: prikupljanje otpada ili izrada edukativnih slikovnica. Bilo se teško odlučiti jer su oba rješenja imala puno dobrih strana. Bili smo svjesni kako je proširivanje i prenošenje znanja o kemijski opasnim supstancama koje se nalaze u raznim predmetima koje koristimo u kućanstvima jako važno. Istovremeno, silno smo željeli izraditi vlastite lutkice, ukrase i različite animacije koje neće biti štetne za zdravlje. Svoja lutkarska umijeća i ekološku osviještenost predstavili smo svim učenicima i djelatnicima naše škole, a i široj zajednici sudjelujući na Lutkarskom festivalu.

Najbolji pristup rješenju problema
Nastojali smo zadovoljiti jake strane mogućih rješenja, a izbjeći slabe. Odvažili smo se objediniti oba rješenja tako što ćemo proučiti Pravilnik o sigurnosti igračaka.
Uporište za najbolje rješenje pronašli su u Kurikulumu međupredmetne teme Održivi razvoj, u dokumentu škole Školskom kurikulumu. Prednosti ovog rješenja je mogućnost uključivanja svih učitelja i učenika škole.

Plan djelovanja
Napravili smo plan i započeli ga ostvarivati.
Odlučili smo izraditi: poučni strip Stvaram i igram se; likovnim i literarnim radovima opisivali smo razne igračke, a literarno smo pronalazili i objašnjavali moguća rješenja našeg

problema; poslali smo elektronsku poštu ustanovama koje bi nam mogle pružiti podršku; odlučili smo pozvati iskusne predavače i potražiti savjete i pomoć, izraditi strip, izraditi poučnu igru (memory), izraditi članak s glavnom porukom našeg projekta i izraditi lutkice za naše igrokaze. Odlučili smo uključiti i ostale učenike naše škole (Zadrugare) i roditelje u veliku akciju prikupljanja papira, tkanina i ostalih materijala. Ujedno, ponosni smo na školu Vjenceslava Novaka, koja je nositelj Zelene zastave.

Predstavljanje projekta

Projekt je bio predstavljen: učiteljima i stručnoj službi škole, roditeljima, djelatnicima prethodno navedenih fakulteta, udruga i platformi Od malih nogu.
Projekt planiramo prezentirati učenicima naše škole, ostalim građanima i medijima.

Ostvareni rezultati

Problem koji pokušavamo riješiti ovim projektom uči nas kako ostaviti ljepši svijet budućim naraštajima. Ostvarujemo planirane aktivnosti i postajemo odgovorniji prema prirodi koja nas okružuje. Ostvarujemo zadane korake projekta i mnoge ishode koji imaju zajednički cilj, a to je odgovorno ponašanje prema svim živim bićima i okolišu. Izrađena je edukativne slikovnica u suradnji s kulturnim centrom Dubrava. Planiramo izraditi lutke za školsku priredbu, pod nazivom: Tri praščića na drugačiji način. Predstavljamo naš projekt i upoznajemo ljude i ustanove koje nam mogu pomoći.
Nijedan korak ovog projekta ne bismo mogli ostvariti sami. Zato zahvaljujemo svima koji su nam pomogli: ravnatelju prof. Žarku Ćoriću, djelatnicima Kemijskog i Učiteljskog fakulteta, udrugama koje su se odazvale, našim roditeljima, učiteljima i ostalim članovima zajednice koji dijele brigu za zaštitu prirode, kreativnoga rada i mentalnoga zdravlja, baš kao i mi.
Mašta je najvažnija. Ona predstavlja uvid u buduću životnu ljepotu. Albert Einstein

5. Vodič kroz Legrad

Škola
Osnovna škola Legrad
Petra Zrinskog 10, Legrad, 48316 Đelekovec
Telefon: 048 835 011
e-mail: ured@os-legrad.skole.hr;

Voditeljica
Dunja Miloradov

Učenici
Broj učenika u projektnoj skupini: 11
Podaci o učenicima (ime i prezime svakog člana skupine, razred): Enna Bukovčan, 1.r., Ivano Ganžulić, 1.r., Lea Goričanec, 1.r., Lena Gres, 1.r., Roko Sabolović, 1.r., Tereza Šimon, 1.r., Lana Androci, 2.r., Leon Pučić, 2.r., Lucia Goričanec, 3.r., Linda Terek, 3.r., Mia Mohorko, 5.r.
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri (4): Lana Androci, 2.r., Lucia Goričanec, 3.r., Linda Terek, 3.r., Nikolina Jug, 5.r.

Tematsko područje projekta
Društveno, kulturološko, ljudsko-pravno

Cilj projekta
Međuvršnjačko poticanje na istraživanje i rješavanje problema lokalne zajednice

Izbor i istraživanje problema
Usčenici su primijetili da je sve manje stanovnika u našem selu, a to znači i sve manje djece u našoj školi. Shvatili su da je turizam jako važan za razvitak Legrada i da bi neki turisti mogli postati i stalni rezidenti našeg sela, a time bi se digla populacija u Legradu.

Moguća rješenja problema
Razmišljajući o problemu učenici su došli do zaključka da Legradu treba bolja prezentacija na internetu. Za rješavanje problema predložili su:
1. snimanje kratkog filma o Legradu i postavljanje videa na Youtube
2. izrada web stranice za Legrad
3. izrada razglednica na kojima bi bila prikazana najljepša mjesta u Legradu.
O svakom prijedlogu smo razgovarali. Stavili smo se u ulogu turista i razmišljali o tome što bi nam bilo važno znati prije organiziranja nekog putovanja/izleta. Smatramo da turisti, kada žele putovati u neko mjesto, prvo dobro istraže to mjesto, gdje će spavati, što sve imaju za vidjeti i posjetiti. Istražili smo Youtube i vidjeli da ima dovoljno videa koji prikazuju svu ljepotu Legrada, ali kada smo istražili mrežne stranice pokazala nam se samo povijest Legrada i rijeka Drava.

Najbolji pristup rješavanju problema
Uvidjeli smo da Legrad treba bolju prezentaciju na internetu i tako smo odlučili da ćemo napraviti internetsku stranicu za Legrad. Pročitali smo Konvenciju o pravima djeteta. Upoznali smo svoja prava i svoje dužnosti i shvatili da i mi nešto možemo i moramo učiniti za svoju lokalnu zajednicu. Naše pravo je da učimo, a mi učimo kroz naše projekte. Imamo pravo na aktivno sudjelovanje u svojem okružju, regionalnom / nacionalnom / svjetskom, koja

nas pripremaju za aktivnog građanina u budućnosti. Zaključili smo da smijemo i moramo pomagati svojoj lokalnoj zajednici, a ovaj projekt je idealan da ostvarimo to pravo. Proveli smo anketu među učenicima naše škole, roditeljima i mještanima da bismo dobili informacije što oni misle o ovom problemu i kako bi taj problem riješili.

Plan djelovanja

Prvo smo morali istražiti što sve dobra web stranica mora sadržavati. Uvidjeli smo da web stranica mora imati umjerenu količinu teksta i dovoljno slika. Zatim smo krenuli na šetnju kroz Legrad, a nakon toga smo crtali što bi sve naša web stanica trebala sadržavati i što bismo sve na toj web stranici voljeli predstaviti. Zaključili smo da bismo svakako htjeli da web stranica ima dio o Dravi i Muri, prirodnim ljepotama, crkvama, nasipu i Velikom Pažutu, parkovima, udrugama na području Legrada i događajima u Legradu.
Bacili smo se na posao i počeli prikupljati fotografije za našu web stranicu. Šetali smo Legradom i mobitelom fotografirali sve što smo smatrali da je bitno.
Internetsku stranicu je vodila i uređivala učiteljica Dunja Miloradov uz pomoć učenika. Svi zajedno smo birali dizajn i naziv web stranice. Odabrali smo da će web stranica biti prezentacijskog karaktera jer ćemo prezentirati sve što nam se u Legradu sviđa. Preuzeli smo ulogu vodiča i odlučili da će stranica nositi naziv Vodič kroz Legrad. Istraživali smo internet i knjige o Legradu. Pronašli smo neke podatke koji su nam bili potrebni za dovršavanje web stranice.

Ostvareni rezultati

Tijekom rada na projektu naučili smo tražiti informacije iz različitih izvora, naučili smo fotografirati i naučili smo osnove uređivanja fotografije, naučili smo što su to autorska prava.
Naučili smo kako biti odgovorni građani te razmišljati i raditi na dobrobit svoje zajednice!
Projekt smatramo uspješno realiziranim.
Projekt je predstavljen učenicima naše škole.

6. Djelujmo odgovorno za sigurnost učenika i kućnih ljubimaca

Škola
OŠ Vežica, Kvaternikova 49, 51000 Rijeka
Telefon:051 453 868
E-pošta:iskola@os-vezica-ri.skole.hr;

Voditeljica
Miljenka Rumora, učiteljica razredne nastave

Učenici
Nika Mauhar, Matilda Valić, Vita Flego, Luka Smiljanić

Tema projekta
Društvena zajednica

Cilj projekta
Osvijestiti vlasnike kućnih ljubimce da ne puštaju pse u naš školski vrt jer time ugrožavaju sigurnost učenika i onečišćuju okoliš.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Naša škola ima dva vrta, mediteranski i japanski. Mediteranski vrt uređen je 1962.godine kada je otvorena naša škola, a japanski 2013. godine zahvaljujući Rotary Clubu iz Rijeke i Tokya i predstavlja spoj kulture Hrvatske i Japana. Primijetili smo da vlasnici pasa svoje ljubimce puštaju u naše vrtove i time ugrožavaju sigurnost učenika i onečišćuju okoliš. Odlučili smo pronaći rješenje za ovaj problem. Većina nas ima pse i znamo da nije dozvoljeno pse dovoditi u parkove za djecu osim u parkove koji su određeni za pse. Za kućne ljubimce se moramo brinuti kako ne bi ugrožavali sebe i sigurnost drugih. Ispunili smo Upitnik za uočavanje problema u kojem smo napisali što sve moramo napraviti kad se pojavi neki problem i tko je odgovoran za rješavanje tog problema. Podijelili smo se u grupe i počeli istraživanje. Razgovarali smo s roditeljima, bakama, djedovima, našom rodbinom i susjedima i svi su se složili da je naše istraživanje važno. Proveli smo anketu među učenicima i roditeljima.
Rezultati ankete su pokazali da je prisutan problem neodgovornih građana koji šetaju kućne ljubimce našim vrtom. Pretraživali smo internet i doznali da se s ovim problemom susreću i drugi gradovi. Prema Odluci o komunalnom redu Grada Rijeke pse je dozvoljeno dovoditi u parkove i slične zelene površine pod uvjetom da se pas vodi na uzici i da se zajedno s vlasnikom kreće po parkovnim pješačkim stazama. Ukoliko prema odluci Odjela za komunalni sustav postoji zabrana dovoditi pse u park, tada je potrebno na sve ulaze u park postaviti table s istaknutom zabranom dovođenja pasa. Posjetili smo Mjesni odbor Podvežica. Razgovarali smo s tajnicom koja je pohvalila naš rad i odlučnost da aktivno sudjelujemo u rješavanju problema zajednice. Govorila nam je o propisima o komunalnom redu i parku za pse na Podvežici. Na internetu smo pronašli mnogo tekstova i rasprava o neodgovornim građanima koji puštaju pse na dječja igrališta i parkove. Zanimalo nas je kakva su pravila o kućnim ljubimcima u zemljama Europske unije. Navodimo primjer Austrije. Šetanje psa na zelenim površinama ili dječjim igralištima je zabranjeno. Na tim prostorima postoje posebne zone za pse. Zaključili smo da je naš problem važan i da moramo pronaći rješenje kako bismo

djelovali na neodgovorne građane da se brinu o svojim ljubimcima, čuvaju okoliš i ono što je najvažnije da osiguramo bezbrižnu igru naših učenika u školskom parku.

Moguća rješenja problema

Da bismo pronašli pravi način rješenja problema na internetu smo pronašli: Odluku grada Rijeke o držanju kućnih ljubimaca, Zakon o zaštiti životinja, Povelju Ujedinjenih naroda o zaštiti životinja, Konvenciju o pravima djeteta. Zaključili smo da će nam ti dokumenti pomoći u rješavanju našeg problema. Izradili smo tri politike.

Prva politika – – – Edukativne radionice u Mjesnom odboru

Važno je građane educirati kako se moraju brinuti o kućnim ljubimcima. Upoznati ih sa zakonima, a posebno s odlukom grada Rijeke o držanju kućnih ljubimaca. Edukacije se mogu provoditi u Mjesnom odboru, a tajnica Mjesnog odbora Podvežica nas je podržala i rekla da bi nam pomogla u organiziranju radionica. Nedostatak ove politike je da se na radionice neće odazvati većina vlasnika kućnih ljubimaca,a to nam je i potvrdila tajnica Mjesnog odbora koja je rekla da građani ne pokazuju baš veliki interes za radionice.

Druga politika – – – Postavljanje nadzornih kamera u školskom vrtu

Postavljanje nadzornih kamera jedan je od načina kojim bismo mogli riješiti naš problem, ali smo nakon rasprave zaključili da bi on samo djelomično bio učinkovit.. Neki građani i dalje bi dovodili pse jer su neodgovorni. Postavljanje kamera je skupo jer bi u našem parku trebalo nekoliko kamera, a potrebno je i zadužiti osobu za pregledavanje videozapisa.

Treća politika – Postavljanje tabele s oznakom zabrane dovođenje pasa u školski vrt

Da bismo riješili problem neodgovornog dovođenja kućnih ljubimaca u naš školski vrt zalažemo se za postavljanje tabele u parku da bi vlasnici znali da je u školskom parku zabranjeno šetanje pasa. Ovom politikom osigurali bismo sigurnost djece, a vlasnici kućnih ljubimaca postali bi svjesni da se psi ne smiju dovoditi u parkove za djecu. Za šetnju pasa uređen je park za pse koji se nalazi nedaleko škole. Ova politika nema nedostataka, već bi trebala osvijestiti građane da moraju poštivati odluke o komunalnom redu.

Najbolji pristup

Razred je prihvatio politiku: Postavljanje tabele s oznakom zabrane dovođenje pasa u školski vrt. Cilj nam je razviti svijest o važnosti brige za sigurnost učenika, kućnih ljubimaca i očuvanje okoliša. Prednosti ove naše politike su velike. Vlasnici kućnih ljubimaca postali bi svjesni kako je važno kućne ljubimce voditi u šetnju u parkove koji su određeni za pse te da moraju poštivati Odluku o komunalnom redu. Učenici bi se od malena učili kako se treba brinuti za svoje ljubimce. Ova naša politika nema nedostatke, napravljena je u skladu s zakonom, ali možemo očekivati kako će neki neodgovorni građani i dalje dovodit pse u park ili pak ukloniti tabelu što je već i bio slučaj u mnogim parkovima u Rijeci. Naša politika temelji se i na Ustavu Republike Hrvatske. Ispunili smo upitnik o ustavnosti i zaključili da su sve naše aktivnosti u skladu s Ustavom. Prema Konvenciji o pravima djeteta u članku 13. piše da dijete imamo pravo na slobodu izražavanja. Ovu našu politiku temeljimo na Odluci grada Rijeke o držanju kućnih ljubimaca i Povelji Ujedinjeni naroda o zaštiti životinja u kojoj se govori da prava životinja moraju biti zaštićena zakonom te da čovjek mora zaštiti životinje. Ovu našu politiku možemo riješiti na razini Mjesnog odbora.

Plan djelovanja

Kada ljudi odluče nabaviti psa trebali bi znati da i psi imaju svoja prava. Vlasnici kućnih ljubimaca imaju obvezu prema Zakon o zaštiti životinja brinuti se o svojim kućnim ljubimcima. Neodgovorno šetanje pasa dječjim parkovima pokazuje kako se vlasnici ne brinu za svoj ljubimce jer oni mogu ugroziti sigurnost djece i onečistiti okoliš. Da bismo proveli

našu politiku postavljanja tabele s oznakom zabrane dovođenje pasa u školski vrt, napravili smo plan rada. S idejom smo upoznali ravnateljicu i psihologinju škole koji su nas podržali u radu. Naša predstavnica u Vijeću učenika o našem planu upoznala je učenike škole s našim aktivnostima. Naša je učiteljica upoznala Vijeće učitelja s našim radom. Razgovarali smo s tajnicom Mjesnog odbora Podvežica koja nas je podržala u radu i objasnila postupak postavljenja tabele s oznakom zabrane dovođenja psa u park. Napravili smo letak koji smo predstavili učenicima. Letak su učenici odnijeli kući da bi svoju obitelj i susjede upoznali s parkom za pse na Vežici u kojem mogu sigurno šetati pse. Napisali smo zahtjev Mjesnom odboru za postavljenje table o zabrani dovođenja pasa u naš park. Na web stranici škole objavili smo naše aktivnosti. Za Dan škole u lipnju 2024. predstavit ćemo naš projekt učenicima i roditeljima, a i široj javnosti u Mjesnom odboru Podvežica. Informirat ćemo javnost o našim aktivnostima putem lokalnog tiska i televizije.

Javno predstavljanje projekta
Županijska smotra projekata 9.travnja 2024., Rijeka.
Učenicima mlađih razreda i na Učiteljskom vijeću.

Ostvareni rezultati
Učenici su proveli anketu, upoznali zakone koji se bave problemom, pronalazili na internetu podatke koje su koristili u radu, napravili letak. Razvili su vještine timskog rada i komunikacije. Upoznali su stručnu službu škole, učenike i roditelje o aktivnostima koje provode. Razgovarali su s tajnicom Mjesnog odbora Podvežica.

Osvrt učenika na naučeno
Vita: Radom na projektu naučila sam o važnosti brige za kućne ljubimce.
Luka: Sviđa mi se ovakav način rada jer možemo promijeniti mnogo toga u našoj zajednici.
Nika: Puno sam naučila, istraživala, crtala.
Matilda: Sviđa mi se timski rad, druženje i želja da pronađemo pravo rješenje za sigurnu igru u školskom vrtu.

7. Svaka je škola posebna na svoj način

Škola
VI. osnovna škola Varaždin, Dimitrija Demetra 13, 42000 Varaždin
Telefon/telefaks: 042 260343
E-adresa: os-varazdin-006@skole.t-com.hr; 6.os-tajnistvo@vz.htnet.hr;

Tematsko područje
Ljudsko– pravno

Cilj
Istražiti podatke o našoj školi te saznati po čemu je ona tako posebna s obzirom da ima najveći broj učenika u odnosu na druge škole u našem gradu. Želimo utvrditi kakav odgoj i obrazovanje pruža naša škola učenicima te kako se osjećaju učenici i učitelji u našoj školi. Što oni misle po čemu je to naša škola posebna i što bi još moglo biti bolje.

Voditeljica
Rosana Štrocinger – učiteljica razredne nastave, mentor

Učenici
U izradi projekta su sudjelovali učenici koji su članovi skupine „Mali građani“ : Leda Vincek (2. razred), Lovro Knežević (2. razred), Jan Hutinski (2. razred), Rubi Zadravec (2. razred), Mara Drumev (2. razred), Ema Galevski (2. razred), Sonja Hudoletnjak (2. razred) i Mikel Mišković (2. razred), Borna Rajčević (2. razred), Ena Vukobrad (2. razred), Nikola Sačić (2. razred) i David Cecelja (2. razred).
Projekt će predstaviti učenice 2. razreda: Rubi Zadravec, Mara Drumev, Sonja Hodoletnjak i Ema Galevski.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Na početku školske, godine ravnatelj škole je na zajedničkom roditeljskom sastanku dao osnovne podatke o školi s naglaskom na izvrsne uspjehe učenika naše škole na natjecanjima. Istaknuo je kako se nada i ove školske godine dobroj suradnju učenika, učitelja i roditelja te da želi da se svi dobro osjećaju u školi i na najbolji način steknu nova znanja, vještine i razvijaju svoje sposobnosti. Isto to je ponovio i na Vijeću učenika.
To je potaknulo skupinu „Malih građana“ da istražimo po čemu je naša škola posebna. Zanimalo nas je što učenici, roditelji i učitelji misle o tome, kakav to odgoj i obrazovanje naša škola pruža učenicima te jesu li učenici i učitelji sretni u školi.
Učenici su najprije istražili dokumente i zakone koji se odnose na problem koji istražujemo, kvalitetan odgoj i obrazovanje učenika. Proučili smo Zakon o odgoju i obrazovanju, Konvenciju o pravima djece te Godišnji plan i program škole kao i Kurikulum i samovrjednovanje škole.
Prikupljali smo podatke o mišljenju šire javnosti o našoj školi. Razgovarali smo s roditeljima i pročitali različita mišljenja o školi u raznim medijima.
Zaključili smo kako je problem kvalitetnog odgoja i obrazovanja u svakoj školi od velike važnosti te želimo istražiti sve prednosti i moguća poboljšanja života i rada u našoj školi.

Moguća rješenja problema

Podaci koje smo prikupili pokazuju da je stvarno naša škola posebna, ali nas zanima prikazuju li podaci stvarno stanje u našoj školi te što o tome misle učenici.
Razmišljali smo o tome što mi trebamo učiniti da bi saznali što o školi znaju i misle učenici te kako se osjećaju u školi i koriste li sve mogućnosti koje im pruža škola.
Učenici su istaknuli moguća rješenja problema:

1. Napraviti radijsku emisiju „Mojih 6 minuta“ i govoriti o posebnostima naše škole.
2. Izraditi edukativni listić i u njemu istaknuti sve dobre strane škole.
3. Provesti veći nekoliko aktivnosti: intervju s djelatnicima škole i anketirati učenike škole. Zatim rezultate istraživanja predstaviti na Učiteljskom vijeću, Vijeću učenika te napraviti prezentaciju za Satove razrednika. O svim prijedlozima za moguća poboljšanja obavijestiti ravnatelja škole s ciljem da se uvaže mišljenja učenika i učitelja te učini život i rad u školi još boljim.

Sve navedeno može na neki način pomoći. Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješavanju problema

Učenici su zaključili da je problem koji istražuju jako važan jer svatko želi ići u školu koja pruža najbolje moguće obrazovanje, gdje su učitelji i stručni suradnici uvijek tu kao pomoć i podrška svima, mnogo izvannastavnih aktivnosti, puno preventivnih programa, mogućnost uključivanja u razne školske i međunarodne projekte…Željeli smo shvatiti koliko je zapravo važno kako se netko osjeća u školi i je li to zajedno sa svim edukativni programi i aktivnosti ono bitno što školu čini posebnom.
Zato smo najprije krenuli intervjuirati djelatnike škole jer upravo oni osmišljavaju aktivnosti za stjecanje znanja, sposobnosti i razvoj vještina te stvaraju određeno ozračje u školi.
Zanimalo nas je hoće li se mišljenje učenika o školi razlikovati od mišljenja djelatnika škole. Htjeli smo vidjeti, pomoću ankete za učenike, znaju li učenici što se sve provodi u školi te koriste li sve mogućnosti da bi postali obrazovane i kvalitetne osobe.

Plan djelovanja

Prema dogovoru, najprije su provedeni intervjui s djelatnicima škole, a zatim su provedene ankete među učenici od 1. do 8. razreda. Sve prikupljene podatke smo trebali obraditi i donijeti zaključak je li naša škola posebna i zbog čega.
Nakon obrade podataka dobivenih iz intervjua i anketa, potvrdili smo da zaista većina učenika, roditelja i djelatnika smatra našu školu posebnom i sretni su što čine dio te škole.
Ravnatelja smo prvog informirali o svemu što smo saznali te ćemo s njim razmotriti sve prijedloge i primjedbe koje smo dobili. Cilj je uvažavati svačije mišljenje i svaki konstruktivni prijedlog. O svemu što smo saznali tijekom rada na projektu, napravit ćemo prezentaciju. Vjerujemo da će s našim informacijama učenici dobiti još bolji pogled na to koje im mogućnosti pruža naša škola te će ih još više/bolje koristiti.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, komunikacijske i digitalne kompetencije, razvijali sposobnost pisanja, izrade plakata i javnog predstavljanja.
Sva naša istraživanja, timski rad, prezentacije i članci na školskoj mrežnoj stranici i lokalnim medijima polako ispunjavaju zadane ciljeve.
Učenici su shvatili važnost odgoja i obrazovanja kao i truda koji djelatnici i roditelji ulažu u njihovo obrazovanje. Kada postoji suradnja učenika, roditelja i škole, pozitivan stav prema školi, kada su učenici i učitelji sretni u školi, tada je škola stvarno posebna.

Predstavljanje projekta

Projekt je bio predstavljen učenicima i roditeljima naše škole putem mrežne stranice škole, a u planu je predstavljanje projekta na Učiteljskom vijeću, Vijeću učenika te na smotrama Projekt građanin.

Projekt želimo predstaviti gradonačelniku te tako potaknuti i ostale škole da provedu takav ili sličan projekt i utvrde je li i njihova škola posebna i po čemu.

O projektu ćemo i dalje informirati širu javnost putem medijima jer vjerujemo kako širu javnost jako zanimaju primjeri dobre prakse za što kvalitetnijim obrazovanjem djece.

Sad na kraju projekta su se javile nove ideje, mnogo toga još planiramo učiniti da bi svi bili sretni i zadovoljni kako u našoj, tako i u drugim školama. Ovo je ozbiljan projekt na kojem planiramo nastaviti raditi i druge školske godine.

8. Misija naša – dozvola vaša!

Škola
Osnovna škola Eugena Kumičića Slatina, Dobriše Cesarića 24, 33520 Slatina
Telefon/telefax: 033 552-307; 033 551 213
e-mail: gordana.maroevic@skole.hr; os-eugena.kumicica@vt.t-com.hr;

Voditeljice
Gordana Maroević, učiteljica razredne nastave i Sanja Mrzljak Jovanić, mag. philol. croat.

Učenici
Luka Jovanić, 3.a, Karla Doležal, 4.b, Jan Obrež, 4.b, Marko Šustić, 4.b

Tematsko područje
Ljudska prava, društvena zajednica

Cilj
Održavanje prometnih radionica pomoću kojih će učenici 5. razreda Osnovne škole Eugena Kumičića u školskoj 2024/2025. biti osposobljeni za sudjelovanje u prometu na biciklu, naučit će prometna cestovna biciklistička pravila i kako ih pravilno primjenjivati u vožnji biciklom. Nakon ciklusa provedenih prometnih radionica, učenici će dobiti prometnu dozvolu kojom će potvrditi znanje o prometnim pravilima prema važećim zakonskim odredbama Zakona o sigurnosti prometa na cestama.
Učenici će registrirati svoje bicikle uz suradnju s Policijskom postajom Slatina.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Za vrijeme školskih praznika i provođenja slobodnog vremena, učenici provode razne aktivnosti na vanjskim prostorima što uključuje i vožnju biciklom. Zakon o sigurnosti prometa na cestama (od članka 112. do 115.) propisuje da na cestama biciklom samostalno smije upravljati osoba koja je navršila 14 godina, a djeca s navršenih 9 godina smiju prometovati biciklom na cesti samo u pratnji osobe koja je starija od 16 godina. Djeca mlađa od 9 godina ne smiju sudjelovati u prometu na cesti vozeći bicikl. Sva djeca do 16 godina za vrijeme vožnje biciklom moraju imati kacigu, a u uvjetima smanjene vidljivosti (noć, magla, kiša npr.) moraju imati reflektirajući prsluk ili drugi dio odjeće sa reflektirajućim dijelovima. Moraju imati upaljeno svjetlo na biciklu. Bicikl mora biti tehnički ispravan. Biciklisti moraju poštovati sve prometne propise. Problem se javlja jer djeca ne znaju prometne propise niti znaju gdje ih potražiti, tj. pročitati i naučiti. Mnoga djeca, ali i roditelji ne znaju za ove zakonske odredbe ili ih ne poštuju i to je prvi uočeni problem. Još jedan problem u Gradu Slatini jest nedostatak biciklističkih staza pa su sudionici u prometu na biciklima još ugroženija skupina ljudi koja prometuje. Kada se djeca uključuju u promet biciklom, ovise o tome što su ih naučili roditelji jer vrijeme na biciklu najčešće djeca provode s roditeljima. Svaka vožnja na biciklu u cestovnom prometu je potencijalna opasnost za osobnu, ali i tuđu sigurnost, osobito ako djeca ne poznaju niti primjenjuju prometna pravila. Prometna edukacija/ radionice smanjit će broj učenika koji ne znaju prometna pravila vezana za upravljanje biciklom u cestovnom prometu, učenici će razviti samopouzdanje te će biti oprezniji u cestovnom prometu. Učenici će proučavanjem zakonskih hrvatskih i europskih propisa naučiti gdje potražiti valjane informacije i važeće odredbe te će provesti anketu o

zainteresiranim učenicima za edukacije. U ovim edukacijama mogu nam pomoći članovi Biciklističkog kluba Slatina, policajci iz Policijske postaje Slatina i drugi prometni stručnjaci.

Moguća rješenja problema

Kao projektna skupina predlažemo nekoliko rješenja problema:

a) Roditelji mogu obrazovati učenike: djeca najviše vremena provode uz svoje roditelje. Roditelji u svakodnevnom životu podučavaju djecu i prometnim pravilima no postavlja se pitanje koliko su i sami stručni za to područje. Problem se može javiti ako su izmijenjena zakonski neka pravila, a roditelji za to ne znaju. Pitanje je koliko i sami znaju prometna pravila vezana za sudjelovanje biciklista u prometu. Treba vremena da bi roditelji sve proučili i prenijeli znanja na svoju djecu. Pozitivna strana ovog rješenja je ta što roditelji mnogo vremena provode uz djecu i što će skupa s djecom, osobito onima do 12 godina, zajednički sudjelovati u prometu na biciklu, a negativna što roditelji ipak nisu prometni stručnjaci i dosta toga im može promaknuti u podučavanju djece.
b) Učitelji mogu obrazovati učenike na Satu razredne zajednice: Učitelji odabiru teme koje će obrađivati na Satovima razredne zajednice, no isto kao i roditelji, učitelji moraju uložiti mnogo vremena da bi iščitali sve zakonske propise, napravili prezentacije za učenike i predavanja kao i organizirati praktičan dio za učenike koje podučavaju. Pozitivna strana ovog rješenja je ta što će učitelji proširiti svoja znanja o prometnim pravilima, a loša strana je što oni ipak nisu stručnjaci za promet i kao i roditelji, moraju i sami učiti o prometnim pravilima da bi prenijeli znanje na učenike.
c) Održavanje prometnih radionica: Prometne radionice održavat će prometni stručnjaci koji rade u našoj školi u suradnji s članovima Biciklističkog kluba, Hrvatskog autokluba i policije. Radionice se sastoje od teorijskog i praktičnog dijela – uče se prometna pravila koja se onda i primjenjuju. Naša škola posjeduje prometnu opremu pomoću koje se mogu održavati radionice (bicikli, čunjići za poligon). Prije epidemije korone, ovakav tip radionica se održavao i potrebno ih je ponovno pokrenuti. Uočili smo da ovo rješenje nema negativnih strana jer je takav tip radionica postojao u našoj školi, a mi bismo ih ponovno pokrenuli i na taj način omogućili učenicima naše škole sigurnije prometovanje biciklom.

Najbolji pristup rješenju problema

Raspravljajući o mogućim rješenjima za učenike koji se žele uključiti u promet upravljajući biciklom, zaključeno je da je prijedlog održavanja prometnih radionica najbolji pristup rješenju problema. Održavanje prometnih radionica uključuje suradnju policije, Biciklističkog kluba Slatina i HAK-a s našom osnovnom školom. Policija će ujedno registrirati bicikle kojima prometujemo nakon što završimo s edukacijom (teorijskim i praktičnim dijelom). Učenici će putem radionica upoznati prometna pravila i propise te kako sigurnije koristiti prometne površine. Educiranjem se pak širi kultura poznavanja i primjene prometnih pravila što čini prometovanje vozilima sigurnijim za sve sudionike te se omogućuje obogaćivanje i produbljivanje znanja, vještina i spoznaja vezanih za prometnu kulturu. Naposljetku, učenici koji prisustvuju teorijskim i praktičnim radionicama polažu vozački ispit za bicikle i osposobljeni su za sigurno prometovanje biciklom na cestama te će kao dokaz dobiti i vozačku dozvolu za upravljanje biciklom.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključuje niz aktivnosti, prvenstveno razgovora i dogovora oko ostvarivanja predložene ideje o održavanju prometnih radionica i dobivanju dozvole za vožnju bicikla u prometu. Učenici će provesti anketu o zainteresiranosti učenika za dobivanjem dozvole i

prometnim radionicama. Održat će se radionice s ciljem poučavanja učenika prometnim pravilima upravljanjem bicikla u cestovnom prometu iduće školske godine, 2024/2024. uz suglasnost ravnateljice, Školskog odbora i Upravnog odjela za obrazovanje i demografiju Virovitičko – podravske županije. Učenički bicikli će biti registrirani, a registrirat će ih policija. Policija, HAK i Biciklistički klub Slatina bit će uključeni u radionice i surađivat će sa djelatnicima Osnovne škole Eugena Kumičića Slatina. Konačni cilj projekta je povećanje prometne sigurnosti sudionika u prometu, osobito djece.

Ostvareni rezultati

Zahvaljujući održavanju prometnih radionica, učenici su osposobljeni za uspješno sudjelovanje prometom u blizini škole, ali i Grada Slatine. Učenici se znaju lijepo ponašati u vozilima javnog prijevoza te sigurno sudjelovati u prometu (kao pješaci i biciklisti). Bit će održane radionice o prometnim pravilima koje će uključiti najmanje 30 učenika. Bit će registrirani bicikli kojima učenici prometuju (svi zainteresirani učenici Osnovne škole Eugena Kumičića Slatina). Učenici od 9 do 12 godina (5.razredi) dobit će vozačku dozvolu za upravljanje biciklom u prometu

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen školskoj zajednici na internetskoj stranici osnovne škole kao i razrednim zajednicama od 3. razreda osnovne škole do 5. razreda osnovne škole u kojoj se građanski projekt provodio od listopada 2023.g. Projekt je predstavljen na Učiteljskom vijeću Osnovne škole Eugena Kumičića Slatina, Vijeću roditelja i Vijeću učenika. Putem članaka i gostovanjem na lokalnom mediju (Radiju Slatini) obavijestit ćemo zainteresiranu javnost o djelovanju članova projekta i njihovom cilju.

9. Duša na papiru – – – o mentalnom zdravlju brigu vodimo svi

Škola
Osnovna škola Sveta Nedelja, Svetonedeljska 21
Zagrebačka županija
Telefon: 01 3370 866
E-pošta: ured@os-sveta-nedelja.skole.hr;

Tematsko područje
Ljudsko-pravna dimenzija

Cilj
Prepoznavanje problema koje "muče učenike" i kako malim aktivnostima pomoći da zaštite svoje mentalno zdravlje.

Voditeljica
Sandra Vuk, dipl. učiteljica, izvrsna savjetnica i učenici 3.b OŠ Sveta Nedelja

Učenici
Ruža Prša, Gabrijela Obućina, Ida Jović, Lucas Leljak (rezerva Judita Barun)

Opis

Izbor problema
Europska unija je 2023. godinu proglasila godinom Mentalnog zdravlja.
Učenici su uočili da je u porastu osjećaj da nisu zadovoljni svojim postignućima u školi, da stalno imaju osjećaj da uče za nekog drugog i da nitko nije sretan boravkom u školi (zbog bezbroj obaveza). Samim time učenici i ponašanje koje izražavaju imenuju negativno i da ono djeluje na mentalno zdravlje pojedinaca ili skupine. Postavljena pitanja postavili su i u školskoj anketi. Anketirajući učenike saznali su kako 94%ima osjećaj sličan anksioznim napadima, osjećajem nezadovoljstva i preispitivanju sebe. Polovica njih
nije zabrinuta za školski uspjeh, a 32% učenika ne zna na koji način da pomognu sebi i učvrste vlastito mentalno zdravlje..
Samo 12% njih tražilo bi pomoć druge osobe (roditelja, psihologa škole) ako bi bili jako uznemireni ili se ne bi znali nositi s pritiskom. 60% učenika je izjavilo da bi zamolilo roditelje za pomoć, a čak 92% vrlo rado bi sudjelovali u aktivnostima koje bi pomogle u zdravijem odnosu prema mentalnom zdravlju.

Moguća rješenja problema
Razred je bio podijeljen u 4 skupine. Ideje koje su iznijeli kao alternativne politike:
Osiguranje da svi učenici imaju pristup stručnjacima za mentalno zdravlje u školama. To bi se moglo postići povećanjem broja školskih psihologa i socijalnih radnika, ili angažiranjem vanjskih stručnjaka za mentalno zdravlje da rade u školama.
Razvoj i implementacija programa za prevenciju mentalnih bolesti u školama. Ovi programi bi trebali obuhvatiti teme poput upravljanja stresom, prepoznavanja i upravljanja emocijama, i razvijanja pozitivnih odnosa.
Osiguranje da svi učenici imaju pristup kvalitetnom obrazovanju o mentalnom zdravlju. Ovo bi se moglo postići uvođenjem programa o mentalnom zdravlju u kurikulum škole, ili organiziranjem radionica i predavanja o ovoj temi.

Promicanje stigme oko mentalnih bolesti. To bi se moglo postići organiziranjem kampanja o mentalnom zdravlju, i educiranje učenika o važnosti brige o mentalnom zdravlju.
Suradnja s roditeljima i drugim relevantnim stručnjacima. Škole bi trebale surađivati s roditeljima i drugim relevantnim stručnjacima, poput liječnika i pedijatara, da bi osigurale najbolju moguću podršku učenicima koji se suočavaju s mentalnim izazovima.

Najbolji pristup rješenju problema
Cijeli razred raspravljao je o jakim i slabim stranama ponuđenog rješenja. Na kraju razred je izabrao najuspješnije rješenje među ponuđenima, a slabe strane će nastoji ponuđenim rješenjem prevladati.
Rezultati glasanja:
a) aktivnosti i radionice tijekom Sata razrednika o mentalnom zdravlju
b) kurikulum o mentalnom zdravlju za osnovnu školi
c) edukacije o metalnom zdravlju koje bi vodili stručnjaci
d) edukacije koje vode stručnjaci (učiteljica) za bolje mentalno zdravlje učenika u razredu
e) uključivanje stručnjaka (školskog liječnika) i psihologa u izradi školske politike o mentalnom zdravlju

Plan djelovanja
Naš plan djelovanja i aktivnosti koje smo odabrali: aktivnost prepoznavanje i imenovanje osjećaja (jednom mjesečno u rasponu od 4 mjeseca), pet aktivnosti crtkanja, aktivnost tjeloglazbe, predavanje psihologinje škole – – – imenujemo svoje osjećaje, sportske aktivnosti i igre. Aktivnost CRTKANJA je izazvala najveću podršku te smo jednom mjesečno uz meditirajuću glazbu stvarali mala apstraktna djela.
Na kraju naš oblik rada na očuvanju mentalnog zdravlja potrebno je valorizirati i izvršiti valorizaciju projekta što ćemo učiniti na kraju školske godine.

Ostvareni rezultati
Za predstavljanje projekta izvan škole učiteljica kao voditelj projekta pokušava se dogovori odlazak predstavnicima lokalnih vlasti koji su nadležni za rješavanje problema. Uputili smo obavijesti medijima o mogućem vremenu susreta s predstavnicima lokalnih vlasti. Prilikom predstavljanja koristit ćemo portfelj i dokumentacijsku mapu. Na portfelj smo stavili najreprezentativnije dokumente (fotografije, isječci iz novina, rezultati ankete, članci zakona, tekstualni zapisi učenika i drugi važni materijali prikupljeni i nastali u pojedinim koracima rješavanja problema).

Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema
S planom akcije upoznali smo ostale učenike, roditelji, razrednike, ravnatelja škole i predstavnike lokalne zajednice i medijske kuće (City radio, Radio SvN i Školski portal).
Projekt je posebno prikazan učenicima Osnovne škole Sveta Nedelja tijekom Sata razrednika (Matična škola) i u Područnoj školi Strmec. Ovo je važno jer učenici učvršćuju svoje vještine argumentacije, javnog nastupanja, razvijaju svoje stavove, upoznaju u očima drugih svoju osobnost i prikazuju svoj jednogodišnji rad na projektu.
Svi koraci u realizaciji dokumentirani su i vođeni na razrednoj stranici 3.b iz Svete Nedelje.

10. Volim Pojatno

Škola
OŠ Kupljenovo, PŠ Pojatno
Matije Gupca 53, 10 295 Kupljenovo
Telefon: 01 / 3393 – 652
Elektronička adresa: kupljenovo@os-kupljenovo.skole.hr

Voditeljica
Danijela Lacković

Učenici
U provedbi projekta sudjelovali su svi učenici 4.r. PŠ Pojatno: Noa Antolić, Noa Bilandžija, Jana Bosnar, Lana Jedvaj, Matea Jekešić, Paulina Kramarić, Silvija Pokupec Bahun, Franka Šalković
Učenici koji predstavljaju projekt: Matea Jekešić Paulina Kramarić, Silvija Pokupec Bahun, Franka Šalković

Tematsko područje
Domena ljudska prava, domena demokracija, domena društvena zajednica, društvena dimenzija.

Tema projekta
Suradnja i timski rad u istraživanju, upoznavanju i predstavljanju mjesta u kojem živim

Cilj projekta
Razvijati građansku kompetenciju. Osposobiti učenike kroz suradničko i iskustveno učenje za aktivno i učinkovito obavljanje građanske uloge. Poticati ih da postanu odgovorni članovi razredne i školske zajednice. Stvoriti i njegovati ugodno razredno ozračje i prijateljske odnose među učenicima. Jačati svijest o tome da smo svi dio zajednice i da jedni na druge utječemo. Poticati razvoj socijalnih vještina, solidarnost i aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu. Razvijati ljubav prema zavičaju i domovini. Osposobiti učenike na međusobno uvažavanje svih osoba te odgovorno ponašanje. Sudjelovati u javnom životu na lokalnoj razini. Pripremiti učenike na život u demokratskom društvu. Upoznati propise i zakone. Potaknuti suradničko učenje. Potaknuti na istraživanje. Vježbati javni nastup. Razvijati smisao za inicijativu i poduzetništvo. Unaprijediti odnose u timskom radu, koristiti različite postupke istraživanja. Pronalaziti podatke koristeći se različitim izvorima. Uključiti lokalnu zajednicu.
Očekivani ishodi učenja i kompetencija
Razvijanje demokratske svijesti, poticanje na aktivno sudjelovanje u demokratskim procesima u školi, aktivno i odgovorno sudjelovanje u odlučivanju, iznošenje ideja i stavova, uvažavanje mišljenja drugih, prihvaćanje ideja i dogovora, pokazivanje interesa za ishod zajednički planiranih aktivnosti.

Opis

Izbor problema
Projekt je započeo na samom početku nastavne godine uočavanjem problema u razredu, školi i lokalnoj zajednici. Učenici su na papiriće zapisali svoja zapažanja. Razgovorom i glasanjem su odlučili da će se baviti rješavanjem problema nevidljivosti svoga mjesta stanovanja, žele da Pojatno postane poznatije, da se doseli što više mladih obitelji i da se u našu školu upiše što

više učenika. Ideja za projekt rodila se još krajem trećega razreda kada su učenici tijekom učenja o našoj domovini primijetili da o Pojatnu ne postoje dostupni medijski sadržaji. Inspirirani dokumentarnom serijom Bajkovita Hrvatska predložili su da tema novoga projekta bude baš njihov rodni kraj. Naš mali razred koji broji 8 učenika podijelili smo u dvije skupine koje su promišljale o mogućim rješenjima problema. Skupine su predložile dvije alternativne politike te je zatim zajednički odabrana javna politika: istražiti i upoznati mjesto stanovanja te rezultate istraživanja prikazati javnosti.

Istraživanje društvene važnosti problema

Da bi saznali što o ovom problemu misle ostali stanovnici, učenici su izradili i proveli dvije ankete: među učenicima i među mještanima. Rezultati anketa su potvrdili da stanovnici Pojatna smatraju da Pojatno nije baš poznato mjesto. I učenici i mještani misle da u Pojatnu nedostaje mladih obitelji i da u našoj područnoj školi nedostaje učenika. Većina ispitanika bi voljela da Pojatno bude poznatije.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Dvije su skupine razgovarale o mogućim rješenjima i ponudile svoje ideje. Predložene su dvije alternativne politike. Prva ideja, otvoriti zabavne sadržaje u Pojatnu omogućila bi turistički razvoj Pojatna, pridonijela popularizaciji i doseljavanju mladih no također bi dovela i do velikih gužvi i povećanja otpada. Također, učenici su je smatrali financijski teško izvedivom. Druga predstavljena ideja je objaviti Pojatno u medijima. Ovaj bi pristup također pridonio popularizaciji i potaknuo doseljavanje, a s druge bi strane povećao količinu otpada. Također, učenici su zaključili da ne znaju kako bi oni mogli doći do medija i da bi možda bilo skupo.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Nakon izlaganja skupina razred je raspravljao o mogućnostima izbora. Učenici su zaključili da žele provesti javnu politiku istraživanja Pojatna i predstavljanje javnosti. Pokazali su da im je svima stalo do zajedništva i promocije mjesta te su izrazili zajedničku želju da Pojatno postane poznatije što bi moglo rezultirati doseljavanjem mladih obitelji, a što bi, pak, dovelo do povećanja broja učenika u našoj područnoj školi.

Razvoj plana akcije

Svi su učenici aktivno sudjelovali u izradi plana akcije. Odlučili su da će upoznati ljepote našeg mjesta, njegovu prošlost i sadašnjost, provoditi više vremena s obitelji tijekom istraživanja, naučiti nešto novo, čuvat će kulturnu baštinu, naučit će kako izraditi promotivne materijale, naučit će kako doći do informacija, naučit će kako prikupljati podatke.

Ostvareni rezultati

Prateći plan akcije učenici su istraživali i doznali da u Pojatnu posluju brojne uslužne i ugostiteljske djelatnosti, tvrtke, udruge, sportski klubovi, sklonište za pse. Iznenadili su se što su posebno razvijene djelatnosti na području auto industrije. U Pojatnu imamo baš sve! Automehaničara, autoelektričara, vulkanizera, lakirera, autopraonu, čak i veliku tvrtku za transport automobila. Nije ni čudo da su i slavnu filmsku „Kurblu Bistru“ nazvali baš po našemu mjestu! Ovaj je detalj posebno zainteresirao učenike. Svi su nekad čuli za pojam Pušća-Bistra, a tijekom istraživanja su doznali da se radi baš o Pojatnu! Iako Pušća Bistra zapravo ne postoji baš tako se u prošlosti zvala željeznička stanica u našemu mjestu. Posjetili su kapelicu Presvetog Srca Isusovog i doznali zanimljive priče iz prošlosti kapelice. Izradili su logo za projekt Volim Pojatno i tiskali ga na majice. Organizirali su školski natječaj za izbor najboljeg loga za sve učenike naše područne škole. Pisali su o Pojatnu sastavke i pjesme

na kajkavskom narječju. Za naš tradicionalni božićni sajam izrađivali su pojatenske suvenire. Sudjelovali su i roditelji. Na Facebook stranici naše Područne škole objavili su poziv mještanima da pomognu u istraživanju. Nisu dobili povratne informacije te su učenici odlučili prošetati mjestom i u poštanske sandučiće ubaciti poziv za sudjelovanje. Zaključili su da Pojatenci starije životne dobi možda ne koriste suvremenu tehnologiju te su ih odlučili ugostiti u našoj školi i s njima uživo razgovarati o prošlosti i sadašnjosti Pojatna. Posjetio nas je i prvi učitelj Područne škole Pojatno. Iznenadilo nas je što se sjeća svih djedova i baka, svojih bivših učenika! Posjetili su g. Milančeca i otkrili pravo blago, zanimljivu zbirku starina. Organizirali su i postavili izložbu učeničkih likovnih i literarnih radova u Gradskoj knjižnici Ante Kovačića u Zaprešiću. I u ovom su dijelu projekta sudjelovali svi učenici naše područne škole. KUD-a Pojatno pjevao je s našim učenicima na otvorenju pjesmu Oj Pojatno. Izradili su brošuru i ponudili je gradskim vlastima, Turističkoj zajednici grada Zaprešića, Ogranku Matice hrvatske u Zaprešiću i Gradskoj knjižnici Ante Kovačića u Zaprešiću. Tijekom projekta učenici su fotografirali i snimali svoje mjesto. Od prikupljenih je materijala u tijeku izrada kratkog filma o Pojatnu. Film će se premijerno prikazati na tradicionalnoj manifestaciji Dan Pojatna u lipnju, a zatim i objaviti u medijima.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen našim učenicima i učiteljima, na Vijeću učenika, roditeljima na roditeljskom sastanku, u Gradskoj knjižnici Ante Kovačića u Zaprešiću, Turističkoj zajednici grada Zaprešića, Ogranku Matice hrvatske grada Zaprešića, Gradskoj upravi grada Zaprešića, u tiskanom mjesečniku Zaprešić, časopisu za promicanje urbane kulture, sporta i gospodarstva, u eteru Radija Kaj i ZFM, na programu Zagorske televizije i TV Zapad, na mrežnim i Facebook stranicama navedenih medija, naše škole, grada Zaprešića i uključenih udruga.

Refleksija o stečenom iskustvu

Proveden je osvrt na projekt u obliku upitnika. Učenici su se izjasnili da su tijekom projekta bili aktivni. Većina učenika smatra da je puno pridonijela projektu svojim radom. Jako su zadovoljni timskim radom u kojem su poticali jedni druge te uvažavali tuđa mišljenja. Naučili su da postoje različiti oblici promidžbe. Naučili su tražiti informacije i predstaviti nađene podatke. Sudjelovali su u suradničkom učenju.

11. Zaprešićki velikani

Škola
Osnovna škola Ljudevita Gaja
Ljudevita Gaja 2, 10 290 Zaprešić
Telefon: 01 3355655
E-adresa: tajnistvo@os-ljudevita-gaja-zapresic.skole.hr;

Tematsko područje
Građanski odgoj i obrazovanje

Cilj projekta
Njegovanje i promicanje nematerijalne kulturne baštine s naglaskom na povijesne osobe zaprešićkog kraja. Promicanje kvalitete života u školi i lokalnoj zajednici.

Voditeljice
Martina Velikov i Ljiljana Soldo

Učenici
Broj učenika u projektnoj skupini: 24 ((2.d)
U izradi projekta sudjelovali su svi učenici 1.d razreda: Luna Avdić, Iskra Blaić, Filip Borošak, Ana Đurić, Jan Galic, Mihael Glavač, Alexander Gabriel Hanić, Antonio Hotko, Jakov Ičitović, Jana Jerneić, Lovro Jurković, Petar Kahrić, Borna Kovač, Tena Kovač, Luka Leto, Vito Mačak, Jakov Perić, Lucija Skender, Ameli Spretnjak, Franko Škrlec, Marija Tadić, Josip Vdović, Lorena Videk, Ema Vukadinović
Učenici koji predstavljaju projekt na Smotri: Jakov Ićitović, Antonio Hotko, Petar Kahrić i Jakov Perić

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu
Njegovanje nematerijalne kulturne baštine. Razvijanje smisla za inicijativu i poduzetništvo. Unapređenje odnosa u timskom radu te postupaka istraživanja. Pronalaženje podataka koristeći se različitim izvorima.

Opis

Izbor problema
U razredu, školi i lokalnoj zajednici tijekom mjeseca rujna učenici su uočavali probleme koje je učiteljica zapisivala na razredni pano te su glasovanjem unutar razrednog odjela odabrali problem koji žele riješiti, a to je doznati koje su to značajne povijesne osobe zaprešićkog kraja i kako potaknuti mlade da doznaju nešto više o značajnim osobama zaprešićkog kraja.

Istraživanje društvene važnosti problema
Učenici su proveli anketu među učenicima od 5. do 8. razreda o povijesnim osobama zaprešićkog kraja. Iz ankete su doznali da veći broj zna za Josipa Jelačića, a tek četvrtina učenika je čula za Matiju Skurjenija iako se u njihovom gradu nalazi muzej Matije Skurjenija. Na pitanje po čemu su navedene osobe poznate ispitanici uglavnom nisu dali odgovor. Samo nekoliko ispitanika navelo je još neku povijesnu osobu zaprešićkog kraja. Prije nego što su učenici krenuli rješavati problem učiteljica je objasnila kratke dijelove iz Ustava Republike Hrvatske, Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Konvencije o pravima djeteta i Statuta Osnovne škole Ljudevita Gaja. Iz navedenoga učenici su doznali da imaju pravo iznositi svoja

mišljenja i davati prijedloge za rješenje problema, a u Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara piše da se očuvanje nematerijalnih kulturnih dobara provodi poticanjem njihova prenošenja i njegovanja.

Oblikovanje mogućih rješenja problema
Podijeljeni u četiri skupine učenici su raspravljali i oblikovali moguća rješenja problema, a to su: Izrada video uratka, održavanje prezentacija, izrada brošura i izrada plakata. Učenici su utvrdili pristup i postupke za ponuđena rješenja problema navodeći jake i slabe strane tih rješenja.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema
Glasnogovornik svake skupine pred cijelim razredom obrazložio je pristup skupine rješavanju problema. Objasnio je koje su jake, a koje slabe strane njihovog ponuđenog rješenja. Cijeli razred raspravljao je o svim prijedlozima i tražio argumente za i protiv ponuđenih rješenja. Nakon razmatranja svih jakih i slabih strana mogućih rješenja problema, odlučili su se za rješenje problema koje ima najviše jakih strana, odnosno za ono kojem mogu pristupiti, a to je izrada plakata. Međutim, učenici su tijekom projekta uočili da sve podatke koje su prikupili za plakat mogu staviti i u brošure pa su svojoj odabranoj politici izrada plakata pridodali i alternativnu politiku, izradu brošura.

Razvoj plana akcije
Cijeli razred planirao je aktivnosti koje će se poduzeti da bi se proveo plan i došlo do realizacije predloženih rješenja problema:

- istražiti koje su to povijesne osobe zaprešićkog kraja
- sa projektom upoznati ravnatelja škole
- nacrtati portrete i istražiti po čemu su značajne povijesne osobe
- kontaktirati turističku agenciju u Zaprešiću i zamoliti ih da preuzmu nekoliko prospekata za ostale građane, ali i strance
- uključiti učiteljicu engleskog jezika i učenike viših razred da bi naše zapise preveli na engleski jezik
- prospekte dijeliti građanima i stavili ih u našu kućicu knjižnicu u dvorištu škole
- izraditi plakate, ali poput kviza da bismo što više zainteresirali učenike. Na plakatima Tko sam ja? postaviti portrete i bilješke o povijesnim osobama zaprešićkog kraja. Učenici prvo čitaju bilješke, a tek onda otvaraju prozorčiće u kojima se nalaze imena i prezimena povijesnih osoba
- plakate postaviti na vidljivo mjesto u školi
- plakate postaviti u Gradsku knjižnicu Ante Kovačića da bi bili vidljivi i ostalim građanima
- javno predstaviti projekt

Ostvareni rezultati
Prateći plan akcije od prikupljenih podataka učenici su izradili plakate i brošure. Tekst na plakatu i u brošurama preveden je na engleski jezik, a preveli su ga učenici osmog razreda. Plakati su se neko vrijeme nalazili u predvorju škole, a zatim su postavljeni u Gradskoj knjižnici Ante Kovačića gdje građani također mogu uzeti brošure. Brošure smo ostavili i u Turističkoj zajednici grada Zaprešića.

Predstavljanje projekta
Projekt je objavljen na web stranicama i Facebooku škole. 18.3.2024. Predstavljen je u Gradskoj upravi te objavljen na njihovim mrežnim stranicama. Predstavljanje projekta

objavljen je u radio emisiji "Gradski skener" te na mrežnim stranicama Radio stanice Zaprešić Zfm. O projektu je 20.3.2024. bila reportaža na Televiziji Zapad koja se također nalazi i na njihovim društvenim mrežama. Projekt je predstavljen na Vijeću učenika 21.3.2024. U mjesecu travnju bit će objavljen u gradskom mjesečniku, časopisu za promicanje urbane kulture, sporta i gospodarstva.

Refleksija o stečenom iskustvu

Proveden je osvrt na projekt u pisanom obliku. Učenici su se izjasnili da su zadovoljni s ishodom projekta. Većina učenika smatra da je puno pridonijela projektu svojim radom. Jako su zadovoljni istraživanjem i radom na tabletima te timskim radom u kojem su poticali jedni druge te uvažavali tuđa mišljenja. Također su izrazili zadovoljstvo za izgled plakata i jako im je drago što su se našem projektu priključili učenici osmog razreda.

12. Solin, grad koji volim!

Škola
Osnovna škola kraljice Jelene, Solin
Put mira 3, 21 210 Solin
Telefon/telefax: 021 683 643; 021 683 644
e-adresa: ured@os-kraljicejelene-solin.skole.hr

Voditeljice
Anita Čupić, mag.prim.educ. u zvanju izvrsne savjetnice
Sanja Matić,prof. pedagogije u zvanju mentorice

Učenici
Učenici 1.b razreda, 21 učenik
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Ena Butigan, Niko Grabić, Eva Županović, Božena Livaja

Cilj projekta
Upoznati učenike s kulturnom i prirodnom baštinom grada Solina, te potaknuti razvoj osobnog i zavičajnog identiteta djece.
Očekivani ishodi učenja
– na poticaj i uz pomoć učitelja učenik određuje cilj učenja i odabire pristup učenju.
– spontano i kreativno oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje pri učenju i rješavanju problema.
– aktivno sluša, daje i prima povratne informacije i komunicira u skladu s komunikacijskim pravilima
– primjenjuje inovativna i kreativna rješenja.
– surađuje u određivanju načina provedbe planirane aktivnosti
– ponaša se u skladu s dječjim pravima u svakodnevnom životu.
– razvija svijesti o važnosti očuvanja kulturne i prirodne baštine

Opis

Izbor i istraživanje problema
U Solinu se na samom početku nastavne godine slavi blagdan Male Gospe, zaštitnice toga grada. Učenici su tim povodom razgovarali s učiteljicom o obilježavanju blagdana Male Gospe. Vrlo malo učenika znalo je za naziv crkve Gospe od Otoka u kojoj se obilježava. Shvatili su da o solinskim običajima i znamenitostima znaju nedovoljno. Spoznaje koje su imali o gradu odnosile su se isključivo na njihovo usko okruženje u kojem su živjeli. Rijetki su znali nabrojati znamenitosti Solina: Salonu, Gradinu, Šuplju crkvu… Našli su se u neobičnoj situaciji: žive u gradu o kojem malo znaju pa su ga odlučili bolje upoznati i proučiti.
Učiteljica je o problemu koji je uočila razgovarala na roditeljskom sastanku i roditelji su joj dali podršku da učenici tijekom školske godine sudjeluju u projektu *Solin, grad koji volim!*
Osim roditelja, važnost projekta prepoznale su i ravnateljica škole kao i pedagoginja koja je zajedno s učiteljicom osmislila i realizirala projektne zadatke.

Moguća rješenja problema
Olujom ideja naveli su sljedeće mogućnosti da bi bolje upoznali grad Solin, svoje mjesto stanovanja:

1. usmena predaja – razgovor s roditeljima, bakama, djedovima i starijim članovima svojih obitelji
2. korištenje različitih medija – novina, interneta, televizijskog programa, radijskog programa
3. posjet kulturno-povijesnim lokalitetima i ostalim znamenitostima Solina.

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, odlučili su se za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju

Najbolji pristup za dolazak do spoznaja o gradu u kojem žive je obilazak grada, upoznavanje kulturno-povijesnih lokaliteta i ostalih znamenitosti u gradu.

Razmotrili su jake i slabe strane ovog rješenja. Učenici pohađaju školu koja se nalazi gotovo u samom centru Solina i sve su im znamenitosti relativno blizu. Za obilazak stare Salone i izvora rijeke Jadro morat će unajmiti autobus. Raspitali su se i shvatili da su to zanemarivi troškovi. Neke radionice u kojima će sudjelovati nisu skupe ili su besplatne za djecu tako da im je i to išlo u prilog. Jedini problem koji su prepoznali kao otežavajući jest da će njihove izvanučioničke projektne aktivnosti ovisiti o vremenskim prilikama.

Plan djelovanja

Odlučili su da će posjetiti Gašpinu mlinicu, Šuplju crkvu, crkvu Gospe od Otoka, baziliku Svete Obitelji, tvrđavu Gradinu, staru Salonu, izvor rijeke Jadro.

Na lokalitetima Gašpine mlinice, Salone i izvoru rijeke Jadro, dočekale su ih stručne osobe koje su im objasnile važnost tih objekata za funkcioniranje grada u prošlosti i sadašnjosti. Na ostalim lokalitetima učiteljica, pedagoginja i vjeroučiteljica, koja se pridružila aktivnostima, objasnile su učenicima značaj tih lokaliteta za Solin.

Nakon obilaska lokaliteta u gradu, o njima su razgovarali na nastavi sljedećih predmeta: Hrvatskog jezika, Likovne kulture, Satu razrednika i Katoličkog vjeronauka.

Na nastavi Hrvatskog jezika stvarali su slikopriče o solinskim znamenitostima, prepoznali riječi mjesnog govora i usporedili ga s hrvatskim standardnim jezikom. Na satu Likovne kulture i Satu razrednika crtali su i slikali motive Solina. Plastelinom i glinamolom oblikovali su poznati motiv Solinjanke.

Posjetom gradskim lokalitetima stekli su cjelovitu sliku o znamenitostima grada, osnažili ljubav prema njemu i nacionalnu pripadnost.

Ostvareni rezultati

Zajedničkim radom na projektu stekli su bolji uvid u život i značaj grada Solina i osvijestili koliko je važno u današnje doba globalizacije sačuvati svoj nacionalni identitet.

Radeći na projektu, razvijali su partnerske odnose koje su temeljili na iskustvenom, timskom i radioničkom učenju te se samostalno i grupno propitivali i zaključivali o temi svog rada. Naučili su samostalno iznositi svoje spoznaje te usvojili vještinu javnog izlaganja.

Predstavljanje projekta

Projekt su predstavili djelatnicima škole, Vijeću učenika i Vijeću roditelja. O projektnim aktivnostima njihove su mentorice pisale na školskim i razrednim *web* stranicama 1. b razreda i OŠ kraljice Jelene iz Solina.

Članci o radu na projektu objavljeni su i na portalu skole.hr.

https://www.skole.hr/solin-grad-koji-volim/

https://www.skole.hr/ocuvanje-zavicajnih-obicaja-i-kulturnih-znamenitosti/

https://www.skole.hr/solin-volimo-sve-vise-i-vise/

13. Hvala na pažnji!

Škola
Osnovna škola Jože Horvata Kotoriba
Ignaca Svetomartinskog 1, 40 329 Kotoriba
Telefon/telefaks: 040 682124
E-adresa: ured@os-jozehorvata-kotoriba.skole.hr,

Voditelj
Nenad Podgorelec, diplomirani učitelj razredne nastave, učitelj mentor

Učenici
Učenici 4. B razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Balog Erik, Balog Ivana, Balog Marija, Bogdan Leo, Bogdan Marina, Bogdan Nikolina, Božek Ema, Fuš Dora, Gregurec Nika, Horvat Hana, Horvat Mia, Horvat Mihael, Lučić Ruben, Markan Ivan, Matulic Ivano, Novak Karla, Oršoš Filip, Rajher Stela, Škoda David.
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Balog Erik, Dora Fuš, Balog Ivana i Novak Karla

Tematsko područje
Domena A – Ljudska prava
Domena B – Demokracija
Domena C – Društvena zajednica

Cilj projekta
Povećati usmjerenu pažnju učenika u školskim aktivnostima za vrijeme nastave i u aktivnostima kod kuće.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Uočili smo problem slabe koncentracije i pažnje među učenicima. Učenici nisu strpljivi na satu te često ne čuju važne sadržaje koji su im bitni za učenje. Tada često dolazi do neuspjeha učenika u školskim aktivnostima i samopouzdanju. Učenici se zatvaraju u sebe ili jednostavno odbijaju rad, ne pišu (zaboravljaju) domaće zadaće i sve više tonu u neznanje. Česti je pad koncentracije kada su zadnji sati u nastavnom danu i kada se bliže ljetni mjeseci te je jako vruće u učionici. Za vrijeme nastavnog sata učenici razmišljaju o različitim stvarima nevezanim za gradivo koje se trenutno uči. Npr., o igranju igrica, glumcima iz serija, hrani koju će jesti kada dođu kući, pjesmama s YouTube-a i sl. Shvatili smo da pažnju trebamo osvijestiti te da je ona veća koliko u nju ulažemo. Pažnju nije dovoljno samo „graditi“ u školi već i na drugim područjima. Naravno, škola nam je bila polazište za razmišljanje o pažnji pa smo tako i krenuli sa spoznajama u razredu. Na satu razrednika upoznali smo se s temom Kako učiti. Naveli smo primjere gdje, kada i kako učimo. U koje doba dana smo bolje koncentrirani, što nas ometa u radu i zašto učimo. Tko nam u obitelji pridaje najviše pažnje itd. Izradili smo anketu da bismo mogli prikupiti bitne podatke o pažnji kod kuće. Razgovarali smo i o reklamama na televiziji, odnosno računalu. Koje ih reklame više privlače, koliko približno traju i o čemu govore. Napravili smo intervju s uspješnim učenicima. Zanimalo nas je kakva je njihova pažnja u školi i kod kuće. Koje strategije koriste da bi se što bolje koncentrirali na aktivnosti. Primijetili smo da smo više koncentrirani kada na kraju sata učitelj da izlazne kartice za rješavanje jer tada trebamo pratiti nastavne sadržaje od samog početka,

odnosno kada pišemo diktat. Prisjetili smo se gdje je sve potrebna pažnja. Osim škole i obitelji, poveli smo razgovor koliko učenici posvećuju pažnju vjeri. Odlaze li na mise, mole li i pridržavaju li se vjerskih načela. Osim vjere, posebnu pažnju trebamo obratiti i na promet od kuće do škole i obratno. Trebamo poštivati prometna pravila. Mnogi od nas uključeni smo u različite aktivnosti izvan škole gdje isto trebamo biti pažljivi. Neke od aktivnosti su: nogomet, mali vatrogasci, mažoretkinje Kotoriba, limena glazba i dr. Znakove pažnje pridajemo i prijateljima, bliskim osobama te kućnim životinjama.
Proučili smo zakone i propise: Ustav Republike Hrvatske, Konvenciju o pravima djeteta, Statut OŠ Jože Horvata Kotoriba, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i Nastavni plan i program zdravstvenog odgoja za osnovne i srednje škole. Teme o pažnji uočavali smo u udžbenicima svih odgojno-obrazovnih predmeta, časopisima, novinskim člancima, književnim djelima naše lektire te na različitim internetskim stranicama.

Moguća rješenja problema
Nakon pažljivog proučavanja problema i zakona uočili smo tri moguća rješenja problema. Razdvojili smo njihove pozitivne i negativne strane.

1. Rješenje: Upoznavanje s važnošću pažnje bez treninga

Pozitivna strana ovog rješenja je što ćemo tijekom svakog sata slušati upute učitelja s naglaskom na pažnju oko izvedbe aktivnosti. Učitelj će nam dati primjere zašto je važno pratiti određeno gradivo (Npr. gradivo iz matematike koje se nadograđuje jedno na drugo.). Stručni suradnik će nam održati radionicu na temu važnosti pažnje gdje će pričati o temi s prezentacije.
Negativna strana ovog rješenja je ta da će pažljivi biti pojedinci koji su sami motivirani za rješavanje problema i lakše se koncentriraju na pažnju.

2. Rješenje: Rad na pažnji preko učitelja koji organizacijom sata pokušava pridobiti veću pažnju učenika

Pozitivna strana ovog rješenja je da ćemo imati pauze za vrijeme sata da bi se mogli što bolje usmjeriti na aktivnosti koje se provode na satu. Koristit ćemo više digitalnu tehnologiju za bolju motivaciju u radu gdje ćemo pozornost usmjeravati na digitalne sadržaje i drugačiji rad od klasičnog (natjecateljske aktivnosti). Tijekom sada će se izmijeniti niz aktivnosti. Koristit ćemo se pokusima (Priroda i društvo) gdje ćemo opažati, sudjelovati i zaključivati prema detaljnim uputama učitelja da bi svi učenici iz razreda razumjeli izvedbu pokusa. Tijekom provjere naučenog ili dobivanja nagrada (slobodna aktivnost u obliku igre ili druženje, čašćenje) učenicima se povećava pažnja.

Negativna strana ovog rješenja je ta da svi učitelji možda neće prakticirati slične strategije za povećanje pažnje te uspješnosti učenika u razredu. Kod kuće većina učenika neće osvijestiti i povećavati pažnju ako se tome ne poduči.

3. Uključivanje učenika u trening pozornosti

Pozitivna strana ovog rješenja je da ćemo imati niz radionica u suradnji sa psihologinjom (jednom tjedno), gdje ćemo vježbe izvoditi u školi i uvježbavati kod kuće.

Najbolji pristup rješenju problema
Odlučili smo se za 3. rješenje jer ćemo u školi preko radionica naučiti različite vježbe za razvijanje koncentracije i pažnje. Vježbe će nam pomoći da i izvan škole budemo uspješniji u različitim aktivnostima.
Odlučili smo surađivati s:

1. Ravnateljicom naše škole, gospođom Snježanom Matoš
2. Sa stručnim suradnicima naše škole: Martinom Katar, psihologinjom, Petrom Brezovec, socijalnom pedagoginjom Suzanom Jarnjak Ivanković I knjižničarkom OŠ Jože Horvata Kotoriba
3. Mariom Friščićem, knjižničarom Knjižnice i čitaonice Kotoriba
4. Načelnikom Općine Kotoriba, Darijom Friščićem
5. Roditeljima naših učenika
6. Dječjim vrtićem Kotoriba

Pozitivne strane našeg pristupa

Upoznat ćemo se s vježbama za razvijanje koncentracije i pažnje. Imat ćemo stručnu voditeljicu koja će nas poticati u radu zajedno s našim učiteljem. Pokušat ćemo osvijestiti pažnju za vrijeme nastave u školi te izvan škole u različitim aktivnostima gdje je potrebna koncentracija. Uvrstit ćemo trening pažnje u našu dnevnu rutinu. Nadamo se boljem uspjehu u svim aktivnostima koje ćemo provoditi. S vježbama ćemo upoznati i naše roditelje. Vjerujemo da će i njima pomoći u radu i da će biti uspješniji. Igrat ćemo igre u kojima je bitna koncentracija.

Plan djelovanja

Na početku nastavne godine, na Satu razrednika, pričali smo o usmjeravanju pažnje učenika na bitne stvari. Učenici za vrijeme nastave razmišljaju o stvarima nevezanim za sadržaje koji se uče te ostvaruju lošije rezultate. To nas je potaknulo da osmislimo projekt „Hvala na pažnji!“. Idejom smo na roditeljskom sastanku upoznali roditelje te ravnateljicu naše škole, gospođu Snježanu Matoš. Proveli smo anketu među učenicima iz koje smo htjeli saznati koliko učenici posvećuju pažnje u svojoj obitelji, školi i zajednici. Dogovorili smo radionice sa psihologinjom naše škole Martinom Katar na kojima smo naučili različite vježbe za razvijanje koncentracije i pažnje. Vježbe su nam puno pomogle te ih pokušavamo koristiti i kod kuće. Idejom projekta upoznali smo načelnika Općine Kotoriba, Darija Friščića, koji je rekao da u Općini, također, trebaju biti koncentrirani u radu da bi postigli dobre rezultate te da bi mještani bili zadovoljni njima. U školskoj i mjesnoj knjižnici čitajući lektirna djela, časopise i enciklopedije pokušali smo biti što pažljiviji da bi što više sadržaja zapamtili. Svoj projekt predstavit ćemo Dječjem vrtiću Kotoriba s ciljem da djeca od ranije dobi primjenjuju pažnju u različitim dječjim aktivnostima i tako postižu bolje uspjehe.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učenicima i djelatnicima naše škole te načelniku Općine Kotoriba. Projekt ćemo predstaviti DV Kotoriba, online drugim školama, u novinskim člancima, a bit će objavljen i na mrežnim stranicama škole.

Ostvareni rezultati

Svojim projektom skrenuli smo pozornost roditeljima i učenicima na razvijanje pažnje u obiteljima i školi radi boljeg uspjeha učenika u životu. Osvijestili smo kod učenika pojam pažnje i koncentracije te dogovorili vježbe i različite simbole za skretanje pažnje prema bitnom. Izradili smo brošuru s važnim vježbama za razvijanje koncentracije.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Ovaj projekt mi se sviđa jer ima puno zanimljivih tema i igara za pažnju. Možemo naučiti više se koncentrirati na satovima i biti pažljiviji. Kada radimo sa psihologinjom, ponekad je malo dosadno podsjećati se što smo radili na početku.

Volim igre za pažnju koje radimo na satu razrednika. U razredu već primjećujem da su neki učenici pažljiviji. Ovaj projekt će nam sigurno pomoći u životu. Vjerujem da su svi ljudi ponekad nepažljivi, ali ako malo pripazimo svi možemo biti pažljivi.
Karla

Projekt Hvala na pažnji je dobar zato jer možemo vježbati svoju pažnju. Tad nas ne bi trebalo ništa ometati kad nešto radimo.
David

Sviđa mi se projekt jer je jako zanimljivo i interesantno. Neke vježbe radim i doma. Baš mi pomaže.
Ema

Ovaj projekt mi se sviđa. Vježbe pažnje su mi korisne i pomažu mi u koncentraciji. Puno sam stvari promijenila i sad mi je lakše.
Nika

Meni se projekt jako sviđa jer nas želi potaknuti da budemo još pažljiviji. Mislim da su vježbe koje je psihologinja pripremila jako važne zbog zdravlja, da budemo pažljiviji i da budemo još učinkovitiji. Vježbe koje smo učili nekima će možda dobro poslužiti. Meni su te vježbe dobro došle zbog nekih razloga i htjela bih naučiti još više tih vježbi.
Dora

Projekt mi se sviđa zato što vježbamo pažnju i to bi nam moglo koristiti kada odrastemo.
Nikolina

Projekt mi pomaže da bolje treniram pažnju i da slušam druge što govore.
Ivan

14. Korakom do škole

Škola
OŠ Ivanovec
Ulica bana Jelačića 26, Ivanovec, 40000 Čakovec
Telefon i telefaks: 040 337221
E-adresa: ured@os-ivanovec.skole.hr

Voditeljica
Irena Levačić, 098 389 430, irika25@gmail.com;

Učenici
Članovi Dječjeg foruma „Ivančica“ OŠ Ivanovec: Leon Fučko, Matej Fučko, Leona Horvat, Domagoj Jambrović, Tesa Kocijan, Teo Magdalenić, Klara Mikac, Lovro Palfi, Ena Pojer, Zora Petek, Lora Sečan, David Tkalčec (1. A), Franjo Fabić (2.A), Matej Jambrović (2.B).
Projekt će na smotri predstavljati učenici: Leon Fučko, Zora Petek, Lora Sečan (1.A) i Franjo Fabić (2.A).

Tematsko područje
Međupredmetne teme: Građanski odgoj – domena Ljudska prava, Učiti kako učiti, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

Cilj
Cilj projekta je stvoriti sigurno kretanje i boravak u neposrednoj blizini škole.

Opis

Izbor i istraživanje problema
U provođenju redovne nastave i izvannastavnih aktivnosti upoznavali smo prava i dužnosti djece. Uočili smo da su odrasli jako važni u zaštiti tih prava i provođenju istih. Primijetili smo također da su vrlo često upravo odrasli oni koji ugrožavaju djecu, osobito u prometu. Izvanučionička nastava i sadržaji iz Prirode i društva još više su istaknuli probleme u prometu, osobito u neposrednoj blizini naše škole. Naime, uočeno je da roditelji djecu dovoze gotovo do ulaznih vratiju. Pri tome koriste školsko parkiralište na način da se zaustavljaju iza već parkiranih vozila pri čemu se stvara velika gužva. Uz to, djeca se često igraju na školskom parkiralištu. Taj smo problem odlučili riješiti.
Za raspravu o sigurnosti i zaštiti djece proučili smo primjerene članke iz:
Opće deklaracije o ljudskim pravima
Konvencije o pravima djeteta
Statuta škole
Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi

Moguća rješenja problema
Nakon proučenih dokumenata, navođenja primjera nekih drugih ustanova, predlagali smo da bi se problem riješio:
Prijavljivanje policiji nesavjesnih vozača
Zatvaranje vrata školskog dvorišta i ulaza na parkiralište
Postavljanje znaka zabrane parkiranja za sve koji nisu zaposlenici škole
Postavljanje rampe i ulazak na parkiralište pomoću kartice

O svemu smo dugo raspravljali, navodili dobre i loše strane prijedloga. Odlučili smo se za ono koje nam se činilo najpovoljnijim i provedivim.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon zanimljivih prijedloga uvidjeli smo da bi najbolje rješenje bilo da se ispred ulaza na školsko parkiralište uz zaštitnu ogradu postavi znak zabrane parkiranja za sve koji nisu zaposlenici škole. Roditelji mogu djecu ostavljati na parkiralištu ispred dvorane. Ono je veće i preglednije, pa će djeca u nekoliko koraka sigurno doći do ulaza u školu.

Plan djelovanja

Na početku školske godine učili smo koje su sve dužnosti ravnatelja. Vrlo ozbiljno našu smo ideju najprije predstavili ravnateljici. Kako sigurno istraživati poučit će nas učiteljica iz Informatike. O prometu i znakovima te kako ih izraditi, razgovarat ćemo s učiteljem Tehničke kulture. Učiteljica Likovne kulture i knjižničarka pomoći će nam u izradi plakata i brošure. Za nabavku prometnog znaka ili ploče s upozorenjem obratit ćemo se Odsjeku za komunalno i prometno redarstvo u gradskoj upravi.

Projekt je bio predstavljen

Nakon što je projekt bio predstavljen ravnateljici škole, isti smo predstavili Vijeću roditelja, voditelju Ureda za društvene djelatnosti Grada Čakovca te u Odsjeku za komunalno redarstvo. Roditelji su o projektu upoznati pomoću razrednih viber grupa, kao i na web stranicama škole i lokalnim medijima.

Ostvareni rezultati

Rezultati su višestruki. Učenici su po prvi puta stekli iskustvo rada na projektu razvijajući vještinu suradničkog učenja, komunikacije s odraslima, provođenje ideje u djelo. Osobito bogatstvo je u tome što su uočili da svoja prava i brigu odraslih za njih mogu realizirati vlastitim idejama i aktivnostima.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

U projektu su po prvi puta sudjelovali učenici 1.i 2. razreda. Iako im je bilo vrlo zahtjevno, aktivnosti su provodili s voljom, angažirano. Najviše im se svidjela izvanučionička nastava, susreti s odraslima i rad na izradi malih prometnih znakova i brošure. Uočili su i to da je teško mijenjati roditeljske prometne navike.

15. Naj pozabiti Strahoninec

Škola
Osnovna škola Strahoninec
Čakovečka 55, Strahoninec, 40 000 Čakovec
Telefon/telefaks: 040 333 408
E-adresa: ured@os-strahoninec.skole.hr

Voditeljica
Rozmari Vinković, učiteljica informatike

Učenici
Ana Josipa Mikolaj (2. a), Leona Topčagić (2. a), Zita Zorković (2. a), Jan Kovač (4. a), Jan Topolnjak (4. a), Vita Varga (4. a), Ema Vidović (4. a), Zara Danilović (4. b), Žana Jambrošić (4. b), Korina Mesarić (4. b)
Učenici koji će predstavljati projekt:
Žana Jambrošić (4. b), Jan Topolnjak (4. a), Korina Mesarić (4. b), Vita Varga (4. a)

Tema projekta
Promocija Strahoninca kroz originalne rukotvorine – – – suveniri i magneti.

Cilj projekta
Kroz jedinstvene i autentične dizajne suvenira i magneta želimo educirati posjetitelje o povijesti, značajkama i posebnostima našeg mjesta, te potaknuti turiste da posjete naš Strahoninec i prenose svoja pozitivna iskustva drugima.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Na drugom sastanku Malih građana, raspravljajući o uočenim problemima u našoj školi i zajednici, razgovor je neizbježno skrenuo prema školskim praznicima. Prepričavali smo jedni drugima kako smo ih proveli, kamo smo putovali i što smo otkrili. Na kraju smo se složili da je svugdje lijepo, ali je kod kuće najljepše. Želeći saznati više o promociji našeg kraja, odlučili smo posjetiti Turističku zajednicu grada Čakovca i Turističku zajednicu Međimurske županije. U Turističkoj zajednici grada Čakovca otkrili smo kako se strateški promovira turizam, razvijaju turistički proizvodi te brine o posjetiteljima tijekom njihova boravka u Čakovcu. Nadalje, u Turističkoj zajednici Međimurske županije proširili smo znanje o turizmu na razini cijele Županije i shvatili ulogu Turističke zajednice u povezivanju različitih sudionika. Ova iskustva nadahnula su nas da postanemo ambasadori svog zavičaja i doprinesemo razvoju turizma u Strahonincu. Odlučili smo se posvetiti ovom zadatku da bismo riješili uočene probleme. Prilikom istraživanja proučavali smo dijelove Ustava Republike Hrvatske, Zakon o turizmu te Konvenciju o pravima djece. Posebno smo se zainteresirali za članak 31. Konvencije o pravima djeteta, koji naglašava pravo djeteta na druženje, igru te puno sudjelovanje u kulturnom i umjetničkom životu.
Sada smo odlučni pomoći u promociji našeg Strahoninca stvarajući veze između naše zajednice i turizma te pridonoseći kulturnom i umjetničkom bogatstvu našeg kraja.

Moguća rješenja problema
Odlučili smo pružiti podršku promociji našeg mjesta, Strahoninca. Ali kako? Intervju s ravnateljem Škole, gospodinom Josipom Šipekom, pružio nam je korisne informacije o

povijesti Strahoninca. Ravnatelj nam je ispričao zanimljivu priču o podrijetlu imena Strahoninec te objasnio simbole na grbu Općine Strahoninec, otkrivajući njihovo značenje.
Kreativnim mišljenjem u skupinama generirali smo mnogo ideja te nakon temeljite rasprave odabran je i prezentiran jedan konkretan prijedlog.
Prva skupina predložila je osnivanje turističke zajednice Općine Strahoninec.
Pozitivna strana ovog rješenja jest zapošljavanje osobe koja će promovirati Strahoninec.
Negativna strana jest naše neznanje i ovlasti za osnivanje turističke zajednice Općine Strahoninec.
Druga skupina predložila je izradu suvenira i magneta sa simbolima Općine Strahoninec.
Pozitivna strana ovog rješenja jest ta da posjetitelji mogu kupiti magnete i suvenire s obilježjima Strahoninca i financijski doprinijeti za razvoj sljedećih projekata.
Negativna strana ovog rješenja jest cijena izrade samih suvenira i njihova distribucija.
Treća skupina predložila je snimanje i emitiranje reklame o Strahonincu na televiziji.
Pozitivna je strana da će reklama doprijeti do veće mase stanovništva.
Negativna je strana cijena izrade te emitiranje reklame.
Četvrta skupina predložila je izradu brošure o Strahonincu.
Pozitivna je strana da će posjetitelji imati na jednom mjestu zanimljivosti, informacije i ponudu u Strahonincu.
Negativna je strana cijena tiska i način podjele brošure velikom broju ljudi.
Nakon temeljitog razmatranja prednosti i nedostataka jednoglasno smo se odlučili za izradu suvenira i magneta. Projekt smo nazvali "Naj pozabiti Strahoninec". Ovo rješenje ima potencijal privlačenja posjetitelja te istovremeno potiče lokalni identitet.

Najbolji pristup rješavanju problema
Internetska anketa o navikama naših učenika i učitelja tijekom putovanja, koju smo proveli na Formsu u suradnji s učiteljicama Informatike, dodatno je potkrijepila našu odluku da se usredotočimo na izradu suvenira i magneta za promociju Strahoninca. Rezultati ankete potvrdili su da naši prijatelji najviše vole kupovati i dobivati magnete i suvenire iz različitih mjesta i krajeva. Sada smo sigurni da se naša inicijativa kreće u pravom smjeru te da će imati pozitivan odjek među posjetiteljima.

Plan djelovanja
Na samom početku realizacije morali smo odabrati vrstu materijala. Zbog jednostavnosti oblikovanja odlučili smo se za kožu, gips i glinu, a kao dodatnu pomoć kupili smo silikonske kalupe panjeva. Pažljivo smo pristupili njihovu oblikovanju. Postupak lijevanja smjese od gipsa u kalupe panja zahtijevao je svakodnevnu posvećenost zbog vremena koje je potrebno da se smjesa stvrdne. Rad s glinom predstavljao je dodatni izazov, no odlučili smo se suočiti s njim.
Da bismo dodatno unaprijedili naše vještine u radu s glinom, zamolili smo Lidiju Car i Svjetlanu Zlatarek iz Udruge Creative Strahoninec da nam organiziraju radionice izrade glinenih i keramičkih predmeta. Nakon prvog ili biskvitnog pečenja dobili smo gotove predmete koje smo zatim pažljivo ukrašavali simbolima Strahoninca. Dodatno smo se angažirali i izradili bičeve od kože da bismo dodali autentičnost našim suvenirima.
Naš trud nije prošao nezamijećen. Posjetili smo načelnika Općine Strahoninec, gospodina Franju Lehkeca, i prezentirali mu radove. Pohvalio je našu ideju, trud i predanost projektu. Dostavljeni suveniri bit će ponosno predstavljeni posjetiteljima Općine Strahoninec, a daljnju proizvodnju i distribuciju planiramo dogovoriti na sljedećem sastanku. Radujemo se nastavku suradnje i daljnjem doprinosu promociji Strahoninca.

Ostvareni rezultati

Rad na projektu "Naj pozabiti Strahoninec" predstavljao je izuzetno važno iskustvo u kojem smo stekli niz korisnih vještina i saznanja. Kroz suradnju u timu, istraživanje, donošenje odluka i prezentaciju razvijali smo se kao pojedinci i timski igrači. Izradom magneta i suvenira stvorili smo ne samo materijalne proizvode, već i priliku za posjetitelje Strahoninca da ponesu sa sobom autentične komade našeg kraja. Ovaj praktični aspekt projekta ima dugoročni utjecaj na promociju Strahoninca jer posjetitelji mogu ponijeti sjećanje na svoje iskustvo i podijeliti ga s drugima.

Projekt je bio predstavljen
ravnatelju Škole, pedagoginji, učiteljima, Vijeću učenika, roditeljima, učenicima i načelniku Općine Strahoninec, na internetskoj stranici Škole, Facebook-stranici Škole, Facebook-stranici Udruge Creative Strahoninec, Facebook-stranici Erasmus+, na internetskim stranicama Međimurskih novina, te smotri projekata. Do kraja školske godine projekt ćemo predstaviti široj lokalnoj zajednici na završnoj priredbi.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo
Radili smo s entuzijazmom i predanošću, uživajući u svakom koraku projekta. Zadovoljni smo postignutim rezultatima i sretni što smo doprinijeli ljepoti i prepoznatljivosti Strahoninca putem originalnih suvenira, kao i turističkoj promidžbi. Ovaj projekt nije bio samo prilika za stjecanje novih vještina, već i za izgradnju zajedništva među učenicima. Odlučni smo nastaviti razmišljati kreativno te pronalaziti inovativne načine kako i dalje pridonositi promociji Strahoninca.

16. Ne čekajte, izaberite!

Škola
Osnovna škola Belica
dr. Ljudevita Gaja 21, 40319 Belica
Telefon/telefaks: 040 845220
E-adresa: ured@os-belica.skole.hr;

Voditeljice
Lidija Hertarić, učiteljica razredne nastave
Silvija Micek, učiteljica informatike, učitelj savjetnik

Učenici
U realizaciji projekta sudjelovali su učenici 3.b razreda PŠ Gardinovec uz suradnju učenika razredne i predmetne nastave OŠ Belica i PŠ Gardinovec.
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Sara Vranović (3.b), Katarina Kolarić (3.b), Karlo Fažon (3.b) i Julia Horvat (3.b)

Tematsko područje
Ljudsko-pravna dimenzija, Društvene komunikacijske vještine

Cilj
Zainteresirati djecu i mlade za aktivan boravak u prirodi. Potaknuti učenike na redovito bavljenje tjelesnim aktivnostima, osvijestiti važnost tjelesnog vježbanja i zdrave prehrane za cjelokupno fizičko i psihičko zdravlje.

Opis

Izbor i istraživanje problema
U udžbeniku iz prirode i društva upoznali smo temu Živim zdravo i odgovorno se ponašam. Zapitali smo se ponašamo li se zaista odgovorno, živimo li zdravo i možemo li poboljšati neke stvari te tako doprinijeti boljem životu u zajednici? Ubrzani tempo života nažalost doveo nas je do toga da se ljudi sve manje kreću te tako ugrožavaju svoje zdravlje. Istražili smo i natpise u medijima. Pronašli smo tekstove koji govore o značaju fitness parkova u podizanju kvalitete života. Zaključili smo da u našem mjestu nedostaje rekreativna zona. Proučili smo dokumente i zakone koji se odnose na zadani problem, proveli anketu među učenicima i roditeljima. Saznali smo da se roditelji rijetko bave tjelesnom aktivnošću. Shvatili smo da trebamo naći način kojim bi se probudio interes djece, mladih i roditelja za aktivan boravaka u prirodi. Odlučili smo krenuti u akciju i na vrijeme potaknuti prijatelje na redovito bavljenje tjelesnim aktivnostima. Za potrebe projekta proučili smo Ustav Republike Hrvatske i Konvenciju o pravima djece. Zaključili smo da bismo se mogli više igrati, družiti s prijateljima i roditeljima, zdravije se hraniti, baviti se tjelovježbom, manje vremena provoditi pred ekranom te tako biti zdraviji.

Moguća rješenja problema
Provođenjem ankete utvrdili smo da problem postoji. Nametnulo se pitanje kako zainteresirati djecu i odrasle za aktivan boravak u prirodi i kretanjem. Uvidjeli smo da problem možemo rješavati kroz mnoge politike. Bili smo puni ideja i prijedloga. Prva ideja bila je da se svi učlanimo u neki klub. Od uvođenja dodatnih satova tjelesno-zdravstvene kulture odmah smo odustali jer mi ne možemo mijenjati Nastavni plan i program. Saznali smo

da mnogi roditelji dolaze umorni s posla i ne kreću se dovoljno. To nam je bio dovoljan poticaj da u projekt uključimo i roditelje. Jedna od ideja bila je i istraživanje na internetu, čitanje knjiga i novina. Pronašli smo puno slika i tekstova o zdravoj hrani i kretanju. Raspravljajući o jakim i slabim stranama pojedinog rješenja zaključili smo da ćemo za sebe najviše učiniti ako se pokrenemo i počinjemo voditi računa o zdravoj prehrani. Svakodnevno kretanje i dovoljno sna izuzetno je važno za zdravlje jer osigurava pravilan rast i razvoj kao i razvoj funkcionalnih sposobnosti i motorike. Smatramo da ta politika ima najmanje nedostataka jer njenim rješenjem možemo ponuditi razna ostvariva rješenja. Zaključili smo da se ovaj problem mora rješavati zajedničkim radom mještana i lokalne zajednice. Ravnatelj i pedagoginja podržali su nas u našem naumu.

Najbolji pristup rješenju problema

Zapitali smo se kako unaprijediti naviku kretanja? Odlučili smo da ćemo svake godine aktivno: obilježavati Hrvatski olimpijski dana, Europski tjedna kretanja, Svjetski dan pješačenja, Dan zdravlja, Svjetski dan plesa, Dan športa, što češće boraviti u prirodi i paziti na pravilnu prehranu. Načelniku općine predložiti izgradnju fitness parka u Gardinovcu i biciklističke staze sve do Belice. Dobro planirati svoje slobodno vrijeme. Odabrati aktivnosti u koje ćemo uključiti sve članove obitelji. Neke od naših ideja bile su da izmislimo rutu kojom ćemo prošetati, planinariti, biciklirati, vježbati, plivati, zaplesati... Osmisliti niz zanimljivih vježbi, češće organizirati sportske dane za sve učenike, a jednom godišnje i s roditeljima. U suradnji sa stručnom službom škole, Zavodom za školsku medicinu, sportašima te voditeljicom Planinarske družine „Ftičeki“, učiteljicom Ivanom Pavlic, organizirati radionice o utjecaju tjelesnog vježbanja na formiranje zdrave mlade osobe, o prehrani i formiranju pozitivnih stavova prema tjelesnim aktivnostima. U suradnji s Udrugom građana „Gardruža“ organizirati sportske aktivnosti s roditeljima.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključivao je niz različitih aktivnosti. O uočenom problemu razgovarali smo s ravnateljem, pedagoginjom, učenicima, učiteljima, članovima obitelji, športašima i predstavnicima PD Bundek. Pomoću ankete ispitali smo učenike i roditelje o navikama kretanja i pravilne prehrane. Uvjerili smo se da se mladi sve manje kreću i vode zdrav život. Odlučili smo da ćemo dan započeti desetominutnim vježbanjem. Redovito obilježavamo dane vezane uz kretanje, sport i pravilnu prehranu. Na Satovima razrednika te Prirode i društva obradili smo niz različitih sadržaja vezanih za temu projekta. O negativnim utjecajima na naše zdravlje razgovarali smo s liječnicom i učiteljicom Tjelesne i zdravstvene kulture. Rukometaši MRK Čakovec kao i dugogodišnji član i trener stolnog tenisa pokazali su nam koliko je sport važan u životu čovjeka. Učiteljica informatike također je provodila radionice s učenicima, a s knjižničarkom i pedagoginjom smo uživali u terapiji pričom i pokretom. Voditeljica Planinarske družine „Ftičeki“ dočarala nam je ljepotu planinarenja. U organizaciji Udruge građana **“Gardruža”** upoznali smo **nordijsko hodanje** i uživali u štafetnim igrama. Izrađivat ćemo straničnike na kojima ćemo promicati važnost tjelesne aktivnosti i kretanja. Veselilo nas je što većina učenika i odraslih želi pokušati promijeniti sjedilački način života.

Projekt je bio predstavljen

Ravnatelju, učiteljima, učenicima, roditeljima, lokalnoj zajednici te široj javnosti putem web stranice škole. Članak o Projektu građanin bit će objavljen u lipnju u školskom časopisu Osmoškolac. Lokalnim medijima također smo poslali izvješće o realizaciji projekta.

Ostvareni rezultati

Odabrani problem sustavno smo istraživali i dokumentirali. Usvajali smo komunikacijske i socijalne vještine, kritičko mišljenje, međusobno surađivali i uvažavali mišljenja drugih učenika. Razgovarali smo o problemu s ljudima u zajednici. Pojedinci i udruge spremno su s nama dijelili svoja znanja. Shvatili smo da je kretanje put do zdravlja. Putem radionica, posjeta, novinskih članaka, letaka i igara razvijali smo timski i suradnički odnos učenika i odraslih. Naš projekt prati općina Belica u izgradnji biciklističke staze i fitness parka. Kroz konkretne aktivnost stjecali smo nove spoznaje o sebi, svojim navikama i važnosti vlastite odgovornosti prema svom zdravlju.

17. SOS prijatelj

Škola
Osnovna škola Sveti Martin na Muri
telefon/telefaks: 040 868206, 040 868206
E-adresa: skola@os-svetimartinnamuri.skole.hr;

Voditeljice
Maja Goričanec, učiteljica razredne nastave
Ksenija Perčić, učiteljica razredne nastave

Učenici
Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta: učenici 1.a i 3.a razreda Osnovne škole Sveti Martin na Muri
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Eda Baumgartner (3.a razred), Lota Novak (3.a razred), Filip Kutnjak (1.a razred), Borna Stojko (1.a razred).

Tema projekta
Integracija učenika 1. razreda u obrazovni sustav i školovanje uz pomoć učenika i prijatelja starijih od sebe radi lakše prilagodbe i stjecanja samopouzdanja.

Cilj
Integrirati učenike 1. razreda u odgojno obrazovni proces što boljom prilagodbom bez većeg stresa, nezadovoljstva i nesigurnosti uz pomoć starijih učenika 3. razreda kroz zajedničko druženje, pomaganje i pomoć u snalaženju u novoj ustanovi, novim pravilima ponašanja i samom nastavnom procesu.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Novom školskom godinom novi prvašići stigli su u svoje razrede. Sigurno okruženje, vrtiće u kojima su po nekoliko godina boravili zamijenili su ustanovom koju su svega nekoliko puta posjetili, neki i nikada. Upoznali su se s te novim osobama, učiteljicama koje su po prvi puta susreli. U njima su se pojavili osjećaji uzbuđenosti, veselja, ali i straha, negodovanja i nemira. Iz sigurnih roditeljskih ruku predani su u novo okruženje koje zahtijeva svoja pravila i ima svoj način rada. Između učenika 1. razreda i njihovih roditelja te učenika 3. razreda provedena je anketa. Anketom smo željeli ispitati kako su se prvašići osjećali prvog dana nastave, tko ih je dopratio u školu, kako su spavali, imaju li starije braće ili prijatelje u školi, kako se osjećaju nakon nekoliko dana, imaju li ideje za samopomoć da bi se bolje osjećali.
Rezultati ankete koja je provedena na učenicima i njihovim roditeljima ukazuje da su se neki učenici bojali, nisu dobro spavali noć prije ili nisu mogli zaspati, većina je u školu došla u pratnji oba roditelja, većina njih nema stariju braću, a svega nekoliko njih niti prijatelje koji pohađaju školu. Prvog dana nastave neki su se bojali i bili nervozni, a nakon nekog vremena veliki dio ispitanika se veselo školi, a manji broj odlazi u nju jer mora. Kod pitanja da li imaju prijedlog ideja da bi si olakšali i mogli pomoći da se bolje osjećaju u školi napisali su da bi im pomoglo druženje s prijateljima, igračka koju bi donijeli od kuće te da se u školi češće vide s braćom.
Učiteljice su svjesne da razvoj osobe i njegove ličnosti započinje vrlo rano od njegova rođenja te na njega utječe okolina i ljudi s kojima se odrasta. S obzirom da je škola odgojno-obrazovna ustanova i dijete provede veći dio ranog života i odrastanja u školi valja se dobro

osvrnuti na njezin odgojni dio, koji je posebno naglašen po polasku učenika u školu. Izgradnja pozitivne slike o sebi, a time i visokog samopoštovanja, dugotrajan je, ali i vrijedan proces na koji poprilično utječe učitelj i školska zajednica u kojoj se učenik nalazi. Socijalni odnosi u razredu posljedica su uređenja koje na samome početku u razred unosi učitelj. Odraz ponašanja učenika u razredu najčešće je odraz ponašanja učitelja. Upoznajući učenike s individualnim razlikama između svakoga pojedinca i učeći ih na koji način prihvatiti različitost, učitelj obogaćuje sliku u razredu i čini razredno ozračje ugodnije za sve učenike. Što bolja inkluzija učenika također bi utjecala i na učenikova postignuća i osjećaj zadovoljstva.
Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na navedeni problem, a to su:
Konvencija o pravima djeteta
Ustav Republike Hrvatske
Statut OŠ Sveti Martin na Muri
Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi
Nastavni plan i program zdravstvenog odgoja za osnovne i srednje škole
Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju

Moguća rješenja problema
Nakon pažljivog proučavanja problema i zakona učenici su predložili tri moguća rješenja problema te odredili njihove pozitivne i negativne strane.
1. rješenje: Izbjegavanje stresne situacije, ne ići u školu
2. rješenje: Veća povezanost i suradnja škole i lokalnih vrtića
3. rješenje: Uređenje kutka za druženje, pomaganje i provođenje slobodnog vremena, odabir SOS prijatelja

Najbolji pristup rješenju problema
Nakon razmatranja pozitivnih i negativnih strana pojedinog rješenja, učenici su se odlučili za najbolji pristup, a to je treće rješenje.
Kada smo proučili rezultate, započeli smo s učenicima prvog i trećeg razreda projekt SOS prijatelj. Cilj tog projekta je uvesti učenike prvih razreda u obrazovni sustav i školovanje uz pomoć prijatelja i braće koji se već nalaze u školi. Želja nam je bila da taj skok ne bude stresan, da im ne izaziva negativna stanja i emocije, da prvašići vole ići u školu u kojoj će provoditi velik dio dana uz pjesmu, igru, učenje i pokret. Kroz satove razrednika učenici su se međusobno upoznali te su učenici prvog razreda izabrali tzv. SOS prijatelja iz trećeg razreda. Kroz radionicu odredili smo, nacrtali i obojali u kojim sve situacijama SOS prijatelj može pomoći prvašiću i obrnuto. Učenici jedni drugima mogu pomoći u upoznavanju novih prostorija u školi, kao što su knjižnica, različiti kabineti i učionice, pomažu si u pisanju domaćih zadaća, snalaženju u prometu tijekom dolaska u školu pješice ili autobusom, druže se kroz odmore, socijaliziraju, razgovaraju o problemima i daju savjete jedni drugima. Sve to stvara sigurno okruženje u kojemu se osoba može najbolje razvijati, učiti i usvajati pozitivna ponašanja i stanja ličnosti. Kroz zajedničke satove likovne kulture osmislili su i izradili bedževe SOS prijatelja, nacrtali igru školica ispred škole i odlučili ispod školskih stepenica napraviti kutak za druženje. Od starih drvenih stolova i napravili su i ocrtali igru „Čovječe ne ljuti se“, a od praznih plastičnih bočica jogurta čunjiće za igru. Iz predmeta priroda i društvo učili smo o zdravlju i vidjeli da na zdravlje utječe tjelesna aktivnost, boravak na svježem zraku. Iz hrvatskog jezika čitali smo pjesme na temu prijateljstva, dječje romane „Družba Pere Kvržice“, „Vlak u snijegu“ iz kojih smo naučili da solidarnost i zajedništvo mogu napraviti velike promjene kod pojedinca i u društvu, čitali smo basne i bajke koje su nas poučile o marljivost i pomaganju.

Učenici su odlučili upoznati ostale učenike, njihove roditelje i školske djelatnike sa svojom idejom te načelnika općine Sveti Martin na Muri gospodina Martina Sršu.

Plan djelovanja

Nakon uočenog problema i određivanja najboljeg rješenja učenici su upoznali ravnateljicu, djelatnike, ostale učenike i načelnika općine s idejom. Odradili su zajedničke satove razrednika i likovne kulture. Provodili vrijeme vani uz igru i druženje. Dolaskom lošijeg vremena druženje su željeli nastaviti u unutarnjem prostoru škole i pronašli adekvatno mjesto za izradu kutka za druženje. Kod popunjavanja prostora za druženje naišli su na problem s financijama. Ideja je bila kupiti stol za stolni tenis i stol za stolni nogomet, vreće za sjedenje i stolove za crtanje. U dogovoru sa školskom ravnateljicom poslali smo mailove u industrijsku zonu, obrtnicima za potrebe donacije i kupnju navedenog.

Ostvareni rezultati

Projekt i ideja pozitivno su odjeknuli među obrtnicima koji su se javili i donirali školi stol za stolni tenis i stol za stolni nogomet.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen Vijeću učenika i Nastavničkom vijeću OŠ Sveti Martin na Muri te ostalom osoblju škole, načelniku općine Martinu Srši, poduzetnicima u industrijskoj zoni. Projekt ćemo predstaviti na web stranicama škole, Ljetopisu UZ Tinček te drugim školama kroz smotru projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema za osnovne i srednje škole Međimurske županije – – – Projekat građanin.

Projekti osnovne škole – predmetna nastava

1. Kako sačuvati zagrebački govor?

Škola
Osnovna škola Antuna Branka Šimića
Krotovica 15, Zagreb
Telefon/telefaks: 01 2864000
E-adresa: ured@os-absimic-zg.skole.hr

Voditeljica
Tatjana Horvat, Snježana Kegel – suradnica na projektu
Učitelji
Razredna nastava (Ksenija Barić; Danijela Sever Koren), predmetna nastava (Hrvatski jezik: Marina Mihaljević Karamatić i Ljiljana Buklijaš Durbić, Njemački jezik: Melita Karlovčan Radović, Informatika: Veronika Skrivanek)

Učenici
U izradi i provođenju projekta sudjelovali su učenici 2., 4., 6. i 7. razreda.
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Karla Rucić (7.a), Ema Luheni (7. b), Mia Šimović (7. b), Gala Tucman Mukić (7.b)

Tema projekta
Građanski odgoj i obrazovanje; Upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije; Osobni i socijalni razvoj. Sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima u razrednome odjelu i školi na temu zagrebačkog govora.

Cilj projekta
Stjecanje znanja o mjesnom govoru kao sastavnom dijelu hrvatskoga književnog jezika. Razvijanje svijesti o njegovu slabom korištenju u javnom životu i mogućnosti postupnog nestanka; poticanje učenika na njegovu češću upotrebu radi očuvanja.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu
Uz podršku knjižničarke i učitelja učenici uočavaju da su mjesni govori dio hrvatskog književnog jezika i vrijedni su očuvanja. Razlikuju standardni od mjesnog govora, uče kako kreativno koristiti i promovirati mjesni govor. Pri tome koriste informacije iz različitih izvora. Učenici smatraju važnim osobni doprinos unaprjeđenju života i rada škole i lokalne zajednice.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Proteklih godina zajedno s učiteljima i knjižničarkom bavili smo se hrvatskom kulturnom baštinom. Istražujući upoznali smo UNESCO-vu 2. Konvenciju o zaštiti nematerijalne baštine. U ovoj školskoj godini provodimo projekt o Zagrebu u kojem sudjeluju učenici različitih uzrasta sa svojim učiteljima. Projektom je između ostalih tema obuhvaćeno područje govora. Uočili smo problem mjesnog govora koji je slabo zastupljen u medijima i sve je manje izvornih govornika. Zbog toga smo pristupili promišljanju i istraživanju teme kroz MPT Građanski odgoj i obrazovanje. Podijelili smo se u nekoliko skupina. Istraživanje je krenulo od pojma „purger“ kojim često nazivaju Zagrepčane. Najprije smo utvrdili da je riječ potekla iz njemačkog jezika (germanizam) i tako smo postavili temelj za daljnje istraživanje. Zajedno s učiteljicom njemačkog jezika osmislili smo anketu o poznavanju germanizama i proveli je među djelatnicima škole. Istražujući utvrdili smo da su u govoru Zagrepčana osim

germanizama zastupljene i druge vrste tuđica, kao i to da osim purgerskog postoji govor koji se naziva žargon ili sleng.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Za problem smo ponudili nekoliko mogućih rješenja. Svidjela nam se ideja čitanja knjiga koje se događaju u Zagrebu i u kojima je zastupljen zagrebački govor, izrada digitaliziranog slikovnog rječnika i osnivanje kluba u kojem bi se govorilo zagrebačkim govorom. Nedostatak je to što učenici možda ne bi željeli čitati više od onoga što im je zadano u nastavi hrvatskog jezika, za istraživanje je potrebna pomoć odraslih jer je tema zahtjevna, osobito za pretraživanje purgerskog govora i izradu digitalnog rječnika.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon promišljanja izabrali smo rješenje „Kako sačuvati zagrebački govor?“ Prednost je što mogu sudjelovati učenici različitih sposobnosti i interesa. Povezani su istraživački i praktičan rad, k tome učimo raditi timski. Osjećamo se poduzetno jer smo aktivni u promoviranju i zaštiti zavičajnog govora. Problem je što se možda se neće željeti svi uključiti jer ih ne zanima zagrebački govor, tema je opširna, projekt treba dobro isplanirati i trebat ćemo pomoć odraslih. Uporišta smo pronašli u UNESCO-voj 2. Konvenciji o zaštiti nematerijalne baštine na koju se poziva i 9. čl. Zakona o zaštiti kulturnih dobara RH na čijem se popisu kulturnih dobara koja treba zaštititi, osim običaja, tradicija, usmene književnosti, igara i drugih oblika nematerijalne kulture, nalaze jezik, dijalekti i govori, zatim u MPT-i GOO, Upotreba IKT-e i OSR i u „Zakonu o hrvatskom jeziku“ kojim se štite hrvatski standardni jezik, narječja i mjesni govori.

Plan djelovanja

Upoznali smo ravnateljicu i učitelje s projektom. Planiramo smišljati jezične igre i stihove na zagrebačkom govoru, provesti radionice u nižim razredima, izraditi kviz i slikovni digitalni rječnik zagrebačkog govora, razgovarati s izvornim govornicima, napraviti priredbu u kojoj će biti zastupljen zagrebački govor u obliku lutkarskog igrokaza, recitacije, glazbenih točaka i kratkih scenskih igara, pratiti internetske stranice na temu zagrebačkog govora, izraditi digitalnu knjigu o projektu u Book Creatoru.

Ostvareni rezultati

Naučili smo korake u realizaciji projekta, razlikovati standardni od mjesnog govora, izraziti vlastito mišljenje u kreiranju mogućih rješenja problema. Koristili smo rječnike i knjige u knjižnici i informacije na internetu radi pronalaženja najboljeg rješenja problema. Istražujući saznali smo da je osim „Purgerskog rječnika“, tiskan „Zagrebački rječnik“. To nam je dalo novi poticaj da još više prionemo izradi slikovnog rječnika za djecu. Pročitali smo lektire i pogledali filmove u kojima je zastupljen zagrebački govor. U njima smo pronašli riječi koje ćemo protumačiti i staviti u digitalni rječnik.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili učiteljima i učenicima Škole i na mrežnoj stranici školske knjižnice. Predstavit ćemo projekt na županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema.

2. Sigurnim putem

Škola
Osnovna škola Grigora Viteza
Kruge 46, Zagreb
Telefon/telefax: 01 5599680
E-adresa: tajnistvo@os-gviteza-zg.skole.hr

Voditeljica
Lidija Ribić

Učenici
U izradi projekta sudjelovali su učenici polaznici grupe Građanski odgoj i obrazovanje, 7. razreda (Lucija Lončar, Luca Šimić, Lara Augustin, Petra Rebić, Sara Ivanišević Bosanac, Leda Svetina i Ivana Kalčić, Tea Jurašić)
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Sara Ivanišević Bosanac, Leda Svetina i Ivana Kalčić, Tea Jurašić

Tema projekta
Građanski odgoj i obrazovanje; Održivi razvoj; Učiti kako učiti; Osobni i socijalni razvoj.
Osvijestiti važnost povećanja sigurnosti u gradu/kvartu.

Cilj projekta
Naglasak je na razvoju svijesti učenika o univerzalnosti, neotuđivosti, nedjeljivosti i mnogostrukosti ljudskih prava i sloboda, ali i na njihovom osposobljavanju za aktivnu ulogu u promicanju i zaštiti ljudskih prava, poticanje sudjelovanja učenika u demokratskom upravljanju javnim dobrom.
Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu
Uz podršku učiteljice učenici određuju ciljeve učenja, odabiru pristup učenju te planiraju učenje. Korištenje informacija iz različitih izvora i uspješno primjenjivanje pri rješavanju problema. Istražuju sigurnost u glavnim gradovima Europe te uspoređuju s gradom u kojem žive. Uočavaju čimbenike koji utječu na sigurnost u gradovima. Prepoznaju aktere u zajednici koji su odgovorno na čimbenike sigurnosti. Prepoznaju i određuju koji su pristupi učenju/rješavanju zadatka korisniji za ostvarivanje ciljeva.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Učenici 7. razreda Osnovne škole Grigora Viteza, polaznici izvanškolske aktivnosti Građanski odgoj i obrazovanje, na početku su godine upoznati sa ciljevima i ishodima međupredmetnog kurikuluma Građanski odgoj i obrazovanje, prepoznali su pojmove poput „Javnog dobra“ kao pojmove o kojima malo znaju i o kojima žele znati više. Da bi izabrali problem kojim se učenici žele baviti napravili su mapiranje kvarta te se uputili i u terensko istraživanje te demokratskim putem glasali za problem smanjene sigurnosti na puteljcima oko škole.

Istraživanje mogućih rješenja problema
Da bi poboljšali sigurnost na puteljcima, istražili su Sektor za građenje komunalne infrastrukture i održavanje javnoprometnih površina, javnih objekata i javne rasvjete te poslali

i upit za terensku nastavu, također proučavali su dokument „Strategija urbane sigurnosti grada Zagreb“ te su anketom pitali ostale učenike u školi o osjećaju vlastite sigurnosti na puteljcima.

Odabir najboljeg rješenja problema
Učenici su predložili nekoliko rješenja problema, a demokratskim i argumentiranim glasanjem odabrali su kako je rasvjeta ključna za povećanje osjećaja sigurnosti.

Plan djelovanja
Za realizaciju cilja projekta planirali su sljedeće aktivnosti: dopis mjesnom odboru kvarta Trnje sa konkretnim rezultatima anketa i prijedlogom za poboljšanje sigurnosti, posjet Sektoru za građenje komunalne infrastrukture i održavanje javnoprometnih površina u kojem će ih uputiti na problem.

Ostvareni rezultati
Naučili su korake u realizaciji projekta, strpljivo slušali jedni druge, izražavali svoje mišljenje, demokratskim putem pristupati bilo kojem odabiru, obrađivati rezultate ankete, definirati problem, definirati pojam javnog dobra, odrediti ključne pojmove u dokumentima, ulogu mjesnog odbora u demokratskom društvu.

Predstavljanje projekta
Projekt su predstavili u vijeću učenika te će predstaviti na županijskoj Smotri građanskog odgoja i obrazovanja, redovito su vodili aktivnosti na stranicama škole te su napisali članak za školski list.

3. Zdravlje i društvo

Škola
Osnovna škola Grigora Viteza
Kruge 46, Zagreb
Telefon/telefax: 01 5599680
E-adresa: tajnistvo@os-gviteza-zg.skole.hr

Voditeljica
Lidija Ribić

Učenici
U izradi projekta sudjelovali su učenici polaznici grupe Građanski odgoj i obrazovanje, 7. razreda (Lucija Lončar, Luca Šimić, Lara Augustin, Petra Rebić, Sara Ivanišević Bosanac, Leda Svetina i Ivana Kalčić, Tea Jurašić)
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Lucija Lončar, Luca Šimić, Lara Augustin, Petra Rebić

Tema projekta
Građanski odgoj i obrazovanje; Održivi razvoj; Učiti kako učiti; Osobni i socijalni razvoj.
Važnost povećanja sigurnosti u gradu/kvartu.

Cilj projekta
Naglasak je na razvoju svijesti učenika o univerzalnosti, neotuđivosti, nedjeljivosti i mnogostrukosti ljudskih prava i sloboda, ali i na njihovom osposobljavanju za aktivnu ulogu u promicanju i zaštiti ljudskih prava, poticanje sudjelovanja učenika u demokratskom upravljanju javnim dobrom.
Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu
Uz podršku učiteljice učenici određuju ciljeve učenja, odabiru pristup učenju te planiraju učenje. Korištenje informacija iz različitih izvora i uspješno primjenjivanje pri rješavanju problema. Istražuju okoliš i društvo oko škole te ga uspoređuju s drugim školama. Uočavaju čimbenike koji utječu na zdrav okoliš škole. Prepoznaju aktere u zajednici koji su odgovorni za čistoću okoliša škole. Prepoznaju i određuju koji su pristupi učenju/rješavanju zadatka korisniji za ostvarivanje ciljeva.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Učenici 7. razreda Osnovne škole Grigora Viteza, polaznici izvanškolske aktivnosti Građanski odgoj i obrazovanje, na početku su godine upoznati sa ciljevima i ishodima međupredmetnog kurikuluma Građanski odgoj i obrazovanje, prepoznali su pojmove poput „Javnog dobra“ kao pojmove o kojima malo znaju i o kojima žele znati više. Da bi izabrali problem kojim se učenici žele baviti, napravili su mapiranje škole te se uputili i u terensko istraživanje te demokratskim putem glasali za problem okupljanja „lošeg“ društva u okolišu škole nakon nastave.

Istraživanje mogućih rješenja problema
Da bi promijenili društvo koje se okuplja oko škole ili čak indirektno promijenili njihove navike (pijenje alkohola, pušenje…), učenici su istražili škole koje nemaju takav problem te su obavili intervju s ravnateljicom.

Odabir najboljeg rješenja problema
Učenici su predložili nekoliko rješenja problema, a demokratskim i argumentiranim glasanjem odabrali su kako uređenje okoliša škole doprinosi pozitivnim aktivnostima u okolišu škole (npr. Zajedničko učenje, igranje šaha ili košarke.)

Plan djelovanja
Za realizaciju cilja projekta planirali su sljedeće aktivnosti: posjet školi koja ima lijepo uređen okoliš, dopis i posjet mjesnom odboru, volonterske akcije.

Ostvareni rezultati
Naučili su korake u realizaciji projekta, strpljivo slušali jedni druge, izražavali svoje mišljenje, demokratskim putem pristupati bilo kojem odabiru, istraživati na internetu, definirati problem, definirati pojam javnog dobra, odrediti ključne pojmove u dokumentima, ulogu mjesnog odbora u demokratskom društvu.

Predstavljanje projekta
Projekt su predstavili u vijeću učenika te će predstaviti na županijskoj Smotri građanskog odgoja i obrazovanja, redovito su vodili aktivnosti na stranicama škole te su napisali članak za školski list.

4. Misli globalno, djeluj lokalno

Škola
Osnovna škola Iver
Mladena Halape 8, Sesvetski Kraljevec
Telefon/telefaks: 01 6454705
E-adresa: osiversesvete@gmail.com

Voditeljice
Nina Martić i Željka Vranaričić

Učenici
U izradi projekta sudjelovali su učenici polaznici izvannastavne aktivnosti Zajednica aktivnih građana.
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri:
Katarina Šokec, Ivan Samardžija, Ante Ćurković i Domagoj Špančić

Tema projekta
Razlika između želja i potreba i uloga reklama u stvaranju potreba. Životni stilovi i potrošačko društvo. Proizvodnja, distribucija i potrošnja materijalnih dobara u kontekstu planetarnih granica. Profit temeljen na fosilnim gorivima, globalni lanac nabave, otpad i njihov utjecaj na klimatske promjene i smanjenje bioraznolikosti. Klimatska pravednost: nejednaka odgovornost za i ranjivost na posljedice klimatskih promjena. Prakse za (samo)održivost: proizvodnja i razmjena vlastite hrane, energija iz vlastitog izvora, održiva gradnja.

Cilj projekta
Učenici će se upoznati s temom održivog razvoja, s uštedom i načinima uštede energenata. Cilj je shvatiti zašto je održivi razvoj bitan za naš planet, što su klimatske promjene i kako utječu na nas te zašto je važno reciklirati. Ciljevi su zadani da bi se kod učenika viših razreda potaknula svijest o važnosti očuvanja prirode i čistog okoliša, o pravu na život u zdravom okolišu, pravima i obavezama za očuvanje okoliša. Cilj je osposobiti učenike za aktivnu ulogu u promicanju i zaštiti zdravog načina življenja.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu
Učenici nakon ovog projekta shvaćaju zašto je održivi razvoj bitan za naš planet, što su klimatske promjene i kako utječu na nas, znaju osnove o recikliranju te stječu nove vještine u tome području. Upoznati su s načinima uštede energenata. Upoznati su s pojmovima brze mode, „zero waste“ pristupom, konzumerizmom… Znaju prepoznati i primijeniti aktivnosti koje doprinose održivom načinu života. Znaju razvrstavati otpad. Aktivno promiču zdravi način života i društveno odgovorno ponašanje.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Početkom školske godine učenici koji su odlučili pohađati Zajednicu aktivnih građana imali su priliku upoznati se s pet tematskih skupina koje ta aktivnost nudi. U početku smo se bavili temama demokracije i ravnopravnosti, no ono što je najviše učenike zainteresiralo za praktičan rad, bila je tema održivoga razvoja. Sami su poželjeli učiniti nešto konkretno po tome pitanju. Isprva su željeli opskrbiti svaku učionicu spremnicima za razvrstavanje otpada,

ali nametnulo se pitanje kako namaknuti novac. Poželjeli su izrađivati razne predmete koje bi zatim prodavali, zatim ih je privukla ideja o „second hand“ sajmu… Bilo je raznih pokušaja da na ekološki prihvatljiv način zaradimo novac, no oduševljenje je brzo splasnulo. Na kraju smo se svi složili da ćemo raditi aktivnosti koje će nas veseliti, a uz koje ćemo ujedno učiti praktične načine održivog načina življenja. Tako je došlo do niza od čak sedam aktivnosti tijekom školske godine u kojima su sudjelovali učenici 5., 6. i 7. razreda.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Učenici su pokušali na nekoliko načina pristupiti problemu. Istraživanje u smislu čitanja vrijednih izvora donosi pregršt teoretskih znanja, no zakida nas za praktično, iskustveno učenje. Provođenje ankete među učenicima pruža uvid u to koliko su upoznati s temom našega projekta, primjenjuju li načela održivoga življenja, no, kako se radi o djeci, postoji mogućnost da se anketa shvati neozbiljno te da se podaci lažiraju. Snimanje poučnog videa predstavlja trajni dokument koji se može u budućnosti koristiti kao izvor znanja, no da bi se napravio kvalitetan materijal, potrebno je uložiti puno vremena. Izrada prezentacije dobra je metoda učenja kao dopuna uz predavanje drugim učenicima. Manjkavost ovoga pristupa jest u tome što je predavanje jednosmjerno i često izostaje dvosmjerna komunikacija. Učenje na terenu odličan je pristup rješavanju problema i gotovo da nema manjkavosti. Izuzetno je uzbudljivo i poučno, no ipak nedostaje mu predvidljivosti i, s obzirom na to da je riječ uglavnom o učenju na otvorenom, poprilično ovisimo o vremenskim prilikama.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo se za kombinaciju nekoliko pristupa da bi naše učenje bilo što potpunije. U prvi plan stavili smo učenje „na terenu“ te smo proveli čak sedam vrlo praktičnih aktivnosti, od toga pet izvan škole. Tijekom godine primijenili smo i anketiranje, istraživanje izvora, izradu prezentacije, pripremu i održavanje predavanja drugim učenicima naše škole te snimanje kratkih videouradaka i niza fotografija. Pisali smo i članke za školsku stranicu, a učiteljice za školski godišnjak i monografiju.

Plan djelovanja

Da bismo ostvarili ciljeve, usredotočili smo se ponajviše na terenske oblike učenja te smo proveli sljedeće aktivnosti: učenici su u dva navrata posjetili podružnicu firme Unija nova, Reciklažno dvorište u Novom Jelkovcu, izradili „zero waste“ božićne kolačiće, čišćenje školskog dvorišta, izrada spremnika za elektronički otpad, posjet robnoj kući Ikea, posjet prvom recikliranom imanju Vukomerić i radionica izrade recikliranih torbi.

Navedene oblike učenja pratile su i aktivnosti unutar škole: predavanja o održivom razvoju, izrada plakata, prezentacija i predavanja o recikliranju, gledanje dokumentarnih filmova povezanih s temom.

Ostvareni rezultati

Učenici su usvojili pregršt teorijskog i praktičnog znanja o održivom razvoju, recikliranju, uštedi energenata. Ovladali su pojmovima: „zero waste“, „upcycling“, recikliranje, brza moda, održivi razvoj, klimatske promjene, globalno zatopljenje. Zahvaljujući raspravama koje su uslijedile nakon gledanja dokumentarnih filmova, osvijestili su hitnost uvođenja promjena u način života svoje obitelji i zajednice.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na više načina: na Učiteljskom vijeću, učenicima škole, na mrežnoj stranici škole, u godišnjaku škole i u školskoj monografiji. Također je predstavljen u Osijeku na 2. Stručnom skupu „Edukacijom do ublažavanja klimatskih promjena – održivo

gospodarenje otpadom“. Učenicima je ovo bilo zabavno i poučno iskustvo. Zahvaljujemo se svim učenicima i zaposlenicima škole koji su nas slušali i podržavali tijekom rada.

5. Jesi li *win-ao* ili si pobijedio?

Škola
OŠ Mladost
Adresa: Karamanov prilaz 3, Zagreb
Telefon/telefaks: 01 6675171
E-adresa: ured@os-mladost-zg.skole.hr

Voditeljica
Mihaela Bajamić, prof.

Učenici
U izradi projekta sudjelovali su učenici polaznici grupe Građanski odgoj i obrazovanje, učenici 7. b, 7.c i 8.c razreda (Marta Rajković, Noa Kurtanjek, Mislav Ognjenović, Marijana Lozančić, Larisa Horvat, Hana Obradović, Sara Obradović, Mia Klasan)
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Noa Kurtanjek, Marijana Lozančić, Mislav Ognjenović, Marta Rajković

Tematsko područje projekta
Građanski odgoj i obrazovanje; Održivi razvoj; Učiti kako učiti; Osobni i socijalni razvoj. Razvijanje svijesti o važnosti očuvanja hrvatskog jezika. Sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima na temu poznavanja jezika, prevođenja i kreativnog razmišljanja.

Cilj projekta
Osvijestiti učestalost korištenja engleskog riječi u svakodnevnom govoru. Razvijati kreativnost pronalaženjem odgovarajućih prijevoda i kreativnih rješenja. Stjecati kompetencije suradničkog učenja. Stjecati nova znanja i vještine vezane uz jezik.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu
Učenici samostalno odabiru temu. Uz pomoć opširno istražuju problematiku odabrane teme te predlažu različita moguća rješenja. U suradnji odlučuju o najboljim rješenjima te uče kako ideju sprovesti u djelo. Potiču razvoj kreativnih rješenja, sposobnost međusobne suradnje te realizacije projekata.

Opis
Ovogodišnji projekt vezan je uz učestalost korištenja engleskih riječi u svakodnevnom govoru. Obuhvatili smo riječi kojima u potpunosti zamjenjujemo hrvatske riječi, ali i one kojima dodajemo hrvatske nastavke. U istraživačkom dijelu projekta proveli smo anketu među školskim kolegama, pretražili internet i intervjuirali jednog novinara. Nastojali smo kreativnim idejama doći do mogućeg rješenja našeg problema te smo uz pomoć različitih idejnih rješenja nastojali osvijestiti našim prijateljima važnost poznavanja i korištenja hrvatskoj jezika u svakodnevnom govoru. Projektom smo razvijali međusobnu suradnju, razvijali kreativnost, a iznad svega naučili neke nove riječi i dobro se zabavili.

Izbor i istraživanje problema
Ove smo se godine odlučili baviti hrvatskim jezikom, odnosno utjecajem engleskog jezika na hrvatski i svakodnevni govor. Primijetili smo da naši prijatelji, ali i odrasli sve više koriste engleski jezik u svakodnevnom govoru i komunikaciji. Odlučili smo da bi bilo zanimljivo istražiti tu pojavu i vidjeti možemo li i kako nešto promijeniti vezano uz problem. Istraživanje smo odlučili započeti anketom. Željeli smo istražiti kako naši prijatelji razmišljaju i kako oni

vide problem korištenja engleskih riječi u svakodnevnom govoru. 94 učenika je sudjelovalo u našoj anketi. Čak 35% često, a 41% ponekad zamjenjuje hrvatske riječi engleskim riječima u svakodnevnom govoru, a čak 76% učenika misli da njihovi kolege bolje čitaju na engleskom nego na hrvatskom jeziku. Pretražujući internet otkrili smo da postoji izraz "pidžinizacija jezika" odnosno proces miješanja hrvatskog i engleskog jezika koji se odnosi na utjecaj u govoru neizvornog govornika dok se izraz "hrengleski" koristi se za riječi čiji je korijen engleska riječ, a dodajemo im hrvatske nastavke. Otkrili smo i da je od 1.2.2024. stupio na snagu zakon o hrvatskom jeziku. Putem whatsapp video poziva napravili smo intervju s našim novinarom Elvirom Islamovićem. Iz intervjua bi istaknuli da i novinari često u govoru i pismu upotrebljavaju engleske riječi umjesto hrvatskih – riječi kao što su chat, blog ili link.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Razmišljali smo koja bi bila moguća rješenja našeg problema s obzirom da su engleske riječi zaista prisutne ne samo u govoru naših prijatelja nego smo primijetili da se već redovito koriste u različitim TV emisijama (konkretno, primijetili smo da ih koristi voditelj kviza Potjera te voditelji timova u emisiji The Voice – – – koja i sama ima engleski naziv). Jedna od ideja bila je da prilikom svakodnevnog govora potičemo prijatelje da umjesto engleskih koriste hrvatske riječi. Druga ideja bila je da organiziramo natjecanje u prevođenju nekih riječi koje su se već udomaćile u govoru ili možda niti nemaju odgovarajući prijevod. Treća ideja je organizirati kviz u knjižnici. Četvrta ideja je napraviti pano sa svim informacijama koje smo otkrili prilikom istraživanja te navesti sve riječi koje smo koristili u kvizu i na taj način potaknuti i učenike i zaposlenike škole na razmišljanje o riječima koje svakodnevno koristimo.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolje rješenje odabrali smo natjecanje u prevođenju, organizaciju kviza i izradu panoa. Nagradni natječaj u prevođenju odabrali smo jer je natjecanje lako provedivo, možemo koristiti google obrasce za izradu kviza. Možemo potaknuti prijatelje putem naših whatsapp i viber grupa da sudjeluju i napišu svoje ideje. Najbolje ideje možemo objaviti i na taj način upoznati sve učenike sa svim pristiglim idejama. Možemo ih možda motivirati da na taj način i drugi put osmisle neku novu riječ. Zahtjevniji dio zadatka je osmisliti dovoljno zanimljive engleske riječi koje ili nemaju odgovarajući prijevod ili se njihov prijevod uopće ne koristi. Ideju o kvizu odabrali smo jer je kviz je nešto zabavno gdje učenici mogu sudjelovati u grupama. Za organizaciju kviza trebamo obavijestiti sve učenike o njegovu održavanju i potaknuti ih na sudjelovanje. Da bi kviz kvalitetno pripremili i izveli, moramo dobro osmisliti sve riječi koje ćemo koristiti u kvizu. Odlučili smo posebno pratiti različite emisije, knjige koje čitamo i gradivo koje obrađujemo kako bi pronašli što više zanimljivih i nesvakodnevnih riječi. Izradu panoa odabrali smo jer pano u hodniku škole je nekako logično rješenje zato što svi učenici prolaze glavnim hodnikom. Na pano možemo staviti informacije koje smo otkrili u istraživanju, posebno one iz ankete koje su nama bile baš iznenađujuće i svakako možemo staviti riječi koje ćemo iskoristiti na kvizu i na nagradnom natječaju. Na kraju smo se dosjetili da bi mogli na pano staviti i neku ideju kao "otkrio sam novu riječ" pa da na poseban dio na panou učenici napišu riječ s kojom su se susreli tijekom tjedna bilo u čitanju ili gledanju televizije.

Plan djelovanja

Prvo smo osmislili i organizirali nagradni natječaj u prevođenju. Razmišljali smo i odlučili se za dvije riječi "cool" i "jumpscare". Sastavili smo google obrazac, napravili smo plakat u Canvi, plakat smo polijepili po školi, a obrazac podijelili preko platforme Teams i preko svojih grupa. Dobili smo 23 odgovora, kao najbolji prijedlog odabrali smo cool – sjajnoćkasto

i jumpscare – – – iznenadni prestrah. Zatim smo krenuli u organizaciju kviza koji smo odlučili održati u knjižnici 6.12.2023. Obavijest o održavanju kviza kao i kratke upute i obrazac za prijavu stavili smo na ulazni pano škole. Učenici su se mogli prijaviti u timovima (najviše 4 člana po timu) i objasnili smo im da će morati objasniti hrvatske riječi na hrvatskom. Odabrali smo i tko će biti voditelj kviza, kako ćemo vrednovati odgovore i tko će biti žiri. Natjecatelji su imali 1 minutu za dogovor po zadanoj riječi, ukupno su imali 10 riječi za objasniti nakon čega žiri analizira sve odgovore i boduje ih sa 0 ili 1 bodom. U slučaju jednakog broja bodova pripremili smo i bonus riječi da bi mogli odrediti pobjednika. Po završetku kviza učenici su rekli kako im se izrazito svidio i odlučili smo kviz ponoviti još barem dva puta do kraja ove školske godine tako da smo novi kviz organizirali već 14.2. s 10 novih riječi, a neke od njih su ratkapa, perfekcionist, babuška, benevolentan i sl. Na ulazu u školu izrazili smo pano sa zanimljivim informacijama iz ankete, riječima iz kviza te samo dodali i dio "Otkrio sam novu riječ" gdje učenici mogu sami nadopisati neku riječ koju su otkrili i podijeliti s drugima.

Predstavljanje projekta

Naš projekt je predstavljen učenicima naše škole te na web stranici kao i društvenim mrežama škole, a predstavit će se i na županijskoj Smotri projekata Građanskog odgoja i obrazovanja.

6. Komercijalizacija blagdana

Škola
OŠ Pavleka Miškine
Sveti Duh 24, Zagreb
Telefon: 01 6454960
E-adresa: pavlekica@os-pmiskine-zg.skole.hr

Voditeljica
Dijana Rumiha Brzica

Učenici
U projektu su sudjelovali učenici 8. razreda (Lucia Pajtler, Hana Mitrović, Marija Perković, Mihaela Hranilović)
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Lucia Pajtler, Hana Mitrović, Marija Perković, Mihaela Hranilović

Tematsko područje
Ljudsko-pravna (odgovorno ponašanje u zajednici)

Cilj projekta
Ukazati na različite perspektive komercijalizacije blagdana. Komercijalizacija blagdana doprinosi ekonomiji kroz povećanje potrošnje i prodaje proizvoda, ali i sve više fokusiranje na materijalne aspekte, a manje na očuvanje duhovnih i tradicionalnih vrijednosti blagdana
Očekivani ishodi i kompetencije koje su razvijene u projektu
Učenici će kroz projekt razvijati kritičko mišljenje o pozitivnim i negativnim stranama komercijalizacije blagdana, vježbati vještine predstavljanja projekta, argumentaciju iznesenih stavova, razvijati samopouzdanje, učenje kroz timski rad, uvažavanje drugih učenika uključenih u rad na projektu

Opis

Izbor i istraživanje problema
Na početku školske godine učenici koji pohađaju Građanski odgoj i obrazovanje kao izborni predmet prvo su se međusobno upoznali, te su se upoznali s domenama kurikuluma Građanskog odgoja i obrazovanja. Nakon oluje ideja učenici su se podijelili u tri skupine. Ova skupina učenika odabrala je kao temu projekta „Komercijalizaciju blagdana“. Formulirali smo istraživački problem, upoznali se s osnovnim metodama istraživanja, i krenuli u istraživanje. Učenici su proveli anketu među osmim razredima. Rezultati ankete pokazuju da učenici uživaju u blagdanima, ali da se ne pripremaju prerano za njih, vole blagdanske kupnje, ali isto tako ne podržavaju rad trgovina nedjeljom. Zanimljivo je da se većina ne smatra ovisnicima o kupovanju, ali statistički podaci potrošnje u prosincu to negiraju.

Oblikovanje mogućih rješenja problema
Edukacija ljudi o suštinskim vrijednostima blagdana i poticanje svjesnosti o besmislu prekomjerne potrošnje. Poticanje obiteljskih aktivnosti koje nisu usmjerene na potrošnju kao što je volontiranje u pučkoj kuhinji, izleti u prirodu ili bilo koja druga aktivnost koja neće biti fokusirana na materijalni aspekt blagdana. Poticanje ljudi da kupuju od lokalnih proizvođača i trgovaca jer bi to smanjilo utjecaj velikih i moćnih trgovačkih lanaca. Promicanje ideja darivanja s ljubavlju i pažnjom umjesto prekomjerne potrošnje. Uvođenje propisa kojima bi se

ograničile agresivne marketinške kampanje vezane uz blagdane, a koji bi pomogli u smanjenju pritiska na potrošnju.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema
Uključivanje u volonterski rad učenika, roditelja i učitelja. Izrada prigodnih ukrasa od recikliranih materijala. Kroz Vijeće učenika predložiti ravnateljici da se umjesto kupovanja slatkih paketića taj novac usmjeri na potrebne edukacije učenika i učitelja.

Plan djelovanja
U suradnji s pučkom kuhinjom na Svetom Duhu organizirati volontiranje učenika, učitelja i roditelja u radu pučke kuhinje (nabava potrebnih namirnica, rad u samoj kuhinji, podjela obroka potrebitima). Organiziranje humanitarnih akcija prikupljanja financijskih sredstava koja se potom doniraju djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi a koja su smještena u domovima. Izrada blagdanskih ukrasa od recikliranih materijala umjesto novih sirovina, čime bi se ostvarila višestruka korist, od očuvanja okoliša, smanjenja otpada, ušteda novca, poticanje kreativnosti u izradi jedinstvenih ukrasa, promicanje ideje o održivom načinu života tijekom blagdana. Preko Vijeća učenika izraziti ideju o bespotrebnom kupovanju poklon vrećica sa slatkišima za učenike, a predložiti da se taj novac preusmjeri i iskoristi za sudjelovanje učenika i učitelja na edukacijama koje se moraju plaćati.

Predstavljanje projekta
Naš projekt predstavili smo na Vijeću učenika, ravnateljici Vesni Vrbanović-Jančić, u školskoj knjižnici, na web stranici škole, na satovima razrednika sedmih i osmih razreda. U planu je predstaviti projekt na Učiteljskom vijeću, u knjižnici „Vladimir Nazor“, te na roditeljskim sastancima.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo
Radom na ovom projektu učenici su naučili kvalitetno raditi kao dio tima, razvijali su empatiju, naučili kako biti podrška jedni drugima, kako u etapama pristupiti rješavanju problema, saznali su i naučili puno novih riječi i njihova značenja, istraživali zakone Republike Hrvatske koji se tiču teme projekta.
„Sretna sam što sam izabrala Građanski odgoj i obrazovanje kao izborni predmet jer učimo nešto što je doista bitno i važno za naše živote“.
„Sudjelovanje na izbornom predmetu Građanski odgoj i obrazovanje me naučilo mnogim vještinama koje vjerujem da ću koristiti i koje su mi pomogle za daljnji život. Suradnja s ekipom, pronalaženje potrebnih informacija, analiziranje problema u našoj zajednici, svjesnost na situacije i probleme koji nas okružuju, jasno i razgovjetno iznošenje svojega govora su samo neke kvalitete i vrline koje sam usvojila. Smatram da sam postala aktivniji građanin u svojoj zajednici te da i mi, kao učenici osmog razreda osnovne škole možemo raditi velike korake za poboljšanje naše države.“
„Na Građanskom odgoju sam naučila da trebam biti uporna i puno raditi da bih došla do cilja. Istraživanjem naše teme naučila sam kako se suočiti s neočekivanim situacijama i preprekama te kako što bolje raditi u grupi“.

7. Društvene mreže

Škola
OŠ Pavleka Miškine
Sveti Duh 24, Zagreb
Telefon: 01 6454960
E-adresa: pavlekica@os-pmiskine-zg.skole.hr

Voditeljica
Dijana Rumiha Brzica

Učenici
U projektu su sudjelovali učenici 8. razreda (Anita Igrishta, Laura Strugar, Petra Pavlic, Nikol Stančić, Korina Zidarić)
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Anita Igrishta, Laura Strugar, Petra Pavlic, Nikol Stančić, Korina Zidarić

Tematsko područje
Društvena zajednica, Ljudsko-pravna (odgovorno ponašanje u zajednici)

Cilj projekta
Utjecati na prevenciju i korištenje društvenih mreža u pozitivne svrhe

Očekivani ishodi i kompetencije koje su razvijene u projektu
Učenici će prepoznati neprimjerene sadržaje na internetu
Učenici će znati kome prijaviti neprimjerene sadržaje na internetu
Učenici će naučiti da je važno paziti na sadržaje koji se objavljuju, i imati na umu da objavljeni sadržaji mogu „stići“ i do ljudi za koje ne bismo željeli da to vide.
Roditelji će se upoznati s činjenicom štetnosti preranog ulaska djece u sadržaje na internetu
Učenici će uočiti mogućnost povezanosti na svjetskoj razini, osnivanje grupa koje okupljaju ljude sličnih profila obrazovanja i/ili zaposlenja u svrhu razmjene informacija i ideja
Učenici će kroz projekt razvijati kritičko mišljenje o pozitivnim i negativnim stranama društvenih mreža, promicati aktivno uključivanje učenika u donošenje osobnih odluka vezanih uz korištenje društvenih mreža, vježbati vještine predstavljanja projekta, argumentaciju iznesenih stavova, razvijati samopouzdanje, učenje kroz timski rad, uvažavanje drugih učenika uključenih u rad na projektu

Opis

Izbor i istraživanje problema
Na početku školske godine učenici koji pohađaju Građanski odgoj i obrazovanje kao izborni predmet prvo su se međusobno upoznali, te su se upoznali s domenama kurikuluma Građanskog odgoja i obrazovanja, i međupredmetnim temama. Nakon oluje ideja učenici su se podijelili u tri skupine prema interesu za određenu temu. Ova skupina učenika odabrala je kao temu projekta „Društvene mreže“. Čitali smo stručne i popularne radove koji govore o korištenju društvenih mreža. Učenici su uočili porast broja mladih koji su izloženi svakodnevnom internetskom nasilju, govoru mržnje što za posljedicu ima negativno djelovanje na mentalno zdravlje učenika. Formulirali smo istraživački problem, upoznali se s osnovnim metodama istraživanja, i krenuli u istraživanje. Učenici su proveli anketu među osmim razredima. Rezultati ankete pokazuju da učenici provode više od tri sata dnevno na

društvenim mrežama, i to bez roditeljskog ograničenja, najčešće koriste društvenu mrežu Tik tok, nisu doživjeli uznemiravanje na njima i da ne vjeruju svemu što vide na društvenim mrežama. Učenici su napravili intervju sa školskom psihologinjom Kristinom Čehil na odabranu temu. Školska psihologinja je istaknula da prekomjerno korištenje društvenih mreža ima i negativne i pozitivne strane.

Oblikovanje mogućih rješenja problema
Osnaživanje mladih, podizanje razine svijesti o primjerenoj komunikaciji na društvenim mrežama i razvoj medijske pismenosti je temelj odgovornog ponašanja prema sebi i drugima. U prevenciji odgovornog ponašanja na društvenim mrežama ključna je uloga zajedničke suradnje škole, roditelja i medija. Provođenje radionica na satovima razrednika, suradnja s udrugom „Korak po korak“, uključivanje predstavnika učenika svakog razreda u radionice Foruma za slobodu odgoja, uvođenje Građanskog odgoja i obrazovanja kao izbornog predmeta za učenike od petog do osmog razreda. Obilježavanje prigodnih datuma (Dan sigurnijeg interneta), podjela odgovarajućih promotivnih materijala.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema
Edukacija učenika kroz organizaciju radionica, izradu promotivnih materijala o korištenju društvenih mreža. Izrada plakata o sigurnom korištenju društvenih mreža na satovima razrednika.
Edukacija roditelja na roditeljskim sastancima kroz radionice i razgovore o sigurnosti korištenja društvenih mreža.

Plan djelovanja
Aktivno uključivanje učenika u pripremu i provedbu preventivnih aktivnosti vezanih uz odgovorno ponašanje na društvenim mrežama. Postavljanje panoa u školi s uputama i smjernicama za odgovorno i sigurno korištenje društvenih mreža. Jednom mjesečno izmjena materijala na panou. Organiziranje radionica uz suradnju sa Stručnom službom škole na satovima razrednika, kao i organiziranje radionica i predavanja za roditelje na roditeljskim sastancima. Izrada i postavljanje plakata u svaku učionicu s promotivnim materijalima o sigurnom korištenju društvenih mreža koje će izraditi sami učenici.

Predstavljanje projekta
Naš projekt predstavili smo na Vijeću učenika, ravnateljici Vesni Vrbanović-Jančić, u školskoj knjižnici, na web stranici škole, na satovima razrednika sedmih i osmih razreda. U planu je predstaviti projekt i u knjižnici „Vladimir Nazor“.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo
„Naučila sam jako puno korisnih stvari koje prije nisam znala o društvenim mrežama. Mislim da bi većina ljudi trebala saznati više korisnih i zanimljivih činjenica o društvenim mrežama. Smatram da bi se Građanski odgoj trebao uvesti već od prvog razreda jer smatram da bi mnogo djece trebalo tada krenuti učiti i međusobno razgovarati jedni s drugima o temama koje su aktualne ili o temama koje će nam nekad trebati za život“
„Na Građanskom odgoju naučila sam kako postati aktivna i informirana građanka, kako razumjeti društvene procese, institucije i vrijednosti te razvijati kritičko mišljenje“. Učili smo o Ustavu i zakonima, prepoznali prava i slobodu građana, učili smo o ljudskim pravima i njihovoj zaštiti, političkim i društvenim promjenama, o okolišu, kulturi. Radeći na projektu o društvenim mrežama želja nam je potaknuti druge da pokušaju koristiti društvene na dobar način i da uspijemo pretvoriti društvene mreže u sigurno mjesto.“

„Na Građanskom odgoju naučila sam mnoge stvari o kojima prije nisam ni razmišljala. Radom na projektu shvatila sam koliko društvene mreže utječu na ljude i koliko su ovisni o njima. Ova tema je bitna i smatram da se o njoj ne priča dovoljno, kao i o opasnostima na društvenim mrežama.“

„Naučila sam što je timski rad, podrška i empatija. Naučila sam slušati druge, izraziti svoje mišljenje. Osjećala sam se aktivno i ispunjeno.“

8. STEM grad: čisti zrak bez zagađenja

Škola
Osnovna škola Središće
Savezne Republike Njemačke 2a; Zagreb
Telefon: 01 5999550
E-adresa: ured@os-sredisce-zg.skole.hr

Voditeljice
Nera Batina, Božena Ukić, Katarina Dogančić

Učenici
Učenici 3.b, 7.a i 7.b
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Ena Čavrak, Heda Fresl, Nina Mazalović, Sara Primorac i Sara Škunca

Tematsko područje
Građanski odgoj i obrazovanje domene: demokracija, ljudska prava, društvena zajednica.
Održivi razvoj domene: povezanost, djelovanje.
Osobni i socijalni razvoj domene: ja, ja i drugi.

Cilj
Osposobiti učenike za uočavanje problema u lokalnoj zajednici i komunikaciju s predstavnicima vlasti te predstavnicima civilnog društva. Razvijati kod učenika zelene vještine, STEM vještine, kreativnost i poduzetnički duh kao oblik društvenog korisnog učenja. Integrirati i promovirati Ciljeve održivog razvoja te na taj način pridonijeti holističkom razvoju učenika i zajednice. Utvrditi s kojim problemima se suočava Grad Zagreb s naglaskom na zagađenje zraka te razviti konkretne prijedloge rješenja.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Ideja za istraživanje javila se tijekom rada na projektu za darovite učenike STEM grad. Na satovima Građanskog odgoja i obrazovanja, Geografije i Informatike, raspravljali smo o aktualnim problemima u Gradu Zagrebu. S obzirom na prethodne projekte vezane uz pametne gradove, zagađenost zraka u Zagrebu činila se kao logičan nastavak. Dodatni poticaj našeistraživanju svakako je blizina odlagališta otpada, odroni na odlagalištu te nedavna pogoršanja kvalitete zraka. Nakon što smo se usuglasili oko odabira problema, posvetili smo se detaljnom prikupljanju informacija.
Za potrebe istraživanja proučili smo različite izvore informacija, elektronske, zakonske dokumente te internet portale. Važne informacije dobili smo razgovarajući sa stručnjacima te iz ankete u kojoj smo dobili informacije o stavovima građana. U dogovoru s našim profesoricama odlučili smo provesti istraživanje o kvaliteti zraka u gradu Zagrebu te usporediti kvalitetu zraka s nekim gradovima Hrvatske. Također, smo napravili analizu ugljičnog otiska škole na koje smo jako ponosni.
Zagađenje zraka jedan je od najvećih izazova današnjice. Dok svakodnevno udišemo zrak, često nismo svjesni prisutnosti štetnih tvari koje u njemu lebde i postepeno ugrožavaju naše zdravlje. Jedan od ključnih problema je prisutnost tvari poput ugljik-monoksida, dušik-dioksida i lebdećih čestica PM 2,5 i PM 10 u zraku koje, kako pokazuju znanstvena istraživanja, imaju značajan negativan utjecaj na ljudsko zdravlje. Takve štetne tvari

povećavaju rizik od različitih oboljenja, uključujući ozbiljne kardiovaskularne probleme, astmu, bronhitis te druge respiratorne bolesti.
Postoji nekoliko glavnih uzročnika zagađenja, a to su industrija, promet, grijanje kućanstava, poljoprivreda te neadekvatno zbrinjavanje otpada.
Na osnovu našeg istraživačkog rada, zajedničkom analizom podataka utvrdili smo da je za mjernu postaju Zagreb 1, u zadnjih godinu dana, 25 puta zabilježeno prekoračenje graničnih vrijednosti PM 2,5 čestica, a za mjernu postaju Zagreb 3 premašena je dozvoljena vrijednost 63 puta. Također, prema godišnjim izvještajima sa stranice https://iszz.azo.hr/iskzl/ Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, na postaji Zagreb 3, te postaji Jakuševec evidentiran je zrak II. kategorije i to za 2019., 2020., te 2021.
Glavni problemi koje smo utvrdili su sljedeći:
Zdravstveni učinci: onečišćenje zraka može uzrokovati niz zdravstvenih problema, uključujući bolesti dišnog sustava (poput astme i kronične opstruktivne plućne bolesti), kardiovaskularne bolesti, rak i druge ozbiljne bolesti.
Ekološki utjecaji: zagađenje zraka može imati ozbiljan utjecaj na okoliš, uključujući oštećenje šuma, stvaranje kiselih kiša koja utječe na tla i vode, te smanjenje bioraznolikosti.
Klimatske promjene: emisije stakleničkih plinova koji doprinose klimatskim promjenama, poput ugljičnog dioksida (CO_2) i metana (CH_4), često su povezane s aktivnostima koje uzrokuju zagađenje zraka.
S obzirom na ove probleme, istražujemo inovativna rješenja koja će biti usmjerena na izvore onečišćenja iz industrije, prometa, kućanstava i odlagališta otpada da bismo unaprijedili kvalitetu zraka u našem gradu.

Moguća rješenja
Da bismo oblikovali moguća rješenja proučili smo:
Tko je odgovoran za rješavanje problema?
Tko bi još u zajednici trebao preuzeti odgovornost za rješavanje problema?
Postoji li javna politika?
Koje su prednosti ove politike, a koji su nedostaci ove politike?
Postoje li zakonske odredbe i treba li ih mijenjati?
Na satovima Građanskog odgoja i obrazovanja saznali smo da odgovornost za rješavanje ovog problema snosi državna i lokalna vlast, ali i svatko od nas. To je kao velika slagalica gdje svaki komadić ima svoju ulogu. Država kao naša velika zaštitnica, treba donositi zakone i pravila da bi nam osigurala naše pravo na čist okoliš. S druge strane lokalna vlast, brine se o tome gdje će biti tvornice, prometnice ili odlagalište otpada, odnosno sve ono što može utjecati na kvalitetu zraka u našem gradu. I naravno, tu smo i mi, građani, koji svojim malim djelima mogu doprinijeti velikim promjenama.
Saznali smo koje mjere i zakone vlast provodi da bi se osigurao čisti zrak.
Važni zakoni i akcijski planovi su:
Zakon o zaštiti okoliša-predstavlja temeljni zakon kojim se štiti okoliš, u njemu je definirano kako se moramo odnositi prema okolišu uključujući zrak.
Zakon o zaštiti zraka-prema ovom zakonu određuje se način na koji se prati kvaliteta zraka te mjere za sprečavanje i smanjivanje onečišćenja zraka.
Pravilnik o praćenju kvalitete zraka– je poput pravog detektiva. Iz njega možemo saznati kako se zrak mijenja i je li zrak i kolikoj mjeri loš.
Konvencija o prekograničnom onečišćenju zraka na velikim udaljenostima– Predstavlja dogovor između država o suradnji na zaštiti zraka, jer zrak ne poznaje granice!
Uredba o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora-Posebna pravila za tvrtke da ne izbacuju previše prljavštine u zrak. Jer, tko želi disati prljav zrak?

Važne mjere koje provodi Grad Zagreb su Akcijski plan poboljšanja kvalitete zraka i Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Gradu Zagrebu. Predstavljaju važne mjere kojima grad Zagreb nastoji pokazati kako ozbiljno shvaća problem kvalitete zraka i brigu o okolišu. Cilj ovog plana je učiniti zrak sigurnijim za djecu i ljude koji su bolesni. Plan ima nekoliko važnih mjera. Prva ideja je smanjiti onečišćenje zraka za koje su glavni uzročnici vozila. Smanjenje onečišćenja nastoji se postići korištenjem vozila koja manje zagađuju zrak. Također želi se poticati ljude da koriste električna vozila i bicikle. Druga važna mjera ovih planova je poboljšanje javnog prijevoza ulaganjem u autobuse, tramvaje i vlakove da bi ljudi lakše koristili javni prijevoz umjesto svojih automobila. Također, posebna pažnja posvećena je smanjenju emisija čestica iz kućnih ložišta, a predložene su mjere poput unaprjeđenja toplinske izolacije zgrada, korištenja ložišta naprednih tehnologija te prelaska na plin umjesto drva za ogrjev. Edukativne mjere, poput promicanja javnog prijevoza, korištenja bicikala i električnih vozila te eko-vožnje, također čine važan aspekt plana. Cilj je potaknuti građane na odgovorno ponašanje da bi doprinijeli smanjenju onečišćenja zraka.
Razmišljali smo koji je nedostatak ovih mjera i zaključili smo:
1. Provedba ovih mjera može biti skupa, a grad ima puno troškova.
2. Provedba je dugotrajna– Da bi se postigli ciljevi trebat će puno vremena.
3. Ljudi ne vole mijenjati navike. – Iako je važno educirati ljude, mijenjanje navika nije uvijek lako. Neki se možda neće složiti s novim pravilima o vožnji ili grijanja domova.
4. Plan zahtjeva suradnju. -Ako svi nisu spremni surađivati, plan može biti teško ostvariv.

Najbolje rješenje
Odlučili smo nešto poduzeti i predložiti svoja rješenja.
Do odabira najboljeg rješenja došli smo na temelju ankete, rasprave na radionici budućnosti te STEM radionicama. Naše ideje predstavljaju nadovezivanje na mjere koje provodi lokalna i državna vlast. Zaključili smo da je važno razumjeti izazove i raditi zajedno da bi se pronašla najbolja rješenja.
Rješenja koja smo osmislili su bila sljedeća:
1. Održiva spalionica otpada– Kako riješiti problem smeća i istovremene proizvodnje električne energiju, na izvannastavnoj aktivnosti osmislili su Teslići. Svaka manja gradska sredina imala bi postrojenje sačinjeno od spalionice smeća, termoelektrane, vjetroelektrane i solarne elektrane. Toplinska energija dobivena spaljivanjem smeća koristi se za grijanje bojlera iz kojeg se nastala pregrijana vodena para usmjerava prema parnoj turbini termoelektrane koja proizvodi električnu energije, ali čije se otpadne topline ujedno mogu iskoristiti. Osim u termoelektrani, električna energija dobivala bi se i iz vjetra I sunca. Blizina gradu ovakvog postrojenja znači kraći put kojim treba prevoziti otpad, ali ujedno i blizinu novonastalih energenata u vidu električne energije i tople vode koju bi koristila obližnja kućanstva.
2. Izrada aplikacije ZrakCheck/EcoAir– Aplikacija omogućava građanima da prate kvalitetu zraka u realnom vremenu uz pomoć mjerača kvalitete zraka kojeg ćemo sami izraditi.
3. Izrada aplikacije GreenWay ili "Zeleni put"-Interaktivna aplikacija nagrađivala bi ljude za održivo kretanje. Korisnici bi dobivali bodove za svaku vožnju biciklom, vožnju električnim vozilima ili korištenje javnog prijevoza, koje bi mogli zamijeniti za popuste u lokalnim trgovinama.
4. Prijenosni pročišćivači zraka za automobile-Izrada malih pročišćivača zraka na vozila da bismo smanjili emisije onečišćujućih tvari. Ovi pročišćivači bi filtrirali štetne tvari iz ispušnih plinova, čineći zrak čišćim dok vozimo.
5. Poticanje ekološki prihvatljivih prijevoznih sredstava i strože ispitivanje vozila– Potaknuti strožu kontrolu ispušnih plinova vozila prilikom registracije ili tehničkog pregleda. Također,

vlasnici bi dobivali poticaje za prelazak na vozila s manjim emisijama, potičući održivije izbore.
6. Edukacija građana o njihovoj ulozi i odgovornosti– Predlažemo provođenje edukativnih programa u školama o važnosti održivog prijevoza, poput korištenja bicikala, javnog prijevoza i električnih vozila. Ovakve edukacije mogu potaknuti mlade ljude da razmišljaju o svojim izborima u prometu.
7. Povećanje broja parkova– Poticati zelenu gradnju. Biljke imaju ključnu ulogu u pročišćivanju zraka pa je važno očuvati prirodna područja i poticati ozelenjivanje u gradovima.
Ove ideje su rezultat naše analize i razmišljanja da bismo doprinijeli očuvanju okoliša u našem gradu. Vjerujemo da mala djela svakog pojedinca mogu imati veliki utjecaj na poboljšanje kvalitete zraka i općeg stanja u našem lijepom Zagrebu.

Plan djelovanja
Nakon što smo se svi složili oko najboljeg rješenja, razmišljali smo kako ćemo ga stvarno realizirati. Zato smo smislili plan koraka koje ćemo poduzeti da bismo skrenuli pažnju na problem onečišćenja zraka i pokušali predstaviti naša rješenja.
1. Odabir naziva projekta i izrada loga. -To je važan korak jer nam naziv pomaže identificirati se i privući pažnju ljudi našem projektu.
2. Izrada plakata i dokumentacijske mape našeg istraživanja i rješenja.– Ovaj korak je važan jer materijali, poput plakata, mogu također privući pažnju ljudi. Plakati će pomoći u jasnom prikazu ključnih informacija o problemu onečišćenja zraka i našim predloženim rješenjima. Dokumentacijska mapa će sadržavati detaljnije informacije, istraživanja i analize koje podržavaju naše prijedloge.
3. Edukacija unutar škole.– Upoznavanje učenika, učitelja i roditelja s projektom putem prezentacija, radionica i distribucije informativnih materijala. Ovaj korak je važan jer pomaže širenju svijesti o problematici i stvaranju podrške za provođenje konkretnih rješenja.
4. Biciklijada na Dan planeta Zemlje-Organizacija događanja koja će poticati održivu mobilnost, s posebnim naglaskom na biciklizam, povodom Dana Planeta Zemlje.
5. Suradnja s udrugama za održivi razvoj-Partnerstvo s udrugama koje se bave održivim razvojem da bi se proširila mreža podrške.
6. Izrada Aplikacije za Green Way ili Zeleni put; razvoj mobilne aplikacije “EcoAir„ koja će omogućiti praćenje kvalitete zraka te poticati održive oblike kretanja.
7. Javno predstavljanje projekta. – Prezentacija projekta predstavnicima lokalne vlasti, medijima i udrugama koje se bave održivim razvojem da bi se stekla podrška i prepoznavanje projekta.
Objavljivanje informacija o projektu na internetskim stranicama škole, društvenim mrežama te organiziranje predstavljanja projekta na javnoj raspravi u svibnju.

Predstavljanje projekta
Projekt je predstavljen na stranicama škole, učenicima, učiteljima, ravnateljici te stručnoj službi. Projekt smo predstavili udruzi lokalnoj vlasti i lokalnoj zajednici te medijima. Projekt planiramo predstaviti i na javnoj raspravi koju ćemo organizirati u svibnju.

Ostvareni rezultati
Radom na ovom projektu puno toga smo naučili. Postali smo svjesniji i osjetljiviji na probleme u zajednici. Pronalazili smo informacije, a prvi put smo čitali i analizirali Ustav i pojedine zakone. Razvijali smo vještine analize podataka, interpretacije rezultata te razumijevanja ključnih čimbenika zagađenja zraka. Saznali smo kako zagađenje zraka utječe na naše zdravlje te koje su mjere potrebne za očuvanje kvalitete zraka. Naučili smo što znači

biti aktivan građanin te na koji način građani mogu utjecati na očuvanje čistog zraka. Kroz izradu aplikacija i analizu podataka, primijenili smo svoja znanja iz STEM područja te poboljšali svoje tehničke vještine. Predstavljanjem projekta i iznošenjem naših rješenja pokazali smo da smo ozbiljno pristupili problemu te da mi, učenici, možemo pridonijeti poboljšanju kvalitete zraka u našem Zagrebu.

9. Stani, razmisli, odaberi, kreni!

Škola
Osnovna škola „Eugen Kumičić“, Rijeka
Franje Čandeka 40
51 000 Rijeka
Telefon: 051 642129
Telefaks: 051 689154
E-adresa: ek@os-ekumicic-ri.skole.hr;

Voditeljica
Ingrid Šlosar, prof.

Učenici
U projektu su sudjelovali učenici 6.r.: Neli Brusić, Marta Mlinar, Laura Radan, Ivana Stipanić

Tematsko područje
Domena ljudska prava, demokracija i društvena zajednica – odgovornost: radi osobne i društvene dobrobiti svatko mora prihvatiti odgovornost za svoje postupke, svi se trebaju pridržavati određenih pravila i djelovati u skladu s njima.

Cilj projekta
Osvijestiti važnost preuzimanja odgovornosti. Svojim odlukama oblikujemo i predstavljamo sebe i svoj odnos prema drugima, stoga je važno osvijestiti da imamo mogućnost izbora, da možemo priznati pogrešku, da trebamo odrediti granice i sagledati posljedice.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Okrećući se oko sebe u potrazi za ovogodišnjom temom našega projekta, iznosili smo različite pojave koje zamjećujemo. Utvrdili smo da često čujemo za prometne nesreće sa smrtnim ishodom, a uzrok je obično velika brzina, alkohol, droga. Često čujemo za nasilje u obitelji, za tučnjave ili napade u kojima sudjeluju mladi, za uništavanje tuđe ili društvene imovine, za krađu. Razmišljajući o čistoći i zagađenju, utvrdili smo da tvornice zagađuju zrak, da oceanima plutaju otoci plastike, da su kante u gradovima pretrpane, da su nam ulice prljave – pune papirića, ambalaže, izmeta kućnih ljubimaca: pasa. O zdravlju počinjemo razmišljati kad se razbolimo, a ne razmišljamo ni o zdravoj prehrani. Ljudi, ne samo djeca, previše vremena provode na mobitelima sve se manje družeći uživo. U školama dio učenika ne piše zadaće, ne uči redovito. Sve smo te teme spominjali i pokušali naći poveznicu. Utvrdili smo da je temeljni problem unutar svakoga problema odgovornost, tj. neodgovornost u postupcima.
Odgovornost najčešće povezujemo s osobinom ličnosti pa odgovornu osobu obično definiramo kao onu koja je spremna snositi posljedice svog ponašanja. U praksi najviše dolazi do izražaja upravo onda kad je nema, ili kad je nema u dovoljnoj mjeri. Potvrdu svoga zaključka pokušali smo potražiti u različitim zakonima i pravilnicima, npr. u Zakonu o sigurnosti prometa na cestama, u Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, u Zakonu o zdravstvenoj zaštititi, u Zakonu o zaštiti okoliša, u Kaznenom zakonu te u Ustavu Republike Hrvatske. Pitali smo učenike o njihovu odnosu prema odgovornosti kad je u pitanju škola. Većinom sve obveze prihvaća i izvršava na vrijeme 56% učenika, uvijek to čini njih 23%, povremeno 18%, a rijetko 3%. Kad su u pitanju prijatelji, 60% učenika poštuje uvijek dogovore s njima, 37% ih većinom poštuje, a 3% samo povremeno. Kad su u pitanju različita

pravila koja moramo poštovati, npr. u školi, u prometu, na treninzima i sl., 49% učenika ih većinom poštuje, 44% uvijek, 6% povremeno, a 1% učenika to rijetko čini. Priznati i prihvatiti posljedice svojega ponašanja spremno je uvijek 51% učenika, njih 32% većinom je spremno, povremeno njih 15%, dok je rijetko ili nikad spremno to učiniti 2% učenika.
Iako dobar dio učenika razumije i prihvaća odgovornost za svoje postupke i svjesni su da naši izbori rezultiraju određenim posljedicama koje mogu biti pozitivne i negativne, ipak dio njih, u nekim situacijama i njih dvadesetak posto, ne izvršava svoje obveze, ne poštuje pravila... Uz to, gledajući TV program, prateći portale, svjedoci smo i neodgovornosti u postupcima odraslih.
Želeći utjecati na rješenje ovoga problema, odlučili smo svoj projekt nazvati *Stani, razmisli, odaberi, kreni!* Mislimo da bismo u prihvaćanju i razumijevanju odgovornosti morali slijediti upravo te korake.

Moguća rješenja problema

Odgovornost je prisutna u svim područjima života. Svatko od nas ima moć djelovanja. Svatko od nas odlučuje koji sustav vrijednosti prihvaća. Svakoga smo dana u prilici donositi odluke. Biramo i odbacujemo različite mogućnosti, a time stvaramo nešto dobro ili loše. Svojim odlukama preuzimamo i odgovornost za ono što činimo, a to utječe na nas same, na naš odnos s obitelji, s prijateljima, sa zajednicom u cjelini.
Pitanje odgovornosti ulazi u sve javne politike, a proizlazi iz temeljnih ljudskih prava: prava na život, prava na slobodu i osobnu sigurnost, prava na slobodu kretanja, prava na zdravstvenu zaštitu, prava na obrazovanje, prava na rad, prava na socijalnu sigurnost i dr.
Kako poticati odgovorno ponašanje u različitim područjima djelovanja? Učenici su ponudili sljedeća rješenja:

a) razgovor
b) čitanje književnih djela, tj. biblioterapija
c) poznavanje i provođenje zakona
d) zabrane i kazne
e) oponašanje odraslih
f) edukacija.

Najbolji pristup rješavanju problema

Sva su ponuđena rješenja dobra, ali mislimo da je edukacija najbitnija. Ona na neki način obuhvaća i sva ponuđena rješenja. Odgovornost je proces koji se uči tijekom života, stoga mislimo da učenje i prihvaćanje odgovornosti počinje u obitelji. Tea Botinčan, mag. educ. rehab., tvrdi da se djeca uče odgovornosti od svojih roditelja, odnosno roditelji su zaduženi za prenošenje odgovornosti na svoje dijete. Ističe da odgovornost znači misliti o osjećajima drugih i pravedno se odnositi prema ljudima, govoriti istinu pa čak i kada to znači priznati pogrešku, učiniti pravu stvar čak i kada to znači da neće biti kako mi to želimo i da nećemo dobiti ono što želimo, razvijati samokontrolu, voljeti i cijeniti sebe i svoja postignuća, biti zadovoljan vlastitim ponašanjem, onim što možemo činiti i postizati.
Uz roditelje u učenju djece odgovornosti trebali bi biti uključeni svi ukućani i članovi obitelji, ustvari svi odrasli, a to znači i društvo i mediji jer dijete otkriva svijet i oponaša osobe u svom okruženju.
Osim obitelji, u razvijanju odgovornosti kod djece sudjeluju i odgojno-obrazovne institucije, najprije vrtići, a potom i škole. Škola razvija i potiče odgovornost provodeći različite programe kojima nastoji utjecati na učenike da kritički promišljaju o svojim postupcima, o svojim izborima, da uočavaju posljedice svojih odluka i djelovanja, tj. da postanu odgovorne osobe. Na redovnim satima, na različitim izvannastavnim aktivnostima, na satima razrednika

i sudjelujući u različitim projektima, učenici produbljuju odgovornost prema sebi, prema drugima, prema okruženju u kojem se nalaze.

Plan djelovanja

Razmišljajući o problemu kojim bismo se bavili ove godine, počeli smo s olujom ideja. Nabrajali smo probleme koje zapažamo oko nas. Budući da se nismo mogli odlučiti, pokušali smo pronaći poveznicu među svim zapaženim problemima i zaključili smo da ih povezuje problem odgovornosti. Potvrdu svoga zaključka potražili smo u različitim zakonima. Čitajući različite materijale, utvrdili smo i da iz Konvencije o pravima djeteta proizlaze prava, ali i odgovornosti.

Odlučili smo definirati pojam odgovornosti i kako razvijati odgovornost među ljudima, a osobito među djecom.

Upoznali smo ravnateljicu s problemom kojim smo se odlučili i počeli baviti. Ona nas je podržala naglasivši da je u obavljanju bilo kakva posla potrebna odgovornost te da odgovornost mora postojati u odnosima među ljudima.

Anketirali smo svoje vršnjake da bismo otkrili koliko su odgovorni u izvršavanju obveza, ali i u međusobnim odnosima. Otkrili smo da je većina spremna preuzeti odgovornost za svoje postupke, ali, naravno, ne svi.

Možemo li razvijati odgovornost i kako?

Nakon promišljanja i predlaganja različitih mogućnosti, zaključili smo da je edukacija najbolje rješenje i sveobuhvatno rješenje. Mislimo da su odgoj i obrazovanje presudni u razvijanju odgovornosti. Ako svatko od nas pojedinaca počne upoznavati svijet oko sebe, ako počne razumijevati svoje potrebe i želje, ali misliti i na tuđe potrebe i želje, shvatit će da svojim odlukama i ponašanjem može utjecati i izazvati promjene – dobre ili loše. Stoga je važno sagledati posljedice i biti spreman preuzeti odgovornost za svoje odluke.

S obzirom na to da želimo djelovati na svoje vršnjake, mislimo da bi uz postojeće programe bilo zgodno osmisliti radionice koje bi vodili vršnjaci s vršnjacima ukazujući na potrebu promjena nabolje preuzimajući odgovornost za svoje postupke.

Osmislili smo naslov *Stani, razmisli, odaberi, kreni!* jer mislimo da sadrži sve faze kroz koje bismo morali proći da bismo odgovorno mogli donijeti odluku. To je ujedno i naša poruka svima za odgovorno djelovanje.

Predstavljanje

Naš je projekt predstavljen učenicima u razrednom odjelu, ravnateljici te na županijskoj Smotri projekata iz područja građanskoga odgoja i obrazovanja.

Ostvareni rezultati

Učili smo suradnički i raspravljali te usvajali komunikacijske vještine. Pretraživali smo internet u potrazi za informacijama, osmislili smo anketu i obrađivali rezultate. Upoznali smo dijelove pojedinih zakona i Ustava Republike Hrvatske. Učili smo javno govoriti.

10. I ti i ja gradimo prijateljstvo

Škola
OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec
Ulica akademika Ladislava Šabana 17, 42240 Ivanec
Telefon/telefaks: 042/781-330
E-adresa: os-ivanec@os-iksakcinskog-ivanec.skole.hr;

Tematsko područje
Projekt građanin
Ljudsko-pravna dimenzija: odgovorno ponašanje svakog pojedinca u zajednici
Društvena dimenzija: društvena solidarnost (škola i šira zajednica)

Cilj
Projekt će poticati učenike na aktivno sudjelovanje u životu škole i šire zajednice s ciljem postizanja pozitivne promjene u zajednici. Temelji se na suradnji izvannastavne aktivnosti Malih građana s Udrugom Ivanečko sunce te je usmjeren na pružanje potpore Sunčekima, osobama s intelektualnim oštećenjima s područja gradova Ivanec i Lepoglava te općina Maruševec, Klenovnik, Donja Voća i Bednja. Uz opći cilj potpore, Mali će građani aktivnim sudjelovanjem u aktivnostima tijekom projekta pomoći uključivanju Sunčeka u život lokalne zajednice.

Voditeljica
Suzana Jagić

Učenici
Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta članovi su grupe Mali građani (5. razred).
Učenici koji će predstavljati projekt na Smotri su: Šimun Čavlek, Eva Kramarić, Lara Cuković i Nika Lončar.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Mali građani, izvannastavna aktivnost u OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec, ove školske godine okuplja učenike petih razreda. Oni su već i u razrednoj nastavi sudjelovali u volonterskim aktivnostima Volonterskog kluba Iksići koji djeluje u školi. Prošle godine aktivno su se uključili u organizaciju i provedbu izložbeno-prodajnih aktivnosti uoči Uskrsa. Organizirali su izložbu i prodaju prigodnih uskrsnih proizvoda izrađenih u Udruzi Ivanečko sunce. Osim što su doprinijeli ostvarivanju materijalnog prihoda potrebnog za rad Udruge, upoznali su se i s tajnicom Udruge Snježanom Vuglač Rogina kojoj su postavili pitanja o članovima Udruge i drugim aktivnostima koje ista provodi. Dolaskom u peti razred izrazili su želju za nastavkom suradnje i da se, kao Mali građani, a ujedno i volonteri, aktivno uključe u život Udruge Ivanečko sunce te tako pruže potporu osobama s intelektualnim oštećenjima koje su ograničene djelovanjem u svakodnevnom životu i obavljanju osnovnih svakodnevnih aktivnosti. Projektom su Mali građani nastojali ublažiti njihovu socijalnu, a ponekad i obiteljsku izolaciju te im pružiti emocionalnu podršku, uz želju da projekt postane dugoročan te da u ostvarivanju dobije podršku lokalne zajednice.
Na početku projekta istraživali su mrežne stranice Udruge Ivanečko sunce, proučili dokumente i zakone o volontiranju, a posebno knjižicu primjerenu njihovoj dobi, *Volonterkovi savjeti*. Za učenike petih razreda i dva osma razreda sastavili su kratki upitnik te

ih pitali o mogućoj suradnji s Udrugom Ivanečko sunce i njihovom stavu o osobama s posebnim potrebama. Upitnik su planirali dati i učenicima sedmih razreda tijekom drugog obrazovnog razdoblja. S izborom problema i idejom pokretanja projekta upoznali su ravnatelja škole Damira Jagića koji je Malim građanima dao podršku za daljnje djelovanje.

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu Mali građani oblikovali su nekoliko politika o mogućem rješenju. Cilj je bio osmisliti zajedničke aktivnosti s Udrugom Ivanečko sunce te uključivanje Sunčeka u život lokalne zajednice. Aktivnosti projekta podijelili su u dvije etape.

U prvoj etapi projekta predložene su aktivnosti objedinjene pod nazivom *Božić s prijateljima* jer su planirane tijekom prvog obrazovnog razdoblja:

1. Druženje Malih građana i Sunčeka u prostorijama Udruge Ivanečko sunce – igranje društvenih igara, zajedničke kreativne radionice
2. Božićna radionica u školi ili Udruzi – izrada božićnih ukrasa
3. Advent u školi – prigodna prodaja proizvoda Udruge
4. Božićna priredba u našoj školi – zajednička organizacija programa, zajedničke točke
5. Kreiranje digitalnih sadržaja o provedenim aktivnostima koje bi korisnici Udruge mogli pregledavati, slušati, čitati i slično i nakon provedenih događanja.

U drugoj etapi projekta predložene su aktivnosti tijekom drugog obrazovnog razdoblja:

1. Druženja Malih građana i Sunčeka u prostorijama Udruge Ivanečko sunce – priključivanje novih članova
2. Uskrsna radionica u školi ili Udruzi – zajednička izrada uskrsnih proizvoda
3. Uskrsna prodaja u školi
4. Zajednički izlet do Područne škole Prigorec – – – druženje uz čaj i kolačiće iz školske kuhinje i zajedničke aktivnosti, npr. traženje pisanica u školskom dvorištu i sl.

Navodeći jake i slabe strane svake predložene aktivnosti dogovoren je najbolji pristup za rješavanje problema.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon provedenih uvodnih priprema i zajedničke rasprave Mali građani zaključili su da je najbolji način rješavanja problema provođenje više zajedničkih aktivnosti s Udrugom Ivanečko sunce. Ovu su politiku zamislili kao projekt koji bi se provodio tijekom prvog i drugog obrazovnog razdoblja ove školske godine te bi se nastavio i u budućnosti. Sve aktivnosti će biti usmjerene na korisnike Udruge i Male građane te njihovu aktivnu suradnju. Odlučili su središnju aktivnost prve faze projekta nazvati *Božić s prijateljima*, dok bi se druga faza projekta bavila temom proljeća i Uskrsa. Mali građani veoma su motivirani za timski rad i otvoreni za prihvaćanje tehnologija u smislu kreiranja digitalnih sadržaja o zajedničkim aktivnostima da bi na taj način pružili podršku najranjivijim članovima društva te im u konačnici pomogli u socijalnom uključivanju u život lokalne zajednice.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključivao je više aktivnosti tijekom dviju faza projekta:

1. Božić s prijateljima
2. Ususret proljeću

Najprije su Mali građani organizirali kalendar odlaska u prostorije Udruge Ivanečko sunce te načine druženja sa Sunčekima. Za vrijeme tih posjeta dogovorili su organiziranje božićne priredbe u našoj školi te odredili datum održavanja. Isplanirali su zajedničke točke nastupa pri čemu će im pomoći vlč. Leonardo Šardi. On jedanput mjesečno dolazi u Udrugu i članovima pomaže u svladavanju znakovnog jezika na kojem će zajedno s Malim građanima uvježbati

dvije pjesme za zajedničku priredbu *Božić s prijateljima*. Odlučili su da naslov pjesme *I ti i ja gradimo prijateljstvo* postane naziv projekta. S tajnicom Udruge, gospođom Snježanom Vuglač Rogina, dogovorili su prigodnu izložbeno-prodajnu aktivnost u našoj školi u vrijeme adventa.
Učenicima i djelatnicima škole na prigodnom će štandu ponuditi božićne proizvode Udruge Ivanečko sunce. Provedene aktivnosti objedinit će u digitalnoj knjizi *Bookcreator* u kojoj će se nalaziti i božićna čestitka za članove Udruge te kraći videozapisi koje će Sunčeka moći pregledavati, slušati, čitati, zabaviti se igrama, poslušati osobne čestitke, i to nakon provedenog događanja. Pri tome planiraju koristiti IKT i jednostavne oblike umjetne inteligencije. Nadalje, osmislili su zajedničke aktivnosti tijekom druge faze projekta u kojima bi ravnopravno sudjelovali članovi Udruge i Mali građani. Pomogli bi u nabavljanju materijala za zajedničku uskrsnu radionicu te dogovorili zajedničko druženje u maloj školi podno gore Ivanščice, Područnoj školi Prigorec koja ima samo 12 učenika. Sve aktivnosti projekta Mali će građani redovito objavljivati na mrežnoj i na *facebook* stranici škole. Plan je da se sve aktivnosti projekta prezentiraju lokalnoj sredini i u medijima te da projekt postane višegodišnji.

Ostvareni rezultati
Projekt je do sada realiziran prema planu, a u pripremi su završne aktivnosti. Uspješno je provedena prva faza projekta objedinjena pod nazivom *Božić s prijateljima*. Provodila se u sklopu Udruge i Kluba „Sunce“, dok je zajednička glazbeno-scenska božićna priredba održana u školi. Za članove Udruge bilo je to neprocjenjivo iskustvo i prilika za izražavanje osobnosti i kreativnosti u socijalnoj sredini. Na taj su način Mali građani doprinijeli ublažavanju njihove socijalne izolacije te im pružili emocionalnu podršku. Ivanečka Sunčeka uključila su se u božićnu priredbu, u aktivnosti recitiranja i ritmizirajućeg pjevanja uz primjenu znakovnog jezika, pri čemu su djelovali kao dio skupine zajedno s Malim građanima. U božićnoj priredbi sudjelovali su i članovi školskog zbora s voditeljicom, plesači Anja i Ivan s razrednicom, dok su scenski nastup pripremili članovi dramske družine 3. c razreda i njihova učiteljica. Svi sudionici osjećali su se zadovoljno i jednako važno u postizanju uspjeha. Kao rezultat aktivnosti *Božić s prijateljima* nastala je digitalna knjiga izrađena u alatu *Bookcreator*. Započinje najavnim videom kreiranim umjetnom inteligencijom, slijede slikovni i kratki glazbeni videozapisi, video s glazbenom čestitkom koju su Mali građani Ana i Šimun snimili za svakog člana Udruge i pjesmom na znakovnom jeziku, jednostavne interaktivne slagalice za prisjećanje na lijepe zajedničke trenutke te na kraju kratki video s generiranim fotografijama. U ovoj aktivnosti kreiran je i logo *Božić s prijateljima*. U čitanju digitalne knjige Sunčeka slušaju glas umjetne inteligencije i prate jednostavni tekst. Videa s pjesmama na znakovnom jeziku omogućuju ponavljanje pjesme kod kuće ili u Udruzi kad nema voditelja za znakovni jezik. Male građane posebno je veselila prigodna božićna prodaja u školi na kojoj su za Udrugu Ivanečko sunce ostvarili lijepu materijalnu dobit u iznosu od 763.82 eura, kao i redoviti odlasci ponedjeljkom i srijedom u prostorije Udruge, njihova druženja, društvene igre i kreativne radionice.
U pripremanju zajedničke Uskrsne radionice Mali građani zatražili su donaciju materijala od poduzeća Bernarda Nova d. o. o. iz Nedeljanca koje se odazvalo pozivu. Na adresu škole dostavili su veću količinu zečića i drugih oblika izrezanih iz spužve. S ravnateljem škole dogovorili smo prodaju izrađenih uskrsnih proizvoda u školi te posjet Područnoj školi Prigorec i druženje kad nastupe povoljne vremenske prilike.

Projekt je bio predstavljen
Projekt je do sada predstavljen ravnatelju škole, na mrežnoj i *facebook* stranici škole te u Udruzi Ivanečko sunce. Planirano je predstavljanje projekta na Smotri projekata Građanskoga

odgoja i obrazovanja, učenicima, djelatnicima škole i roditeljima tijekom Dana škole u svibnju 2024. Planiraju ga još predstaviti i Vijeću roditelja, na radiju *Sjeverni. FM*, skupovima za učitelje i voditelje sličnih udruga.

11. Kak je negdar bilo

Škola
Osnovna škola Petrijanec
Ulica Vladimira Nazora 42, 42206 Petrijanec
Telefon/telefaks: 042 714044; 042 208808
E-adresa: os-petrijanec@os-petrijanec.skole.hr;

Tematsko područje projekta
Ljudsko-pravna dimenzija: ljudska prava i demokratske građanske odgovornosti.
Društvena dimenzija: promicanje solidarnosti, sudjelovanje u unaprjeđenju života i rada škole i lokalne zajednice.
Kulturološka dimenzija: njegovanje ljubavi prema kulturnoj baštini, spoznaja o običajima, te stvaranje pozitivnog odnosa prema vrijednostima naše baštine.

Cilj
Upoznavanje starih običaja i kulturnog nasljeđa svojega kraja te stvaranje pozitivnog odnosa prema vrijednostima naše baštine i tako pridonijeti izgradnji osobnog, kulturnog i zavičajnog identiteta. Da bi se petrijanečki običaji i kulturna baština sačuvali od zaborava učenici će kao trajno nasljeđe izraditi slikovnicu *Kak je negdar bilo*.

Voditeljice
Jelena Bek, mag. prim. educ.; Ines Krobot, mag. prim. educ., Maja Peharda, mag. prim. educ.

Učenici
Helena Drožđek (7. razred), Natali Molnar (7.razred), Klara Šlibar (8. razred), Heda Kovačić (8. razred), Klara Švoger (8. razred), Sara Kumer-Hranjec (8. razred), Florijan Mihalić (8. razred), Monika Tomašek (8. razred)
Učenici koji će predstavljati projekt: Helena Drožđek (7. razred), Klara Švoger (8. razred), Sara Kumer-Hranjec (8. razred), Monika Tomašek (8. razred)

Opis

Izbor i istraživanje problema
Uočeno je da su djeca i mladi nedovoljno aktivni i društveni, a još manje uključeni u lokalno djelovanje zajednice. Vidljiv je nedostatak empatije i poštovanja prema odraslima. Uzrok tome može biti digitalno doba i usmjerenost na društvene mreže gdje često dolazi do prekomjerne ekranizacije. Mnogi psiholozi smatraju da učestalo i prekomjerno korištenje digitalnih uređaja mogu dovesti do ovisnosti, smanjenja koncentracije, povećanje razdražljivosti, otuđenja i usamljenosti. Problem među mlađim generacijama je nepoznavanje kulture, tradicije i običaja naših starih. Sredinom 20. stoljeća tempo života se ubrzao, a pojavom strojeva, robota i digitalizacije, obezvrijedila su se mnoga znanja i vještine koje su se prenosile s koljena na koljeno. Tako su mnoge vrijednosti koje su generacijama stvarane i čuvane počele blijediti. Način života, običaji, odjeća, školski dani, stara znanja i vještine, autohtona jela, stare građevine, priče i anegdote djedova i baka, sve su to stvari koje čine našu tradiciju, naš kulturni identitet.
Da ovo digitalno doba ne bi previše uzelo maha i u potpunosti izbrisalo vrijedan trag kulture i tradicije našega kraja, koje se stoljećima stvaralo, potrebno je mlade upoznati s istim, da bi se i dalje višestoljetna tradicija prenosila s koljena na koljeno.
Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na problem:

- Opća deklaracija o ljudskim pravima
- Konvencija o pravima djeteta
- Zakon o udrugama
- Zakon o volonterstvu
- Povjesnica općine Petrijanec

Provedena je anketa kojom je potvrđena postavljena hipoteza: poznavanje kulture i običaja među mlađim je generacijama minimalna. Međutim, učenici su pokazali interes za produbljivanje znanja o životu naših predaka, tradiciji i kulturi, kao i uključivanje u rad školske zadruge, te sudjelovanje na manifestacijama kulturnog karaktera koje organizira općina. Problematika je predstavljena ravnateljici Valeriji Paljak, koja je dala zeleno svjetlo i podržala učenike.

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili tri moguća rješenja problema:

- Na satu razrednika, povijesti ili hrvatskoga jezika izraditi plakat o životu nekad.
- Aktivno djelovati i van škole, te uključiti roditelje, djedove i bake u projekt. Surađivati s lokalnim udrugama i Gradskim muzejom Varaždin.
- Osnovati udrugu mladih.

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su nakon analize predloženih rješenja odlučili prihvatiti drugo rješenje koje podrazumijeva suradnju s muzejom i lokalnim udrugama, radionice, volontiranje, kreiranje slikovnice. Izgradnjom učinkovitih odnosa između odgojno-obrazovnih ustanova i udruga stvaraju se kvalitetni uvjeti za formiranje učenika kao budućih aktivnih građana lokalne zajednice.

Plan djelovanja

Sastavljen je plan i dogovoreno je tko će dogovoriti intervjue i sastanak s pojedinom udrugom. Radi lakšeg snalaženja, učenici su kreirali umne mape. Odlučeno je da će se projekt realizirati kroz sljedeće radionice:

- Edukacija – tehnika obrade gline;
- Berba kukuruza; Tradicijski kolači od kukuruza i buče;
- Intervju s bakom Nadom;
- Božićna radionica u suradnji s Udrugom umirovljenika Petrijanec, Centrom za odgoj i obrazovanje Prekrižje i Dječjim vrtićem Bambi;
- Radionica numizmatike– Gradski muzej Varaždin;
- Posjet domu za stare i nemoćne Levanić;
- Petrajska luga i Petrajski kurent – – – predavanje i izrada maski;
- Druženje s bakama i djedovima; Škola nekad i sad; Kako su se igrali naši djedovi i bake;
- Radionica izrade cekera i kinča;
- Vuzem; Izrada tradicijskog nakita;
- Izložba;
- Motiv nošnje i folklorni plesovi;
- Zelendvor – lugareva kućica;
- Put u priču: slikovnica *Kak je negdar bilo* – priče petrijanečkog kraja (tisak).

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, diskusije, intervjua, izrade plakata i javnog predstavljanja. Razvijala se međugeneracijska solidarnost i empatija, suosjećanje i poštovanje prema starijim osobama, osvijestio se kulturni identitet.

Projekt je bio predstavljen

Prije samog početka projekta predstavili smo naše zamisli ravnateljici koja nas je ohrabrila i pomogla nam ostvariti suradnju s navedenim udrugama i tijelima. Projekt smo predstavili na Učiteljskom vijeću i Vijeću učenika. Svoja smo postignuća kontinuirano predstavljali na mrežnoj i društvenoj stranici škole, a neke od naših aktivnosti pratili su i lokalni mediji. Nakon predstavljanja na županijskoj Smotri, projekt će biti predstavljen roditeljima i medijima na Projektnom danu škole, a bit će objavljen i na mrežnim stranicama škole.

12. Sportom se bavi – lijenost zaboravi!

Škola
Osnovna škola „Petar Zrinski“ Jalžabet
Varaždinska 32 42203 Jalžabet
Telefon: 042 647 880
E-mail adresa: ured@os-pzrinski-jalzabet.skole.hr;

Tematsko područje
Ljudsko– pravno

Ciljevi
Učenici Školske družine „Suhodol“ koja djeluje u Osnovnoj školi „Petar Zrinski“ u Jalžabetu, tijekom ove školske godine pozabavili su se sportskim aktivnostima naših učenika. Proučavajući medijske natpise, a suočavajući se sa stvarnim primjerima, uočili su problem sve prisutnije pretilosti kod učenika i starijih, od kojih su dva osnovna uzročnika: nepravilna prehrana i nedovoljna tjelesna aktivnost. Provedeno je istraživanje o učešću učenika i učenica Škole u sportskim klubovima i udrugama, kao i o mogućnostima sportskih aktivnosti na području Jalžabeta i okolice. Kroz istraživanje, populariziralo se pojedine sportove koji nisu tako medijski popraćeni pa je interes za njima manji, a klubovi su iskazali veliku dobrodošlicu svim potencijalnim novim članovima. Učenici su poticani na samostalni rad i istraživanje, razvijanje kritičkog mišljenja, sudjelovanje u diskusiji i raspravama, donošenju zaključaka na dobrobit istraživačke grupe. Učenici su pokazali kreativnost u radu, dobro suradnju unutar tima, poticali i pomagali jedni drugima. Kroz projekt jačali su i razrednu zajednicu koja je pomagala istraživačkom timu savjetima i demonstracijom. Provođenjem projekta „Sportom se bavi – lijenost zaboravi“ doprinijeli smo i ugledu naše škole i općine.

Voditelj
Milivoj Dretar, prof. povijesti i geografije (voditelj Školske družine „Suhodol“)

Učenici
Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta članovi su Školske družine „Suhodol“ koja djeluje pri školi već 13 godina Članovi su: Dorja Pernar (7.a), Katja Vuković, Martin Mraz, Klara Pavliček, Sara Novak, Lovro Bedeković (7.b). Povremeno su nam pomogli i Karlo Jan Matečko i Tena Filipašić.
Učenici koji će predstaviti projekt na smotri GOO-a: Katja Vuković, Klara Pavliček, Lovro Bedeković i Dorja Pernar.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Članovi Školske družine „Suhodol“ na satovima ove izvannastavne aktivnosti (1 sat tjedno), poučeni iskustvima sudjelovanja u smotrama Projekta građanin prijašnjih godina, odlučili su i ove godine sudjelovati u projektima Građanskog odgoja i obrazovanja. Prošlih godina bavili su se ekološkim temama poput problema otpada, zaštite prirode, uređenja i opremanja školskog parka te se rezultati i danas vidljivi. Nakon niza aktivnosti u školi, početkom listopada učenici su pristupili odabiru teme ovogodišnjeg Projekta građanin. Predloženo je nekoliko tema, a u finalu su se zadržale tri: jedna sportska, jedna na temeljima kulturne baštine te jedna vezana uz zanatske vještine učenika. Budući da je svaka od tema zanimljiva, poticajna i izazovna, svatko je od Suhodolaca predstavio i zastupao svoj prijedlog, lobirao kod

drugih, uvažavao prijedloge ostalih sudionika. Diskusije su bile kvalitetne, uz iznošenje za/protiv argumenata. Glasanje smo provodili u nekoliko krugova, a pomogli su nam učenici šestog razreda koji su se najviše zainteresirali za sportsku temu. S vremenom je jedan učenik odustao od daljnjeg sudjelovanja u radu, a pridružilo nam se dvoje novih.
Veliki poticaj bilo je dosadašnje sudjelovanje naših predstavnika na županijskim i državnim smotrama Projekta građanin u Čakovcu, Varaždinu i Zagrebu. Nakon odabira teme (sportska), postavili smo si neka pitanja: što želimo postići projektom, kako ćemo ga provoditi, koga ćemo sve uključiti u projekt, mogu li nam svi učitelji i učiteljice pomoći u istraživanju, možemo li se osloniti na dostupne podatke iz škole ili trebamo istraživanje proširiti na vanjske suradnike, kakav je stav Ministarstva turizma i sporta, sportskih udruga, Općine Jalžabet u pitanju sudjelovanja djece u sportskim aktivnostima… Sva ova pitanja koja su nas mučila na početku, a s obzirom na vrijeme istraživanja, podijelili smo na nekoliko etapa koje smo postepeno rješavali. Projektom smo istražili mogućnosti sudjelovanja naših učenika u sportskim aktivnostima u klubovima i udrugama. Oslonac je bio na domaće udruge kojih je na području općine četiri: dva nogometna kluba, jedan streličarski i novoosnovani klub hokeja na travi. Upravo u vrijeme našeg istraživanja osnovana je Zajednica sportskih udruga općine Jalžabet. Kako je nogomet prilično popularan i učenici su upoznati sa djelovanjem klubova, odlučno je da populariziramo manje poznate sportove, one koji su medijski manje popraćeni. Olakotna okolnost nam je da smo svi Suhodolci sportski vrlo aktivni. Članovi sudjeluju u treninzima i turnirima plesa, ritmičke gimnastike, streličarstva, fitnesa, košarke. Čak je i voditelj naše družine zaljubljenik u sport, planinar, igrač badmintona u BK „Centrum Mundi“ Ludbreg kojem je i predsjednik. Veliku potporu pružila nam je ravnateljica koja je nekoć trenirala rukomet, a sad se bavi fitnesom, te učitelj TZK-a koji je trener odbojke i gimnastike. O sportu smo razgovarali na satovima razrednika, predstavili naše zamisli učiteljima na Učiteljskom vijeću i Vijeću učenika. Gotovo svi su pokazali veliki interes. Pregledali smo sportske terene u općini, razgovarali s načelnikom općine, poslali dopise vlasnicima teretana, sportašima, klubovima. Istodobno, izradili smo vlastiti kalendar aktivnosti kroz cijelu godinu s ciljem da svaki mjesec predstavimo više sporta. U sklopu istraživanja poslali su dopise na nekoliko adresa: Ministarstvo turizma i sporta, koordinatoru Sportskih igri mladih, nekim klubovima u obližnjem Varaždinu. Nažalost, od nekih nismo dobili odgovor. Potporu nam je pružio Ivica Kostelić, naš poznati skijaš i olimpijac. U istraživanju nam je mnogo pomogao učitelj TZK koji nam je pripremio podatke o učenicima i njihovim aktivnostima u sportu, pretilosti, sportskim klubovima.

Zakoni i propisi koje smo proučili:

1. Statut Osnovne škole „Petar Zrinski“ Jalžabet
2. Zakon o sportu
3. Konvenciju o pravima djeteta
4. Statut Streličarskog kluba „Navaho“ Jalžabet
5. Statut Zajednice sportskih udruga općine Jalžabet
6. internetske stranice Općine Jalžabet

Prilikom pretraživanja, negdje smo pronašli stavke o sudjelovanju djece u sportu, dok negdje toga nema.

Moguća rješenja problema

Kroz raspravu, učenici su uočili moguća rješenja:
1. da uz pomoć škole i donatora pribavimo nove sportske rekvizite i pozovemo učenike na demonstraciju. Ako bi im se svidjelo, organizirali bi nove termine za vježbanje u slobodnim trenucima u školi. Ta nam se opcija učinila najlakšom, posebno ako sve odradimo u suradnji s učiteljem TZK-a i ravnateljicom. No, zabrinutost se pojavila oko pitanja koji bi to točno

sportovi interesirali naše učenike, koliko bi ih poslije ostalo na vježbanju. A financijska sredstva bi se možda utrošila neracionalno.
2. da povremeno organiziramo sportska natjecanja na razini škole ili u suradnji s drugim školama u okolici. To bi najčešće bili popularni grupno sportovi poput nogometa ili odbojke. Možda još koga zainteresiramo? Zaključak je da se nešto slično već provodi, a učenici ionako znaju gdje se prijaviti ako ih zanimaju takvi sportovi. Ideja nije loša i može se paralelno primjenjivati.
3. želimo nizom manjih akcija i događanja unutar škole informirati učenike (i učitelje) o mogućnostima bavljenja sportom u Jalžabetu i okolici. Projekt bi provodili tokom cijele godine u školi i uz pomoć Općine. Postepeno predstaviti neke nove sportove, privući kojeg poznatog sportaša (skijaše, karatiste, hokejaše…) Da se možemo i mi okušati u novim sportskim izazovima.
Pri odabiru rješenja, shvatili smo da su nam svi prijedlozi ustvari poželjni te da sve možemo primijeniti. Odlučili smo ih sve prihvatiti, s time da ipak krenemo našim putem, trećom opcijom. Želimo da i sami što više sudjelujemo u donošenju odluka, da imamo što veći odabir sportova, da sami pozivamo zanimljive goste. Na taj način bi razvili prepoznatljivu aktivnost Škole i ostvarili vidljivost među učenicima.

Najbolji pristup rješenju problema

Prvo sami, unutar družine, a potom u suradnji s našom ravnateljicom, učenici su predložili aktivnosti, radionice. Zamisao je da dio aktivnosti odradimo unutar grupe, dio na školskoj razini, a dio u suradnji s lokalnom zajednicom. Nas šest-sedam u družini lako možemo odigrati koji set badmintona, prošetati do obližnjeg Golog brda (307 m), otići na bazen ili kuglanu. U školi smo zamislili natjecanja među razredima, učenika s učiteljima te jedan veliki događaj – sportski sajam. Na razini općine uključili bi se u aktualne aktivnosti poput općinske biciklijade, nogometnog turnira, sportskog dana i na taj način pomogli i u organizaciji. Potaknuli smo i druge učenike iz ostalih razreda da se uključe u organizaciju. Već nekoliko godina učenici održavaju *facebook* grupu Suhodol@info[1] gdje neposredno kontaktiraju s korisnicima društvene mreže (u koordinaciji voditelja). Tu predstavljaju svoje aktivnosti, rezultate provedene ankete te prate reakcije i bilježe prijedloge. Pozvali smo (i još pozivamo) sve zainteresirane na podršku u ostvarenju našeg programa. Kalendar naših aktivnosti je podložan promjenama (i vremenskim prilikama).

Plan djelovanja

Učenici će najprije osmisliti moguće aktivnosti u školskom okruženju. Uz suglasnost ravnateljice i razrednika, pokušat će animirati mlađe učenike da se pridruže sportskim aktivnostima. Najprije su učenici sedmih razreda pošli na terensku nastavu u Varaždin. Osim povijesnih tema koje su isto bile zanimljive, pridružio im se učitelj TZK-a koji je učenike poveo u fitnes klub gdje im je instruktorica pokazala neke vježbe te rad na spravama za jačanje motorike i koordinacije pokreta. Potom su na bazenu odradili set vježbi iz plivanja, ronjenja i skakanja što je poslužilo i kao dobra vježba za predstojeći maturalac u Makarskoj. Ponovno su povezali povijest i sport pa su prazan pano u školskom hodniku uredili zanimljivostima o zimskim sportovima, a povodom 100. godišnjice 1. Zimskih olimpijskih igara koje su se održale 1924. u francuskom Chamonixu. Prije 40 godina održale su se ZOI u Sarajevu (1984). Učenici 7.b razreda iskoristili su sat razrednika te održali natjecanje u školici, ispred škole. Bilo je jako zanimljivo i napeto, ali su cure pokazale veću spretnost i brzinu. Početkom novog polugodišta počela je sezona učlanjenja u planinarsku sekciju koja

[1] https://www.facebook.com/groups/756740007701969

svake godine ostvari 7-8 pohoda. Dosad se učlanilo 15 učenika. Najviše pažnje posvetili su organizaciji 1. sportskog sajma u Jalžabetu. Pozvani su predstavnici desetak sportskih udruga, od karatista, kajakaša, hokejaša, gimnastičara, hrvača, bacača diska, planinara. Program su vodili Suhodolci, a i sudjelovali u prezentaciji svojih klubova. Poslije programa upriličeno je druženje učenika sa sportašima, a neki od učenika su se informirali o upisu u klub.
Drugi dio kalendara predviđen je u razdoblju travanj-rujan. Pozvana je planinarka koja se nedavno popela na Mt. Kibo (5895 m), najviši vrh Afrike. Uskoro slijedi naš novi planinarski pohod – do Đurđevačkih peski. Učenice su izazvale učiteljice na odbojkaški ogled, a traju pripreme i selekcija za utakmicu. Sedmaši iz B razreda izazvali su sedmaše iz A razreda u igri graničar. Ravnateljici škole se projekt toliko svidio da je odlučila za Dan škole (30. travnja) organizirati pohod na Ivanščicu za sve učenike i djelatnike škole. Odlučeno je da će Suhodolci za kraj škole održati jedan svoj sportsko-zabavni susret, na bazenu ili kuglani. Sve aktivnosti povezane sa sportom predstavit će se početkom iduće školske godine u programu Hrvatskog olimpijskog dana (rujan, 2024) Želja Suhodolaca je da se njihov trud i aktivnosti prepoznaju i da afirmativno djeluju na ostale učenike.

Ostvareni rezultati

Radom na projektu, učenici su razvijali kritičko razmišljanje i timski rad. Aktivno su sudjelovali u raspravama, poticali jedni druge na dodatni angažman, učili lobirati i braniti tezu u diskusiji. Učili su kako predstaviti svoje prijedloge, zauzeti se za ostvarive zamisli, uočiti i reagirati na nedostatke. Uz pomoć voditelja, naučili su kako pronaći osobu koja je zadužena za pojedini problem, kako kontaktirati službene osobe, kako sročiti e-mail ili dopis. Razvijali su vještine intervjuiranja, izrade plakata i javnog predstavljanja projektne etape. Naučili su kako voditi zapisnik, sačuvati i iskoristiti arhivski materijal, analizirati pisani izvor. Učenici su sve odradili s dobrim namjerama i željom u pozitivno rješenje. Nadaju se da će rezultati biti vidljivi već u toku ove školske godine. Sudjelovanjem u projektu učenici su razumjeli ulogu aktivnog građanina unutar svoje lokalne zajednice te primili pohvale. Shvatili su da je njihov projekt važan i drugima, da se njihovo mišljenje računa.

Predstavljanje projekta

Projekt „Sportom se bavi – lijenost zaboravi“ predstavljen je na satovima razrednih odjela 7. a i 7. b razreda, ravnateljici škole, općinskom načelniku, predsjedniku Zajednici sportskih udruga općine Jalžabet, na web stranici škole i *facebook* grupi Suhodol@info, Školskom povjerenstvu za GOO. Nove projektne aktivnosti medijski će se bolje pratiti.
Po održanoj smotri planiramo dodatno predstaviti projekt Učiteljskom vijeću te zainteresiranim posjetiteljima škole.

13. Srebrna cesta

Škola
Osnovna škola „ Gustav Krklec“ Maruševe
Čalinec 78, 42243 Maruševec
Telefon: 042 729377
E-adresa: ured@os-gkrklec-calinec.skole.hr;

Tematsko područje
Društveno (aktivno sudjelovanje u lokalnoj zajednici)
Kulturološko (razvoj zavičajnog identiteta kao dijela hrvatskoga kulturnog identiteta)

Cilj
Oživjeti lik i djelo poznatoga hrvatskog književnika Gustava Krkleca, potaknuti djecu i odrasle da zajedničkim radom obnovimo sjećanje na našeg sumještanina među nekima zaboravljenog pjesnika i obilježimo 125. obljetnicu njegova rođenja

Voditeljica
Mirjana Trstenjak-Stanisavljević

Učenici
Učenici 7. b razreda i učenici Povijesne grupe
Učenici/ce koji će predstavljati projekt na smotri: Martin Hainž, Fran Hrgarek, Tamara Peharda i Antonija Matijašec 7. b razred – učenici Povijesne grupe)

Opis

Izbor i istraživanje problema
Naša škola već tridesetak godina nosi ime poznatoga hrvatskog književnika Gustava Krkleca koji je svoje djetinjstvo proveo u Maruševcu. Neki od učenika 7.b razreda do sada su nekoliko puta sudjelovali sa svojim recitalima na manifestaciji obilježavanja obljetnice rođenja Gustava Krkleca koju svake godine organizira Udruga prijatelja dvorca Maruševca u suradnji s ogrankom Matice hrvatske Varaždin.
Na početku ove školske godine razgovarajući o životu u lokalnoj zajednici na satovima Povijesne grupe, došli su na ideju da se i naša škola 2024. godine aktivno uključi u obilježavanje važne 125. obljetnice pjesnikova rođenja.
Sami su uvidjeli da ne znaju baš puno o pjesnikovu životu i njegovu stvaralaštvu, uz pretpostavku da ostali učenici, a i mještani našeg kraja znaju još i manje, došli su do zaključka da bi aktivno uključivanje učenika u obilježavanje obljetnice to moglo promijeniti.
S uočenim problemom i idejom za školski projekt upoznali su ravnatelja škole koji se složio s njima i predložio Dan škole (29. 5.) kao mogući datum obilježavanja obljetnice. Također je naglasio da je doista ponosan što su uočili postojeći problem i dao im svu moguću podršku da bi projekt uspjeli realizirati. Da bi potvrdili svoju pretpostavku da učenici ne znaju puno o životu i radu Gustava Krkleca, odlučili su među učenicima provesti anketu putem platforme Google Classroom. Dozvolu za provođenje ankete dobili su od ravnatelja škole i uputili učenike od 5. do 8. razreda na rješavanje ankete. Anketa je objavljena na platformi Google Classroom, u virtualnim učionicama za učenike od 5. do 8. razreda.
Analizirajući rezultate ankete, potvrdili su postojanje uočenog problema. Iako 93,8% učenika zna da je Gustav Krklec bio književnik i 79% učenika da je djetinjstvo proveo u Maruševcu iz ostalih odgovora je vidljivo da dosta ispitanika ne zna godinu rođenja, mjesto rođenja, gdje je

polazio osnovnu školu, da je Drveni bicikl njegova pjesma kao i za spomen obilježje na kući u kojoj je živio.

Moguća rješenja problema

S ciljem da se cijela škola aktivno uključi u obilježavanje ove važne obljetnice rođenja našeg proslavljenog sumještanina književnika Gustava Krkleca, učenici Povijesne grupe za pomoć su se obratili ostalim učenicima 7. b razreda. Podijeljeni u 5 projektnih skupina, zajedničkim su snagama predložili neka od mogućih rješenja, odnosno aktivnosti koje bi se mogle provesti. Iz broja predloženih aktivnosti vidljivo je da ih je tema doista zaokupila. Predložili su održavanje svečane priredbe u čast Gustava Krkleca, snimanje dokumentarnog filma na hrvatskom i engleskom jeziku, intervjuiranje mještana, izradu velike geografske karte s označenim mjestima gdje je živio, interpretaciju pjesama u kojima opisuje život u Maruševcu i ilustriranje spomenutih pjesama te postavljanje povijesne poučne staze.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon rasprave o jakim i slabim stranama ponuđenih alternativnih politika većina učenika prihvatila je kao najbolje rješenje povijesnu poučnu stazu koju bi pratili informativni panoi sa svrhom upoznavanja šetača sa životom i pjesničkom ostavštinom Gustava Krkleca. Osnovne informacije na pločama nadopunjavale bi mnoge anegdote i zanimljivosti iz vremena koje je pjesnik proveo u Maruševcu. Stazu su odlučili nazvati Srebrna cesta. Zašto?

Na web stranicama Nacionalne i sveučilišne knjižnice navedeno je da su upravo stihovi iz pjesme Srebrna cesta njegovi najčitaniji, najcitiraniji, najpoznatiji, ali i estetski i lirski najvrjedniji Krklecovi stihovi.

Gdje?

Nakon poduže rasprave dogovorili su da bi staza bila na relaciji od kuće gdje je pjesnik proveo djetinjstvo do OŠ "Gustav Krklec", na udaljenosti od 700 metara. Da bi ideju o poučnoj stazi uskladili sa zakonskom regulativom, jer sve što se postavlja na cestu kao neki znak mora biti izrađeno i postavljeno u skladu s određenim pravilnicima, proučili su Pravilnik o turističkoj i ostaloj signalizaciji na cestama (NN, 64/16) i Pravilnik o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama (NN, 92/19). S obzirom da postavljanje prometnih znakova treba koordinirati s "Županijskom upravom za ceste Varaždinske županije" i Općinom Maruševec na prijedlog ravnatelja škole, obratili su se poduzeću PRE – – – CON d.o.o. iz Varaždina za izradu potrebnog elaborata da bi dobili SUGLASNOST od Županijske uprave za ceste Varaždinske županije.

Plan djelovanja

Članovi Povijesne grupe najprije su krenuli u istraživanje i prikupljanje postojeće literature.

Na temelju prikupljene literature izradili su samostalne pisane radove na zadane teme o Gustavu Krklecu.

Nakon toga smo u školu pozvali umirovljenu učiteljicu gospođu Anu Rehvald koja je cijeli učiteljski vijek provela u našoj školi i dobro poznavala pjesnika. Učenica Tamara Peharda vodila je intervju dok su ostali učenici uživali u njezinim pričama.

Raspravljajući o izgledu i sadržaju informativnih ploča, došli su do zaključka da svaka ploča mora sadržavati jednu pjesmu Gustava Krkleca koja najviše odgovara mjestu gdje će biti postavljena kao i učenički likovni rad na temu te pjesme. Da bi u projektiranje ploča bili uključeni svi učenici naše škole, dali smo prijedlog da se u svakom razredu na satovima Hrvatskog jezika interpretira jedna Krklecova pjesma i da samostalno svaki učenik napiše jedan lirski ostvaraj slične tematike, a na satu Likovne kulture ju ilustrira. Posebno će povjerenstvo odabrati najbolje likovne radove koji će krasiti informativne panoe. To smo predložili na sjednici Učiteljskog vijeća. S prijedlogom su se složile sve učiteljice razredne

nastave i učitelj Likovne kulture. Rok za odabir radova je potkraj mjeseca ožujka. Uz učenički likovni rad i odabranu pjesmu ploča će sadržavati i kratki tekst o životu Gustava Krkleca.
Također su odlučili da će na poučnoj stazi postaviti 6 informativnih panoa, odnosno ploča.
Da bismo odredili točna mjesta gdje ćemo ih postaviti, realizirali smo kratku terensku nastavu i obišli relaciju od škole do Krklecove kuće te izradili kartu s označenim lokacijama.
Nakon toga su prionuli izradi idejnih rješenja. Najprije su odabrali koju će ploču dizajnirati, zatim su izrađivali skice i na kraju predložili konačan izgled ploče u digitalnom alatu Canva.
Morali su se pobrinuti i za izvođača radova, stoga su za pomoć zamolili ravnatelja škole. S ravnateljem su se sastali početkom ožujka. Preporučio im je da se za dizajn ploča i izradu obrate Grafičkom Studiju MIMI iz Ivanca ili Grafoprom Tisku iz Lepoglave i to zbog dobre kvalitete dizajna, povoljnih cijena te jer je škola već s njima surađivala tijekom prošlih godina. Ravnatelj nam je također rekao da na kraju ipak moramo vidjeti tko će ponuditi najbolju kvalitetu i najpovoljniju cijenu te tako odabrati najbolju ponudu. On će od spomenutih firmi zatražiti ponude i obavještavati nas o daljnjim koracima. Za drvene okvire ploča dogovorili smo da će ih izraditi domari škole.

Ostvareni rezultati

Učenici/ce su radom na projektu razvijali vještine timskog rada, suradničkog učenja, izrade i analize ankete, intervjuiranja, upoznavanja zakonskih odredbi, izrade plakata i javnog predstavljanja. Kao mali aktivni građani uspjeli su ishoditi suglasnost od Županijske uprave za ceste Varaždinske županije. Izradili su skice za izradu info-panoa, a u digitalnom alatu Canvi ponudili svoja idejna rješenja.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen na mrežnim stranicama OŠ „Gustav Krklec“ Maruševec, ravnatelju škole, svim učiteljima na sjednici Učiteljskog vijeća, ostalim učenicima sedmih i osmih razreda. Nakon predstavljanja na županijskoj Smotri projekata Građanskog odgoja i obrazovanja predstavit ćemo ga i Vijeću roditelja. Završna faza projekta bit će realizirana tijekom svibnja kada je planirano postavljanje info-panoa i svečano otvaranje poučne staze povodom Dana škole 29. 5. 2024. godine.

14. Budi primjer

Škola
Osnovna škola Đure Prejca Desinić
Ratkajeva 8, 49216 Desinić
E-pošta: ured@os-djure-prejca-desinic.skole.hr;

Vioditeljca
Danijela Antolić, mag.rehab.educ.

Učenici
Nika Bračun 6.a, Dominik Gašpert 6.a, Nikola Hlupić 6.a, Gabriel Kostanjšek 6.a, Luka Leuštek 6.a, Paula Ljubić 6.a, Marta Pećnik 6.a, Mislav Škreblin 6.a, Lara Andrlon 3.a, Fran Šlogar 3.a, Marko Antolić 5.b, Erik Kundih 5.a, Eva Lenić 5.a, Renata Jurak 5.a
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri:
Marko Antolić 5.b, Erik Kundih 5.a, Eva Lenić 5.a, Renata Jurak 5.a

Tematsko područje projekta
Ekonomsko – ekološko

Cilj
Podizanje svijesti o načinima zbrinjavanja i recikliranja staklenog otpada.
Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijene u projektu;
Učenici aktivno raspravljaju o pitanjima važnima za život i rad u školi i zajednici. Istražuju i koriste se s više izvora informiranja, uspoređuju informacije i kritički promišljaju. Objašnjavaju prednosti sudjelovanja i rada na projektima za doprinos lokalnoj zajednici, pokazuju privrženost uzajamnom razumijevanju, poštovanju, suradnji i solidarnosti na razini razreda, škole, obitelji i društva u cjelini. Stječu nova znanja i vještine izrade terarija. Razvijaju financijske i poduzetničke sposobnosti. Prihvaćaju da pojedinci u razredu mogu imati različite uloge i odgovornosti, ali i zajednički cilj.

Opis

Izbor i istraživanje problema
S učenicima smo razgovarali o problemima gomilanja staklenog otpada u školi i zajednici. Saznali smo da u blizini škole nema spremnika za stakleni otpad te da ljudi u Desiniću i dalje bacaju stakleni otpad u prirodu. Nažalost, kod ljudi još uvijek nije razvijena svijest o načinima zbrinjavanja i recikliranja staklenog otpada. Upravo zato smo ovaj problem odabrali za projekt.
Učenici su proveli anketu na temelju koje su saznali da mještani nemaju razvijenu svijest o odlaganju staklenog otpada, istražili su na kojim mjestima u Desiniću se nalaze spremnici za staklo. Da bismo saznali stvarno stanje broja spremnika za staklo, dogovorili smo intervju s načelnikom općine. Intervjuom smo dobili saznanja kako ljudi bacaju sav stakleni otpad u spremnike, što nije u redu. Spremnici za staklo namijenjeni su za staklene boce i staklenke. Isto tako doznajemo da su postojeći spremnici toliko puni da ljudi bacaju stakleni otpad pored spremnika za staklo.

Moguća rješenja
Učenici su dali četiri prijedloga kako bi riješili problem.
Postavljanje spremnika za staklo u školsko dvorište

Topljenje staklenki u školi
Prodaja staklenki
Izrada dekorativnih predmeta od staklenki – – – terarij

Najbolji pristup
Odlukom većine učenici su kao najbolje rješenje odabrali izradu terarija. Prednosti ovog prijedloga su adekvatno zbrinjavanje staklenog otpada, stjecanje novih znanja i vještina, poticanje poduzetničkog duha, suradnja sa Školskom zadrugom, suradnja sa školskom eko-skupinom, kvalitetan i lijep proizvod, poticanje svijesti mladih i zajednice o načinima zbrinjavanja i recikliranja stakla.
Kao nedostatke navodimo ograničene resurse – vrijeme koje nam je potrebno za izradu terarija kao i broj učenika koji će se uključiti u projekt, broj terarija u kojima će biljke uginuti te ne moguća ne prodaja terarija.

Plan djelovanja
Proučavanje Zakona
Proučavanje i istraživanje o uvjetima života biljaka u staklenoj posudi
Prikupljanje podataka
Ankete
Intervjui
Prikupljanje sukulenata
Radionice izrade terarija
Diskusije
Arhiviranje
Izrada plakata
Izrada dokumentacijske mape

Predstavljanje projekta
Projekt će biti predstavljen ravnateljici, svim učenicima škole, Učiteljskom vijeću te Vijeću roditelja. Isto tako projekt ćemo predstaviti načelniku općine Desinić, kao i široj javnosti putem web stranice škole i društvenih mreža (Facebook).

Ostvareni rezultati
Ovim projektom ostvarili smo sve planirane aktivnosti. Učenici su proveli ankete s roditeljima naših učenika u kojima dobivamo potvrdu o manjku razvijene svijesti o načinima zbrinjavanja i recikliranja staklenog otpada. Staklenke iz školske kuhinje prodajemo školskoj Zadruzi koja nam nudi suradnju.
U suradnji s Zadrugom i Eko skupinom prikupljamo sukulente i potreban materijal.
Edukativnom radionicom učenici stječu kompetencije i vještine izrade terarija, poštujući sva načela da bi se biljkama u terariju pružili uvjeti potrebni za život biljke.
Predstavljanjem projekta osvijestili smo učenike i lokalnu zajednicu i pravilnim načinima zbrinjavanja i recikliranja stakla, stekli smo financijske i poduzetničke kompetencije kao i plasirali lijep proizvod koji je stvorio veliki interes i potražnju mještana, učenika i učitelja.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo:
Učenici koji su sudjelovali u projektu daju pozitivne dojmove vezane uz cijeli projekt. Od samog početka pokazuju velik interes, želju i motivaciju za temu vezanu uz zbrinjavanje staklenog otpada. Pokazuju zabrinutost zbog neosviještenosti mještana i zajednice oko zbrinjavanja staklenog otpada te želju da to promjene. Navode da je bio lijep osjećaj raditi intervju s voditeljem Zadruge i načelnikom općine Desinić.

Isto tako kažu da im je bilo lijepo kada su surađivali sa učenicima iz Zadruge i Eko skupine, svidjela im se međusobna razmjena iskustva i dogovor za buduću suradnju.

„Mislim da je ovo dobar projekt kojim ćemo osvijestiti i naučiti ljude kako pravilno zbrinjavati otpad u ovom našem malom selu.“ Marko, 5.b

„Ja mislim da će ovaj projekt biti uspješan jer smo već imali intervju s načelnikom i s voditeljem školske zadruge. Najviše mi se svidjela izrada terarija.“ Erik, 5.a

„Ovim projektom činimo dobro za naše mjesto i našu Zemlju.“ – Renata, 5.a

15. SuDJELUJ i ti !

Škola
Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok
Đački put 1, 49210 Zabok
Telefon: 049 221050
E-pošta: os-ksaver-sandor-djalski@kr.t-com.hr;

Voditelji
Jelena Lisak Šturlan; Ružica Kotarski

Učenici
Lukas Špoljar, 4.b; Evan Matić,4.b; Kristina Ivanek, 5.a; Vita Đurđević, 5.a; Patrik Šivalec, 5.b; Mislav Mihovilić, 5.b; Vida Tisanić, 5.b; Petar Hren, 5.b; Nika Krznar, 5.d; Mila Kopjar, 5.d; Jana Lež, 5.d; Ema Gorički, 5.d; Vera Žigman, 5.d; Vita Horvat, 6.a; Mirta Gregurić, 6.a; Vito Ključarić, 6.a; Patrik Žitnjak, 6.a; Lara Špoljar, 6.b; Tena Šimec, 6.b; Laura Marija Relja, 6.b; Tea Goluban, 7.c; Dora Žnidarić, 7.a; Lorena Ivetić, 7.c; Silvija Pogačić, 7.c; Nika Papeš, 7.c; Sara Vukić, 7.c; Antun Bašić, 7.c; Perica Šverko, 7.d; Leon Đurđević, 7.d; Lean Borovčak, 8.b; Jakov Turjak, 8.d, Erika Turk, 8.d
Učenici koji će predstavljati projekt: Vita Horvat, 6.a, Mirta Gregurić, 6.a, Mislav Mihovilić, 5.b, Vida Tisanić, 5.b, Jakov Turjak, 8.d

Tema
Slobodno vrijeme učenika

Cilj
Unapređivanje provođenja kvalitete slobodnog vremena učenika, te sveukupnog zdravlja učenika.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Prošle školske godine učenici su pješačili na Sljeme u okviru proljetnih radionica za darovite, talentirane i motivirane učenike. Nakon toga su sudjelovali u radionicama o mentalnom zdravlju učenika, dobrobiti kretanja u prirodi i zajedničkog druženja. Osmislili su i dan bez mobitela. Učenike su aktivnosti motivirale te su željeli proširiti projekt. U školskoj godini 2023/24. se povećao broj učenika zainteresiranih za realizaciju sličnih aktivnosti.
Učenici iz projektne skupine 5. do 8. razreda upoznaju se s projektom „Građanin“ i mogućnostima rješavanja problema u okviru međupredmetnih tema Zdravlje, Osobni i socijalni razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje.
Projektna skupina istraživala je što piše u Konvenciji o dječjim pravima te kako ona mogu pomoći u informiranju učenika kako unaprijediti vlastito zdravlje. Učenici su saznali da djeca imaju pravo na kvalitetnu zdravstvenu skrb, pitku vodu, zdravu hranu i čist okoliš da bi ostala zdrava.
Osim toga, anketa koju su proveli učenici je pokazala da se samo 23,5% učenika zdravo hrani, da 35,3% učenika koriste mobitel više od 4 sata dnevno, te da se samo polovica učenika bavi sportom.
Stoga je projektna skupina krenula u osmišljavanje kvalitetnijeg provođenja slobodnog vremena učenika i unapređivanja zdravlja općenito.

Moguća rješenja problema

Učenici projektne skupine podijelili su se u četiri manje skupine. Svaka skupina raspravljala je i pokušala oblikovati najbolji način rješavanja problema. Temeljem istraženih činjenica učenici su razmišljali i o tome tko im može pomoći u mogućem rješavanju problema.
Moguća četiri prijedloga:

- Prvi prijedlog: Zabrana korištenja mobitela.
- Drugi prijedlog: Osnivanje grupe međuvršnjačke podrške u osmišljavanju kreiranja slobodnog vremena.
- Treći prijedlog: Uključivanje u sport i informiranje o zdravoj prehrani.
- Četvrti prijedlog: Osmišljavanje aktivnosti „planinarenje je zdravo".

Tako su učenici, članovi projektne skupine, iznosili različite prijedloge i rješenja.
Prva projektna skupina predložila je da se djeci zabrani korištenje mobitela ili da se korištenje mobitela svede na minimum, navodeći nekoliko značajnih razloga za zabranu. Je li zabrana moguća i ima li smisla? Danas su mobiteli naprave bez kojih je teško odmah i sada komunicirati, te su zaključili da mobiteli olakšavaju život koliko god bili „opasni" i „nezdravi". Nemoguće je braniti mobitele, ali je moguće osmisliti kvalitetnije načine komuniciranja.
Prijedlog druge projektne skupine bio je da se nađu jednom mjesečno i isplaniraju kako će provoditi slobodno vrijeme vikendom. Ideje su bile razne; od odlaska u kino, druženja u parkovima, kućama, šetnje livadama i šumama, shopping centrima i sl. Došli su do zaključka da je za sve potrebna dozvola roditelja i njihova pomoć (vožnja i financijska pomoć). Prijedlozi su ostvarivi ako se uključe i roditelji u realizaciju. Također su učenici istaknuli da već puno vremena provode zajedno, te da su najbolji oblici međuvršnjačkog provođenja slobodnog vremena kad su spontani.
Treća projektna skupina naglasila je da se treba zdravo hraniti i baviti se organiziranim sportom. Prednosti prijedloga su tjelesno razgibavanje, rekreacija, razvoj kondicije, razvoj discipline, strpljenja i općenito zdravlja. Nedostaci su moguće ozljede i bolovi, umor i nedostatak vremena, utrošena financijska sredstva i vrijeme roditelja i učenika. Na području Zaboka djeluje jako puno različitih sportskih klubova za učenike i učenice, pa se moguće uključiti u razne klubove. Što se tiče izbora zdrave/nezdrave prehrane to je još uvijek osobni izbor roditelja i učenika, iako učenici jako dobro znaju što čini piramidu zdrave prehrane.
Četvrta projektna skupina razrađuje ideju planinarenja kao zdravog načina života. Istražuju koliko košta godišnja članarina za planinarsko društvo i koliko izleta godišnje organiziraju. Istražuju što znači biti planinar, kako se uključiti.

Najbolji pristup

Glasnogovornici svake skupine obrazlagali su svoje prijedloge pred svima. Članovi projektne skupine raspravljali su o slabim i jakim stranama prijedloga, a javnim su glasanjem izabrali najboljim prijedlog četvrte projektne skupine koja nadopunjuje prijedloge svih projektnih skupina odlučivši se za osmišljavanje aktivnosti planinarenja. Obzirom da nema dobrog planinarenja bez kvalitetnih vodiča, učenici se povezuju sa Planinarskim društvom „Zagorske steze" iz Zaboka. Pristupilo se razvoju plana djelovanja.

Plan djelovanja

Nakon analize dobivenih informacija, članovi projektne skupine predložili su plan djelovanja (akcije) pod motom Planinarenje je zdravo-„Deset dana u prirodi"
Pješačenja:

- Krapinske Toplice-Picelj, 10.mj.
- Strahinjščica; 11.mj.
- Noćni pohod na Cesargrad; 2.mj.

- Trakošćan-Ravna gora; 3.mj.
- Slani potok-vrh Lipa na Medvednici, 3.mj.
- Spilja Veternica, 3.mj.
- Pila – – – Horvatove stube – – – Sljeme, 4.mj.
- Belec – – – Ivanščica, 4.mj.
- Jankovac/Papuk; 5.mj. (dvodnevni izlet)

Učenici će se učlaniti u Planinarsko društvo „Zagorske steze“ Zabok.
Učenici će izraditi online profil za e-dnevnik Hrvatskog planinarskog saveza da bi lakše pratili „osvojene vrhove“.
Uključit će se i završit će dječju planinarsku školu da prošire svoja znanja o kretanju u planinama.
Povezati se sa Gradskim društvom Crvenog križa Zabok i naučiti osnove pružanja laičke prve pomoći.
Uključit će se u akcije koje Planinarsko društvo „Zagorske steze“ organizira za djecu.

Predstavljanje projekta

Projekt je bio predstavljen učenicima i roditeljima u školi, širem građanstvu na web stranicama škole i grada Zaboka, na mrežnom portalu Zagorje International, Radio Stubici i u tjedniku “Zagorski list”. Krajem ožujka projekt je predstavljen učenicima i učiteljima javno; izložbom fotografija s planinarskih pohoda na ulazu škole. Također je školska radijska grupa snimila prilog koji je usnimljen na web stranice Škole.

Ostvareni rezultati

Od početka 2024. godine svi učenici sudionici projekta učlanjeni su u Planinarsko društvo „Zagorske steze“. U suradnji sa vodičima iz planinarskog društva organizirano je 8 izleta subotama. Učenici su registrirani u e-dnevnik Hrvatske planinarske obilaznice, gdje su unosili svoje fotografije.Izrađivali su svoj foto album obilaska kontrolnih točaka najznačajnije planinarske obilaznice. Svi su učenici upisani u Dječju planinarsku školu koja će trajati do kraja svibnja. Učenici su provodili akcije čišćenja planinarskih staza na svakom pohodu. Naučili su osnove pružanja prve pomoći u prirodi. Postali su mali aktivni planinari.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Na izletima se kvalitetno provodilo vrijeme na otvorenom u prirodi, te nije bilo vremena za mobitele. Učenici su se družili uživo s prijateljima,učiteljicama i vodičima koji su bili u pratnji. Bile su organizirane zajedničke pauze i obroci (uvijek su se učenici veselili vidjeti tko je što ponio), realiziralo se druženje se za punim stolom. Učenici su pomagali jedni drugima na teže prohodnim stazama, a usput su istraživali krajolik i upoznavali prirodne, kulturne i povijesne znamenitosti zagorskog kraja. Učenici su izgrađivali pozitivnu sliku o sebi i svojim mogućnostima.
Učenici su se upoznali s osnovnim zakonitostima planinarstva da bi se znali sigurnije kretati na planinarskim rutama, bolje snaći u slučaju nezgode, upoznati s prirodnim obilježjima svoga kraja i naše domovine, te produbiti svijest o potrebi očuvanja prirode.
Druženje, međusobna briga i pomoć, zajedništvo i prijateljstvo, te boravak u prirodi najvažnije su sastavnice ovog projekta.
Stoga te pozivamo »SuDJELUJ i ti !«

16. Budi cool(ing) – – – spriječi bullying!

Škola
Osnovna škola Oroslavje
Antuna Mihanovića 6., 49 243 Oroslavje
Telefon: 049 284245
E-pošta: os-oroslavje@kr.t-com.hr;

Voditeljica
Andrijana Tomić, prof. geografije i povijesti

Učenici
Megi Herak (6.r.), Dorotea Vinter (6.r.), Lota Belošević (7.r.), Elizabeta Đunđek (8.r.), Paola Španec (8.r.), Rebeka Grđan (8.r.), Blanka Calexica Račić (8.r.)
Popis učenica koji će predstavljati projekt na Smotri: Lota Belošević (7.r.), Elizabeta Đunđek (8.r.), Paola Španec (8.r.), Blanka Calexica Račić (8.r.), Rebeka Grđan (8.r.) – – – zamjena

Tematsko područje
Ljudsko– pravno i društveno područje

Cilj
Smanjiti i spriječiti internetsko vršnjačko nasilje među učenicima, potaknuti ih na uljudno, odgovorno i prihvatljivo ponašanje te stvoriti atmosferu međusobnog uvažavanja i poštivanja u sigurnom digitalnom okruženju.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Početkom školske godine na satovima Građanskog odgoja i obrazovanja razgovarali smo o problemima koji se nalaze oko nas u našoj školi. Učenici su ih istakli nekoliko (npr.školska prehrana, školski ormarići, uređenje unutrarnjeg i vanjskog okoliša škole), ali nam se ipak najviše nametnuo problem učestalog međusobnog vrijeđanja na društvenim mrežama među vršnjacima naše škole, u koje su se ujedno uključili i učenici nama susjedne škole, jedni kao članovi skupina, a drugi kao promatrači na mreži. Tako se o tome problemu počelo pričati u školi, a njegov negativni utjecaj širio se ne samo na digitalni prostor, nego i prostor izvan škole kao i međuvršnjačke odnose u školi gdje se sukob s mreže prenosio u stvarni svijet. U rješavanje nastalog problema bile su uključeni učenici, razrednici, roditelji te pedagoške službe obiju škola. Sve nas se to duboko dojmilo te se o tome na našim satovima počela voditi rasprava i na kraju zaključilo da bi bilo dobro da se ove školske godine posvetimo upravo ovome problemu te o njemu provedemo istraživanje.
S obzirom da većina učenika u osnovnoj školi ima pristup mobitelima, digitalnim uređajima i društvenim mrežama odlučili smo istražiti za što im sve služe mobiteli i drugi elektronički uređaji (npr. tablet, računalo), koje aplikacije društvenih mreže imaju instalirane, koliko vremena provode na internetu i kako ga provode te jesu li ikad dobili ili slali neželjene poruke na društvenim mrežama. Zanimalo nas i je poznaju li razne oblike internetskog nasilja, znaju li izdvojit posljedice takvog nasilja za pojedinca, mogu li ukazati na to tko je odgovoran za provođenje internetskog nasilja, koje su zakonske posljedice za počinitelje internetskog nasilja i kome se mogu obratiti ukoliko ga dožive. Također nas je interesiralo mogu li učenici procijeniti jesu li dječaci ili djevojčice više izloženi internetskom nasilju kao i smatraju li da

je nasilje u porastu ili padu. Zanimala nas je i ideja da učenici sami predlože rješenja da bi se spriječilo širenje neželjene pošte i uvredljivih poruka te internetskog nasilja u cjelini.
Kao ključni problem nametnulo nam se pitanje kako da to istražimo i dođemo do što objektivnijih podataka.
Na kraju su iznijeli nekoliko mogućih načina kako da riješimo taj problem.
Moguća rješenja problema
Učenici su predložili 4 alternativne politike kako bi riješili naše probleme.

- Provesti anketu o vršnjačkom nasilju među učenicima
- Istražiti na internetu više informacija nasilju na društvenim mrežama, a zatim svoja saznanja predstaviti na satovima razrednog odjela (4.-8.r.)
- Izraditi kratak video uradak o nasilju na društvenim mrežama i predstaviti ga na web stranici škole
- Napraviti kazališnu predstavu i pjesmu o nasilju i predstaviti to na jednoj od školskih priredbi.

Najbolji pristup
Većinom glasova učenice su kao najbolje rješenja našeg problema izabrale provođenje ankete o vršnjačkom nasilju na društvenim mrežama.
Kao jake strane ovog prijedloga učenice su navele kako se anketiranjem učenika dobiva puno usmjerenih i bitnih informacija, obuhvaćen je veliki broj ispitanika i generacija učenika (od 4.-8.r.), svi odgovaraju na ista pitanja pa se odgovori mogu uspoređivati i iznositi zaključci o nijima. Ujedno se tako i brzo provodi ispitivanje trenutnog stanja u školi među učenicima. Anketa je anonimna pa smo u mogućnosti dobiti više iskrenih odgovora, a rezultati ankete mogu nam pokazati na kojim područjima internetskog nasilja moramo u školi poraditi s učenicima.
Kao slabu stranu rješenja učenice su istakle moguće odbijanje učenika da sudjeluju u anketiranju ili da podijele svoja iskustva iz raznih razloga. Također učenici mogu, iako su ankete anonimne, pisati neistinite i pogrešne podatke što nas onda može usmjeriti na krive zaključke.

Plan djelovanja

- proučavanje zakona RH i međunarodnih dokumenata kojima se promiče pravo djeteta (Ustav RH, Konvencije o pravima djeteta, Deklaracije o ljudskim pravima)
- proučavanje školskog dokumenta (Kućni red škole)
- prikupljanje podataka (internet, obilazak razrednih odjela)
- izrada anketnog listića
- anketiranje učenika
- razgovor (intervju) sa stručnom službom škole (školskim psihologom i pedagogom)
- sudjelovanje na stručnom predavanju– gosti predavači u školi – djelatnici Policijske uprave Donja Stubica zaduženih za provođenje prevencijskih programa spriječavanja nasilja preko interneta pod nazivom „Sigurno na mobitelu i internetu“
- izrada pjesme o sprečavanju nasilja
- prezentacija projekta (prezentacija povodom Dana škole, na Aktivu učitelja društvene skupine predmeta i Aktivu učitelja razredne nastave, školska web stranica)
- arhiviranje svih podataka, izrada plakata i dokumentacijske mape

Predstavljanje projekta
Projekt će biti predstavljen svim učenicima škole, djelatnicima škole te vanjskim posjetiteljima povodom Dana škole. Isti projekt bit će predstavljen učiteljima na Aktivu

društvene skupine predmeta i Aktivu učitelja razredne nastave, dok će široj javnosti projekt biti predstavljen putem školske web stranice.

Ostvareni rezultati

Kao glavni rezultat projekta provedena je opsežna anketa o nasilju na društvenim mrežama u koju su bili uključeni učenici od 4.-8.r., njih 252 od ukupno 275 učenika (91.64%) koliko ih je u tim razrednim odjelima. Rezultati projekta bit će predstavljeni učenicima, stručnoj službi, razrednicima i drugim učiteljima škole te roditeljima.

U sklopu projekta provedeno je istraživanje učenika na internetu o vrstama nasilja na društvenim mrežama kao i njegovoj usporedbi sa tradicionalnim nasiljem.

Kroz predavanje policijskih službenika upoznali smo se s prevencijom nasilja od policijskih službenika na našem području te korištenjem aplikacije „Red button“ kojom se prijavljuju nezakoniti i neprimjerenih internetski sadržaji iskorištavanja i zlostavljanja djece hrvatskoj policiji.

Kroz projekt je kod učenika osviještena važnost pravilne i sigurne upotrebe društvenih mreža, kao i poznavanje zakona koji štite djecu od različitih oblika internetskog nasilja te mogućnostima da prepoznaju oblike nasilja kojim su izloženi.

Također je naglasak stavljen na razvoj kritičkog mišljenja o sudjelovanju i odgovornom ponašanju u svijetu digitalnih mreža, kao i prevenciji nasilja te informiranju o tome kome se trebaju obratiti da bi bili sigurni i zaštićeni bez obzira jesu li oni sami ili je netko drugi od njihovih vršnjaka izložen nasilju.

Kao krajnji rezultat projekta bit će povodom Dana škole izvedena i naša pjesma o nasilju na društvenim mrežama pod nazivom „Budi cool(ing)– spriječi bullying!“ autorsko djelo naših učenica Elizabete Đunđek i Blanke Calexice Račić koje zajednički potpisuju tekst i glazbu. Za istu se pjesmu nadamo da će postati i ostati trajna uspomena i dio našeg školskog života i za buduće generacije.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenice su izrazile veliko zadovoljstvo radeći na ovom projektu. Istražujući problem aktivno su surađivale i stjecale građanske kompetencije. Pri tome su bile vrlo angažirane i motivirane, rado su radile u timu i razvijale suradnički odnos. Učile su se komunikacijskim vještinama (izrada i provođenje ankete, razgovor) i istraživačkim metodama rada (anketiranje, analiza i sinteza podataka, prikazivanje i obrada podataka). Također su kao važnu pozitivnu stranu ovog projekta navele međusobno bolje upoznavanje i druženje sa vršnjacima i učenicima drugih generacija. Posebno veselje donio im je rad na pjesmi o sprečavanju nasilja.

Kroz ankete su stekle uvid u probleme drugih učenika u internetskom svijetu te se ojačale u načinima sigurne komunikacije i pravodobnog reagiranja u internetskom svijetu digitalnih mreža.

Kod učenica je razvijena svijest o osobnoj i društvenoj odgovornosti i poticanju pozitivnih ljudskih vrijednosti temeljenih na međusobnom uvažavanju, poštovanju i prihvaćanju različitosti.

17. EKOLORI – Ekološki kolorit

Škola
Osnovna škola Veliko Trgovišće
Stjepana Radića 27
49214 Veliko Trgovišće
Telefon: 049 236290
E – pošta: ured@os-veliko-trgovisce.skole.hr;

Voditeljica
Natalija Huić

Učenici
Učenci koji su radili u projektnoj skupini: Mia Fureš 7.a, Petra Kompesak 7.a, Lorena Mucak 7.a, Nina Muselin 7.a, Ana Siročić 7.a, Lana Jug 7.b, Lucija Polanščak 7.b, Nika Šćukanec 7.b, Lana Šimunić 7.b, Tara Vrančić, 7.b, Dora Halambek 8.r., Magdalena Korade 8.r
Učenici koji će predstavljati projekt: Petra Kompesak 7.a, Lana Jug 7.b, Nika Šćukanec 7.b i Lana Šimunić 7.b

Tema projekta
Razvijanje građanske kompetencije koja učenicima, kao informiranim, aktivnim i odgovornim članovima društvene zajednice, omogućuje učinkovito obavljanje građanske uloge na svim razinama.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Na uvodnim smo satima izvannastavne aktivnosti koja se bavi područjem Građanskog odgoja i obrazovanja te srodnih međupredmetnih tema pokušali zajednički prepoznati probleme suvremenog doba kako u školi tako i u našoj lokalnoj zajednici. Budući da to nije bio nimalo lak zadatak, odlučili smo pitati učenike od 1. do 8.razreda da jednom riječju ili kratkom rečenicom opišu neki problem na koji su naišli. Bez obzira na uzrast učenici teško podnose nedostatak ormarića te stolova i stolaca za blagovaonicu, učionice bez klime, (pre)kratke odmore, neadekvatne kutke za druženje i slobodno vrijeme, veliku količina smeća u učionicama i po hodnicima na kraju školskoga dana, zanemarivanje koševa za recikliranje, nedovoljan broj lektirnih naslova u knjižnici i sl. Kao članovi civilnoga društva, tj. školske zajednice, te budući odgovorni građani koji će educirano utjecati na javne politike odlučili smo pitati vijećnike Dječjega općinskog vijeća Velikog Trgovišća te članove školskoga Volonterskoga kluba „Košnica“ na koji se način reguliraju neka od ovih pitanja te što su oni u mogućnosti poduzeti. Istaknuli su da je većina navedenih poteškoća u procesu otklanjanja dugoročnim planovima ravnateljice, načelnika i župana dodajući da su svoje interese okrenuli k problemu saniranja smeća te sve manjoj svijesti mještana svih dobi o potrebi recikliranja otpada. To nam se područje istraživanja i djelovanja činilo zanimljivima te smo se odlučili i sami pozabaviti tom problematikom u suradnji s dječjim vijećnicima i školskim volonterima.
Prije uvida u situaciju na terenu, mi sami morali smo naučiti da otpad NIJE smeće te smo proučavali razne brošure i pamflete. U njima smo naišli na odredbe Zakona o održivom gospodarenju otpadom pa smo proučili kako uopće nastaje neki zakon ili pravilnik u Republici Hrvatskoj. Saznali smo da svi moraju biti u skladu s Ustavom, a članci 2., 3., 5., 38. i 129 a. štite hrvatska prirodna bogatstva. Dječji su nam vijećnici pak potvrdili da svi pravni akti jedinice lokalne samouprave koje donosi Općinsko vijeće na prijedlog načelnika

ili vijećnika moraju biti usklađeni svim zakonskim aktima koje je donijela Vlada u Saboru. Zaključili smo da su svi zakoni, pravilnici i pravni akti efikasni onoliko koliko su ljudi s njima upoznati i sami ih se pridržavaju. Upravo je to veliki dio problema – neupućenost i nedovoljno poznavanje problematike u okvirima zakona.
Odlučili smo istražiti kolika je razina svijesti učenika škole, ali i nasumce izabranih pedeset mještana, o razlici između otpada i smeća te recikliranju. Stoga smo zajednički izradili i proveli anketu u osam razreda predmetne nastave matične i područne škole. Ujedno smo proveli i istraživanje na terenu te smo intervjuirali komunalnog referenta Općine i direktoricu TRGO-KOM-a d.o.o. Nakon prikupljenih rezultata ankete i provjere danih nam podataka učenice su razmotrile na koji način mogu djeci te mještanima približiti uvijek aktualan problem menadžmenta otpadom, tj. kako ih indirektno senzibilizirati i potaknuti na njegovo rješavanje.

Moguća rješenja problema
Kao moguća rješenja problema predložili smo sljedeće:
Priprema edukativnih predavanja o recikliranju za polaznike vrtića i odgajatelje, učenike osnovne škole i učitelje te mještane Velikog Trgovišća.
Provođenje edukativnih, zabavnih i kreativnih radionica za sve dobne skupine Trgovišćanaca.
Priprema edukativne bojanke za polaznike vrtića i učenike razredne nastave te brošure za učenike predmetne nastave.
Radionička izrada predmeta od materijala za recikliranje.
Kreiranje edukativne društvene igre lokalnog karaktera.
Uočivši navedeni problem, ponudili smo moguća rješenja istog. Poštujući načela demokracije, raspravili smo o prednostima i nedostacima svakog prijedloga:
Prvi je prijedlog bio pripremiti edukativna predavanja o recikliranju za mještane Općine svih dobnih skupina. Ubrzo smo postali svjesni da PPT prezentacije, lijepe slike i suhoparni podaci pa čak i vizualno i digitalno dotjerani videozapisi neće izazvati veliki interes.
Zabavne i kreativne radionice u načelu bilježe veći odaziv, no njihov edukativan karakter ne smije biti u prvom planu što produljuje vrijeme njihove pripreme ali i realizacije.
Izrada bojanke i brošure se činio interesantnim te izvedivim pothvatom, no onda smo se zapitali u kojoj mjeri učenici uopće čitaju, koji bi to naslov, priča ili slika bile dovoljno dojmljive da se zainteresiraju za temu te da bismo ju predstavili školskoj populaciji – predavanjima, radionicama, dramatizacijom? Osim toga nismo raspolagali podacima o troškovima lektoriranja, editiranja i tiskanja takvih materijala.
Izrađivanje predmeta od materijala koji se mogu reciklirati (staklo, papir, plastika i dr.) po načelu popularnih YouTube videa pod nazivom 5-*minutes-crafts* bila je privlačna ideja, no morali bismo pronaći odrasle mentore vješte i voljne provoditi radionice. Tu se postavljalo pitanje i nabave materijala te najma prostora.
Peti je prijedlog bio kreirati društvenu igru koja bi se sastojala od klasične ploče za kretanje figurica (prikazivala bi Općinu iz zraka s označenim poljima), popratnih kartica s pitanjima i uputama / izazovima za izradu nekog ekološki osviještenog predmeta, edukativne brošure za provjeru odgovora, bojanke i / ili listića za izradu vlastitih ekoloških plakata i pamfleta i drugo.

Najbolji pristup rješenju problema
Kao najbolji pristup rješenju javnim glasanjem odabrali smo peti prijedlog odnosno kreiranje društvene igre lokalnog karaktera.
Zaključili smo da zajedničkim djelovanjem možemo učenicima još više približiti probleme vezane uz smeće, pravilno odlaganje otpada i recikliranje a poticanjem na učenje kroz igru (Konvencija o pravima djeteta, članak. 31). Budući da prva četiri rješenja nisu bila adekvatna

svaki za sebe, petim smo rješenjem objedinili sva rješenja na najbolji način, način po mjeri djeteta.

Plan djelovanja

Zajedno smo razgovarali kako izraditi plan akcije i podijelili zaduženja. Dogovorili smo se tko nam sve može pomoći u provedbi našeg prijedloga
dogovor o suradnji s članovima Volonterskog kluba „Košnica“ te Dječjeg općinskog vijeća
izrada plana djelovanja i podjela zadataka
istraživanje o problemu
selekcija i obrada materijala za brošuru
selekcija i obrada materijala za bojanku
provođenje radionica kreativno – – – praktičnog karaktera kao pilot – projekta rada s djecom mlađe dobi (risanje, pisanje, plesanje, pjevanje) a prema programu Volonterskog kluba izrada društvene igre
osmišljavanje načina informiranja učenika o problemu uz najavu igranja društvene igre povodom Svjetskog dana društvenih igara kao i Dana općine, Dječjeg tjedna, akcije Dani dječje radosti i sl. (plakat u službi javnog poziva, izrada pamfleta za zainteresirane učenike)
snimanje videomaterijala za potrebe radionica
Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavile ravnateljici škole Diani Duk-Petek, stručnim suradnicima škole: Petri Vuković, pedagoginji, Elizabeti Končić, defektologiji i Vlatki Habulin, knjižničarki, učenicima Vijeća učenika i Dječjeg općinskog vijeća, te članovima Društva „Naša djeca“ Veliko Trgovišće.

Projekt ćemo predstaviti načelniku Općine Robertu Grebličkom uoči početka školske godine 2024/2025. da bismo ostvarili i potporu jedinice lokalne samouprave, a za učenike razredne nastave te odgajateljice Dječjeg vrtića Rožica ćemo upriličiti njima prilagođene radionice na tu temu za Dan škole, 16. svibnja 2024.

Ostvareni rezultati

Kao jedan od ostvarenih rezultata naveli bismo uspostavljanje suradnje između članica Tima Pčelice i učenika uključenih u izvannastavnu aktivnost pod nazivom Volonterski klub „Košnica“ te vijećnika Dječjeg općinskog vijeća. Time smo neposredno umrežili učenike voljne mijenjati okolnosti svoga odrastanja na razini škole i lokalne zajednice, ali i posredno članove lokalnog Društva „Naša djeca“ te predstavnike jedinice lokalne samouprave s kojima dječji vijećnici surađuju. Bilo nam je važno dobiti stručnu ali i financijsku potporu za naš rad i željeni rezultat projekta. Veseli nas što je i Krapinsko-zagorska županija prepoznala kvalitetu projekta jer je pristala sufinancirati ga putem dječjeg participativnog proračuna a na prijedlog jedne od članica Pčelica. Proučili smo Zakon o održivom gospodarenju otpadom kao i prateće pravilnike te primjere brošura, pamfleta i bojanki namijenjenih djeci mlađe dobi. Zbog dobrog odaziva učenika svih obrazovnih profila, a tijekom provedbe ankete i istraživanja u školi i oko nje, organizirali smo praktične, kreativne i poučne radionice da bi naučili razvijati nove stavove, sposobnosti i vještine kao i metode učenja i poučavanja u svezi problema te empatiju i međugeneracijsku solidarnost. Time smo postavili dobre temelje na kojima ćemo razvijati projekt i tijekom cijele 2024. godine te dalje graditi volonterski klub i osmišljavati volonterske akcije sljedeće školske godine.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Projektom EKOLORI – ekološki kolorit zaista smo spoznali da rastemo pomaganjem te time stasamo u odgovorne građane. Istraživali smo razne materijale, izmjenjivali ideje i, prije svega, učili. Bilo nam je zabavno, poučno i zanimljivo osmišljavati radionice te se veselimo

što smo postavili temelje za izradu edukativne društvene igre lokalnog karaktera te posredno daljnjem radu volonterskog kluba koji će zaživjeti sljedeće školske godine u pravom smislu te riječi. Voljeli bismo ponoviti ovakvo istraživačko iskustvo jer smatramo da će nam biti korisno i poučno u daljnjem životu.

18. Čuvar jezičnoga blaga

Škola
Osnovna škola Pakoštane, Pakoštane
Područna škola „dr. Blaž Jurišić“, Vrgada
Bana Josipa Jelačića 1, 23 211 Pakoštane
telefon/telefaks: 023/ 381 511
e-mail: os-pakostane@os-pakostane.skole.hr;

Tematsko područje
Kulturološko: Kulturna baština, razvoj zavičajnog identiteta
Ljudsko-pravna: odgovorno ponašanje u zajednici

Cilj
Očuvati kulturnu baštinu zavičaja i upoznati širu javnost s jezikoslovcem Blažom Jurišićem, zainteresirati učenike i za njegov život i rad, približiti ga svim uzrastima. Potaknuti učenike na istraživački rad, suradnju, komunikaciju i snalaženje u pronalaženju informacija iz različitih izvora te vrednovanje istih, timski rad i suradnja prema demokratskim načelima.
Konačni cilj projekta je senzibiliziranje lokalnih vlasti i institucija za drugo izdanje/ reprint Rječnika govora otoka Vrgade. Na taj način učenici bi mogli vidjeti rezultate svoga rada koji je prepoznat u lokalnoj zajednici i šire kao i popularizacija znanosti o jeziku, kao važnom obilježju nacionalnog identiteta.

Voditeljica
Nives Marić, prof. hrvatskoga jezika

Učenici
Učenici u projektnoj skupini: učenici 5.a, 7.a i 7.b razreda matične škole u Pakoštanima, 2.r., 3.r., 4.r., 6. i 8.r. područne škole na Vrgadi.
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Nora Jurišič, Dorijan Čulić, Lucija Marović i Ela Vulin.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Projekt je potaknut obilježavanjem 50-e obljetnice smrti Blaža Jurišića koju smo planirali obilježiti u 2024. godini. U razgovoru s učenicima i širom javnosti zaključili smo da ne poznajemo dovoljno život i rad ovog znanstvenika jezikoslovca po kojem naša područna škola dobila ime. Proveli smo i anketu među učenicima koja je pokazala slabo poznavanje njegova života i rada. Učenici sedmoga razreda pokazali su najviše interesa za temu. Budući da našoj matičnoj školi pripada područna škola na otoku Vrgadi, rodnom mjestu Blaža Jurišića, podijelili smo se u skupine u matičnoj i područnoj školi da bismo pristupili istraživanju. Odlučili smo istražiti život i rad našeg jezikoslovca kao i odnos prema jeziku kao važnom obilježju nacionalnog identiteta. Dok smo istraživali zakone i propise zaključili smo da je naša tema povezana s kulturnom i jezičnom baštinom. Pomoć pri istraživanju pružili su nam Jurišićevi srodnici s Vrgade i Zagreba.
Projekt smo nazvali „Čuvar jezične baštine“ jer se Blaž Jurišić zaista potrudio oko spašavanja govora jednoga maloga otoka pa priredio Rječnika govora otoka Vrgade.

Moguća rješenja problema

Za istraživanja problema podijelili smo se u nekoliko skupina i dogovorili način kako ćemo istražiti problem. Svaka skupina istražila je moguća rješenja problema.

1. skupina– Biografija, upoznavanje s mjestima življenja i radom Blaža Jurišića
2. skupina– Spomen obilježja, predavanja o Blažu Jurišiću
3. skupina– Radionice suvenira s motivima iz biografije i bibliografije

Najbolji pristup rješenju problema

Sve skupine su ozbiljno pristupile istraživanju i rješavanju problema. Da bismo uspješno odradili moguća rješenja problema, odnosno predviđene aktivnosti u svakoj skupini krenuli smo od škole pa razgovarali s ravnateljem škole, načelnikom općine te županijom i razgovoru s njima vidjeli kako nam tko može pomoći u rješavanju problema.

Plan djelovanja

Kako nam je ravnatelj pružio punu podršku, najprije smo sa školom krenuli s javnim potrebama prema Županiji. Prijavili smo dva projekta Vrgadinski vremeplov i Jezična baština– Blaž Jurišić i za oba smo dobili sredstva. Zatim smo s ravnateljem išli do načelnika općine koji nam je pomogao u obnavljanju spomen– ploče na rodnoj kući te nam donirao prigodni vijenac. Također nam je pomogao u organizaciji predavanja u ožujku te obećao materijalnu pomoć za digitalizaciji rječnika da bismo došli do tiskanoga izdanja rječnika. Učenici su sudjelovali u radionicama glagoljice „Glagoljanje na Vrgadi“ koju smo organizirali s profesoricom hrvatskoga jezika. Odlučili smo se na glagoljicu jer je naš jezikoslovac bio posljednji vrgadinski glagoljaš pa smo u tome našli poveznicu s radom i djelovanjem Blaža Jurišića. Na radionici su učenici upoznati s nastankom i osnovama glagoljice te zavičajnim natpisima na glagoljici. Okušali smo se i u pisanju na glagoljičnoj azbuci. Sudjelovali smo i u organizaciji polaganja vijenca na spomen– ploču u veljači koja se nalazi na rodnoj kući znanstvenika na Vrgadi, a gost nam je bila dr.sc. Ivana Kurtović– Budja s Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje koja je položila vijenac na spomen ploču. Sa znanstvenicima sa Sveučilišta i Instituta stupili smo u kontakt zajedno s prof. hrvatskoga jezika. U ožujku smo sudjelovali u organizaciji predavanja te kao slušatelji predavanja dr. sc Josipa Miletića sa Sveučilišta u Zadru, dr. sc. Željka Jozića i dr. sc. Ivane Kurtović– Budja s Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Tijekom travnja i svibnja održat ćemo radionice s temom vrgadinske prošlosti te izrađivati suvenire (magnete, platnene torbe sa zanimljivim vrgadinskim riječima, straničnike) s motivima Vrgade te života i rada Blaža Jurišića.
U studenome ćemo sudjelovati u organizaciji znanstvenoga skupa, a kruna svega bit će 2. izdanje „Rječnika govora otoka Vrgade“ koji će biti objavljen krajem 2024. godine.

Projekt je predstavljen

Projekt je predstavljen na Učiteljskom vijeću, učenicima OŠ Pakoštane i Područne škole „dr. Blaž Jurišić“, mještanima Vrgade, ravnatelju Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje te znanstvenicama s Instituta, profesorima Sveučilišta u Zadru, odjela za kroatistiku i TZO Pakoštane. Predviđeno je projekt predstaviti i na Znanstvenom skupu u čast 50. obljetnice smrti Blaža Jurišića koji će se održati u studenome 2024.

Ostvareni rezultati

Istraživanjem i radom na projektu razvili smo vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, diskusije, intervjua, izrade plakata i javnog predstavljanja. Učenici su spoznali važnost kulturne baštine, posebno žive riječi za očuvanje nematerijalne kulturne baštine koja nam omogućuje da bolje razumijemo prošlost i stvara čvrsto uporište za budućnost.
Problem je prepoznat na školskoj, lokalnoj te institucionalnoj razini. Osigurana je potpora lokalne zajednice za realizaciju projekta, ostvarene su aktivnosti iz plana djelovanja.

Najvažnije od svega je da su učenici iz svih skupina uspjeli zainteresirati ostale učenike za projekt, potaknuti ih na svakodnevno korištenje i njegovanje zavičajnoga jezika, obogatiti rječnik i osvijestiti važnost očuvanja vlastitoga jezika kao važnog obilježja identiteta svake osobe.
S obzirom da je projekt još u tijeku i da su mnoge aktivnosti pred učenicima, rezultati nisu ostvareni u potpunosti. Odnosno, krajnji rezultat će biti ostvaren krajem 2024. godine.

19. „Dajte kuharicama sreću, a ne marendu u smeću“

Škola
OŠ Sv. Filip i Jakov,
Ulica učiteljice Karmele Pelicarić Marušić 10, 23207 Sv. Filip i Jakov
Telefon: 023 389-611, 099 2680 637
E-pošta: svetifilipijakov@os-svetifilipijakov.skole.hr;

Voditeljica
Ljiljana Kadija Pulić

Učenici
Učenici sedmih razreda: Eva Erstić, Lana Galešić, Ive Deković i Katarina Barčić

Tema
Društvena-prepoznavanje problema u društvu
Kulturološka-razvijanje pozitivnih navika u prehrani

Cilj
osvještavanje problema zdrave prehrane u školskoj kuhinji

Opis

Izbor i istraživanje problema
Pomoću ankete odabrali smo temu kojom se želimo baviti. U početku je to bila pravilna prehrana, ali smo smatrali da je to previše opširna tema i odlučili se baviti školskom prehranom.
U našoj blagovaonici učenici sami odlažu pribor i ostatke hrane u posudu. Nekim danima smo uočili da u posudi bude toga više pogotovo kad u jelima ima povrća koje je vidljivo. Ponekad hranu možemo pronaći i u košu za smeće. Načuli smo i da se kuharice žale zbog toga tako smo zaključili da postoji problem i tako smo došli do naziva našeg panoa „Dajte kuharicama sreću, a ne marendu u smeću!“.
Za početak smo napravili anketu kojom čiji je cilj bio istražiti zadovoljstvo učenika ponudom jela u školskoj kuhinji i njihovo promišljanje o zadovoljstvu kuharica. Saznali da su učenici relativno zadovoljni školskom marendom, da je ne vole bacati...Osim toga saznali smo da učenici u prosjeku ne jedu marendu svaki dan, ne zabrinjava ih kada ostane puno nepojedene hrane, više od pola njih ne razmišlja o tome kako se naše kuharice osjećaju u toj situaciji.
Krenuli smo u istraživanje tko sve utječe na kreiranje školskog jelovnika i kakvu ulogu ima u tome. Učiteljica nas je podijelila u timove, a svaki tim je dobi svoj zadatak.
Prvi tim je dobio zadatak da obavi razgovor s ravnateljicom. Ona nam je otkrila da ona igra veliku ulogu u sastavljanju školskog jelovnika, da je to baš i nije lak posao. Jelovnik se sastavlja prema preporukama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i naravno uz suradnju kuharica. Rekla nam je da naša škola ima na raspolaganju dvije kuharice na puno radno vrijeme i jednu na pola radnog vremena. S obzirom na broj učenika (matična i područne škole otprilike 350) mi nemamo dovoljan broj kuharica. Zakon kaže da treba biti jedna kuharica na 75 djece, međutim kod nas u školi je to jedna kuharica na 130 učenika. Ravnateljica je pokušala osigurati veći broj kuharica, ali je dobila odgovor od ministarstva da nema novaca i da pokuša ponoviti zahtjev za koju godinu.

Od pedagoginje smo saznali kako stručna služba ima više udjela u kreiranju školskog jelovnika. Rekla nam je da bi voljela da se učenici više upoznaju s različitim jelima iz različitih država, no za to treba mnogo financija.
Kuharice su nam rekle da bi uvjeti u školskoj kuhinji mogli biti bolji. Imamo malu kuhinju, nemamo dovoljno kuharica, malu blagovaonicu, naše kuharice nemaju dovoljno vremena da bi hranu učinile vizualno lijepom i naša blagovaonica ne izgleda dovoljno privlačno. Smatraju da su učenici trebaju naučiti jesti raznovrsnije od djetinjstva. Također smo saznali da se osjećaju bezvrijedno kada se puno hrane ne pojede. Srećom ta se hrana reciklira, odnosno po nju dolazi čovjek koji ima domaće životinje i tako ih hrani.
Nakon što smo odradili sve intervjue saznali smo da se u Gradskoj knjižnici Zadar održava predstavljanje priručnika o aktivnom građanstvu u sklopu STEM tjedna i odlučili smo ga posjetiti. Mogu samo reći da smo očekivali više i da nam zapravo nije puno pomogao s našim projektom i problemom.
Zatim smo odlučili istražiti što kaže zakon i mediji o tome. U zakonu „Odluka o kriterijima i načinu financiranja, odnosno sufinanciranja troškova prehrane za učenike osnovnih škola“ pročitali da učenici za svoju marendu dnevno dobiju nešto više od eura, u njemu je točno izjašnjeno u koliko sati se poslužuje koji obrok, koliko masti, kalorija, vitamina itd. učenici trebaju dnevno konzumirati, što je u redu, ali mi nemamo uvjete u kuhinji za pripremanje svih obroka i raznovrsnih jela.
Mediji iznose da djeca u školama bez kuhinje previše jedu pekarske proizvode, ponajviše u Dalmaciji.
Komentirali smo i poremećaje u prehrani kao što su anoreksija, bulimija, ortoreksija kojima se na sreću nismo za sada susretali u našoj školi. Neki od učenika imaju intoleranciju na laktozu i celijakiju, a imamo učenike s dijabetesom i vegetarijance. Na to treba obratiti pažnju tijekom kreiranja školskog menija.

Moguća rješenja problema

Paralelno sa istraživanjem problema i komentiranje uključenih istraživali smo i moguća rješenja. Kroz razgovor i oluju ideja, istakla su se neka od mogućih rješenja problema.
S obzirom da je naziv projekta „Dajte kuharicama sreću, a ne marendu u smeću.“ ponuđena rješenja bi trebala usrećiti naše kuharice. Prema onome što smo doznali u razgovoru s njima problem je kako osmisliti jelovnik koji bi zadovoljio sve učenike i istovremeno poštivao pravila i preporuke zdrave prehrane. Kako učenike potaknuti da jedu zdrave namirnice i da što manje hrane završi u posudi za recikliranje.
Predloženo je više mogućih rješenja:
UČENICI KUHAJU ZA UČENIKE
OSMISLITI TJEDNI JELOVNIK
EDUKACIJA UČENIKA O ZDRAVOJ PREHRANI
DRUGAČIJA PREZENTACIJA HRANE
UREĐENJE BLAGOVAONICE
Zašto smo neka od ponuđenih rješenja smatrali manje zanimljivim:
Prva ideja je bila da pokušamo sami spremati hranu. To nam se učinilo zabavno, ali se pokazalo da to nije baš izvedivo. Saznali smo da u kuhinju i ne smije svatko ulaziti i da je zakon po tome strog pa je ta ideja otpala. Isto tako uočili smo da se ne možemo se svi uključiti jer bi nas bilo previše u kuhinji. Organizacijski je zahtjevno da svi u isto vrijeme budemo slobodni.
Treće ponuđeno rješenje je edukacija učenika o zdravoj prehrani. Upoznavanje učenika sa pojmom zdrava prehrana, zašto je dobro jesti zdravo, koje su posljedice ako to ne radimo. Smatramo da je sama prezentacija projekta učenicima ujedno i edukacija. Djeca već od vrtića uče o zdravoj prehrani. Prošle godine su u nižim razredima naši učenici sudjelovali i u

projektu School Food. I nama slijedi ta tema iz biologije za sedmi razred, a učitelj tjelesne i zdravstvene kulture je isto puno govorio o tome. Potreban je duži vremenski period da bi se vidjeli rezultati.
Zaključili smo kroz istraživanje i kroz vlastito iskustvo da je i način kako jelo prezentiramo jako važno. Često se upravo zbog dobrog izgleda odlučimo kušati neko jelo. Mi možemo kuharicama predložiti da ponuđena jela drugačije prezentiraju, ali smatramo da se na taj način ne možemo dovoljno uključit u rješavanju problema. Normalno, problem je vrijeme koje imaju na raspolaganju za takav način serviranja hrane.
Došli smo i do zaključka da je važno kakav je prostor u kojem jedemo. Boje, izgled namještaja i poruke na zidovima mogu stvoriti ugođaj. U takvom prostoru učenici bi rado boravili i možda više pojeli. Kroz razgovor s ravnateljicom smo saznali da je blagovaonica pre mala za naš broj učenika, zato imamo 2 velika odmora. Planira se nadogradnja škole i drugačiji raspored prostorija, pa će tako i blagovaonica biti veća i nadamo se ljepša. Dakle ravnateljici ćemo predložiti par savjeta, a možda i pokrenuti neki novi projekt.

Najbolji pristup rješenju problema

Osmisliti tjedni jelovnik

Druga ideja je bila malo manje zahtjevna i svidjela se većini učenika koji sudjeluju u projektu. To je ideja da sami pokušamo osmisliti tjedni jelovnik po kojem bi kuharice pripremale marendu za učenike. Kao plus smo stavili izvedivost, naučili bi nešto novo, svi se možemo uključiti u provedbu i nisu potrebna nikakva dodatna sredstva. Osjećali bi se važno i korisno.

Naše mjere

Već na početku smo shvatili smo da nam treba još informacija da bi kvalitetno odradili posao pa smo krenuli sa posjetom vrtiću. Zanimalo nas je kakav je jelovnik, koliko su zadovoljna djeca i kuharice ne bi li nam to pomoglo u sastavljanju našeg jelovnika. Saznali smo da se djeca u vrtiću prilično zdravo hrane jer smo i mi kušali. Za ručak su nam pripremili ukusne lazanje sa salatom. Dobili smo i primjere njihovih tjednih jelovnika, kao i dvije kuharice koje su izdali u sklopu nekih projekata. Kroz razgovor s ravnateljicom, tetama i djecom dobili smo još korisnih informacija i super smo se zabavili.
Nakon toga smo došli na ideju da u pomoć pozovemo učenike srednje Poljoprivredne, prehrambene i veterinarske škole Stanka Ožanić, smjer nutricionist jer su oni ipak stručnjaci. Učiteljica je dogovorila suradnju i u školu su nam došle maturantice sa svojom učiteljicom Matildom Sindičić. Prvo su razgovarale sa kuharicama da saznaju još informacija koje bi nam mogle pomoći. Bile su iznenađene koliko truda kuharice ulažu u sastavljanje jelovnika i zaključile da nas čeka težak posao.
Zatim smo kroz radionicu krenuli osmišljavati tjedni jelovnik. Učiteljica nas je podijelila u tri tima. U svakom timu bilo je nas troje s dvije maturantice. Od materijala smo imali jednu praznu tablicu u koju smo pisali naše ideje, tablicu sa preporukama HZJZ, nekoliko tjednih jelovnika iz vrtića i škole, njihove kuharice i popis odgovora iz ankete za učenike na pitanje „Što bi ti volio jesti?“. Kroz dva školska sata druženja i rada u timu kao rezultat smo dobili prijedlog jelovnika od svakog tima. Bilo je to lijepo iskustvo i vrlo korisna radionica.
Ponovno smo se našli sa učiteljicom da odaberemo jela i od ta tri jelovnika složimo jedan. Zašto imamo jelovnik A i B? Kuharice stignu napraviti kuhani obrok samo za polovicu učenika (oko 150 obroka) jer ih je samo dvije, dok treća radi na pola radnog vremena i razvozi obroke po područnim školama. Morali smo voditi računa o tome koliko je zahtjevno napraviti pojedino jelo i koliko je vremena potrebno.

Tjedni jelovnik učenika

Tjedni jelovnik za prehranu učenika

Dan	Marenda	
	JELOVNIK A (1., 2., 5. i 6. r.)	JELOVNIK B (3., 4., 7. i 8. r.)
PONEDJELJAK	PILEĆA EKSPLOZIJA U TORTILJI	ZLATNA PLOČICA ZDRAVLJA I JOGURT
UTORAK	ZLATNA PLOČICA ZDRAVLJA I JOGURT	GARFIELDOVA POSLASTICA
SRIJEDA	JUNETINA U ZELENOM SVIJETU	FRANCUSKI SPECIJALITET I MLIJEKO
ČETVRTAK	PALAČINKE ZA SNAGU	JUHA ČAROBNIH ZALOGAJA
PETAK	RIŽOTO IZ MORSKIH DUBINA	MUFFIN IZNENAĐENJA

Dok smo sastavljali meni palo nam je na pamet da osmislimo kreativne nazive jela i tako izbjegnemo u nazivu spominjanje zdravih namirnica kao što su zobene palačinke ili povrće, evo što se skriva iza tih naziva.
PILEĆA EKSPLOZIJA U TORTILJI (tortilja s piletinom i povrćem)
ZLATNA PLOČICA ZDRAVLJA (kukuruzna pločica)
GARFIELDOVA POSLASTICA (lazanje s mljevenim mesom i povrćem)
JUNETINA U ZELENOM SVIJETU (junetina s graškom)
FRANCUSKI SPECIJALITET (kroasan)
PALAČINKE ZA SNAGU (palačinke od zobenih pahuljica s čokoladnim namazom)
JUHA ČAROBNIH ZALOGAJA (krem juha od sezonskog povrća s kockicama poprženog kruha) da iskoristimo stari kruh
RIŽOTO IZ MORSKIH DUBINA (rižoto od povrća i kozica)
MUFFIN IZNENAĐENJA (muffin ili kolač od mrkve sa krem sirom)
Uz rižoto i lazanje ponudili bi učenicima u velikoj zdjeli zelenu salatu ako žele.
Uz ostale obroke za piće sok od cedevite ili čaj.

Plan djelovanja
Zajedno ćemo sa kuharicama prokomentirati naš tjedni jelovnik. Utvrdit ćemo koliko je on izvediv, odnosno imaju li još kakav dodatan savjet da bi naš jelovnik bio još bolji jer one ipak imaju najviše praktičnog iskustva.
S ravnateljicom ćemo se dogovoriti u kojem tjednu bismo mogli iskušati naš tjedni jelovnik. Naš plan je da to bude drugi tjedan nakon proljetnih praznika. Jako smo nestrpljivi i očekujemo pozitivne reakcije učenika.
Napravit ćemo anketu za učenike s nekoliko pitanja o njihovu zadovoljstvu tjednim jelovnikom. Možda dodamo i koje pitanje po želji kuharica.
Anketu ćemo provesti tjedan nakon što su učenici jeli školsku marendu po našem jelovniku. Poveznicu na anketu učenicima dijele učiteljice na satovima informatike, tako da ćemo povratne informacije imati na kraju tjedna.
Analizirat ćemo prekupljene podatke zajedno sa kuharicama da vidimo koliko smo bili uspješni. S obzirom da one imaju veliku ulogu u projektu važno je da surađujemo i da imaju što više informacija koje bi im pomogle da sastave tjedni jelovnik.

Predstavljanje plana akcije široj zajednici
Naš projekt ćemo prezentirati i učenicima na satu razrednog odjela i vijeću učenika. Sa ravnateljicom ćemo se dogovoriti da projekt predstavimo na vijeću učitelja i roditeljima na vijeću roditelja.

Planiramo ponovno otići u vrtić, jer nas je ravnateljica vrtića zamolila kad završimo sa projektom da ih opet posjetimo. Rekla je da bi rado sudjelovali i u budućim projektima, pogotovo sa predškolcima.
Također su nas zamolile i maturantice Srednje škole Stanka Ožanić smjer nutricionist da i u njihovoj školi prezentiramo projekt. To ćemo se morati dogovoriti s ravnateljicom jer je tu uvijek problem troškova prijevoza., a i videopoziv može biti rješenje.
Svakako ćemo opet posjetiti naš lokalni radio BNM, tamo smo uvijek dobrodošli. Voditeljica emisije Aktualni sat je učenicima koji su radili na prošlogodišnjem projektu rekla da se obavezno javimo.
Tu su službene stranice naše općine, njihov glasnik, društvene mreže i portali.

Ostvareni rezultati

Sudjelovanje u projektu izuzetno nas je veselilo jer smo se osjećali bitno, korisno i kreativno. Istraživanjem smo puno toga naučili o temi, naučili smo međusobno komunicirati, uz argumentiranje i poštovanje različitih stavova. Naučili smo surađivati i poticati jedni druge u onome u čemu smo dobri. Isto tako učenici su istraživanjem uočili razliku između zakona i njegove provedivosti, odnosno stvarnim stanjem u školskoj kuhinji. Saznali smo i sami iskusili koliko je teško sastaviti tjedni jelovnik s obzirom na postavljene uvjete koje treba zadovoljavati. Sada sigurno više cijenimo rad kuharica i njihov trud. Od maturantica srednje škole Stanka Ožanić smo također dobili informacije o njihovoj školi, smjeru nutricionist i mogućem budućem zanimanju. To nam je važno jer nas već dogodine čeka upis u srednju školu. Ispunili smo i anketu vezano uz zadovoljstvo učenika sudjelovanjem u projektu. Od 17 učenika koji su ispunili anketu 14 učenika je izuzetno zadovoljno svojim sudjelovanjem. Od ponuđenog na prvom mjestu je timski rad, zatim naravno izlazak iz učionice i mogućnost razgovora s ravnateljicom, kuharicama, pedagoginjom i ostalim sudionicima u projektu.
Neki od komentara na pitanje: Što si naučio/naučila sudjelujući na projektu?
Naučila sam da trebamo cijeniti hranu koje nam kuharice spreme. Naučio sam puno o zdravoj prehrani i puno toga o nutricionistima. Naučio sam koliko je zapravo teško kuharicama i kako treba više jesti zdravu hranu. Naučila sam da nije tako lagano osmisliti jelovnik i da se kuharice jako trude da se nama svidi hrana. Da je bolje raditi u timu i da je jako zahtjevno napraviti projekt. Naučila sam da imaju drugi načini za jesti zdravu hranu i da se ne treba bacati jer se kuharice puno trude oko marende. Koliko je bitna prehrana u školi i kako djeca razmišljaju. Koliko je teško osmisliti jelovnik za veliki broj djece.

20. Ime moga grada

Škola
Osnovna škola Đure Deželića Ivanić-Grad
Trg hrvatskih branitelja 4, 10 310 Ivanić-Grad
Telefon: 01 2881 695; Telefaks: 01 2881 693
E-pošta: ured@os-gjdezelica-ivanicgrad.skole.hr;

Tematsko područje
Dimenzija Građanskog odgoja i obrazovanja: građanska participacija (Zagovaračke inicijative javno zagovaranje označava utjecanje društvenih skupina na oblikovanje socijalnih i političkih ishoda u vlasti i društvu.)

Cilj
Upozoriti i ispraviti pravopisne pogreške kod pisanja imena našeg grada (Ivanić-Grad) na službenim putokazima uz prometnice i na drugim obavijestima gdje se spominje ime našeg grada.

Voditelj
Ivica Gregurec

Učenici
„Đureki“, dio učenika 5. c razreda: Fran Antolković, Benjamin Bartolić, Borna Bartolić, Lara Dermišek, Adam Duž, Tena Jagodić, Helena Konjug, Matej Nekich, Pavel Tovernić

Opis

Izbor problema
Na satu Hrvatskog jezika pisali smo pisanu vježbu „Veliko i malo slovo“ te je netko napisao ime grada kao što je na putokazu kod njegove kuće. Učiteljica je oduzela bod te smo uočili problem pravopisnih pogrešaka na službenim dokumentima.

Istraživanje društvene važnosti problema
Uočili smo kako je često ime naše grada (Ivanić-Grad) nepravilno napisano na cestovnoj signalizaciji te na drugim natpisima po gradu. Smatramo da treba upozoriti nadležne da bi se ovaj problem riješio, upoznati građanstvo s pravopisno ispravnim nazivom i ispraviti pogreške.

Oblikovanje mogućih rješenja problema
Uz pomoć učitelja proveli smo anketu da bismo saznali koliko građanstvo poznaje Hrvatski pravopis i služi li se ispravnim zapisom imenom našeg grada. Podijeljeni u skupine i predlažemo načine rješavanja problema: istražiti pravopis, povijesnu građu, iznošenje problema u Poglavarstvu grada Ivanić-Grada, iznošenje problema nadležnima na cestovnu signalizaciju i pronalaženje načina da se pravopisne pogreške isprave. Svaka skupina je izdvojila dobre i loše strane pojedinog rješenja. Svake skupine je predstavila razmišljanja o ponuđenom rješenju o kojima smo zajedno raspravili.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Odlučili smo da smo se za prikupljanje građe (pravopisi, fotografiranje), arhiviranje i slanje dopisa institucijama na osnovi prikupljene građe kako bismo poduzeli sve da bi se promijenili neispravni natpisi.

Razvoj plana akcije

Zajednički smo dogovorili aktivnosti koje ćemo poduzeti: prikupljanje imena Grada kroz povijest, fotografski zabilježiti nepravilnosti te dopisima institucijama potaknuti ih da se pravopisno nekorektni natpisi zamijene. Za naš projekt koji još uvijek traje koristimo kanal na Teamsu o koji pohranjujemo prikupljenu građu. Izraditi anketu da bismo vidjeli što građani Ivanić-Grada misle o ovom problemu. Uz pomoć knjižničarkom OŠ Đure Deželića Ivanić-Grad naći što kaže Pravopis i kako se mijenjalo ime u starim knjigama u školskoj knjižnici. Pomoću zaposlenika Muzeja Ivanić-Grad doći do spoznaja kako se ime mijenjala kroz povijest. Upoznati poglavarstvo grada Ivanić-Grada o problemu i tamo saznati kome se obratiti da bi se problem riješio. Kanal popuniti sa što više fotografija s nekorektnim natpisom imena grada .

Predstavljanje plana akcije široj zajednici

Projekt smo predstavili u školi učenicima petih razreda, ravnatelju i izložili plakate u holu škole da bi i ostali učenici mogli pogledati naš projekt i što smo sve odradili.
Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema poglavarstvu grada Ivanić-Grada te Županijskim cestama i Hrvatskim cestama (ako nas prime).
Planiramo ga predstaviti preko službene stranice škole i Obiteljskog radija Ivanić građanima.

Refleksija o stečenom iskustvu

Učenik sudjeluje u donošenju zajedničkog rješenja, učenik govori i razgovara o temi koja se viđa svuda u gradu te uče kako ostvariti građanska prava. Učenik uči kako prikupljati i arhivirati prikupljenu građu te na osnovu koje može ostvariti svoje građansko pravo – – – utjecati na oblikovanje socijalnih i političkih ishoda u vlasti i društvu. Bojimo se da zbog financijskih sredstava neće biti promjene natpisa, ali je naš prijedlog da se na postojeće natpise dolijepi spojnica što je puno jeftinije. Pitanje je koliko dugo bi takvo rješenje izdržalo zbog vremenskih neprilika.

21. Plitvice za sve učenike

Škola
Osnovna škola Milana Langa, Langova 2, 10432 Bregana
telefon, telefaks: 01/ 33 75 396; 01/ 33 24 443
e-pošta: ured@osmilanalanga.hr; andrejavlahovic@hotmail.com;

Voditeljica
Andreja Vlahović Gabriša, profesorica engleskog i španjolskog jezika i književnosti, razrednica 8. b razreda

Učenici
Učenici 8. b razred
Projekt će predstavljati učenici 8. b razreda – Patricia Nider, Dorotea Nider, Mihael Regović, Emma Antonia Setnik, Gabriela Tamajo

Tematsko područje
Građanski odgoj i obrazovanje

Cilj
Cilj projekta „Plitvice za sve učenike“ jest ukazati na jednaka prava i mogućnosti za sve, ukloniti zapreke zbog ekonomske nejednakosti te omogućiti svim učenicima osnovnih škola u Republici Hrvatskoj posjet NP Plitvička jezera po povlaštenoj cijeni tijekom cijele godine i za grupne (organizirane školske posjete) i za posjete s obitelji

Opis

Izbor i istraživanje problema
Učenici 8.b razreda bili su u četvrtom razredu suočeni s covid pandemijom i njihovo maturalno putovanje otkazano je dva tjedna prije planiranog polaska. Pandemija je sa sobom donijela velike promjene u stilu i načinu poučavanja, razred su zamijenile virtualne učionice i online platforme te je terenska nastava bila neostvariva pune dvije godine. Kad se ponovo krenulo s realizacijom terenskih nastava, uočene su ekonomske neprilike i nestabilnost koja stavlja učenike u različite položaje i nisu sve terenske nastave bile izvedive. Tako se 7.b prošle godine prilikom organiziranja maturalnog putovanja susreo s različitim ekonomskim prilikama obitelji naših učenika te su organizirane dvije čage i prihod od tih čaga podijeljen je učenicima čija su braća iste godine imala višednevnu terensku nastavu u 4. razredu i/ili srednjoj školi.
U osmom razredu na početku godine sastavljali smo plan odredišta za kurikulum Škole te je NP Plitvička jezera bio jedna od planiranih destinacija no problem koji smo odmah uočili su skupe karte ovisno o terminu organiziranja terenske nastave. Mi smo taj problem riješili organiziranjem te terenske nastave u jesenskom promotivnom tjednu kad je vrijedila promotivna cijena ulaznica za učenike od 4.5 eura i tu se rodila ideja za projekt o jednakim prilikama za sve – jednaka, povlaštena cijena ulaznica za sve učenike osnovnih škola Republike Hrvatske tijekom cijele godine i za organizirane posjete i za posjete s obitelji.
Proveli smo anketu u višim razredima naše škole da bismo utvrdili dosadašnju posjećenost NP Plitvička jezera i zaključili kako je malen broj učenika posjetio NP s roditeljima, a terenska nastava na Plitvička jezera u našoj školi nije organizirana zadnjih 10 godina.

Moguća rješenja problema

Analizirali smo cijene, posjećenost nacionalnom parku i činjenicu da naš najstariji i najljepši nacionalni park na dnevnoj bazi posjećuju turisti diljem svijeta, a hrvatski građani nisu u financijskoj prilici organizirati takav posjet te smo pokušali pronaći neka rješenja našeg problema. Rješenja koja su grupe iznijele bila su sljedeća: kontaktirati lokalne poduzetnike i tražiti potporu za organizaciju terenske nastave; organizirati razne prodajne akcije u školi da bi se prikupila sredstva; kontaktirati lokalnu vlast i tražiti pomoć, predložiti da nagrada za sudjelovanje na Fašniku bude posjet Plitvičkim jezerima, kontaktirati državne vlasti…

Najbolji pristup rješavanju problema

Naš projekt ima dvojaku dimenziju se te stoga rješavanju problema može pristupiti na dvije razine – lokalnoj čime bi problem bio riješen za učenike naše škole i samoborskog područja te državnoj razini da bi svi učenici svih osnovnih škola u Republici Hrvatskoj neovisno o njihovim lokalnim vlastima imali iste mogućnosti.

Odlučili smo da ćemo problem sagledati na obje razine i tako mu i pristupiti – prvo lokalno, a onda sveobuhvatno. Najrealnija i najbolja rješenja za nas su bila kontaktiranje lokalne i državne vlasti i tako smo i krenuli u osmišljanje našeg plana djelovanja.

Plan djelovanja

Projekt smo odlučili predstaviti gradonačelnici grada Samobora Petri Škrobot da bismo joj prezentirali ideju sufinanciranja cijene za ulaznice u NP Plitvička jezera. Gradonačelnica je projekt spremno podržala i zatražila okvirne cijene i iznos o kojem se raspravlja. Na projekciji razreda OŠ Milana Langa, cijenama ulaznica van i u sezoni okvirno smo zaključili da bi sufinanciranje bilo potrebno do najviše cijene za djecu koja iznosi 15 eura u sezoni, a razredi naše škole u prosjeku broje od 18 do 26 učenika. OŠ Bogumil Toni i OŠ Samobor su veće škole i imaju više razreda u usporedbi s našom školom koja broji po tri razredna odjeljenja po godini – a, b i c te će tako iznos sufinanciranja za te škole biti veći.

Sljedeći korak je kontaktiranje državne vlasti u čemu nam je svoju pomoć i suradnju također ponudila gradonačelnica koja je iznijela svoju spremnost da projekt prezentira ministrici turizma i ministru gospodarstva. Uputili smo mail ministru gospodarstva u kojem opisujemo projekt i molimo za mogućnost predstavljanja istog. Tajnica ministra potvrdila je primitak *maila*.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili roditeljima 8. b razreda na roditeljskom sastanku, učenicima viših razreda naše škole, ravnatelju i školskoj pedagoginji, učiteljima na sjednicama razrednih vijeća i široj javnosti putem školske mrežne i *facebook* stranice i u emisiji "Škola života" Radija Samobor.

Ostvareni rezultati

Zasad je prva, lokalna faza projekta uspješno realizirana jer je gradonačelnica podržala projekt i izrazila svoju spremnost za njegovo financiranje. Na realizaciju druge faze projekta – na razini cijele države još se čeka. Osim uspjeha na lokalnoj razini, predstavljanje projekta gradonačelnici bio je velik doživljaj za učenike koji su shvatili da i djeca imaju utjecaj na lokalnu politiku, da se i njihov glas čuje te da imaju mogućnosti utjecati na promjene u društvu. Učenici su razvili svoje suradničke vještine, vještine rada u grupama, digitalne vještine te vještine javnog nastupa i zastupanja neke teze.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici su ponosni na predloženu ideju i izrađen projekt kojim mogu pomoći svojim kolegama u rješavanju ekonomskih razlika da bi svi imali jednake prilike. Zadovoljni su

rezultatima grupnog rada i razvijanja vještine slušanja i razmatranja tuđih ideja. Izlagači su unaprijedili svoje govorničke vještine. Učenici su uočili da mogu utjecati na promjene u društvu i da i njihov glas ima vrijednost i to je dobra priprema za stvaranje odgovornog građanina, donositelja odluka i promjena.

22. "Što sve mogu u svom gradu?"

Škola
Osnovna škola Eugena Kvaternika,
Velika Gorica, Školska 4, tel: 01 6221334;
E-mail: ured@os-ekvaternika-velikagorica.skole.hr; natasa.curic7@gmail.com;

Voditelj
Nataša Čurić, učitelj mentor

Učenici
Projekt su provodili učenici Vijeća učenika, a predstavljaju projekt učenice Bruna Markov, Gita Ćosić, Korina Hasija i Ema Balić (r. Iskra Strineka), 7.r

Tema
Aktivno uključivanje u lokalnu zajednicu i razumijevanje njezinih institucija kroz kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja.

Cilj
Cilj projekta "Što sve mogu u svom gradu?" je poticanje aktivnog sudjelovanja učenika u lokalnoj zajednici kroz upoznavanje s funkcijama i radom gradskih institucija i organizacija. Projekt nastoji razviti svijest o građanskim pravima i dužnostima, promicati razumijevanje lokalne uprave i njezine uloge u životu zajednice te omogućiti učenicima da se aktivno uključe u donošenje odluka koje utječu na njihov život i okolinu. Cilj je također razviti vještine kritičkog mišljenja, suradnje, komunikacije i rješavanja problema te potaknuti osjećaj odgovornosti i samopouzdanja kod učenika u njihovu doprinosu društvu.

Opis

Izbor problema
Projekt "Što sve mogu u svom gradu?" iniciran je od Vijeća učenika Osnovne škole Eugena Kvaternika, na temelju prijedloga Dječjeg gradskog vijeća Velike Gorice. Cilj je bio usmjeriti pažnju na potrebu za jačanjem dječje participacije. Tijekom sastanaka Vijeća, učenici su raspravljali o različitim problemima i željama, prepoznajući potrebe poput ormarića za pohranu, poboljšanja školske infrastrukture, vanjskih učionica i instalacije klima uređaja. Glavna prepreka koja se uvijek pojavljivala bila je financijska ograničenja, budući da financiranje škole ovisi o gradskim sredstvima. Učenici su shvatili da ne razumiju kako funkcioniraju školski i gradski sustavi te da ne mogu riješiti probleme bez dubljeg razumijevanja mehanizama odlučivanja i financiranja.

Istraživanje društvene važnosti problema
Učenici su se upustili u istraživanje da bi razumjeli društvenu važnost svog problema, počevši s Konvencijom UN-a o pravima djeteta. Posebna pažnja posvećena je člancima koji zagovaraju pravo djece na slobodu izražavanja i pristup informacijama, kao što su članci 12., 13., 14., 15., 16., i 17. Učenici su prepoznali važnost razumijevanja lokalnih institucija ne samo kao svoje pravo nego i kao obvezu prema sebi i svojoj školskoj zajednici. Stoga su se odlučili detaljnije informirati o ulozi različitih gradskih institucija, njihovim funkcijama i načinu na koji mogu utjecati na život u zajednici. Razgovarali su s vršnjacima, pregledavali web stranice Grada i istraživali dostupne resurse da bi shvatili što sve mogu postići kroz postojeće institucionalne strukture.

Oblikovanje mogućih rješenja problema
Nakon što su identificirali problem i istražili njegovu društvenu važnost, učenici su se podijelili u radne skupine da bi osmislili moguća rješenja. Diskutirali su o različitim pristupima za poboljšanje informiranosti među učenicima o lokalnim događanjima, mogućnostima unapređenja školskog okruženja i procesima odlučivanja unutar grada. Jedan od predloženih pristupa bio je organiziranje posjeta različitim gradskim institucijama da bi se učenicima pružio uvid u njihov rad i ulogu u zajednici. Razmatrana su i druga rješenja i njihove sagledane pozitivne i negativne strane.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema
Učenici su, nakon temeljitih rasprava, jednoglasno se odlučili za posjet gradskim institucijama kao najbolji pristup rješavanju identificiranog problema neinformiranosti. Ovaj pristup omogućio bi im ne samo da steknu praktično znanje o funkcioniranju svog grada nego i da iz prve ruke dožive kako se odvija upravljanje i koja su mjesta ključna za donošenje odluka koje utječu na njihov život. Odlučeno je da će ovakav pristup omogućiti učenicima da razumiju važnost svake institucije, kako mogu utjecati na promjene unutar svoje zajednice i kako se odluke koje utječu na njih zapravo donose. Osim toga, posjeti će pružiti platformu za direktnu interakciju s gradskim dužnosnicima i pružiti mogućnost za izgradnju trajnih veza između škole i gradskih institucija.

Razvoj plana akcije
Nakon odabira pristupa, učenici su razvili detaljan plan akcije. Prva faza plana uključivala je organizaciju posjeta gradskoj upravi i Turističkoj zajednici, što je učenicima trebalo pružiti uvid u upravljanje gradom i promociju lokalne kulture i događanja. U drugoj fazi, učenici su se u parovima pripremali za posjete specifičnim gradskim institucijama, u koordinaciji s voditeljicom projekta, gdje su planirali naučiti o svrsi i funkcijama svake od njih. Osim toga, svaki par vijećnika imao je zadatak istražiti i dokumentirati specifične informacije o određenoj instituciji koju su posjetili i pripremu pitanja za razgovor s predstavnicima ustanova. Treća faza uključivala je stvaranje sadržaja za mrežnu stranicu namijenjenu široj školskoj i lokalnoj zajednici, na kojoj bi bile objavljene sve prikupljene informacije. Učenici su planirali izraditi i tiskane materijale, poput brošura i plakata, koji bi bili distribuirani unutar škole te objavljeni na školskoj oglasnoj ploči da bi se podigla svijest o projektu i pružile informacije o lokalnim institucijama i drugim učenicima i posjetiteljima škole.

Predstavljanje plana akcije široj zajednici
Učenici su, pod vodstvom svoje voditeljice projekta, proveli seriju posjeta različitim gradskim institucijama da bi produbili svoje razumijevanje funkcioniranja grada i dostupnih resursa. Posjet Goričkom klubu mladih otkrio im je prostor gdje mladi mogu sudjelovati u različitim aktivnostima bez potrebe za članstvom, što je potaknulo interes za angažman i kreativno izražavanje. U Pučkom otvorenom učilištu, upoznali su se s raznovrsnim kulturnim i obrazovnim programima dostupnim građanima od 1960-ih, shvaćajući važnost učenja i kulture. Razgovori s osobljem Hrvatskog zavoda za socijalni rad pružili su im uvid u različite usluge podrške koje institucija nudi, dok su u Centru za posjetitelje Turističke zajednice Velike Gorice saznali o organizaciji lokalnih događanja i važnosti turizma za grad te kako se postaje direktor jedne takve ustanove. Osim toga, posjeti su uključivali i upoznavanje s procedurama u matičnom uredu, što im je pojasnilo važnost vođenja građanskih evidencija te ulogu OIB-a. Obilazak Obrtničke komore proširio je njihovo razumijevanje poduzetništva i ekonomskog razvoja, dok je učenje o gradskom proračunu pružilo ključne informacije o financijskom upravljanja gradom i u konačnici školama.

Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema

Po završetku provedbe plana akcije, učenici su organizirali predstavljanje svojih rezultata i iskustava široj zajednici. Projekt su uspješno prezentirali u Gradskoj vijećnici tijekom Dječjeg tjedna, gdje su prisustvovale sve škole s područja grada Velike Gorice, što je pružilo priliku za širenje svijesti o važnosti dječje participacije i aktivnog uključivanja u lokalnu zajednicu. Projekt "Što sve mogu u svom gradu?" nagrađen je Zlatnim certifikatom za najparticipativniji projekt, što je služilo kao važna potvrda njihova truda i doprinosa. Daljnje predstavljanje projekta odvijalo se na Kampu Dječjih vijeća, dječjih foruma i Nacionalne edukacijske fondacije, pružajući platformu za razmjenu iskustava i učenje od vršnjaka iz različitih dijelova zemlje. Također, projekt je bio predstavljen i kroz lokalne medije, uključujući radijsku emisiju Zvonjalica koju uređuju sami učenici, čime je doprinos projekta postao prepoznat i izvan školskih zidova. Aktivnost koja je uslijedila potaknuta projektom, bila je organizacija Božićnog sajma kojim su učenici pokazali kako se mogu angažirati i aktivno doprinijeti svojoj zajednici, prikupljajući sredstva za opremanje škole. Projekt je pokazao učenicima koliko mogu postići zajedničkim radom i potaknuo ih na daljnje aktivnosti unutar i izvan školske zajednice.

Refleksija i evaluacija

Učenici su kroz refleksiju izrazili kako su projektom stekli bolje razumijevanje lokalne zajednice, njezinih institucija i vlastitih mogućnosti aktivnog doprinosa. Naučili su o važnosti komunikacijskih vještina, timskog rada, te kako se aktivno uključiti u procese koji oblikuju njihov svakodnevni život. Daljnjim aktivnostima, poput organizacije Božićnog sajma, demonstrirali su sposobnost primjene naučenog u praksi, što je dovelo do konkretne koristi za školu i lokalnu zajednicu.

Ostvareni rezultati

Projekt je ostvario značajne rezultate, uključujući povećanje svijesti o lokalnim institucijama, razvoj vještina aktivnog građanstva među učenicima, te uspješnu organizaciju događaja koji su doprinijeli zajednici. Dobiven je Zlatni certifikat za najparticipativniji projekt, a rezultati su predstavljeni u Gradskoj vijećnici i na nacionalnom kampu dječjih vijeća, te kroz medijske aktivnosti, što je omogućilo širenje pozitivnog utjecaja projekta izvan lokalne zajednice.

23. Dobro došli u Ivanovec!

Škola
OŠ Ivanovec, Ulica bana Jelačića 26, Ivanovec, 40000 Čakovec
Telefon i telefaks: 040 337221
E-adresa: ured@os-ivanovec.skole.hr;

Voditeljica
Palmina Novak, palmina.novak@skole.hr

Učenici
Učenici 7. a razreda OŠ Ivanovec: Bono Blažek, Lota Mihaljković, Toni Novaković Toplek, Leonarda Vlahek, Anja Zagorec, Janja Ružman
Projekt će na smotri predstavljati učenici: Bono Blažek, Lota Mihaljković, Toni Novaković Toplek, Leonarda Vlahek

Tematsko područje
Međupredmetne teme: Građanski odgoj – domena Društvena zajednica, Osobni i socijalni razvoj, Učiti kako učiti, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

Cilj
Cilj je projekta razviti kod učenika pozitivan odnos prema javnom dobru u lokalnoj zajednici, prepoznati što je javno dobro u našem mjestu, kako ga očuvati i prezentirati u javnosti.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Mladi forumaši ove godine istražuju kulturnu i prirodnu baštinu svoga mjesta. Učeći o znamenitostima Hrvatske shvatili smo da o svom mjestu znamo malo pa smo odlučili istražiti prirodne i kulturne zanimljivosti Ivanovca te ih predstaviti mještanima i posjetiteljima.
Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na problem:
Opću deklaraciju o ljudskim pravima (čl. 26, 27)
Konvenciju o pravima djeteta – – – Razvojna prava (čl. 8, 28, 29,) i Prava sudjelovanja
Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (čl. 19, 19a)

Moguća rješenja problema
Učenici su uočili nekoliko mogućnosti rješenja problema:
izdvojiti postojeću dostupnu literaturu o najstarijim građevinama u Ivanovcu, vjerskim i kulturnim objektima te prirodnim zanimljivostima
prepoznati vrijednost kulturnih i prirodnih znamenitosti
anketiranje učitelja, učenika i mještan o tome što su znamenitosti Ivanovca
posjetiti turističku zajednicu Čakovca i Međimurja
istražiti moguće načine prezentiranja znamenitosti
postaviti informativne ploče kod nekoliko najznačajnijih znamenitosti

Najbolji pristup rješenju problema
Nakon proučavanja i razgovora o svakom pojedinom mogućem rješenju, učenici su se odlučili za najbolji pristup.
Istražiti znamenitosti Ivanovca.
Ukratko opisati svaku znamenitost i popratiti je fotografijom ili videom.

Predstaviti znamenitosti lokalnoj zajednici.
Postaviti informativne ploče uz svaku lokaciju.

Plan djelovanja

Sastavljene su aktivnosti u čije smo se aktivnosti svi uključili:
Istraživanje postojeće literature o kulturnoj i prirodnoj baštini.
Razgovor sa Ksenijom Korent, ravnateljicom škole, o načinu realizacije projekta.
Razgovor s predsjednicom VMO Ivanovec o zamenitostima Ivanovca.
Anketiranje učenika, učitelja škole i mještana o tome što su znamenitosti Ivanovca.
Posjet Turističkoj zajednici Grada Čakovca i Međimurja.
Suradnja sa župom i udrugama iz Ivanovca koje se bave prirodnim i kulturnim vrijednostima mjesta.
Priprema tekstova i informativnih ploča uz svaku znamenitost.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili ravnateljici škole Kseniji Korent, predsjednici VMO Ivanovec Meliti Kraljić i na satu razrednog odjela. Projektne aktivnosti ćemo prezentirati i na internetskoj stranici škole te u lokalnim medijima. Rezultati projekta će biti predstavljeni povodom Dana škole te uz Dane mjesta, a nakon završetka projekta će na najznačajnijim lokacijama biti postavljene informativne ploče za posjetitelje.

Ostvareni rezultati

Prije početka provedbe projekta činilo nam se da nema niti jedne zanimljivosti koju bismo predstavili gostima koji posjećuju naše mjesto. Nakon što smo biciklima prošli kroz sve ulice mjesta, posjetili mnogobrojne udruge u mjestu, počeli smo slagati slagalicu sa zanimljivostima za koje smo mislili da će interesirati naše mještane i posjetitelje: crkva, kapelica, stara škola, stara vatrogasna kola, zbirka uredskih strojeva, zbirka narodnih nošnji KUD-a Katruže, zbirka ručnih radova udruge Izvor, umjetno jezero/šljunčara Preloge. Surađujemo s Medijskom i Informatičkom grupom škole s kojima smo dogovorili aktivnost izrade videa za internetsku stranicu škole i QR kodova za informativne ploče uz svaku znamenitost.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici aktivno sudjeluju u svim etapama projekta: od pisanih zabilješki do terenskoga istraživačkog rada. Povezuje ih zajedništvo i suradnja, kreativan pristup i suradničko učenje.
Ističu jačanje samopouzdanja prilikom prezentacije projekta i osjećaj ponosa jer su učinili nešto važno za svoju lokalnu zajednicu što će ostati trajna vrijednost u mjestu. Veseli ih što su uspjeli u onome o čemu su na početku mislili da je preteško i neizvedivo za njih.
Radeći na projektu još su se više povezali kao grupa i motivirali jedni druge na rad.

24. Iz bakine kuharice

Škola
Osnovna škola Jože Horvata Kotoriba
Ignaca Svetomartinskog 1, 40 329 Kotoriba
Telefon/telefaks: 040 682124
E-adresa: ured@os-jozehorvata-kotoriba.skole.hr

Voditeljica
Romina Volar, učiteljica povijesti

Učenici
U izradi projekta sudjelovali su: Alen Horvat, Filip Horvat, Ena Janković (5. b), Vito Peranec (6. a), Gabrijel Dolenec, Rafael Friščić, Simon Friščić, Dora Kos, Tena Lehki, Mia Rajher, Julijana Žinić (7. a) te Mia Fundak (7. b).
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Dora Kos (7. a), Tena Lehki (7. a), Mia Rajher (7. a) i Julijana Žinić (7. a).

Tematsko područje
Kulturološka dimenzija: razvoj osobnoga, zavičajnoga i domovinskoga identiteta
Ljudsko-pravna dimenzija: odgovorno ponašanje svakoga pojedinca u zajednici

Cilj projekta
Istražiti stara i zaboravljena jela zavičaja.
Pripremiti i kušati različite vrste starih jela te zapisati recepte istih.
Razvijati svijest o važnosti očuvanja bogatstva domaćih proizvoda.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Članovi naše izvannastavne aktivnosti „Mladi čuvari baštine“ ozbiljno su shvatili svoj zadatak očuvanja naše kotoripske kulturne baštine. Unatrag mnogo godina bavili smo se raznim temama: proučavali smo važan pisani povijesni izvor nastao u 18. st. u Kotoribi – Kotoripske protokole, pisali smo o prvom hrvatskom istraživaču rijeke Amazone u Brazilu – Ignacu Svetomartinskome, bavili smo se očuvanjem i popularizacijom košaraštva,…, a ove godine odlučili smo se pozabaviti našom tradicionalnom (pre)hranom. Razgovarajući na satovima izvannastavne aktivnosti shvatili smo da nam je u današnjem užurbanom ritmu života najlakše pripremiti hranu koja će biti brzo gotova tako da se stignemo najesti nakon dolaska iz škole, a prije odlaska na treninge ili u školu stranih jezika ili na neke druge aktivnosti. Učenici su se sjetili da su im bake i djedovi pričali o hrani koju su oni nekada jeli kada su bili mali pa nas je to potaknulo da dublje istražimo ovu temu. Zapitali smo se – Što su jeli naši stari, naše bake i djedovi, prabake i pradjedovi te kako rezultate istraživanja predstaviti široj javnosti?
Krenuli smo s istraživanjem i proučavanjem zakona i propisa kao što su Ustav Republike Hrvatske, Konvencija o pravima djeteta i Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Pretražujući ovu tematiku po Internetu naišli smo na manifestaciju koja se dugi niz godina održava u Vrbovcu, a to je „Kaj su jeli naši stari“.
Kreirali smo upitnik u kojemu smo od naših baka i djedova saznali razne zanimljivosti o njihovim prehrambenim navikama iz djetinjstva.

Moguća rješenja problema

Razgovarajući o mogućim odgovorima na naša pitanja, uočili smo nekoliko mogućih rješenja:
1. Prikupljanje naziva starih jela i recepata te ih objaviti na web stranici naše škole.
Dobra strana ovog rješenja je da bismo ipak prikupili i sačuvali neka od jela našega kraja, a loša strana je da bi zapisi ostali samo na internetskoj stranici naše škole te ne bi bili prezentirani široj javnosti.
2. Organiziranje radionica na kojima će se pripremati neka od starih jela.
Dobra strana ovog rješenja je da bismo zamolili bake/prabake i članice Društva žena da nam održe nekoliko radionica na kojima bismo pripremali neka od jela. Loših strana gotovo da i nema jer vjerujemo da bismo našli barem jednu ženu koja bi bila voljna održati nam radionice.
3. Organiziranje degustacije starih jela i izložbe posuđa u kojima su se jela nekada pripremala.
Dobrih strana ima više – upoznali bismo širu javnost s našim projektom, a naši stari bi se prisjetili jela koje su nekad jeli. Loših strana vjerujemo da nema, jedino se moramo organizacijski dobro pripremiti.
4. Izrađivanje kuharice s kotoripskim jelima.
Kod ovog rješenja ima samo dobrih strana – zapisi jela ostali bi sačuvani za buduće generacije.
5. Organiziranje natjecanja u pripremi kotoripskih starih jela.
Ovo rješenje nas nije privuklo obzirom da smatramo da prvo trebamo s projektom započeti malim koracima.
Nakon kratkog promišljanja o prednostima i nedostacima svakog od uočenih rješenja našega problema, zaključili smo kako ih većinu možemo realizirati.

Najbolji pristup rješenju problema

U našem nastojanju da saznamo nešto više o tradicionalnim jelima našega kraja odlučili smo zatražiti pomoć:

- ravnateljice naše škole, gospođe Snježane Matoš
- načelnika Općine Kotoriba, gospodina Darija Friščića
- predsjednice Društva žena, gospođe Danijele Sabol
- naših baka/prabaka; djedova/pradjedova

Puni entuzijazma krenuli smo s najboljim pristupima rješenju našeg problema. Nazive starih jela i recepte koje bismo prikupili objedinili bismo u kuharicu. Zamolili bismo bake/prabake te članice Društva žena da nam održe nekoliko radionica na kojima bismo zajedno pripremali odabrana jela. Društvo žena uređuje i etno zbirku „Stari farof“, a tamo se nalaze i brojno starinsko posuđe u kojima se nekada čuvala i pripremala hrana, a koje bismo posudili za potrebe projekta. Degustaciju tradicionalnih jela i prezentiranje projekta mogli bismo organizirati povodom Dana Međimurske županije, 30. travnja.
Pozitivnih strana ovog našeg pristupa ima napretek – prikupili bismo recepte nekadašnjih jela, napravili bismo kuharicu tradicionalnih jela, pripremali bismo dogovorena jela, upoznali bismo se s poviješću kotoripske kuhinje te ono najvažnije, družili bismo se s našim bakama/prabakama. Negativnih strana nema.

Plan djelovanja

S našim projektom upoznali smo ravnateljicu naše škole, načelnika Općine Kotoriba, predsjednicu Društva žena, naše bake i prabake, djedove i pradjedove te nam svi oni daju punu podršku u realizaciji projekta.
U razgovoru s jednim djedom saznali smo sve o tome kako su živjeli i što su jeli naši stari. Nekada hrane nije bilo u izobilju. Mnogočlane obitelji na svojim su imanjima hranu za svoje potrebe proizvodili sami. Kupovali su samo one proizvode koje nisu mogli proizvesti (uglavnom sol i šećer). Uzgajali su voće i povrće te perad, svinje, zečeve, koze, ovce, goveda

i konje. U obitelji je hranu uglavnom pripremala najstarija ženska osoba. U selu se znalo koje su žene vrsne kuharice pa su ljudi znali komentirati: „Viš, to ti je gazdarica – z ničega skuha kaj se familija naje“. Hrana se uglavnom pripremala u zemljanim/glinenim posudama. U vrijeme kada nije bilo struje, ljudi su na različite načine čuvali hranu – sušenjem, kiseljenjem ili pospremanjem u podrume. Posebno zanimljiv podatak bio nam je da su postojale tri vrste jela: svakodnevna jela (ovise o poljodjelskim radovima, godišnjim dobima…), blagdanska jela (post, Božić, Uskrs, nedjelja, proštenja) i jela za posebne prigode (rođenje, svadba, sprovod).
S članicama Društva žena dogovorili smo nekoliko radionica na kojima ćemo pripremati neka od tradicionalnih jela (Kotoripske vanjkovce, Kuružnjaču, Krpice zeljem, Boce i Zdigani kolač: Perec). Predsjednicu Društva žena zamolili smo za posudbu starinskog posuđa iz etno zbirke. S našim smo bakama pekli božićne kolače. Osmislili smo program za obilježavanje Dana Međimurske županije na koji bismo pozvali i naš školski Pjevački zbor te Tamburašku i Tradicijsku grupu.

Projekt je bio predstavljen
Projekt smo predstavili ravnateljici, općinskom načelniku, predsjednici Društva žena, našim bakama i djedovima, a popraćen je i na web stranici naše škole te u informativnom glasilu Općine Kotoriba „Kotoripski vjesnik“ i u medijima. Nakon predstavljanja na Županijskoj smotri projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema, članica naše izvannastavne aktivnosti, Ena Janković, u sklopu manifestacije „Mali školski kustosi“ u organizaciji Muzeja Međimurja Čakovec prezentirat će jedan stari predmet pomoću kojega se nekada radila domaća tjestenina. Učenicima, roditeljima, bakama, djedovima i lokalnoj zajednici projekt ćemo predstaviti povodom Dana Međimurske županije.

Ostvareni rezultati
Radom na projektu stekli smo znanja i vještine kao što su istraživanje, timski rad, kratak i argumentirani govor, izrada i analiza anketa, javni nastup, komunikacijske vještine. Prikupili smo brojne recepte starih jela koje smo zapisali u kuharicu, sudjelovali smo u izradi i pečenju odabranih tradicionalnih jela, saznali smo zanimljive činjenice o povijesti kotoripske kuhinje.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo
Učenicima se svidio istraživački rad o tradicionalnim jelima našega kraja. Marljivo su prikupljali recepte starih jela, a posebno su ih radovale radionice na kojima su pripremali i degustirali različita jela.

25. Kaj to tak ljepo diši?

Škola
Osnovna škola Donja Dubrava
Krbulja 21, 40 328 Donja Dubrava
Telefon: 040/688-825
E-adresa: ured@os-donja-dubrava.skole.hr;

Voditeljica
Renata Heric, prof.

Učenici
Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta i polaze izvannastavnu aktivnost Projekt građanin: Zara Horvat (6. razred), Sara Knez (6. razred), Ana Marija Lisjak (6. razred), Lana Lovasić (6. razred), Patrik Pongrac (6. razred), Bruna Rusak (6. razred), Dina Štefić (6. razred) i Mateja Žinić (6. razred).
Učenice koje će predstavljati projekt na smotri: Zara Horvat (6. razred), Bruna Rusak (6. razred), Dina Štefić (6. razred) i Mateja Žinić (6. razred).

Tema projekta
Suradnja i timski rad u istraživanju i rješavanju zajedničkih problema u razrednoj zajednici te sudjelovanje učenika u unapređenju života i rada škole.

Cilj
Suradnjom i timskim radom unaprijediti rad škole na način da se u školi potiče učenike na čuvanje zdravlja i prirode upotrebom prirodnih higijenskih i kozmetičkih proizvoda koji se mogu samostalno izraditi. Aktivno djelovanje u školi i zajednici s ciljem prepoznavanja potreba škole, osmišljavanja primjerenih i inovativnih rješenja i konkretnoga doprinosa zajednici.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Potaknuti projektom provedenim prošle školske godine, učenici, uključeni u izvannastavnu aktivnost Projekt građanin, učenici su uočili mogućnost korištenja ljekovitog bilja i prirodnih sastojaka za izradu kozmetičkih i higijenskih proizvoda. Tijekom pandemije COVID-a 19 posebna pažnja posvećivala se higijeni ruku svakodnevnom dezinfenkcijom i čestim pranjem ruku i to nekoliko puta dnevno. Uočeno je da su ruke kod nekih učenika bile iritirane zbog korištenje takvih dezinfekcijskih sredstava i sapuna za pranje ruku te je to učenike navelo na razmišljanje što se sve nalazi u takvim proizvodima. Budući da je prošle školske godine uređen školski vrt u kojem je zasađeno ljekovitio bilje, pojavila se ideja da nam bilje iz prirode može pomoći na način da sami pokušamo izraditi higijenske pripravke koje bismo mogli koristiti za pranje ruku, ali i neke kozmetičke proizvode od sastojaka koje koristimo u svakodnevnom životu u kuhinji, a možemo uzgojiti u svom vrtu.
Osim navedenih pozitivnih učinaka prirodnih kozmetičkih i higijenskih proizvoda, projektom bismo doprinijeli radu učeničke zadruge koja je već započela s izradom prirodnih proizvoda, a budući da se kod izrade upotrebljavaju samo prirodni, sastojci time je unaprijeđen i rad zadruge dodatnom ekološkom komponentom. Tijekom projekta učenici imaju priliku sudjelovati u svim fazama, od pripreme potrebnog materijala za izradu prirodnih kozmetičkih proizvoda, izrade samih proizvoda, prezentiranju proizvoda i prodaji. Time posebno razvijaju

poduzetničke kompetencije potrebne u svakodnevnom životu od početnih faza izrade proizvoda do finalnog proizvoda.
Kod uočavanja problema, učenici su istraživali zakone i dokumente koji se odnose na aktivnosti koje se provode u svrhu obrazovanja učenika u osnovnoj školi i mogućnosti uključivanja učenika u izvannastavne aktivnosti.
– Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (čl. 4, stavak 1, čl.4 stavak 4)
– Statut Osnovne škole Donja Dubrava (čl. 18, čl. 19, čl. 20)
Učenici su anketom prikupili informacije o tome upotrebljavaju li učenici kozmetičke i higijenske proizvode, znaju li od čega se isti rade i bi li željeli koristiti prirodne proizvode proizvedene u učeničkoj zadruzi.

Moguća rješenja problema
Učenici su uočili sljedeća moguća rješenja:
– kupnja ekoloških kozmetičkih i higijenskih proizvoda.
– samostalna izrada kozmetičkih i higijenskih proizvoda.
Nakon razmatranja mogućih rješenja, rasprave o pozitivnim i negativnim stranama svakog od predloženog rješenja, učenici su odabrali rješenje za koje smatraju da će polučiti najbolje rezultate i riješiti uočeni problem.

Najbolji pristup rješenju problema
Učenici su odlučili da će najprije istražiti koriste li učenici od petog do osmog razreda kozmetičke i higijenske proizvode, znaju li od kojih sastojaka se izrađuju isti, čitaju li deklaracije na proizvodima, bi li koristili prirodne proizvode koje bi izrađivala učenička zadruga. Anketa je pokazala da većina učenika koristi kozmetičke i higijenske proizvode, ne čitaju od kojih su sastojaka izrađeni ili ne razumiju imena navedenih sastojaka Anketa je pokazala da bi učenici željeli koristiti prirodne proizvode učeničke zadruge.

Plan djelovanja
Na samom početku rada na projektu među učenicima od petog do osmog razreda provedena je anketa s ciljem prikupljanja informacija o tome koriste li učenici kozmetičke proizvode, čitaju li od čega su izrađeni, znaju li da su možda pojedini sastojci štetni, bi li željeli koristiti prirodne proizvode koje će proizvoditi naša učenička zadruga u školi. Anketa je pokazala da učenici koriste kozmetičke proizvode, većina njih ne čita deklaracije na proizvodima, a niti ne razumije što se sve u deklaraciji navodi. Većina učenika bi željela koristiti prirodne proizvode i željeli bi da ih izrađuje učenička zadruga u koju bi se i oni sami uključili.
Učenici su razgovarali s učiteljicom, voditeljicom učeničke zadruge i saznali da se planira nastavak suradnje s grupom učenika koji su i prošle godine bili uključeni u dodatnu nastavu biologije i u rad zadruge kada se uredio vrt s ljekovitim biljem. U ovoj školskoj godini započelo se s izradom prirodne kozmetike i higijenskih proizvoda koje učenici mogu samostalno izrađivati, a onda i koristiti u školi. S novim proizvodima učenička zadruga proširila je svoj asortiman proizvoda i ponudila nešto novo.
Učenici su razgovarali s učiteljicom prirode, biologije i kemije. Učiteljica se uključila u projekt i pomogla učenicima svojim znanjem o prirodnim proizvodima i njihovoj izradi. S učiteljicom je odrađeno i nekoliko radionica u kojima su učenici izrađivali kozmetičke proizvode na prirodnoj bazi pri čemu je učiteljica objasnila način izrade takvih proizvoda kao i njihove dobrobiti za naše tijelo.
Učenici su razgovarali i s drugom učiteljicom prirode, biologije i kemije u želji da nešto više saznaju o sastojcima koji se stavljaju u higijenske i kozmetičke proizvode te njihovoj mogućoj štetnosti za kožu. Saznali su da su prirodni sastojci svakako bolji od umjetno nastalih sastojaka i da se uz malo truda i znanja mogu izraditi dobri proizvodi na prirodnoj bazi.

Učenici su dobili podršku ravnateljice u nastojanju da ostvare svoj plan, a time i doprinesu radu učeničke zadruge kao i vidljivosti škole u suradnji s lokalnom zajednicom budući da se učenička zadruga već uključila u prigodne sajmove, a u planu je daljnje sudjelovanje na sličnim manifestacijama.
Učenici su tijekom prvog polugodišta izradili svoje prve proizvode koje su ponudili u sklopu učeničke zadruge na adventskom sajmu u centru Donje Dubrave. Prirodni sapuni i melemi izazvali su velik interes mještana i prodaja je polučila dobar rezultat što je motiviralo učenike da i dalje nastave svoj rad. Tako će se i dalje školom širiti opojni mirisi prilikom izrade proizvoda i znatiželja učenika za dobrobitima koje nam pruža priroda.

Ostvareni rezultati
Učenici su radom na projektu razvijali vještine istraživanja, timskog rada, diskusije o problemu, intervjua, izrade i analize anketa, izrade plakata i javnog predstavljanja uočenog problema u školi. Pokrenuli su rješavanje problema i uočili da svojim djelovanjem mogu utjecati na male promjene u svakodnevnom životu na dobrobit svih učenika i škole. Ostvarenjem planiranih aktivnosti, učenici će svojim projektom obogatiti asortiman proizvoda zadruge koja je novim proizvodima posebno istaknula ekološku komponentu korištenjem prirodnih materijala. Izrada proizvoda kreće i tijekom drugog polugodišta kada će učenici okušati svoj poduzetnički duh na smotri učeničkih zadruga i na Danima Ljuka u Donjoj Dubravi kada je ujedno i sajam prirodnih proizvoda.

Projekt je bio predstavljen
Projekt je predstavljen učenicima od petog do osmog razreda, ravnateljici Škole i učiteljima u školi. Projekt će medijski biti popraćen na internetskim stranicama Škole, *facebook* stranici škole, internetskim stranicama Općine Donja Dubrava i u Dobravskim novinama.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo
Radom na projektu učenici su razvijali vještine suradničkog učenja i timskog rada na rješavanju uočenog problema, vještinu komuniciranja s osobama vezanim uz projekt, javnog govora i prezentiranja rezultata vlastitog rada. Stečeno iskustvo učenici ocjenjuju pozitivnim i vrlo korisnim za njihovo daljnje obrazovanje i svakodnevne životne situacije s kojima će se susresti. Učenici posebno ističu važnost praktičnih vještina od ubiranja bilja na vrtu, pripreme sastojaka, izrade kozmetičkih proizvoda pa do stjecanja poduzetničkih vještina pakiranjem, promocijom i prodajom proizvoda.

26. Mobitel odbaci, poduzetni smo znalci!

Škola
OŠ Štrigova
Štrigova 126a, 40312 Štrigova
Telefon/ telefaks: 040 851 005
E– adresa: os-strigova@os-strigova.skole.hr;

Tematsko područje
Društvena zajednica– promicanje kvalitete života

Cilj projekta
Podizanje kvalitete života učenika u školi i u lokalnoj zajednici

Voditeljice
Klaudija Kežman, učiteljica njemačkog jezika, uč. mentorica
Jasmina Tuksar, učiteljica njemačkog jezika, prof.

Učenici
Učenici 5.– 8. razreda
Učenici koji će predstaviti projekt:
Azra Žibek, 5.B, Ana Štampar, 8.A, Šimun Mesić Mikec, 5.B, Helena Kovač, 8.A

Opis

Izbor i istraživanje problema
Sudjelovanjem u brojnim projektima građanskog odgoja i obrazovanja, uočili smo da svake godine dolaskom novih učenika na nastavu građanskog, obično petaša, uvijek imamo isti problem, a to je objašnjavanje što je to projekt i kako mi kao učenici možemo stvarati neke nove vrijednosti. To ne moraju biti nužno velike materijalne vrijednosti, ali je važno da nam pomažu u poboljšanju kvalitete života. Budući da smo se ove školske godine suočili s problemom mobitela na hodnicima, odnosno zabranjeno nam je korištenje mobitela u školskoj zgradi, morali smo popuniti slobodno vrijeme s nekakvim drukčijim a opet zanimljivim aktivnostima. Brzo nam je postalo jasno da ako nemamo mobitele u rukama onda vrijeme moramo iskoristiti tako da ćemo koristiti upravo te sad prazne ruke, uz to naravno jezik i glavu. Dakle, ne izostaje nam manualni rad. Na nastavi kako stranog jezika tako i građanskog odgoja često smo se doticali demokracije, slobode govora, poštivanja drugih oko sebe, prava na igru… Postavilo se pitanje kako sve to zadovoljiti, a da u našoj maloj zajednici budu sretni i učenici i učitelji, a naposljetku i roditelji koji su podržali tu ideju ukidanja mobitela na hodnicima.
Stoga smo krenuli u istraživanje što bismo mogli učiniti da popunimo vrijeme između satova, a da to ne bude samo razgovor. Poželjeli smo i mi mali postati poduzetni.

Moguća rješenja problema
Jedno od mogućih rješenja problema nam se nametnulo da ispitamo učenike naše škole koliko znaju o poduzetništvu i poduzetnicima.
Ovo rješenje nas samo malo približava razumijevanju onoga što trebamo učiniti, ali ne rješava naš problem slobodnog vremena za vrijeme odmora i slobodnih satova. Zatim smo odlučili proučiti zakone koji se odnose na poduzetništvo i mogućnosti izrađivanja i korištenja ili prodaje vrijednosti proizvedenih unutar javne ustanove kao što je škola. Ovu metodu smo

također samo djelomično zadržali, jer nam treba pravnik koji bi nam objasnio sve termine i pojmove, a nama nije cilj sa svojim proizvodima izlaziti van školske ustanove već popuniti slobodno vrijeme vlastitih korisnika– učenika OŠ Štrigova. Treća metoda je pretraživanje interneta. Ova metoda nam je bila bliska, ali ona nam neće riješiti problem slobodnog vremena. Ona će nam samo poslužiti da bismo dobili neke ideje što bismo mogli raditi. Tako da je i ova metoda djelomično zadržana.
I četvrta metoda je oluja ideja. Naša vlastita kreativnost je izrodila neke od ideja što bismo mogli ponuditi učenicima da bi zaboravili na voljene mobitele i posvetili se nečem drugome što će im dovoljno okupirati pažnju da im ne bude dosadno.
Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, odlučili smo se za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema
Kako je ovo vrlo složena tema odlučili smo problemu pristupiti s više strana i kombinirati pozitivne strane svake politike jer nam ni jedan pristup sam za sebe ne daje idealno rješenje. Tako smo se najprije upoznali sa zakonskim aktima tj. Ustavom, Konvencijom o pravima djeteta i Osnovama poduzetništva te Kućnim redom OŠ Štrigova. Ispitali smo učenike OŠ Štrigova što znaju o poduzetništvu te kako bi željeli provoditi svoje odmore u školi. Istražili smo mišljenja učenika iz naše škole pomoću intervjua i anketa, a mi smo olujom ideja navodili što bismo kao mali poduzetnici mogli ponuditi učenicima naše škole da nadomjeste nedostatak mobitela.
Da bismo o poduzetništvu naučili iz prve ruke, upoznali smo te i intervjuirali uspješne poduzetnice i poduzetnike Općine Štrigova kojih je iz dana u dan na ovom području sve više.
Na nastavi smo pretraživali, naravno pomoću interneta i uz nadzor učiteljica različite radionice da bismo dobili ideju kako izraditi atraktivne zamjene za mobitele.

Plan djelovanja
Na izvannastavnim aktivnostima (građanski odgoj) izraditi društvene igre koje će koristiti svi učenici OŠ Štrigova. Dogovoriti pod kojim uvjetima i kada se mogu koristiti društvene igre. S ravnateljem i računovotkinjom dogovoriti koja se financijska sredstva mogu koristiti za izradu igara, a s Učiteljskim vijećem mjesto na kojem se igre mogu koristiti. Planirati vrijeme za izradu igara. Na Satovima razrednika predstaviti projekt i uvjete korištenja igara.
A da bismo što više naučili o poduzetništvu te o demokraciji u društvenoj zajednici priključili smo se Socijalnoj zadruzi Humana Nova i njihovim aktivnostima o podizanju ekološke i društvene svijesti djece u Općini Štrigova.

Ostvareni rezultati
Učenici su radom na ovom projektu razvijali vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, intervjua, izrade plakata i javnog predstavljanja kao i socijalne vještine posebno komunikaciju sa suučenicima škole i ravnateljstvom škole.
Upoznati su s novim mogućnostima korištenja slobodnog vremena za vrijeme odmora. Stvorene su “oaze” za igranje društvenih igara. Ujedno smo sudjelovali u različitim radionicama Socijalne zadruge Humana Nova te puno toga naučili o poduzetništvu a upoznali smo i uspješne poduzetnice i poduzetnike Općine Štrigova te njihov rad što nam je osobito pomoglo za ostvarenje našeg projekta.

Projekt je bio predstavljen
Projekt je predstavljen učenicima naše škole na Vijeću učenika te na mrežnoj stranici škole a naknadno će tijekom mjeseca svibnja biti predstavljen učiteljima na Učiteljskom Vijeću i na roditeljskim sastancima predmetne nastave.

Nakon predstavljanja na županijskoj Smotri projekt će biti predstavljen na Općinskom Vijeću Općine Štrigova a bit će objavljen i u medijima.

27. Šege šterima se štimamo

Škola
Osnovna škola Belica
dr. Ljudevita Gaja 21, 40319 Belica
Telefon/telefaks: 040 845220
E-adresa: ured@os-belica.skole.hr;

Voditeljice
Silvija Micek, učiteljica informatike, učitelj savjetnik
Lidija Hertarić, učiteljica razredne nastave

Učenici
Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta:
učenici predmetne nastave OŠ Belica (5.-7. razred)
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Mateja Drk (7.r), Mura Kanižaj (7.r), Fabijan Krznar(7.r), Tena Novak (7.r)

Tematsko područje
Kulturna baština, kulturne vrijednosti i stvaralaštvo, razvoj zavičajnog identiteta i poduzetničke kompetencije

Cilj

Upoznavanje s tradicijom i aktivno uključivanje mladih u očuvanje i zaštitu tradicije i običaja mjesta.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Prošle godine smo radeći na projektu o turističkoj promociji Općine Belica u razgovoru s predstavnicama udruga koje djeluju na području Općine došli do informacija kako maleni broj starijih osoba njeguje tradicijske običaje, a mlađe je teško zainteresirati i uključiti u očuvanje običaja. Došli smo na ideju da mi porazgovaramo s članicama Udruge Gardruža i Udruge žena Belica i pitamo ih jesu li spremne s nama podijeliti svoje znanje, te održati radionice za učenike u školi. Kako je naša škola aktivna u mobilnostima Erasmusa, vidjeli smo da u drugim državama u školama puno više njeguju tradiciju i ponosno to pokazuju svojim gostima. Zapitali smo se što mi možemo ponuditi, odnosno što mi uopće znamo o običajima koji polako izumiru. Mladi su sve više na različitim digitalnim uređajima, a nisu nimalo vješto s rukama. Smatramo da bi upravo radionice u kojima bi učenici nešto radili rukama bile vrlo korisne, digitalne uređaje ćemo iskoristiti da bismo dokumentirali što smo napravili. Belica i Gardinovec dva su mala mjesta, ali bogata običajima, odnosno šegama kako stariji govore.

Moguća rješenja problema
Postavili smo mnogo pitanja pred nas. Odakle krenuti? Odlučili smo okupiti učenike koji su spremni istraživati i surađivati. Podijelili smo se u skupine. Odlučili smo istražiti što više mogućnosti kako promovirati Belicu i Gardinovec kao turistički zanimljivu destinaciju. Zapitali smo se, što mi možemo napraviti?

Proučili smo Konvenciju o pravima djeteta. Saznali smo da dijete ima pravo izraziti svoje mišljenje, a odrasli ga trebaju poslušati i ozbiljno razmotriti. Također, dijete ima pravo istraživati različite stvari i dijeliti svoje mišljenje s drugima kroz igru, priču, crtež, pisanje ili na bilo koji drugi način koji nije štetan ili uvredljiv za druge ljude.
Pretraživanjem internetskih stranica naišli smo na zanimljiv podatak, a to je da u našim mjestima djeluju brojne udruge koje njeguju tradiciju – KUD Belica i Limena glazba Belica koje su posljednjih godina uključile mlađe članove u svoj rad. Ostale udruge koje žele sačuvati tradiciju i običaje nemaju mlađe članove u svojim redovima, sve počiva na entuzijazmu nekoliko pojedinaca.
Anketirat ćemo naše vršnjake i pitati li ih znaju i za neke običaje našega kraja i žele li se uključiti u radionice koje bi za njih održale članica udruga koje djeluju na području Općine. Uvidjeli smo da naš problem možemo rješavati kroz dvije politike: organizirati aktivnosti za učenike ili organizirati aktivnosti za roditelje i mještane. Analizirali smo prednosti i nedostatke predloženih ideja i odabrali ono što smatramo najboljim rješenjima. Odlučili smo osmisliti aktivnosti za učenike. U naš projekt osim učenika predmetne nastave uključit ćemo i učenike nižih razreda. Ravnatelj i pedagoginja škole podržali su nas u našem naumu.

Najbolji pristup rješenju problema
Kao najbolji pristup rješavanju problema odabrali smo niz aktivnosti za učenike uz pomoć naših učitelja i mještana koji su nam voljni pomoći i održati radionice. Učenici su pokazali da su vrlo motivirani i znatiželjni za sudjelovanje u projektu.
Radionice ćemo održavati u školi i u prostorijama Udruga. Na taj način ćemo razgovarati s starijim mještanima, čuti njihove priče, a i oni će se na taj način osjećati bolje. A i učenici će iskušati neke nove vještine, steći nova iskustva, upoznati udruge i njihov rad. Njegovat ćemo međugeneracijsku solidarnost.
Došli smo na ideju da radionice snimamo i na satovima informatike izradimo video da bismo i na taj način običaje sačuvali od zaborava. Tijekom projekta jačali smo timski rad, učenici su međusobno surađivali i uvažavali mišljenja drugih učenika.

Plan djelovanja
Nakon provedene ankete i vrlo zanimljivih odgovora i prijedloga naših prijatelja spremni smo bili osmisliti naš plan djelovanja koji je uključivao je niz različitih aktivnosti:

1. Ispitati pomoću ankete učenike
2. Razgovarati sa starijim članovima obitelji, susjedima o običajima i obilježavanju nekih događaja i te razgovore dokumentirati
3. Razgovarati s načelnikom općine Belica
4. Razgovarati s Marijom Prekupec, predsjednicom Udruge Gardruža iz Gardinovca
5. Kontaktirati članice Udruge žena Belica
6. Zajedno s članicama Udruga osmisliti radionice i provesti je s zainteresiranim učenicima
7. Izraditi poučne plakate o običajima koji izumiru
8. Izraditi videozapis sa svake radionice i objaviti video
9. Napraviti izložbu naših radova.

Kroz aktivnosti za učenike cilj nam je osvijestiti kako živimo u lijepom mjestu bogatom tradicijom koju treba očuvati i prenositi dalje.

Ostvareni rezultati
Izabrali smo problem, sustavno ga istraživali, dokumentirali i oblikovali plan rješavanja problema u više koraka. Sve koje smo zamolili za pomoć aktivno su se uključili u realizaciju

projekta skupljajući potrebne materijale te pomažući u organizaciji i ostvarivanju različitih aktivnosti. Pojedinci i udruge spremno su s nama podijelili svoja znanja. Učenici naše škole postali su aktivni čuvari baštine, a svoja će znanja prenijeti i stranim učenicima koji će nas posjetiti u svibnju. Ponosni smo na naš kraj, ali i na naše učenike i uratke koje ćemo predstaviti. Malo selo u srcu Međimurja ima što za ponuditi, a mi smo mali kamenčić u tom velikom mozaiku.
Njegovali smo i promovirali kulturnu baštinu, isticali kulturne vrijednosti i razvijali stvaralaštvo, promovirali svoj zavičajni identitet. Razmjenjivali smo iskustva, razgovarali s stručnjacima, izražavali svoje stavove i uvjerenja, poticali druge na suradnju i unapređivanje sredine u kojoj živimo.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen Vijeću učenika, Učiteljskom vijeću, učenicima škole, roditeljima. Aktivnosti projekta predstavljene su na mrežnim stranicama škole. Članak o Projektu građanin bit će objavljen u lipnju u školskom časopisu *Osmoškolac*. Lokalnim medijima također ćemo poslati izvješće o realizaciji projekta.

28. Što se krije iza društvenih mreža?

Škola
Osnovna škola Hodošan
Braće Radića 2/A, 40320, Hodošan
Telefon: 040-679 451
E-adresa: osh@os-hodosan.skole.hr;

Voditeljica
Sanja Rašan, učiteljica razredne nastave, savjetnica

Učenici
Članovi izvannastavne aktivnosti Mladi građani (5.b):
Leon Čavlek, Lara Klobučarić, Karla Kramar, Marin Medić, Erika Miklaužić, Jakov Naranđa i Elkaz Štiglec
Učenici koji će predstaviti projekt
Karla kramar, Leon Čavlek, Lara Klobučarić i Erika Miklaužić

Tema projekta
Informacijske i komunikacijske tehnologije, društvene mreže, opasnosti i maltretiranje na društvenim mrežama (*cyberbulling*)

Cilj
Istražiti negativne strane društvenih mreža i opasnosti na društvenim mrežama. Osobito maltretiranje na društvenim mrežama (cyberbulling). Koliko vremena provode učenici naše škole na društvenim mrežama te koje su posljedice cyberbulling-a i predugog provođenja vremena na društvenim mrežama.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Na satovima izvannastavne aktivnosti,,Mladi građani“ radili smo razne teme po priručniku za Građanski odgoj i obrazovanje. Osim građanskog odgoja radili smo i druge međupredmetne teme. Odlučili smo provoditi projekt građanin.
Predložili smo slijedeće teme za projekt:

1. Moja prava i dužnosti
2. Kućni red škole i pravila ponašanja
3. Demokracija
4. Reklame
5. Jedimo zdravo, živimo zdravo
6. Diskriminacija
7. Biti nasilnik nije cool
8. Pomognimo prijateljima
9. Društvene mreže.

Jednoglasno smo izabrali temu,,Društvene mreže" jer je ona najaktualnija i nama najzanimljivija. Osim toga u tu temu možemo uklopiti druge predložene teme osim,,Jedimo zdravo, živimo zdravo". Sa samim društvenim mrežama upoznati smo, jer ih koristimo, a koriste ih i drugi učenici naše škole. Čuli smo za prednosti i nedostatke društvenih mreža. Nas su više zanimali nedostaci, osobito nasilje na društvenim mrežama (cyberbulling) koje se sve češće događa. Zanimalo nas je na koje se sve načine provodi *cyberbulling* te događa li se i

među našim učenicima. Stoga smo odlučili to detaljnije istražiti kroz projektne aktivnosti. Naš projekt nazvali smo,,Što se krije iza društvenih mreža?"

Moguća rješenja problema

Olujom ideja predlagali smo moguća rješenja problema. Svaku ideju smo zapisali, promislili o njoj i raspravili je li ostvariva i na koji način ju možemo ostvariti. Između svih ponuđenih ideja izabrali smo ove:

- razgovarati s ravnateljem, pedagoginjom i roditeljima dozvoljavaju li nam da provodimo ovaj projekt i možemo li računati na njihovu pomoć i suradnju
- proučiti Konvenciju o pravima djeteta u vezi prava na informacije, prava na razvoj i prava na zaštitu od zlostavljanja
- istražiti u udžbenicima, na internetu, u časopisima i u raznim brošurama o cyberbulling-u i na koje se načine provodi te kome se obratiti za pomoć
- anketirati učenike od 5. do 8. razreda o društvenim mrežama, koliko vremena provode na njima, znaju li koje se opasnosti kriju iza društvenih mreža jesu li doživjeli maltretiranju na društvenim mrežama (cyberbulling-u) i jesu li oni provodili cyberbulling nad drugima.
- analizirati ankete
- prikazati rezultate ankete stupčastim dijagramima i opisno
- prezentirati rezultate anketa, a i cijelog našeg projekta ravnatelju, pedagoginji, drugima učenicima i učiteljima

Prema navedenim idejama napravili smo detaljan plan djelovanja po kojem smo dalje radili na našem projektu.

Najbolji pristup rješenju problema

Ravnatelj, pedagoginja i roditelji podržali su nas i obećali nam pomoć i suradnju.

Proučili smo Konvenciju o pravima djeteta i saznali da svako dijete na svijetu ima pravo na informacije, ali da one moraju biti prikladne za njihovu dob. Imaju pravo na razvoj svojih sposobnosti te zaštitu od svih vrsta zlostavljanja. Sukladno pravima djeca imaju i dužnosti i odgovornosti. Trebaju se redovito učiti i obavljati školske obaveze, redovito se informirati u raznim knjigama, na televiziji i na internetu, ali se trebaju ponašati u skladu s pravilima ponašanja u društvu pa tako i na internetu. Nemaju pravo i ne smiju zlostavljati druge ni u živo, a ni preko društvenih mreža.

Na satovima Informatike također učimo o prednostima, nedostacima i opasnostima na internetu.

Od prvog razreda osnovne škole na Satovima razrednika iz međupredmetnih tema,,Informacijske i komunikacijske tehnologije" učili smo o internetu, društvenim mrežama i opasnostima na njima. Na međupredmetnoj temi,,Osobni razvoj" razvijali smo sliku o sebi te razvijali svoje potencijale. Učili smo upravljati svojim emocijama te uvažavati potrebe i osjećaje drugih. Razvijali smo strategije rješavanja sukoba. Razlikujemo vrste nasilja i načine nenasilnoga rješavanja sukoba. Učili smo aktivno zastupati ljudska prava te se ponašati u skladu s ljudskim pravima u svakodnevnom životu. Sve navedeno ponovili smo tijekom provedbe projekta.

Na Youtubeu gledali smo nekoliko videa na kojima smo puno saznali o *cyberbulling*u. Na Google-u proučili smo stranicu,,Nasilje preko interneta – kome se obratiti?"

Sastavili smo anketna pitanja za učenike od 5. do 8. razreda naše škole o društvenim mrežama koje smo već naveli u etapi projekta,,Alternativne politike – Moguća rješenja problema".

Anonimnoj anketi dali smo naslov,,Percepcija učenika predmetne nastave Osnovne škole Hodošan o cyberbulling-u".

Anketirali smo učenike od 5. do 8. razreda na njihovim satovima razrednika, jer su nam razrednici dozvolili.
Radom u paru analizirali smo ankete. Neke podatke prikazali smo stupčastim dijagramima, a neke smo prikazali brojčano te ih opisali.
U priručniku za Građanski odgoj, na satovima informatike, satovima razrednika te na Googleu i Youtubeu saznali smo da društvene mreže možemo koristiti tek sa 13 godina. Međutim koristimo ih i mi koji smo mlađi pa čak i učenici od 2. razreda osnovne škole. Najčešće se kod prijave koristimo lažnim podacima o svojoj dobi, a nekima kod prijave pomažu i roditelji. Nitko na internetu ne provjerava točnost tih podataka. Razgovorom s učiteljicom shvatili smo koliko je to opasno, jer se i drugi ljudi mogu prijaviti s lažnim podacima o svojoj dobi, spolu i sl. pa u stvari ne znamo s kim komuniciramo na društvenim mrežama.
Sve to kažnjivo je djelo, kojeg su neki bili svjesni, a neki ne. Nismo se time zamarali, jer smo mislili da nas nitko ne može otkriti. Iznenadili smo se da policija to ipak može otkriti pogotovo zlostavljače na društvenim mrežama. Koji će snositi i posljedice svojeg čina.

Ostvareni rezultati

Rezultatima ankete,,Percepcija učenika predmetne nastave OŠ Hodošan o *cyberbullingu* saznali smo da našu školu polazi 103 učenika od 5. do 8. razreda. Anketu je ispunilo 97 učenika, jer je 6 učenika bilo bolesno. Od 97 učenika anketu su ispunile 52 djevojčice i 45 dječaka. Samo jedan učenik iz 5. razreda se izjasnio da ne koriste društvene mreže, osim Viber-a koji mu je potreban za komunikaciju s razrednicom i drugim suučenicima u razrednoj grupi. Koriste sve navedene društvene mreže: facebook, instagram, snapchat, viber, tiktok, whatsupp, i e-mail. Od ostalih društvenih mreža još su naveli Youtube, Discord, twitter, Be real i *online* videoigre. 38 učenika izjasnilo se da im sadržaje na društvenim mrežama nadgledaju roditelji, a od njih samo 18 učenika ima na mobitelu instaliran Family link kojim roditelji mogu preko svog mobitela zablokirati pristup društvenim mrežama i određivati vrijeme provođenje na društvenim mrežama.
Samo 31 učenik smatra da su sadržaji na društvenim mrežama neprikladni za njihovu dob. Od neprikladnih sadržaja naveli su: ubijanje ljudi i životinja s puno krvi, razne strašne snimke na Tiktok-u, golotinja, intimne stvari (spolni odnosi) i vrijeđanje drugih. 83 učenika čulo je za cyberbulling, a od njih 72 zna definirati što je *cyberbulling*. Zanimalo nas je znaju li učenici na koji se sve načine može provoditi cyberbulling pa smo u anketi napisali 14 ponuđenih odgovora od kojih su učenici trebali zaokružiti točne. Neki učenici zaokružili su da se cyberbulling može provoditi,,krađom mobitela, gledanjem tuđeg mobitela samo izvana". Prema tome zaključili smo da dosta učenika nije sigurno na koje sve načine se može provoditi *cyberbulling*. Stoga bi učenike u školi trebalo više o tome informirati.
13 učenika naše škole doživjelo je *cyberbulling*, od toga 4 učenice. 9 učenika bilo je vrijeđano preko društvenih mreža, a dvojici se još i prijetilo. Dvije učenice su vrijeđali, jednoj su još i prijetili, a jednoj učenici dijelili su njezine fotografije bez dozvole. Od njih samo petero učenika povjerilo o tome prijateljima, a neki i roditeljima. Nitko se nije obratio učiteljima, pedagoginji i ravnatelju.
40 učenika vidjelo je da se nad nekim drugim radio *cyberbulling*. 26 učenika napisalo je da se *cyberbulling* radio se nad njihovim prijateljima vrijeđanjem, uznemirujućim SMS porukama, hakiranjem, pisanjem ružnih komentara ispod objave i dijeljenjem fotografija bez dozvole. Samo je 14 učenika nešto poduzelo. Neki su tješili svoje prijatelje. Oni koji su poznali osobu koja vrši cyberbulling nad njihovim prijateljem / prijateljicom rekli su toj osobi uživo ili preko društvenih mreža da prestane to raditi, a neki su se javili toj osobi preko lažnog profila.
Šestero učenika vršilo je cyberbulling vrijeđanjem. Troje je vratilo istom mjerom osobama koje su nad njima ili njihovim prijateljima vršile *cyberbulling*, a troje je iz nekog drugog

razloga bilo ljuto na tu osobu pa su im se tako osvetili. Svjesni su da su tim postupkom i oni vršili *cyberbulling*. S odmakom vremena petorici je bilo žao što su provodili *cyberbulling*, a jednome nije žao.
67 učenika zna da se *cyberbulling* može vršiti preko druge osobe. Da je cyberbulling kažnjivo djelo zna 80 učenika.
Bili smo neugodno iznenađeni spoznajom da samo 15 učenika provodi do 1 sat na društvenim mrežama, 17 učenika do 2 sata, 21 učenik do 3 sata, a 5 učenika do 4 sata, 13 učenika do 5 sati, a 16 učenika više od 5 sati dnevno.
Shvatili smo, naučili i zaključili:

- iako su zabavne, na društvenim mrežama moramo biti jako oprezni jer se kriju razne opasnosti
- zabranjeno je skrivati se iza lažnog profila i nanositi štetu drugima
- *cyberbulling* puno je teži oblik zlostavljanja od zlostavljanja uživo, jer to vidi puno više osoba i svaka osoba može dodati još nešto, a sve to jako psihički pogađa žrtvu *cyberbulling*– a, pa neke naprave i samoubojstvo ili se teško oporave od toga.
- *cyberbulling* je kažnjivo djelo
- previše vremena provodimo na društvenim mrežama, samim time imamo premalo vremena za druženje s vršnjacima uživo, za učenje, za bavljenje fizičkim aktivnostima… Sve to ugrožava naše fizičko, psihičko i mentalno zdravlje.

Poruka svima:

- ne čini drugima ono što ne želiš da drugi tebi čine
- u zdravom tijelu zdrav duh
- maknimo se s društvenih mreža i virtualnog svijeta i živimo više u realnom svijetu.

Projekt je bio predstavljen
ravnatelju, pedagoginji, roditeljima, učiteljima i učenicima naše škole.

Plan djelovanja

- prezentirati projekt na Učiteljskom vijeću, na Vijeću učenika na roditeljskim sastancima
- svojim djelovanjem nastojat ćemo razvijati svijest kod djece i odraslih o opasnostima na društvenim mrežama te da zbog svog fizičkog, psihičkog i mentalnog zdravlja manje vremena provode na njima.

29. Svi jednaki

Tematsko područje
Ljudska prava i sustav zaštite ljudskih prava; Demokratska država i uloga građana u demokratskoj državi, Socijalne vještine i društvena solidarnost; Kulturni identiteti i međukulturni dijalog

Cilj projekta
Potaknuti učenike na važnost promicanja ljudskih prava i kulture ponašanja prema svakoj osobi bez obzira na zdravstveno stanje, spol i dob te zaustaviti bilo koji oblik diskriminacije među vršnjacima.

Škola
Osnovna škola Višnjevac, Crni put 41, 31220 Višnjevac
Telefon/telefaks : 031 310180, 031 352416
E-adresa : ured@os-visnjevac.skole.hr; os.visnjevac017@gmail.com;

Voditeljica
Silvija Vukašinović, mag.prim.educ.

Učenici
Iskra Duspara (zamjena Nikolina Brčić) 8.a, Julija Jurić 8.a, Nina Komar 8.a, Jana Hajba 8.a
Suradnici na projektu
Učenice i učenici izbornog predmeta Građanskog odgoja i obrazovanja 8.a razreda
Lovro Boduljak, Leo Čatić, Marko Glušac, Ema Junušić, Adrian Marković-Juričak, Iva Mazur, Borna Pivac, Fran Plazanić, Pavle Pofuk, Lovro Šubić, Fran Vrdoljak
Vijeće učenika škole, Učenici predmetne nastave 5.-8. razreda, Melita Krstić, prof. pedagogije; Biljana Mrdović – – – Varevac, dipl. psiholog; Dane Končar ravnatelj škole, Vesna Klir, vjeroučiteljica i voditeljica grupe za Znakovni jezik, Tehničko osoblje škole– domari škole; Učenička zadruga Višnja; Vijeće roditelja; Školski odbor; Mjesni odbor Višnjevac; Grad Osijek; Osječko – – – baranjska županija; Fakultet za odgojno i obrazovne znanosti; Vlatka Kalađija, mr. sc., dipl. oec; Roberta Šokac, dr.med., spec. oftalmolog; Nte Bogdan, predstavnik škole u Dječjem gradskom Vijeću Grada Osijeka
Studij edukacijske rehabilitacije Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti doc.dr.sc. Ljiljana Širić, FFOS– Narcisa Vrbešić Ravlić, mag. iur., spec. Iur.; prof. Nevena Benić-Ured za slabovidne i slijepe osobe; izv. prof. dr. sc. Tijana Borovac; Slavonski radio Osijek.

Opis

Izbor i istraživanje problema
U osnovnoškolskoj dobi često dolaze do izražaja nedobronamjerna i diskriminirajuća ponašanja prema osobama drugačijima od nas to jest ranjivim skupinama djece. Ponašanje prema vršnjacima najizraženije je preko društvenih mreža. Jedni druge previše kritiziraju i podcjenjuju sve do zabranjenih ili uvredljivih naziva. Trebamo se pitati da li se učenici s poteškoćama osjećaju sigurno u našem okruženju? Obraćamo li dovoljno pažnje na njih? Prihvaćamo li mi vršnjaci različitosti ili smo skloni ruganju i omalovažavanju?
Istražili smo u medijima kakvo je stanje u ostalim školama i što o tome misle stručnjaci.
Prema studijskom istraživanju, pokazalo se kako mlađe osobe imaju manje iskustva i manje su informirane o osobama s tjelesnim invaliditetom te su i njihovi stavovi stoga manje

pozitivni od starijih ispitanika što znači kako je bitna razina znanja i informiranosti koja se povećava s dobi tijekom obrazovanja.
Roditelji također svojim ponašanjem i interakcijama prikazuju svoja vjerovanja i vrijednosti o drugim ljudima, što može utjecati na formiranje stavova djece.
Proveli smo naše istraživanje i problem iznijeli na Vijeću učenika škole te raspravljali o mogućnostima kako poboljšati odnose među učenicima. Također smo razgovarali sa psihologinjom naše škole.
Nakon provedenog istraživanja u našoj školi, primijetili smo kako mlađe dobne skupine bolje prihvaćaju različitosti, a koliko god se trudili informirati jednako sve učenike, empatija u pubertetskoj dobi je bila najslabije razvijena.

Moguća rješenja problema

Nakon što učenici stignu u više razrede počinju se dijeliti u različite skupine te počinju mijenjati ponašanje jedni prema drugima. Djeca s poteškoćama tada se osjećaju izolirano. Nastavnici se često uključuju pružajući pomoć, što nekad izgleda kao pritisak odraslih, a ukoliko se vršnjaci ponude pomoći, takvi učenici ponekad to shvate kao izrugivanje. Što učiniti?
Postoje dvije mogućnosti: zamoliti stručnjake za predavanje ili sami osmisliti neke aktivnosti kojima ćemo potaknuti vršnjake za odgovornije ponašanje.
Stručnjaci su nas podučili kako poboljšati odnos učenika s poteškoćama i nas kao njihovih vršnjaka. Učinit će to kroz razne radionice i predavanja. No, takav pristup već imamo na redovnoj nastavi te će učenicima možda, takav pristup biti dosadan i time manje učinkovit.
Ukoliko pokušamo učiti jedni od drugih, učenici će moći uvažavati učenike s poteškoćama kao predavače. Ti učenici-predavači će svojim kolegama moći ispričati kako se doista osjećaju te prepričati doživljaje iz vlastita života. No, učenici nisu dovoljno stručni i neke će informacije možda prenijeti na krivi način te bi mogli dobiti obrnuti efekt.

Najbolji pristup rješenju problema

Za analizu razmišljanja i stavova učenika te nalaženje najboljeg pristupa, upotrijebili smo naše ankete iz kojih smo saznali kako 57% učenika poznaje dječaka ili djevojčicu sa zdravstvenim teškoćama. Također se 58% učenika susrelo s takvim osobama te su im pomogli, najviše na način razgovora, igre, ustupanja mjesta ili pomoći oko rješavanja zadatka.
Zabrinuo nas je podatak kako se čak 42% učenika nije susrelo s takvim osobama i nije bilo prilike za pomaganje. Također nas je zabrinulo da 39% učenika ne stane u obranu učeniku kojem se rugaju.
Ipak, većina učenika na ruganje reagira suprotstavljanjem, ukazuju kako to nije uredu, a često obavijeste odrasle osobe (roditelje, učitelje, stručne suradnike). U najgorem slučaju ignoriraju i izbjegavaju takve učenike te smo shvatili kako trebamo poraditi na novim tehnikama i načinima ukazivanja na probleme. Učimo jedni od drugih – – – učinio nam se kao najbolji pristup.
Posavjetovali smo se s našim stručnjacima iz škole. Psihologinja nas je uputila na zabavne igre i sadržaje kroz koje ćemo razviti empatiju jedni prema drugima. Razgovarali smo s nastavnicom i vjeroučiteljicom Vesnom Klir da nas nauči osnovnim znakovima znakovnog jezika za gluhonijeme osobe.
Kroz predstavljanje Zakona o dječjim pravima i pravima invalida ukazali smo na važnost poštovanja dostojanstva osobe, jer to zaslužuje svako biće na svijetu. Jedno od najboljih pristupa rješenju ovog problema učinilo nam se organiziranje aktivnosti „Mjesec bontona“ s raznim pisanim porukama i zidnim slikama.

Plan djelovanja

Školska psihologinja dala nam je nekoliko primjera radionica koje možemo održati u školi. Tako smo održali radionicu u drugom razredu gdje je učenik s poteškoćama . Kroz razgovor i crteže osvijestili smo učenicima od najranije dobi, kako smo svi jednaki i zaslužujemo pažnju, pomoć i obrazovanje na jednak način. O našim aktivnostima obavijestili smo predsjednika Vijeća učenika i predstavnika u Dječjem gradskom vijeću grada Osijeka. 7. i 8. veljače 2024. godine bili smo na Fakultetu odgojno-obrazovnih znanosti u Osijeku gdje smo prisustvovali predavanjima i radionici pod nazivom,,Slijepi u zajednici" s ciljem senzibilizacije učenika prema teškoćama s kojima se slijepe osobe svakodnevno susreću. Učenici viših razreda upoznali su fakultetske stručnjake i sudjelovali na predavanjima: „Sljepoća s medicinskog stajališta“, „Rehabilitacija“, „Uključivanje osoba s invaliditetom u zajednicu, „Zapošljavanje osoba s invaliditetom“, „Svakodnevni život slijepih osoba“ i na radionici „Isprobavanje mračne sobe i rješavanje zadataka“.
Profesorica Benić, i sama slijepa osoba, iz osobnog iskustva nam je ispričala što treba znati o slijepim osobama i kako im pomoći u svakodnevnim zadacima.
Na zidovima škole načinili smo QR kodove o bontonu – načinu ponašanja prema osobama s poteškoćama. Onaj učenik koji skupi najviše slika i video zapisa o bontonu i dobrom djelu, dobiva kartu za kino. Za karte se pobrinulo Vijeće roditelja.
Predstavnica naše škole u Dječjem gradskom vijeću učenika Grada Osijeka predstavila je način kako članovi našeg školskog Vijeća učenika, pomažu učenicima s teškoćama. Također je predstavila rad CZA(Centra za autizam) o kojem smo dobili informacije u razgovoru s djelatnicima. Naša škola organizira interaktivne igre kroz koje educira učenike o znakovnom jeziku i Brailleovom pismu te će ovakav oblik suosjećanja i poštovanja učiti i sljedeće generacije učenika građanskog odgoja.

Predstavljanje projekta
Projekt ćemo predstaviti Vijeću učenika, Učiteljskom vijeću, Vijeću roditelja, Školskom odboru, ravnatelju škole, Vijeću mjesnog odbora (MO) Višnjevac, gradonačelniku, udrugama građana i medijima, umirovljenicima lokalne zajednice. Također djelatnicima i studentima Fakulteta za odgojno obrazovne znanosti i Filozofskog fakulteta u Osijeku te udrugama za rad s osobama s invaliditetom

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu
Potaknuti učenike na razmišljanje o svojim pravima i vrijednostima izgrađenima na njima, uvažavanje i poštivanje svih ljudi. Svojim primjerom ćemo potaknuti vršnjake na promišljanje i stjecanje navika uvažavanja svih osoba oko nas, poštivanje ljudskih prava i vrijednosti čime dobivaju višestruko: izgrađuju sebe kao empatičnog i odgovornog građanina te pomažu ranjivim skupinama u svom okruženju – dvostruki,,respect"!

30. Učimo učeničku demokraciju

Tematsko područje

Demokratska, ljudsko-pravna i politička dimenzija

Cilj projekta
Objasniti zašto trebamo težiti demokraciji i kako učenici škole mogu sudjelovati u oblikovanju škole na demokratski način kroz demokratske institucije u školi. Naučiti sve učenike kako se kroz učeničko vijeće razreda omogućuje ukazivanje na svoje probleme i razgovor o njima sa svojim učiteljima i razrednicima. Također ih naučiti kako se kroz vijeće učenika škole mogu aktivno uključiti u donošenje odluka na razini škole.

Škola
Osnovna škola Višnjevac, Crni put 41, 31220 Višnjevac
Telefon/telefaks : 031 310180, 031 352416
E-adresa : ured@os-visnjevac.skole.hr ; os.visnjevac017@gmail.com

Voditeljica projekta
Silvija Vukašinović, mag.prim.educ.

Učenici
Iva Mazur, Anja Papp, Danijela Adamović, Lea Košić, (zamjene: David Špoljarić, Lovro Šubić, Ante Bogdan,4.a,Vijećnik Dječjeg gradskog vijeća grada Osijeka, Jana Hajba, Nina Komar)
Suradnici na projektu
Učenice i učenici izbornog predmeta Građanskog odgoja i obrazovanja 8.razreda,učenici suradnici David Stjepanović,Hannah Altmann, Lovro Boduljak, Nikolina Brčić, Leo Čatić, Iskra Duspara, Marko Glušac, Jana Hajba, Ema Junušić, Julia Jurić, Nina Komar, Lea Košić, Adrian Marković-Juričak, Iva Mazur, Borna Pivac, Fran Plazanić,, Pavle Pofuk, Lovro Šubić, Fran Vrdoljak, Danijela Adamović, Leo Bistrović, Lukas Kučinac, Ana Kurtek, Juraj Lazar, Luka Mayer, Ivan Mihaljević, Tila Milović, Leon Muretić, Matija Novaković, Anja Papp, Tea Slukan, Marino Šabalić, David Špoljarić, Fran Tomljenović, Petar Zrno, Ana Marija Horvat, Erik Inđić, Dominik Jakopović, Luka Kiš, Petar Kolarić, Luka Kovač, Sara Milković, Kevin Mutabdžić, Anna Piskač, Tara Plazonić, Gabriel Rukavina, Karlo Rupnik, Nina Srdanović, David Stjepanović, Laura Sučić, Dominik Tot, Jakob Veriga, Megi Živčić, Vijeće učenika škole, Učenici razredne nastave 1.-4.razreda i predmetne nastave 5.-8. razreda, Melita Krstić, prof. pedagogije; Biljana Mrdović – – – Varevac, dipl. psiholog; Dane Končar, ravnatelj, Tehničko osoblje škole– domari škole ; Učenička zadruga Višnja; Vijeće roditelja; Školski odbor; Mjesni odbor Višnjevac; Grad Osijek; Osječko – – – baranjska županija; Slavonski radio Osijek, Dječje gradsko vijeće Grada Osijeka, Vijeće Mjesnog odbora Višnjevac, Gradonačelnik, Udruga DKolektiv – – – organizacija za društveni razvoj, Mirko Andrić, prof, i učenici petih i sedmih razreda OŠ Retfala

Opis

Izbor i istraživanje problema
U današnje vrijeme, pod pojmom demokracije, učenici shvaćaju kako mogu raditi i govoriti što žele. No, pitate li ih kako oni sudjeluju u demokraciji i koja je njihova uloga u tom procesu, ne znaju točno odgovoriti. Adolescenti naše dobi često su buntovni ili nezadovoljni

svojim statusom u školi i ne vole kritike od drugih učenika, učitelja i roditelja. Najčešće svoje nezadovoljstvo iskazuju destruktivnim ponašanjem, oštećivanjem imovine, snimanjem i fotografiranjem mobitelima ili pisanjem grafita s neprimjerenim porukama.
Kada smo početkom godine razmišljali o uključivanju učenika u neke gradske udruge koje promoviraju učenička prava došli smo i sami do spoznaje da mi ustvari ne znamo što je to demokracija u školi, kakve veze ima demokracija sa školovanjem i da li je to nama učenicima važno u budućem građanskom životu i radu?
Odlučili smo istražiti kako je to u drugim školama. Na njihovim stranicama uglavnom se govori o predsjednicima razreda u odabiru za Vijeće učenika, o rezultatima biranja predsjednika Vijeća učenika i biranju predstavnika u Dječje gradsko vijeće škola, a i to ističu samo neke škole.
Ponegdje se spominje statut škole u kojem su naznačena prava učenika, te se u jednoj školi spominje čak i Nacionalno vijeće učenika Republike Hrvatske i njihova zadaća kao Vijeća. Naše Vijeće učenika vodi (surađuje, nadzire) učitelj, voditelj. O biranju predstavnika i načinu rada vijeća učenika informiraju nas razrednici i učitelj voditelj vijeća. Nastavnica Građanskog odgoja i obrazovanja povremeno pomaže u savjetima kako voditi Vijeće učenika, također, kada god je moguće sudjeluje na našim sastancima.
Kada smo se pripremali intervju za Osječku udrugu civilnog društva, nastavnica nas je pitala: Kako ti kao učenik ili učenica osnovne škole možeš sudjelovati u oblikovanju svoje škole? U razgovoru smo shvatili da mi ustvari ne znamo na koje sve načine možemo sudjelovati u demokratskom odlučivanju i oblikovanju škole i školskog života. Zaključili smo da jedan dio nezadovoljstva među učenicima potječe i od nepoznavanja njihovih uloga i odgovornosti u demokratskom sudjelovanju u radu škole. Odlučili smo zato provesti ankete među učenicima škole.

Moguća rješenja problema

Nakon provedene ankete, zabrinuli smo se …
Prema rezultatima ankete 55% učenika ne sudjeluje u donošenju odluka za školu, a razumiju glasovanje 75%. Njih 80% nije znalo kako sudjelovati u školskoj demokraciji. Oko načina biranja predsjednika razreda većina učenika se nije znalo izraziti. Učenici ne znaju zašto biraju predsjednika razreda, a samo 5% je odgovorilo kako je to i predstavnik razreda u Vijeće učenika. Većina nije znala kome se obraćati za svoje probleme. Na pitanje „Kako se zove predsjednik svih predsjednika razreda škole i zašto ga birate?“ učenici pokazuju neozbiljnost. Na pitanje „Kome onda vaš predstavnik daje prijedloge na razini škole?“ učenici, njih 20% odgovara: „nastavniku“, a 5% „predstavniku razreda“. Bitno je istaknuti kako se na pitanje „Kako ste izabrali predsjednika razreda?“ 70% učenika nije znalo izraziti, a tek 30% odgovorilo je – „ glasanjem“.
Prema ovakvim odgovorima na anketna pitanja, zaključili smo kako moramo nešto poduzeti. Moramo naučiti pravilno provoditi demokraciju u školi da bismo te iste učenike koje podučavamo pripremili za buduće sudjelovanje u demokratskim aktivnostima na lokalnoj i državnoj razini.
Imali smo dva prijedloga:
1. Zamoliti učitelja voditelja vijeća da informira učenike svih razreda, na satu razrednika.
2. Učenici Građanskog odgoja i obrazovanja, polaznici osmih razreda, mogu provoditi predavanja i radionice s temom „Kako naučiti učeničku demokraciju “ za sve razrede u školi.
Prednost prvoga je što učitelj voditelj ima autoritet, a nedostatak je što ima veliki broj razreda u školi i u toj aktivnosti nisu uključeni učenici.
Prednost drugoga je kako sami učenici građanskog mogu biti predavači i autoritet vršnjacima, a mogu iz vlastitog-učeničkog iskustva objasniti način sudjelovanja u demokraciji.

Nedostaci su drugog načina, što treba educirati nove timove i stvoriti naviku prenošenja iskustva novim generacijama. Nedostatak je ujedno i prednost, jer se veći broj učenika poučava o demokraciji.

Najbolji pristup rješenju problema

Cilj projekta je informirati sve učenike kako mogu sudjelovati u demokratskom odlučivanju u školi i na koji to način mogu učiniti. Također ih uputiti, tko im u učeničkom vijeću može pomoći u iskazivanju svojih mišljenja i prijedloga.

Odlučili smo se za drugi način rješenja problema. Zaključili smo kako sami učenici koji sudjeluju u ovome projektu, mogu najbolje pomoći u poučavanju o pravilnoj provedbi učeničke demokracije.

Nakon dobivanja mišljenja o provođenju demokraciji u školama, od dr. sc. Rolfa Golloba, savjetnika u Vijeću Europe, shvatili smo kako može doći do razočaranja među učenicima koji su se našli isključenima iz aktivnosti demokracije u školama. Bitno je osnaživanje nas, mladih građana,u pronalaženju demokratskih načina suočavanja s problemima i pitanjima zajednice u kojoj živimo i radimo. Proučili smo zakonske propise, tj. istražili naša prava i dužnosti te usporedili sa dosadašnjim sudjelovanjem učenika u školskoj demokraciji.

U članku 71. Zakona o odgoju i obrazovanju u OŠ i SŠ propisuje se da Vijeće učenika čine predstavnici učenika svakog razrednog odjela, a način izbora se utvrđuje statutom škole. Predstavnik/ca sudjeluje u radu tijela škole, ali bez samog odlučivanja. Naš glas se može čuti preko naših predsjednika/ca i predstavnika/ca učeničkog vijeća.

Iz Statuta OŠ Višnjevac zaključujemo kako Vijeće učenika čine predsjednici razreda i ravnatelj, do izbora predstavnika našeg Vijeća učenika. Glasovanje je javno dizanjem ruku (prijedlog – u izborima). Članak 181. izjašnjava da Vijeće učenika ima pravo sudjelovanja u upravljačkim tijelima škole, ali bez prava odlučivanja te navodi sve mogućnosti koje samo Vijeće ima (Promicanje interesa učenika, prijedlozi o izletima i kućnom redu, raspravlja o rezultatima odgojno-obrazovnog sustava, daje pritužbe ravnatelju Škole, Upravnom vijeću i Školskom odboru, te raspravlja i daje prijedloge u vezi prava, obveza i interesa učenika). U člancima 177, 178 i 179 opisano je kako učenici na početku šk. god. biraju svog predstavnika odijela, te način glasanja. Bitno je istaći kako je glasanja javno. Predsjednik predstavlja razredni odjel i štiti ga. Zamjenik mijenja predsjednika razrednog odjela u slučaju izočnosti. Blagajnik prikuplja i čuva sakupljene novce koji su namijenjeni za ostvarivanje aktivnosti tog razrednog odjela.

Zahvalni smo na mogućnosti provođenja projekta koji i ostalim učenicima i meni pomaže bolje razumjeti naša prava i načine sudjelovanja u školskoj demokraciji, te kako možemo u budućnosti sudjelovati u demokraciji na lokalnoj (u gradu i županiji) i državnoj razini.

Plan djelovanja

Nakon što smo proučili naša prava razmišljali smo kako educirati učenike naše škole, te kako ih potaknuti na konstruktivno razmišljanje o boljem radu u školi i njihovom životu. U proučavanju statuta škole, a ujedno učeći o načinima odlučivanja u demokratskim procedurama, uočili smo kako je u Statutu škole predviđeno samo javno glasovanje. Shvatili smo da bi taj članak trebalo izmijeniti i propisati tajno glasovanje jer time izbjegavamo utjecaj i mogući pritisak na naše demokratsko odlučivanje. Predsjednik Vijeća učenika škole sazvao je sjednicu Vijeća učenika. Na sastanku smo predstavili naš projekt građanin – učimo učeničku demokraciju i pojasnili razlog naše promjene. Nakon izlaganja učenici su tajnim glasovanjem odlučili da se izmijeni članak statuta i propiše – – – tajno glasovanje. Nakon donošenja odluke, predsjednik Vijeća učenika Lovro Šubić iz 8. a razreda, sastavljeni je zapisnik s prijedlogom poslao istovremeno ravnatelju i Školskom odboru. Odluka još nije

usvojena dok ju ne potvrdi školski odbor i ravnatelj. O svemu smo razgovarali i sa tajnicom naše škole Anom Heffer, diplomiranom pravnicom.
Dok čekamo odluku i potvrdu našeg glasovanja, odlučili smo napraviti video prezentaciju učenika Građanskog odgoja i obrazovanja, kako su učili o učeničkoj demokraciji kroz proteklih deset godina. Prikazali smo kako učenici izrađuju prijedloge uređenja i djelatnosti u školi i našem mjestu, kao što je volontiranje u akcijama solidarnosti, sudjelovanje na sjednicama Vijeća Mjesnog odbora Višnjevac, izgradnja mjesnog parka za kućne ljubimce, uređivanje školskog dvorišta te predstavljanje Projekta građanin. Posljednje sudjelovanje je bilo u sklopu projekta Udruge D kolektiv– organizacija za društveni razvoj, na njihovoj izložbi „Škola za demokraciju.“ U tome su sudjelovale učenice koje pohađaju nastavu GOO (Građanski odgoj i obrazovanje): Anja Papp iz 8.b razreda i Lea Košić iz 8.a razreda. Na satu razrednika, učenici GOO, predstavili su prijedloge za učeničku demokraciju. Planiramo pripremiti predavanje na Vijeću učenika– „Kakve veze ima demokracija sa školovanjem?“ Učili bismo ostale učenike kako provoditi školsku (i opću) demokraciju. Kao goste pozvali bi OŠ “Retfala“ sa prezentacijom njihovog rada o demokraciji.
Planiramo organizirati dolazak predsjednika Vijeća Mjesnog odbora Višnjevac da bi nas informirao o načinu provođenja demokracije u mjestu, a kasnije posjet gradonačelniku grada Osijeka i Dječjem gradskom vijeću.
Predstavit ćemo i učenicima naše škole planirano sudjelovanje učenika GOO na izborima za državni parlament– Sabor Republike Hrvatske i na izborima za europski parlament– u svojstvu izbornih promatrača!

Predstavljanje projekta
Naš projekt ćemo predstaviti Vijeću učenika, Učiteljskom vijeću, Vijeću roditelja, Školskom odboru, Ravnatelju škole, MO Višnjevac, Gradskom vijeću učenika grada Osijeka, gradonačelniku, udrugama i medijima te učenicima Građanskog odgoja suradničke OŠ Retfala.

Očekivani ishod učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu
Sudjelovanje učenika u ovom projektu, potiče ih na učenje o demokraciji, osnažuje njihovo samopouzdanje stvara povoljan učinak na mentalno zdravlje učenika i bolju motiviranost za učenje i nastavu. Učeničko vrednovanje nastave i uključivanje članova njihovih obitelji dovelo je do poboljšanja učenja i učeničkih dostignuća. Učenici Građanskog odgoja i obrazovanja nastoje što bolje proučiti načine propisane školske demokracije, da bi ih mogli prenijeti drugim učenicima. Sudjelovanje učenika u školskoj demokraciji i konkretni prijedlozi za rješavanje učeničkih i drugih problema u školi, pokazalo je pozitivne učinke kroz samopoštovanje, veće uvažavanje učenika i ozbiljno shvaćanje demokratskih aktivnosti u školi.
Suradnja i sve veće uključivanje učenika, roditelja i nastavnika u demokratskom upravljanju školom, dovodi do niza pozitivnih rezultata prikazanih u projektu.

31. E-cigareta među mladima

Škola
Osnovna škola Siniše Glavaševića
Dr. Ante Starčevića 5, 32010 Vukovar
tel. 032/422-848
E-mail: stjepanovic_maja@yahoo.com;

Tematsko područje
Kulturološka i društvena dimenzija

Cilj
Informirati učenike o štetnome utjecaju e-cigareta po njihovo zdravlje, istraživanje o istima – koliko su dio društvenoga okupljanja i druženja među školarcima, educirati mlade da bi shvatili koliko je štetno po zdravlje konzumiranje sve popularnijih e-cigareta, kako se oduprijeti tome, povezivanje učenika-učitelja-roditelja-stručnih suradnika putem zajedničkih radionica koje bi osvijestile ozbiljnu problematiku spomenute konzumacije;

Voditeljica
Maja Stjepanović, prof.

Učenici
Broj učenika u projektnoj skupini: 6
Tara Leskovac, Tessa Uzelac, Minja Kepčija, Anđela Lončar, Dunja Božić, Mila Lukić
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri: Dunja Božić, Minja Kepčija, Mila Lukić, Tara Leskovac

Opis

Izbor i uočavanje problema
Pojačano korištenje društvenih mreža dovelo je do sve većeg susreta s reklamama koje potiču kupovinu e-cigareta. Tijekom brojnih radionica na satu razrednika, početkom 2023/2024. god. uočeno je kako se sve više učenika upušta u konzumaciju istih, potaknuti u društvu kako ne bi bili odbačeni. Tema se postavila sama, prijatelji iz razreda su svojim prijedlozima pomogli projektnom timu u realizaciji. Vrlo se malo govori o štetnosti cigareta, par sati tijekom nastave biologije, na satu razrednika putem radionica u sklopu zdravstvenog odgoja i građanskog odgoja i obrazovanja. Za potrebe projekta učenice su proučile Zakon o ograničavanju uporabe duhanskih i srodnih proizvoda te pripremile anketu za sedmaše i osmaše koja je pokazala ozbiljnost situacije, stav prema e-cigareti, neznanje o njezinu utjecaju po zdravlje. Ravnateljica, stručna služba i predmetni nastavnici pohvalili su projektni tim te se stavili na raspolaganje svojim znanjem i vremenom.

Moguća rješenja problema
Tijekom aktivne rasprave o problemu (organizirane parlaonice na satu razrednika) učenice su predložile dva moguća (alternativna) rješenja. Prvo rješenje je dolazak tima stručnih osoba koji bi putem radionica osvijestili učenike o štetnosti konzumiranja e-cigareta, stavili naglasak na tjelesno, ujedno i mentalno zdravlje te poticali zdraviji život. Drugo rješenje je održavanje Projektnog tjedna krajem svibnja 2024. god. Radionice na Vijeću učenika i roditeljskim sastancima, predmetne radionice i susreti. Učenice su iznijele pozitivne i negativne strane predložene politike. Pozitivna je svakako jačanje svijesti o važnosti kvalitetnog življenja i

razvoja kod mladih bez konzumiranja e-cigareta te bolje informiranje o toj problematici. Negativna je strana izbjegavanje organiziranih radionica (učenici ne žele govoriti iskreno o toj temi, niti se povjeriti niti saslušati sve argumente), zgusnut učenički raspored – nedostatak prostora, predmetni nastavnici koji predaju na više škola, a sudjelovali bi u realizaciji ovog projekta.

Edukacija
Projektni tim shvatio je važnost predloženih radionica u Projektnom tjednu. Samo suradničko učenje, zajednički rad te razmjena mišljenja i iskustava dovodi do pomaka. Radionice bi se održavale u prostorijama škole, uz potporu ravnateljice i stručne službe. Predmetni nastavnici (TZK, BIO, HJ, SJ, LK) bi s učenicima prošli pomno razrađeni plan radionica, povezali se više, s naglaskom na uzajamnom povjerenju i poštivanju.

Akcijski plan
Učenice su shvatile da je važno uključiti što više svojih razrednih prijatelja u provedbu edukacije o odgovornom ponašanju prema svojem zdravlju. Ujedno su povezane obje smjene u školi (nastava na srpskom jeziku i ćiriličnom pismu te hrvatska nastava). Na učiteljskom vijeću predstavljen je Projektni tjedan te su se predmetni nastavnici druge smjene priključili s prijedlozima i idejama. Čeka se potvrdni odaziv liječnika pulmologa iz Nacionalne memorijalne bolnice „Dr. Juraj Njavro“ Vukovar. Najvažniji plan djelovanja odnosi se na međusobno povezivanje putem zajedničkih radionica svih sedmaša i osmaša naše škole (obje smjene), u nekom izvedivom vremenskom terminu – između smjena. Želja je taj isti Projektni tjedan realizirati sljedeće školske godine s novim generacijama učenika, poticati svijest o zdravlju, zdravom načinu života, izbjegavanju negativnog utjecaja društvenih mreža te se povezati s drugim gradskim školama putem izvannastavnih aktivnosti, razmjenjivati mišljenja i iskustva.

Ostvareni rezultati
Formirani tim učenica svojim suradničkim i iskustvenim učenjem prenosi znanja i vještine drugim razrednim učenicima, povezuje obje smjene škole. Problematika je stavljena na stol, o tome se u školi nije puno govorilo niti se izvodile radionice na temu istih. Roditelji na roditeljskim sastancima progovaraju o gorućoj problematici, uz pomoć radionica rad je na povezivanju učitelj – učenik – roditelj, na uzajamnom podržavanju, poštovanju i informiranju o štetnosti e-cigareta (moderna pošast među mladima o kojoj se treba puno više govoriti). Naglasak je na školskoj i lokalnoj zajednici, iskrenije razgovarati te se informirati i educirati.

Predstavljanje projekta
Projekt je predstavljen na SR u 7.raz. i 8.raz. te Vijeću učenika (veljača, 2024). Nakon Županijske smotre Projekata (30. ožujka 2024.) isti je predstavljen na Učiteljskom vijeću (početak travnja 2024.)

32. Očuvanje prirodne baštine

Škola
OŠ Hinka Juhna Podgorač
Hinka Juhna 8, 31433 Podgorač
Mobitel:091/525-7484
E-mail: kristin3110marinkovic@gmail.com

Voditeljica
Kristina Marinković, prof.

Tematsko područje
Ekološka dimenzija

Cilj projekta
Informiranje i senzibiliziranje javnosti o čuvanju prirodne baštine, točnije Javorolisne platane u Podgoraču.

Učenici
Broj učenika u projektnoj skupini:
Ana Cvijanović, Ena Franjković, Paula Riger, Dunja Todorić

Opis

Izbor i istraživanje problema
Tijekom školske godine 2023/2024. učenice petih razreda OŠ Hinka Juhna Podgorač, na satima prirode, uočile su problem. Da bi dobili odgovore na svoja pitanja proveli su anketu među svojim vršnjacima i shvatili su da većina učenika ne zna što je prirodna baština, zašto ju treba čuvati, što pripada prirodnoj baštini. Isto tako, anketirani učenici su mišljenja da ne čuvamo dovoljno prirodnu baštinu te da ima nešto što bi trebalo zaštititi u neposrednoj blizini, ali ne znaju navesti što bi to bilo. Za potrebe projekta učenice su proučile Ustav Republike Hrvatske, Zakon o zaštiti prirode, Strategije o zaštiti prirode. Također su ostvarile i drugi tip suradnje. Učenice su prikupile dragocjene podatke surađujući s prof. Zlatkom Kovačem, s Zavičajnim muzejom Našice – Miroslavom Šarićem. Po pitanju literature na raspolaganju je uvijek bila knjižničarka škole Josipa Vešligaj. Učenice su shvatile da je primjerak Javorolisne platane jedini primjerak iz 19. st. koji je predragocjen da bi ga ostavili na milost i nemilost ljudi i vremena.

Moguća rješenja problema
Raspravljajući o problemu, učenici su predložili dva moguća (alternativna) rješenja. Jedno od rješenja, predložili su da se uvede izvannastavna aktivnost „Mali prirodnjaci“. Iznijeli su pozitivne i negativne strane predložene politike. Pozitivne strane su da bi učenici naučili puno o prirodnoj baštini. Kao negativne strane naveli su slab odaziv učenika, nedolazak učenika putnika na vrijeme i nedostatak nastavnika – prezgusnuta zaduženja učitelja. Drugo moguće rješenje bi bilo osnivanje zadruge „Platana“ u kojem su također vidjeli pozitivnu stranu i to da bi učenici stekli različite vještine te da bi stekli širu liku o području na kojem žive. Kao negativnost ovog rješenja bi bila procedura oko osnivanja zadruge, neslaganje oko izbora naziva zadruge, financijska sredstva, nedostatak nastavničkog kadra, slab interes kod učenika te prijevoz učenika putnika i dolazak u suprotnu smjenu.
Najbolji pristup rješenju problema

Projektni tim je shvatio da samo iskustveno i suradničko učenje donosi rezultate te je kao najbolje rješenje predložio edukacije, radionice, terensku nastavu u kojoj bi se platani dalo na važnosti. Isto tako prijavljujemo se i na natječaje i projekte u kojima možemo popularizirati Javorolisnu platanu.

Plan djelovanja

Učenici su shvatili da je učenje o prirodnoj baštini kao i aktivna briga o njezinu očuvanju, primarni zadatak svakog pojedinca i zajednice. Baština je iskon i budućnost svake zajednice i kao takva zahtijeva sustavno educiranje i rad. Učenici su o svemu informirali sve dionike odgojno-obrazovnog procesa te zajednicu. Odlučili su ograditi prostor oko Javorolisne platane ogradom te postaviti identifikacijsku pločicu da bi posjetitelji saznali sve potrebne informacije te dobili uvid u njezinu vrijednost. Konačni cilj ovog projekta je zaštititi Javorolisnu platanu u kategoriji parkovne arhitekture – kao pojedinačno stablo.

Ostvareni rezultati

U sklopu projekta RZC PAN RH osvojili smo prvo mjesto iz teme poduzetništva. Izradili smo funkcionalni suvenir – držač za kuhače na kojem je oslikan list Javorolisne platane. Isto tako uspješno je u sklopu istog projekta predložena i učenička akcija koja podrazumijeva čišćenje, ograđivanje i identifikaciju Javorolisne platane. U sklopu projekta ostvarene su sve međupredmetne teme te pravilna primjena IKT alata.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen više puta na satima predmeta Priroda, na Županijskoj smotri projekata (30. ožujka 2024.) te na Svjetski dan šuma 21. 3. 2024. pred svim učenicima predmetne nastave OŠ Hinka Juhna Podgorač.

Projekti – srednje škole

1) „Sigurno na dva kotača“

Škola
Gimnazija Bjelovar, Matice hrvatske 17, 4300 Bjelovar
Telefon/telefaks: 043 241 088 (ravnateljica), 043 220 176 (tajništvo)
E-adresa: ravnatelj@gimnazijabjelovar.hr
Mrežne stranice: https://gimnazijabjelovar.hr/

Tematsko područje
Društveno: rješavanja problema lokalne zajednice, društvene komunikacijske vještine, timski rad.
Politička: istraživanje i rješavanje problema lokalne, nacionalne zajednice.
Ljudsko-pravno: odgovorno ponašanje u zajednici uz uočavanje i primjenu prava i dgovornosti u domeni zaštite svojih i tuđih prava, općeprihvaćena pravila i pravne norme kao instrumenti zaštite prava učenika

Cilj
Potaknuti provedbu dodatnih obrazovnih sadržaja u vrtićima i osnovnom školama u domeni sigurnosti u prometu u gradu Bjelovaru i u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, ali i široj zajednici.

Voditeljice
Željka Holjević, prof. savjetnica, Biljana Barišić Mudri, prof.

Učenici
Broj učenika u projektnoj skupini
Učenika/ca (20) učenici/ce 1. i 3. 4. razreda

Naziv tima
Pomoćni kotači

Projekt će predstavljati
Iva Pogledić, Nina Vicić, Ema Dolenac, Marijeta Nemet

Opis

Izbor problema
Tijekom proučavanja, zakona (Zakon o sigurnosti prometa na cestama NN 139/23) propisa, materijala, medijskih sadržaja razgovora i rasprave učenici koji su sudjelovali u izvedbi ovog projekta došli su do zaključka da danas u 21. stoljeću još uvijek dosta maloljetnika/ca stradava u nesrećama vozeći bicikl. Prepoznali su sustavnu insuficijenciju u kontinuitetu obrazovnih programa za djecu vrtićke dobi, ali i nedostatak istog sadržaja u osnovnim školama u gradu Bjelovaru i u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, ali i na razini države.

Istraživanje društvene važnosti problema
Proučavanjem nesreća u kojima su stradali vozači/ce bicikla, a ovdje se posebno fokusiramo na maloljetnike/ce (djecu vrtićke dobi i djecu osnove škole), u grad Bjelovaru, Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, ali i u ostalim dijelovima Republike Hrvatske.

Zaključujemo da su mediji prepuni nesreća maloljetnika/ca koji svake godine stradaju u prometu. Bilo da je riječ o lakšim ili težim tjelesnim ozljedama ili čak, na žalost, rezultiraju smrtnim ishodom.
Stoga nas je zanimala kakva je situacija u Bjelovarsko -bilogorskoj županiji, te smo 15.siječnja 2024. putem maila uputili dopis PU bjelovarsko-bilogorskoj s pitanjima:

- koliko je nesreća biciklom zabilježeno u po godinama (2023., 2022., 2021., 2020. godini)
- koji je postotak od ukupnog broja nesreća u tim godinama
- tko od populacije najviše stradava u biciklističkim nesrećama
- koliki je postotak maloljetnika koji su stradali u biciklističkim nesrećama, koja je bila njihova dob

Odgovor smo dobili da je PU bjelovarsko-bilogorska 16. siječnja 2024. zaprimila naš dopis, ali ništa od navedenoga do trenutka realizacije projekta nismo dobili kao odgovor.
Učenice su proučavale Zakon o sigurnosti prometa na cestama i sudjelovanje biciklista u prometu, potom razne materijale objavljenih nesreća u Županiji, ali i u Republici Hrvatskoj. PU karlovačka ima dostupne podatke o nesrećama neke od njih navodimo: (Tijekom 2022. godine na području Policijske uprave karlovačke dogodile su se 33 prometne nesreće u kojima su sudjelovali vozači bicikala (u 2021. godini evidentirano je 37 prometnih nesreća). U tim prometnim nesrećama jedan biciklist je smrtno stradao, a 25 ih je ozlijeđeno (2021. godine dvoje ih je smrtno stradalo, a 26 je ozlijeđeno),
kao i neke druge policijske uprave koje su nam poslužile kao materijal za proučavanje zadanog problema. Internet je pun upozorenja policijskih uprava o sigurnosti biciklista u prometu. Negdje se navode čak i propisane kazne za nepoštivanje propisa i zakona.

(https://npscp.hr/programi/biciklisti/item/1033-sto-biciklistima-propisuje-zakon-o-sigurnosti-prometa-na-cestama-i-kolike-su-kazne)

Istog datuma 15.siječnja 2024. upućen je mail dvjema osnovnim školama u Gradu Bjelovaru (I. i IV. OŠ) za koje su učenice imale saznanja da su provodile neki vid edukacija učenika po pitanju sigurnog upravljanja biciklom u prometu.

Upitnik je imao sljedeća pitanja:

- kako je bila organizirana edukacija
- kada je bila organizirana
- koliko dugo je vremenski trajala
- koji uzrast djece je bio obuhvaćen edukacijom
- kakav je bio odaziv djece
- tko je provodio edukaciju
- održavate li i dalje edukacije
- kakvi su bili utisci roditelja o navedenoj edukaciji.

Odgovor smo dobili ravnatelja od IV. OŠ. Ravnatelj navodi da održavaju edukacije u sklopu predmeta Tehnički odgoj i obrazovanje i da su do sada imali samo pozitive povratne informacije od učenika i od roditelja.
Osim osnovnih škola učenice su željele imati informaciju o edukacijama u vrtićima, te su kontaktirale i obavile intervju s odgajateljicom predškolske djece Tanjom Hajtić, odgajatelj mentor, Dječji vrtić Bjelovar.
Pitanja iz intervjua:

1. Smatrate li vi da je edukacija o pravilima i sigurnosti vožnje biciklom potrebna za djecu vrtićke dobi?

2. Smatrate li da bi djecu o pravilima i sigurnosti vožnje biciklom trebali educirati u vrtićima ili da bi to trebali obaviti roditelji?
3. Smatrate li da bi djeca vrtićke dobi mogla razumjeti edukaciju o pravilima i sigurnosti vožnje bicikla?
4. Mislite li da je moguće napraviti takav program koji bi bio primjeren za djecu tog uzrasta?
5. Je li ustanova u kojoj vi radite imala ikakav oblik edukacije navedenog tipa?
6. Kako to provodite?
7. Je li to program rada propisan od države ili vi provodite edukaciju na svoju ruku?
8. Imate li kakvu spoznaju da neki od drugih vrtića u Bjelovaru to rade?

Odgajateljica navodi da njezina ustanova već duži niz godina provodi edukacije u domeni sigurnosti upravljanja biciklom iz razloga što su uvidjeli potrebu za tim. Ovakav vid edukacije nije propisan od strane države, ali ga ovaj vrtić provodi i uvrstio ga je u svoj redovan program. Po riječima odgajateljice Hajtić djeca vrtićke dobi su sposobna za edukaciju takve vrste, samo im se mora na njima prikladan način prezentirati. Navodi potrebu ovakvih edukacija iz razloga što ima primjera da djeca vrtićke dobi koriste bicik kao prijevozno sredstvo i to čak samostalno, što se navodno kosi sa zakonom, ali je tako. Navodi da roditelj sam nije dovoljan u ovakvoj edukaciji, jer roditelji se bez izuzetka trude djeci objasniti, ali bolje slušaju i upamte kada to čuju od nekog drugoga.
Odgajateljica nema saznanja provodi li još koja predškolska ustanova ovakav vid edukacija.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Učenice su zaključile da su biciklisti slabija strana u odnosu na motorna vozila, jer nemaju zaštitu u obliku kabine te su stoga u većoj opasnosti od ozljeđivanja i zadobivanja teških tjelesnih ozljeda. S druge strane biciklisti su ujedno i opasnost za pješake jer nepropisnom vožnjom po nogostupu i u parkovima često biciklom nalete na pješaka te ga ozlijede.
U promišljanju mogućih rješenja bilo je dosta ideja, ali učenice su se odlučile za dva alternativna rješenja:

- zabrana upravljanja biciklom u gradu
- uvođenje vozačkog ispita za vozače/ice bicikla.

No i za jedno i za drugo rješenje učenice su pronašle više negativnih nego pozitivnih strana, te smo od navedenih mogućih rješenja odustali.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema
Nakon argumentiranog debatiranja učenice dolaze do zaključka da usprkos svim zakonima, propisima, upozorenjima i mogućim kaznama koje svake godine izdaju policijske uprave, bilo putem objave na internetu, bilo direktno dopisima vrtićima i školama, najbolje rješenje bi po njima bilo uvesti kontinuiranu, obaveznu edukaciju na razini države za djecu od vrtićke dobi, a potom provedba kroz niže razrede osnovne škole i nastavilo bi se u petom razredu osnovne škole. Takvu edukaciju trebalo bi obavezno uklopiti na razini države u kurikule rada odgojno-obrazovnih institucija vrtića i osnovnih škola.

Razvoj plana akcije i ostvareni rezultati
Provedene aktivnosti :

- učenice su proučile zakonske odrednice i pravilnike o sigurnosti u prometu
- provele su anketu o edukaciji upravljanja biciklom kod učenika Gimnazije Bjelovar
- predstavili su projekt učenicima Gimnazije Bjelovar.

- predstavljen projekt Vijeću učenika Gimnazije Bjelovar
- projekt stavljen na mrežne stranice škole
- projekt stavljen na instagram škole

Planirane aktivnosti:

- predstavljanje projekta Nastavničkom vijeću Gimnazije Bjelovar
- predstavljanje predstavnicima Grada i Županije
- predstavljanje u lokalnim novinama i promoviranje na lokalnom radiju

Ostvareni rezultati

Pošto je naš projekt još u realizaciji, smatramo da smo do sada potaknuli određena promišljanja u domeni bolje sigurnosti naših najmlađih dionika društva da se u bliskoj budućnosti počne i djelovati u većem opsegu u pogledu sigurnosti vožnje biciklom.

Već i samo javno govorenje i apeliranje na institucije koje mogu puno napraviti u ovoj domeni nadamo se da će buduće generacije biti educiranije, svjesnije i nadasve sigurnije na dva kotača od njihovih prethodnika.

Stoga se pridružujemo sljedećem:

„M**olimo sve sudionike u prometu, posebno bicikliste, da poštujući prometne propise vode brigu o svojoj i sigurnosti drugih sudionika u prometu te da svojim pozitivnim ponašanjem pridonesu povoljnom stanju sigurnosti.“**

(https://npscp.hr/programi/biciklisti/)

2. ZET u ZET – – – zagrebački edukativni tjedan u zagrebački električni tramvaj

Škola
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Ulica grada Vukovara 269, Zagreb
Telefon/telefaks: 01 6184780
E-adresa: info@psvprelog.hr

Voditeljica
Ana Kadović, prof.

Učenici
U osmišljavanju i provedbi projekta sudjeluju učenici 2.G (M. Strahonja, N. Šimunić, D. Popović, K. Jagić, N. Flegar, E. Kajba, M. Žuvić, Sara Polašek), 2.L (I. Dumić, P. Golub, K. Beg, E. Šego, T. Kentrić, T. Marušić, T. Mazal, S. Dutour Sikirić) i 3.D (A. Štifanić, P. M. Petrlić, L. Petrović Hađar, T. Kelava) razreda.
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Nela Flegar i Dina Popović (2.G); Petra Golub i Tomislav Mazal (2.L)

Tema projekta
Kako vrijeme provedeno u javnom prijevozu pretvoriti u „dobro iskorišteno vrijeme“

Cilj projekta
Uporište provedbe ovoga projekta polazi od istraživanja koji pokazuju da aktivno i kreativno provođenje (slobodnog) vremena pridonosi razvoju cjelovite ličnosti. Upoznavanjem kulturnih i turističkih potencijala grada Zagreba, analizom ponuđenih sadržaja te poticanjem učenika na proaktivno i kreativno djelovanje istraživat će se mogućnosti korištenja (slobodnoga) vremena kao prostora samorealizacije i samoaktualizacije mladih.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu
Djeca i mladi ovim će projektom: cikličkim istraživanjem izraditi kvalitativnu i kvantitativnu analizu vlastite potrošnje vremena; prepoznati nove načine upotrebe slobodnog vremena s naglaskom na druženje i socijalizaciju s vršnjacima; terenskom nastavom istražiti kulturno-povijesne znamenitosti grada.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Tijekom rujna i listopada u nižim razredima Škole provedeno je preliminarno istraživanje o kvaliteti korištenja vremena na dnevnoj i tjednoj razini. Uočilo se da se tek 1/3 srednjoškolaca u vrijeme kada nisu u školi druži sa svojim vršnjacima. Osim toga, posebno nas je iznenadio podatak da učenici dnevno provode od 30 do čak 180 minuta u zagrebačkim tramvajima i autobusima. Stav je učenika da je to vrijeme „izgubljeno“, loše iskorišteno te da za taj problem regulacije dnevnog korištenja vremena nemaju nikakvo rješenje.

Oblikovanje mogućih rješenja problema
Kako svijet postaje globalno selo u kojem s jedne strane postajemo toliko blizu jedni drugima dok se, s druge strane, sve više razlikujemo i udaljavamo, djeca i mladi traže brze i jednostavne odgovore od roditelja, učitelja i šire društvene i gradske zajednice. Kultura vremena ovisi o kvalitativnim vrijednostima njegova sadržaja u njemu. Obogaćivanjem

strukture, promjenom dinamike i mjesta te dobrim strukturiranjem i vođenjem mogu se djelomice mijenjati i životni stilovi mladih, ali i odraslih.

Najbolji pristup rješenju problema

Osmišljavanje posebnog programa ZET u ZET koji će: potaknuti djecu i mlade, ali i druge dionike gradskog prijevoza na upoznavanje tjedne ponude grada Zagreba (predstave, koncerti, događanja i slično); razvijati poduzetnički duh i stvarati pozitivne stavova prema kulturi i turizmu

Na taj način zagrebački električni tramvaj postaje mjesto informiranja o zagrebačkoj edukativnoj tjednoj ponudi!

Plan djelovanja

Obuhvaća *terenski rad* (učenici u manjim skupinama istražuju kulturno-povijesne sadržaje te izrađuju recenziju pogledane predstave, muzejskog postava, povijesne ture ili sl.) te izradu *projektnih materijala* (ZETuZET – – – objava tjednog programa kulturno-turističke ponude Grada Zagreba na pojedinim ZET tramvajima i autobusima; osmišljavanje edukativnog letka s informacijama o tjednim događanjima).

Ostvareni rezultati

Više od 300 učenika Škole sudjelovalo je u preliminarnom istraživanju kvalitete korištenja slobodnog vremena, a 500 učenika direktno se upoznalo s pojmovima kulture turizma i kulture korištenja slobodnog vremena te projektnim ciljevima. Osmišljen je projektni logo te otvorena e-mail i instagram stranica projekta zbog lakše komunikacije i za kontinuirano informiranje učenika.

Predstavljanje projekta

Projektne aktivnosti predstavile su se svim učenicima Škole, roditeljima i široj zajednici putem službene stranice Škole (www.psvprelog.hr) i društvenih mreža (instagram Škole). Projekt je predstavljen na učeničkom i nastavničkom Vijeću.

3. Naša budućnost počinje sada

Škola
Škola za cestovni promet
Trg J. F. Kennedyja 8, Zagreb
Telefon/telefaks: 01 2303444
E-mail: info@scp.hr

Voditeljice
Ivana Zelenika i Valentina Židak Radić

Učenici
Leona Bubanović, 4.r; Mihaela Cesar, 3.r; Niko Macešan, 4.r; Maria Miličević, 3.r; Tajana Mukavec, 3.r; Filip Pečuh, 3.r; Borna Pešun, 2.r; Ivana Piščetek, 3.r; Magdalena Puškarić, 3.r, Martina Rabljenović, 3.r; Patrik Sporiš, 3.r; Lara Valentić, 3.r
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Tajana Mukavec, Mihaela Cesar, Lara Valentić, Filip Pečuh

Tematsko područje projekta
MPT Učiti kako učiti, MPT Osobni i socijalni razvoj, MPT Građanski odgoj i obrazovanje

Cilj projekta
Zatražiti izmjenu zakona da bi srednjoškolci imali pravo raditi i tijekom školske godine, a ne samo tijekom praznika.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Učenici su ove godine uključeni u fakultativni predmet Škola i zajednica unutar kojeg su potaknuti istražiti probleme u zajednici. Nakon ljetnih praznika, koje je većina učenika provela radno, problem nam se sam nametnuo. Učenike smeta što srednjoškolci mogu raditi samo tijekom školskih praznika, a ne i tijekom cijele godine. Nakon provedene ankete na reprezentativnom uzorku učenika naše škole uvidjeli smo da nismo jedini koje to smeta. Istraživali smo kakva je situacija u drugim državama i vidjeli da je praksa šarolika.

Moguća rješenja problema
Istražili smo prednosti i nedostatke sustava koji imamo sada, gdje je učeničko pravo na rad jako ograničeno, školske obaveze imaju prioritet pred radom, a zanemaruje se činjenica da se na poslu također uči. S druge strane, kada bi učeničko pravo na rad bilo neograničeno smatramo da bi došlo do zapostavljanja školskih obaveza.

Najbolji pristup rješenju problema
Da bismo postigli ravnotežu između dvije krajnosti smatramo da je najbolje rješenje dozvolit učenicima da rade i tijekom školske godine, ali uz neka ograničenja. Naš prijedlog je da se učenicima dozvoli rad maksimalno 10 sati tjedno, što čini četvrtinu punog radnog vremena, te da uz to učenici ne smiju na školski dan raditi više od 2 sata, odnosno u dane vikenda više od 6 sati na dan.

Plan djelovanja

Za početak smo zatražili podršku ravnatelja naše škole i stručno pedagoške službe. Povezali smo se s poslodavcima, onima kod kojih smo već radili, a planiramo za mišljenje upitati i sindikate. Nakon što obavimo razgovore i s predstavnicima obrazovanja (škola), poslodavaca i sindikata, svoj prijedlog planiramo predstaviti Ministarstvu rada i Ministarstvu obrazovanja, te zatražiti izmjenu postojećih zakona.

Podaci o tome gdje je projekt bio predstavljen

Projekt smo zasad predstavili na Vijeću učenika, a u planu je predstavljanje i na Vijeću roditelja, te na Nastavničkom vijeću. Izvan škole smo ostvarili suradnju sa Strukovnom školom u Ljubljani (Strokovni izobraževalni center Ljubljana), posjetili smo ih i predstavili im naš projekt, te saznali od njih kakva su pravila u njihovoj državi. Osim toga smo se predstavili i Gimnaziji Andrije Mohorovičića iz Rijeke na online sastanku, te smo saznali kakva su razmišljanja gimnazijalaca o radu tijekom školske godine. Dio učenika ide i na Erasmus+ projekt u IES Litoral, srednju školu u Malagi (Španjolska), te planiramo i njima predstaviti naš projekt i saznati njihova iskustva. Osim navedenih predstavljanja sve naše aktivnosti redovito objavljujemo na internoj virtualnoj oglasnoj ploči u našoj školi.

Ostvareni rezultati

Kao završnu aktivnost fakultativnog predmeta planiramo predstaviti naš projekt Gradskoj skupštini Grada Zagreba.

4. Odabir karijere

Škola
XVI. gimnazija
Križanićeva 4a, Zagreb
Telefon: 091 233 3480
E-adresa: XVI.gimnazija@zg.t-com.hr;

Voditeljica
Sunčana Lea Kolbezen, prof.

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenice polaznice fakultativne nastave predmeta Škola i zajednica: Larissa Brcković, Tara Đumlija, Mia Horvat, Lana Jakić, Katarina Jurić, Katja Kraljević, Dora Krznar, Leonarda Ružić Periša, Nika Šerkinić, Tonka Štrbenac i Jana Vrbat.
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Mia Horvat, Katja Kraljević, Leonarda Ružić Periša i Tonka Štrbenac

Tema projekta
Građanski odgoj i obrazovanje; Osobni i socijalni razvoj; IKT.
Razvijanje svijesti o odgovornom odnosu prema vlastitoj budućnosti i izboru karijere te stjecanje različitih iskustava kroz posjete različitim institucijama i razgovore sa stručnjacima različitih profila i životnih iskustava.

Cilj projekta
Pri odabiru fakulteta i karijere primarni su naš interes i naše sposobnosti. No, upravo je to dvoje pojedincu najteže samome procijeniti, što otvara mnoga pitanja pri izboru studija te buduće karijere. Htjele smo učenicima XVI. gimnazije olakšati proces odabira fakulteta i karijere, te smo izradile internetsku stranicu pod nazivom *Što nakon XVI? Odabir karijere* koja našim maturantima omogućava da na jednom mjestu saznaju sve provjerene izvore informiranja, ispune online obrazac za profesionalnu orijentaciju, pretraže studijske programe te pročitaju inspirativne savjete i profesionalna iskustva stručnjaka iz različitih područja s kojima smo razgovarale. Promicanje aktivnog uključivanja učenika u donošenje osobnih odluka vezanih za odabir studija i karijere.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu
Uz podršku nastavnice učenice određuju ciljeve projekta, odabiru metode istraživanja te osmišljavaju strategiju. Korištenje informacijsko komunikacijske tehnologije te informacija iz različitih izvora učenice su uspješno primijenile u rješavanju problema informiranja učenika o mogućim karijerama. Učenice su iznimno ponosne na svoj doprinos izborima karijera budućih generacija naših maturanata.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Provele smo anketno istraživanje o aspiracijama učenika i dobile vrlo interesantne rezultate: u populaciji trećih razreda čak 47% učenika ne zna što će studirati, dok u populaciji maturanata pri kraju prvog polugodišta skoro jedna četvrtina maturanata još ne zna što želi studirati.

I maturanti i učenici trećih razreda najviše se dvoume oko odabira fakulteta zbog nesigurnosti hoće li biti primljeni na odabrani fakultet, zatim jer nisu sigurni koji je njihov primarni interes te zbog neizvjesnosti zapošljavanja u struci, što je maturantima značajno manji problem nego učenicima 3. razreda. Ipak, maturanti su mnogo više zabrinuti hoće li se uklopiti među ostale studente te hoće li uspjeti diplomirati. Glavni razlog zašto gotovo jedna trećina maturanata pri kraju prvog polugodišta još ne zna što će studirati te hoće li se uklopiti među ostale studente i hoće li uspjeti diplomirati nalazimo u slaboj informiranosti učenika o svim smjerovima na fakultetima, jer iako je postotak maturanata koji imaju osjećaj da su nedovoljno informirani značajno manji nego kod učenika trećih razreda, čak 57.7% naših maturanata izjavilo je da se osjećaju nedovoljno informirani.
Kao prioritet pri odabiru studija velika većina ispitanika navela je osobni interes, što je prioritet za više od tri četvrtine naših maturanata, dok su interesantno buduća primanja maturantima manji prioritet nego učenicima trećih razreda. Rezultate da samo oko 12% maturanata planira studirati u inozemstvu, kao i da su buduća primanja prioritet u odabiru studija za samo 17.5% maturanata možemo objasniti podatkom da će studij dvije trećine maturanata financirati njihove obitelji, dok će se skoro jedna trećina maturanata tijekom studija uzdržavati vlastitim radom.
Da sumiramo, problem je da velik broj učenika maturanata XVI. gimnazije, ali i gimnazija općenito, ne znaju što žele studirati te da učenici nisu svjesni svih izvora informacija o budućem studiju.

Oblikovanje mogućih rješenja problema
Problem neinformiranosti naših učenika o raznim studijskim programima u cijeloj Republici Hrvatskoj, kao i neodlučnost učenika pri odabiru studija i buduće karijere smatramo da je moguće riješiti na nekoliko načina.
Jedna je mogućnost, svakako, održavanje *statusa quo*, tj. da se kao i do sada učenici samostalno informiraju o mogućim studijima i karijerama, uz pomoć roditelja, vlastitih i obiteljskih prijatelja, razrednika i medija. Ovaj je trenutno općeprihvaćeni model jer se smatra da prvenstveno pojedinac najbolje poznaje svoje želje, te da su obitelj i bliski prijatelji sposobni i spremni budućeg studenta usmjeriti upravo u najboljem smjeru za nju/ njega. No, s obzirom da je ovaj model doveo do poražavajućeg podatka da pri kraju prvog polugodišta skoro jedna četvrtina maturanata još nije odlučila što će studirati, dok se preko polovice maturanata ne smatra dovoljno informiranima o svim studijskim smjerovima na fakultetima, smatramo da našim maturantima možemo i moramo ponuditi bolji model informiranja.
Druga je mogućnost stručna profesionalna orijentacija kod psihologa koji specijaliziranim psihometrijskim testovima mjeri različite kognitivne vještine kandidata te na temelju rezultata ali i motivacije kandidata preporuča vrstu studija. No, ova je opcija dostupna samo manjem broju učenika jer se plaća te je stoga ne možemo smatrati kvalitetnim općeprihvaćenim rješenjem. Ipak, kompromisno rješenje na tom tragu nudi nam Hrvatski zavod za zapošljavanje na čijoj stranici https://e-usmjeravanje.hzz.hr/ možemo besplatno ispuniti upitnik te dobiti bolji uvid u naše vještine.
Treća je mogućnost integriranje profesionalne orijentacije u nastavni proces, čime bi učenici tijekom obrazovnog procesa dobivali kvalitetne i provjerene informacije o budućim studijima i budućoj karijeri.

Najbolji pristup rješenju problema
Smatramo da je integriranje profesionalne orijentacije u nastavni proces najbolje rješenje za naše učenike. Na taj način naši bi učenici mogli dobiti kvalitetne i provjerene informacije o budućim studijima i budućoj karijeri, a ne bi dodatno trošili vrijeme, energiju i novac na

prikupljanje informacija. Također, ovo bi rješenje omogućilo učenicima da pravovremeno i samostalno donesu odluku o svojoj budućoj karijeri.
Pri tome bi učenicima znatno pomogla i iskustva bivših učenika naše gimnazije koji bi svojim životnim iskustvom i savjetima mogli pomoći sadašnjim učenicima. U tu svrhu izradile smo obrazac Alumni XVI. gimnazije putem kojeg prikupljamo podatke o karijerama naših bivših učenika, kao i njihove kontakte, što nam omogućava da ih kontaktiramo s konkretnim pitanjima i dobijemo kvalitetne informacije iz prve ruke.
Htjele smo učenicima XVI. gimnazije olakšati proces odabira fakulteta i karijere, te smo izradile internetsku stranicu pod nazivom *Što nakon XVI.? Odabir karijere* koja našim maturantima omogućava da na jednom mjestu saznaju sve provjerene izvore informiranja, ispune online obrazac za profesionalnu orijentaciju, pretraže studijske programe te pročitaju inspirativne savjete i profesionalna iskustva stručnjaka iz različitih područja s kojima smo razgovarale.

Plan djelovanja
Tijekom razvoja našeg projekta posjetile smo razne informativne događaje i institucije te razgovarale s vrhunskim profesionalcima u raznim područjima.
EduFest – – – Sajam visokog obrazovanja – – – 20. 10. 2023.
Smotra Sveučilišta u Zagrebu – – – 10. 11. 2023.
Razgovor sa psihologom – – – 21. 11. 2023.
Posjet Institutu za društvena istraživanja u Zagrebu – – – 12. 1. 2024.
Posjet Danu otvorenih vrata Hrvatskog vojnog učilišta – – – 20. 1. 2024.
Razgovor s 3D animatorom Sinišom Mataićem – – – 22. 1. 2024.
Alternativna nastava – – – interkulturalni sat s H ü s e y i n Se m i h Ad i g ü z e l – – – 8.2.2024.
Posjet udruzi GONG – – – 15. 2. 2024.
Posjet RTL televiziji – – – 16. 2. 2024.
Razgovor s Ivanom Runje, članom udruge CroAI – – – 6. 3. 2024.
Predstavljanje projekta Vijeću učenika XVI. gimnazije – – – 7. 3. 2024.
Također smo sudjelovale u slaganju dokumentacijske mape, izradi portfelja te prezentaciji projekta na GOO smotrama.

Ostvareni rezultati
Naučile smo izraditi, provesti i obraditi podatke anketnog istraživanja; komunicirati s raznim institucijama, razgovarati s raznim stručnjacima, izraditi upitnik za prikupljanje podataka *Alumni XVI.,* izraditi internetsku stranicu *Kamo nakon XVI.? Odabir karijere* te promovirati naše aktivnosti.

Predstavljanje projekta
Projekt je predstavljen Vijeću učenika XVI. gimnazije te će biti predstavljen na županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema i Timu za kvalitetu XVI. gimnazije.

5. Škola – ugodnije mjesto!

Škola
16. gimnazija, Križanićeva 4a, Zagreb
Telefon/telefaks: 01 4611519
E-adresa: XVI. gimnazija@ zg.t-com.hr

Voditeljica
Kornelija Medić, prof.

Učenici
U izradi projekta sudjelovale su učenice 2., 3. i 4. razreda: Eva Župarić, Ana Mihoci, Franka Marović, Mara Jordan, Vita Fiket, Antonija Žafran, Lea Bešlić, Lorena Radić, Petra Mitok, Nika Mršić
Popis učenica koje će predstavljati projekt na Smotri
Ema Jurić, Mia Nikić, Nika Bunjevac, Hannah Čokić

Tema projekta
Kako učenicima boravak u školi učiniti ugodnijim

Cilj projekta
Učenici svaki dan u školi provode 8 do 9 školskih sati, što je vrlo naporno. Ovim projektom željeli smo im omogućiti „kutiće za mentalni odmor“, da bi im boravak u školi prošao ugodnije.
Očekivani ishodi
Učenici procjenjuje da im „kutići za mentalni odmor“ pozitivno utječu na zdravlje. Koriste prostore za odmor i više komuniciraju jedni s drugima na drugačiji, opušteniji način nego u razredu. Pronalaze i tumače zakonske okvire koji im omogućuju mjesta za odmor unutar škole.

Opis

Izbor problema
Nakon što smo se upoznali s temama Škole i zajednice, razgovarali smo o svakoj od njih. Razgovarajući, dotaknuli smo se određenih tema i problema koji su nas zanimali i koje bi rado bolje upoznali. Istaknuo se problem o kojem se u našoj školi već dosta dugo govori, a to je nedostatak prostora za odmor i druženje mladih. Istraživanja govore da je socijalna izoliranost adolescenata u svijetu u porastu. Istraživanje koje smo prošle godine proveli u našoj školi to potvrđuje. 36 posto mladih izražavaju da se osjećaju socijalno izolirani. Socijalna izoliranost ima velik utjecaj na sve aspekte života, što uključuje školu, posao, ljubavne veze i dr. Nas je interesiralo možemo li, ako prostor škole učinimo ugodnijim za boravak, učenicima omogućiti da se u njemu osjećaju ugodnije, a samim time i više neformalno komuniciraju i druže se za vrijeme odmora. Kao zakonsku osnovu u ovom djelu koristili smo „Konvenciju o pravima djeteta“ gdje piše da se svako dijete u školi treba osjećati ugodno.

Istraživanje problema
Odlučili smo provesti istraživanje koje je obuhvatilo tri skupine ispitanika koje smo smatrali važnim za ovu temu tj. učenike, nastavnike i roditelje 16. i Klasične gimnazije, jer se nalazimo u istom prostoru. Napravili smo ankete i obavili istraživanje među učenicima,

roditeljima i profesorima. Rezultati anketa i provedenih intervjua s roditeljima su sljedeći: učenici 16. i Klasične gimnazije jako su zadovoljni promjenama u školi. Većina izražava da im promjene u školi (kutići za sjedenje na sva tri kata) čine boravak u školi puno ugodnijim. Anketa provedena među profesorima također pokazuje da i profesori primjećuju promjene i gotovo svi profesori misle da su promjene dobre za učenike. Intervjui s roditeljima također pokazuju da im se dopada ideja da se njihova djeca mogu negdje malo odmoriti te da više ne sjede na podovima školskih hodnika.
Razgovarajući o našim saznanjima tijekom istraživanja, shvatili smo da postoji problem vezan uz uređenje škole. Upoznali smo ravnateljicu s našim istraživanjem i željom za sudjelovanje u Projektu građanin. Naš projekt bi bio usmjeren k edukaciji i konkretnim akcijama kako prostor škole učiniti što ugodnijim za boravak učenika.

Moguća rješenja
Razgovarajući došli smo do mogućih rješenja problema: ignoriranje problema, kupovanje novog namještaja ili dopremanje doniranog namještaja. Razgovarali smo o prednostima i nedostacima svake politike. Kao temelj istraživanja koristili smo članke iz Konvencije o dječjim pravima i Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključivosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine, gdje se navode članci da se svako dijete u svojoj okolini treba osjećati ugodno i zadovoljno.

Najbolji pristup rješenju
Kao najbolje rješenje problema izabrali smo dopremanje doniranog namještaja u školu. Odredili smo prednosti i nedostatke naše politike. Dio namještaja donirala nam je „Prima“, a dio djelatnici škole. Surađivali smo s Drvodjeljskom školom i njihovim učenicima i profesorom koji se bave restauriranjem namještaja. Posjetili smo ih. Ostvarili smo suradnju i zajedno restaurirali dvije klupe u školi. U tome su nam pomogli profesori stranih jezika u našoj školi, jer su zajedno s učenicima prevodili zanimljive citate, koje ćemo iskoristiti kao dekor za klupe i prelakirati. Najbolji pristup rješenju bazirali smo na Odluci o donošenju plana gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2023. do 2028., jer smatramo da smo prikupljanjem doniranog namještaja i njegovim uređivanjem, utjecali na smanjenje otpada.

Plan djelovanja
Za realizaciju projekta dogovoriti aktivnosti.
Na početku nastavne godine održati akciju čišćenja okolice škole u suradnji s udrugom „Čisteći medvjedići“.
Poslušati predavanje arhitekta o mogućnostima uređenja prostora škole da bismo ga učinili ugodnijim i funkcionalnijim.
Sa sveučilištem „Profokus“ organizirati predavanje za cijelu školu na temu “Kako najbolje iskoristiti prostor“.
U suradnji s Drvodjeljskom školom restaurirati stare, zapuštene klupe.
Kupiti i složiti stoliće za „mentalne kutiće“.
Prevoziti i nositi donirani namještaj, tapecirati ga.
Cijelo vrijeme prikupljati materijale s aktivnosti kao i dojmove koje bi koristili za izradu portfelja i slaganje dokumentacijske mape.

Javna predstavljanja
Predstaviti projekt na Nastavničkom vijeću, Vijeću roditelja i Vijeću učenika.
Objaviti na stranici škole i Instagram profilu škole, da bismo pokušali osvijestiti učenike, profesore i roditelje o važnosti prostora za druženje mladih u školi.

Prijaviti sudjelovanje na 11. županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema.

Ostvareni rezultati

Do sada smo ostvarili veći dio našeg plana uređenja škole koje smo predvidjeli u planu djelovanja. Dio smo dogovorili za realizaciju. Upoznali smo učenike, roditelje i profesore na negativne promjene kod mladih koje bi mogle biti uzrokovane problemom socijalne izoliranosti. Shvatili smo važnost razvijanja kritičkog stava i utjecali na razvoj druženja i ugodnog provođenja vremena u školi. Nakon provedenih anketa u mogućnosti smo promicati u svojoj okolini ugodnije ozračje, poticati tolerantno ponašanje, međusobno razumijevanje i poštovanje. Uređenjem nekoliko ugodnih kutića na tri kata u školi, nadamo se da smo učenicima boravak u školi učinili ugodnijim i barem malo ublažili višesatno sjedenje u vrlo neudobnim školskim klupama.

Na kraju, želimo zahvaliti ravnateljici škole što nam je omogućila odvijanje ovog projekta, svim institucijama koje su nas ugostile i održale poučna predavanja te svima koji su sudjelovali u našim anketama i intervjuima.

6. Uređenje školskog vrta

Škola
Zdravstveno učilište
Medvedgradska 55, Zagreb
Telefon/telefaks: 01 5552151
E-adresa: info@zdravstveno-uciliste.hr;

Voditeljica
Tatjana Šoša

Učenici
U izradi projekta sudjelovale su učenice 1. razreda (Lara Bakarić, Lorena Bočkaj, Viktorija Ivić, Klara Prebeg, Andrea Tobijaš, Fran Ledinski) te učenici 3. razreda (Valentina Ledinski, Karlo Špehar, Lana Štefanić, Lana Berak)
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri
Valentina Ledinski, Viktorija Ivić, Andrea Tobijaš, Lana Štefanić, Lorena Bočkaj

Tema projekta
Prijedlog okvirnog kurikuluma izvannastavne aktivnosti Zajednica aktivnih građana; Održivi razvoj.
Urediti zapušteni školski vrt na nepovoljnom položaju. Razviti svijest da rješenja trebaju poštovati zadane uvjete te da trebaju biti održiva. Uključiti učenike u planiranje i uređenje vrta.

Cilj projekta
Uređenje školskog vrta i stvaranje edukativnog kutka s ljekovitim biljem koje će učenici koristiti na nastavi predmeta koji se bave ljekovitim biljem. Promicanje aktivnog uključivanja učenika u sve faze projekta.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu
Prepoznaju važnost uređenja okoliša za opću dobrobit i u skladu s javnim politikama. Znaju kako pripremiti tlo i posaditi sadnice živice, stabla i ljekovitog bilja.
Prijedlog okvirnog kurikuluma izvannastavne aktivnosti Zajednica aktivnih građana
1.1. Pravo na čist okoliš
2.3 Glas mladih: vijeća učenika, savjeti, udruge MPT– Održivi razvoj: odr B.4.1. Učenik objašnjava modele aktivnoga djelovanja za očuvanje prirode i okoliša, primjenjuje stečena znanja i predlaže aktivnosti za zaštitu prirode i okoliša, promiče važnost aktivnoga djelovanja za zaštitu prirode i okoliša

Opis

Izbor i istraživanje problema
Učenici su uključeni u izvannastavnu aktivnost Zajednica aktivnih građana te nastoje učiniti promjenu u svojem okružju na dobrobit školske i šire zajednice. Učenici prepoznaju moguće probleme u školi i okolici te raspravljaju na koji način ih je moguće riješiti. Učenici su željeli obnoviti stare klupe na Gupčevoj zvijezdi, obojiti ih i napisati motivirajuće poruke. Pokušali su stupiti u kontakt s mjesnom zajednicom Medveščak. Našli su kontakt podatke na stranici te su zvali nekoliko desetaka puta i poslali nekoliko *mailova,* no, bez odgovora. Nakon dugog čekanja na odgovor, učenici su pristupili problemu školskog okoliša. Detaljno su ga pregledali

te ustanovili da je neuredan, neodržavan, a i ograda je na jednom dijelu porušena. Taj uski prostor koji dijeli zgradu škole od pločnika i ulice, dosta je zahtjevan za planiranje jer je na sjevernoj strani škole i s vrlo malo zelene površine.

Moguća rješenja problema

Nakon pregleda terena, učenici razmišljaju o rješenjima. Kao jedno rješenje učenici su vidjeli sadnju drveća na dio vrta pored porušene ograde prema susjednom posjedu. Stoga su stupili u kontakt s udrugom Šumoborci koja se bavi sadnjom drveća. Da bi naučili kako ispravno saditi sadnice, dogovorili su volontersko pošumljavanje u Gorskom kotaru, koje se održalo u prosincu. Šumoborci nude donaciju sadnice hrasta školi. No, učenicima je jasno da nema dovoljno prostora za tu sadnicu te odustaju od tog rješenja. Stoga odlučuju zatražiti stručan savjet da bi se odabrala prikladna sadnica za specifičan, nepovoljan teren školskog dvorišta. Poslani su mailovi na nekoliko adresa: Agronomski fakultet u Zagrebu, Odsjek za hortikulturu i krajobraznu arhitekturu. Odgovorila je predstojnica zavoda, no, kako fakultet ne radi savjetovanja *pro bono* niti odrađuje ovakve male projekte bez ugovora, predstojnica upućuje na nekoliko rasadnika koji bi mogli ponuditi rješenje. Drugi *mail* upućen je Savezu izviđača Hrvatske koji je zatražio savjet od svog partnera Hrvatskih šuma te su zajedno izašli na teren i došli u pregled školskog vrta. Sastanku su prisustvovali učenici i ravnateljica škole. Zaposlenici Hrvatskih šuma dali su stručno mišljenje te nekoliko prijedloga o uređenju vrta. Dvije institucije nude donaciju sadnica.

Najbolji pristup rješenju problema

Od svih ponuđenih rješenja, savjeti zaposlenika Hrvatskih šuma su prihvaćeni kao najbolji. Odabire se rješenje sa sadnjom živice, jer je nešto jednostavnije i povoljnije od sadnje penjačica.

Iako odabir penjačica ima prednosti kao što su npr. prozračnost forme i izgled biljke kroz godinu: cvatnja, boje i oblici, one zahtijevaju više brige oko održavanja biljaka i potpornja za penjačice, nešto je veća cijena izvedbe zbog kvalitetne konstrukcije, a neke su vrste penjačica kraćeg životnog vijeka od stablašica.

Prednosti sadnje živice su da bi nova živica bila prirodni nastavak postojeće živice, trajno rješenje razdvajanja dviju susjednih parcela i vrlo dobar vizualni zaklon.

U dvorištu će se postaviti iI žardinijera s aromatičnim biljkama.

Plan djelovanja

Nabaviti lovorvišnju ili stupoliku tisu za živicu. U kut vrta posadit će se jorgovan kojeg će donirati Fakultet šumarstva i drvne tehnologije.

Žardinijeru će izraditi domar škole, a u nju će se posadit ljekovite vrste kao što su lavanda, kadulja, neven, ružmarin, menta, smilje ili kamilica, a uz biljke će biti pločice s imenom.

Predstavljanje projekta

Projekt će se predstaviti na Vijeću učenika u ožujku te u razredima iz kojih dolaze učenice koje predstavljaju– 1b ft i 3b ft.

Ostvareni rezultati

Projekt se planira završiti na proljeće. Rezultat će značiti veliku promjenu u okolišu škole – – – vizualnu i edukativnu.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici su prošli sve korake planiranja projekta od detektiranja problema, analize i potrage za mogućim rješenjima.

7. Onečišćenje bukom

Škola
Gimnazija „Fran Galović“ Koprivnica, Dr. Željka Selingera 3a, 48 000 Koprivnica
Telefon: 048 279801
e-mail: gimnazija-fran-galovic@kc.t-com.hr;

Tematsko područje projekta
Zaštita okoliša (ekologija)

Voditeljica projekta
Željka Perošić, prof. savjetnica

Učenici
Broj učenika u projektnoj skupini: 21
U izradi projekta sudjelovali su svi učenici 3. r. opće gimnazije, školske godine 2023/2024.: Ema Begić, Ivana Bosman, Kristina Cvitić, Lovro Evačić, Barbara Filipović, Dora Jakupić, Marko Jazbec, Luka Jug, Jan Knapić, Hana Kobor, Antea Marijanović, Matej Matijašić, Anja Mehkek, Josipa Mikulec, Lana Srbiš, Tara Tetec, Cemal Üstündag, Matej Vitelić, Viktorija Vuković, Jan Vulić i Zita Zmaić.
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri: Ema Begić, Tara Tetec, Viktorija Vuković i Zita Zmaić.

Cilj projekta

Cilj je projekta osvijestiti problem onečišćenja bukom u školskom okruženju i u lokalnoj zajednici. Tijekom izrade projekta educirat će se kolege učenike, nastavnike i građane o utjecaju buke na zdravlje ljudi i životinja. Poticat će se nadležne na poduzimanje određenih radnji u skladu sa zakonskom regulativom, koje bi rezultirale smanjenjem buke, jačom zaštitom zdravlja naših građana i zaštiti okoliša u cjelini.

Opis

Izbor i istraživanje problema:
Na početku školske godine 2023/2024., potaknuti bukom građevinskih radova oko naše škole koja nam je ometala komunikaciju i koncentraciju u razredu, odlučili smo istražiti ulazi li i pojam buke u onečišćenje okoliša. S obzirom na to da smo uočili da u našoj svakidašnjici i načinu života okruženje postaje sve bučnije, odlučili smo potaknuti naše kolege, nastavnike i građane na razmišljanje o štetnom utjecaju buke. Također, nastojat ćemo ih educirati kako se zaštititi od prekomjernog izlaganja buci. Bio je to naš način aktivnijeg uključivanja i djelovanja kako u školskoj, tako i u lokalnoj zajednici.

Moguća rješenja problema:
Da bi se smanjila i regulirala buka u našemu gradu, nadležnim tijelima predlagali smo da se u vrijeme polaganja ispita državne mature u našoj školi obustave svi radovi na javnim površinama oko naše škole, da se u gradu postavi mjerač buke da bi građani bili svjesni kolika je razina buke u njihovom okruženju, da se oko željezničkog kolodvora postave zvučne barijere (tzv. bukobrani) te da i naš grad konačno dobije kartu buke koju već imaju neki gradovi u okruženju.

Najbolji pristup rješenju problema:
Proučili smo zakonsku dokumentacija koja nam je poslužila kao temelj u svakom obraćanju nadležnim tijelima koje su učenici proveli sami. Proučili smo zakone: Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća o procjeni i upravljanju bukom okoliša, Zakon o zaštiti od buke, Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti od buke, Pravilnik o načinu izrade i sadržaja karata buke i akcijskih planova te o načinu izračuna dopuštenih indikatora buke.

Plan djelovanja:
Učenici su odmah bili svjesni da za ova rješenja trebamo pomoć lokalnih vlasti jer ona zahtjevaju poprilična financijska sredstva i da sami nećemo moći rješiti problem buke u gradu. Rješavanje problema usmjerili smo na upravne odjele grada Koprivnice (Upravni odjel za izgradnju grada, upravljanje nekretninama i komunalno gospodarstvo), ali i Koprivničko-križevačke županije (Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju, zaštitu okoliša i zaštitu prirode; uputili su nas na Državni inspektorat), kontaktirali smo Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije (Služba za zdravstvenu ekologiju; uputili su nas na Državni inspektorat), Državnom inspektoratu (ispostava Koprivnica) i Gradskom komunalnom poduzeću „Komunalac“ d.o.o. Smatrali smo da nam oni mogu biti od pomoći u rješavanju problema. Ono što učenici svakako mogu sami educiranje je drugih o problemu onečišćenja bukom. Organizirali smo predavanje vezano uz stručno mjerenje i ocjenjivanje buke okoliša (predstavnik Zagrebinspekta d.o.o.) i razgovor s ovlašenom osobom iz Državnog inspektorata nadležnom za kontrolu buke (Sanitarna inspekcija). Edukaciju bismo nastavili obilježavanjem Međunarodnog dana osviještenosti o buci (24. travnja). Da bi naše poruke bile jezgrovitije, efektnije i efikasnije, kreirali smo *bookmarkere* koji smo nazvali *BUKAmarkeri*.

Ostvareni rezultati:
Uspjeli smo potaknuti lokalnu zajednicu na djelovanje. Dobili smo obećanje da bi Koprivnica dobila mjerač buke. Educiramo kolege, nastavnike i širu javnost o problemu onečišćenja bukom. Komunalac d.o.o. obećao je da će i dalje oko naše škole obustaviti radove i smanjiti buku strojeva za uređivanje okoliša u vrijeme pisanja ispita državne mature.

Predstavljanje projekta:
Projekt smo predstavili učenicima 2. razreda na satu razrednog odjela.
Na sljedećoj Sjednici nastavničkog vijeća projekt ćemo predstaviti i našim nastavnicima te roditeljima 3. razreda na roditeljskom sastanku.
Edukaciju ćemo nastaviti u osnovnim školama.

8. GEKsplozija znanja!

Škola
Gimnazija Eugena Kumičića Opatija
Drage Gervaisa 2, 51410 Opatija
E-pošta: ivana.cerneha@gmail.com;

Voditeljica projekta
Ivana Černeha, mag.edu.

Učenici
U projektu su sudjelovali učenici 4. razreda: Loreta Lukić, 4.a, Mia Sošić, 4.a, Ema Gašparović, 4.a i Eni Ramić, 4.a

Tematsko područje
Odgoj i obrazovanje, Cjeloživotno učenje, Izbor karijere

Cilj projekta
Cilj našeg projekta je unaprijediti informiranost mladih u Republici Hrvatskoj o obrazovnim opcijama, pružiti podršku karijernom vođenju te jačati dostupnost informacija o stipendijama i programima prakse da bismo olakšali njihovu tranziciju s obrazovanja na tržište rada.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Učenici Gimnazije Eugena Kumičića Opatija istražuju informiranost mladih o obrazovnim opcijama u Hrvatskoj radi poboljšanja podrške mladima u odabiru karijere. Anketa provedena među 116 ispitanika otkrila je da većina mladih smatra da je informiranost o obrazovnim opcijama i karijernim mogućnostima nedostatna. Intervjui s ispitanicima dodatno su istražili njihovo obrazovanje, motivaciju za odabir studija te podršku koju pruža zajednica. Analiza zakona o obrazovanju u Hrvatskoj ističe ključne zakone koji reguliraju sustav odgoja i obrazovanja, pružajući temelj za organizaciju i funkcioniranje obrazovnog sustava od predškolske do visokoškolske razine. S ciljem poboljšanja kvalitete informacija i podrške koju mladi dobivaju, želimo doprinijeti boljem razumijevanju njihovih potreba te pružiti osnovu za razvoj inicijativa usmjerenih na unaprjeđenje obrazovnog sustava i karijerne podrške.

Moguća rješenja problema

S obzirom na identificirane izazove u informiranosti mladih o obrazovnim opcijama u Republici Hrvatskoj, kao učenici Gimnazije Eugena Kumičića Opatija, predstavljamo niz mogućih rješenja:
1. Edukativni sadržaji
2. Organizacija izložbe
3. Promicanje i objašnjavanje problema putem medija:
4. Radionice
5. Posjet sveučilištima ili institutima.

Najbolji pristup rješavanju problema

U sklopu našeg projekta, prepoznali smo važnost izravnog kontakta s visokoškolskim ustanovama da bismo dodatno obogatili informacije dostupne mladima. Stoga smo se odlučili organizirati posjete Sveučilištu da bismo omogućili učenicima iz prve ruke iskusiti atmosferu visokog obrazovanja, razgovarati s nastavnicima i studentima te dobiti detaljnije informacije o različitim studijskim programima. Paralelno s posjetima organizirali smo javno događanje, poput izložbe, na kojoj smo prikazali ključne informacije o obrazovnim opcijama, cjeloživotnom učenju i izboru karijere. Ova izložba bila je interaktivna, prilagođena mladima i dizajnirana da bi potaknula dijalog i aktivno sudjelovanje posjetitelja. Cilj ovih aktivnosti bio je pridonijeti unapređenju informiranosti mladih u Republici Hrvatskoj o obrazovnim opcijama, pružiti im podršku u donošenju karijernih odluka te ojačati dostupnost informacija o stipendijama i programima prakse.

Plan djelovanja

Naš plan djelovanja sastojao se od nekoliko koraka. Prvo smo proveli dodatne interaktivne nastavne cjeline da bismo omogućili učenicima dublje razumijevanje obrazovnih opcija. Također smo temeljito istražili zakone i povelje na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Identificirali smo relevantne udruge i odjele na Sveučilištu radi jačanja podrške mladima u donošenju odluka o obrazovanju. Također smo razvili anketu koja nam je pomogla u razumijevanju stvarnih potreba i interesa učenika. Analizirali smo medijsku pokrivenost problema informiranosti mladih o obrazovnim opcijama i iskoristili prilike za promociju našeg projekta. Na kraju smo kontaktirali fakultete da bismo ih pozvali na suradnju i podršku u provedbi našeg plana. Posjetili smo Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Iki. Organizirali smo izložbu o povijesti naše škole u Opatiji.

Predstavljanje

Naš je projekt predstavljen učenicima u školi, ravnatelju te na županijskoj Smotri projekata iz područja građanskoga odgoja i obrazovanja.

Ostvareni rezultati

U sklopu našeg projekta, usvajali smo suradničke vještine i raspravljali o temama važnim za našu inicijativu. Pretraživali smo internet da bismo prikupili relevantne informacije, osmislili anketu te analizirali rezultate da bismo bolje razumjeli potrebe naše zajednice. Upoznali smo dijelove zakona i Ustava Republike Hrvatske koji su relevantni za naš projekt, da bismo imali bolji uvid u pravne okvire. Također, aktivno smo vježbali javno govorenje da bismo bolje prezentirali naše ideje i ciljeve.

9. Jednom udomi, zauvijek zavoli!

Škola
Srednja škola Bedekovčina, Ljudevita Gaja 1, 49221 Bedekovčina
E-mail: sskola-bedekovcina@kr.t-com.hr;
Tel: 049 213-514, 049 213-994

Voditeljica
Janja Roginić, prof.

Učenici
Učenici koji su radili na projektu: Bartolić Luka 2.G, Belščak Bruno 2.G, Hac Pavao 2.G, Horvat Dalibor 2.G, Horvat Hrvoje 2.G, Kipa Antonija 2.G, Kuhta Teo 2.G, Seničić Petra 2.G
Učenici koji će predstavljati projekt: Bartolić Luka 2.G, Hac Pavao 2.G, Kipa Antonija 2.G, Seničić Petra 2.G

Tema projekta
Problem napuštenih pasa i njihovo udomljavanje.

Cilj projekta
Podizati svijest o problemu napuštanja pasa i neodgovornom ponašanju vlasnika pasa, potaknuti na udomljavanje pasa iz skloništa, ukazati na važnost i dobrobit kastracije i sterilizacije pasa i mačaka da bi se smanjio broj napuštenih životinja.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Problem napuštenih pasa predstavlja veliki društveni problem, a jedinicama lokalne samouprave i financijski trošak. Iako se u javnosti često provode razne kampanje i edukacije o zakonskim obvezama skrbnika pasa, svakodnevno na raznim društvenim mrežama nailazimo na objave o psima koje građani pronalaze kako lutaju. Upravo je to bio i razlog zašto smo taj problem odabrali kao predmet našeg istraživanja. Prema podacima iz 2021. godine u Hrvatskoj se godišnje napusti između 10.000 – – – 15.000 pasa, dok se za mačke evidencija ne vodi. Pretpostavka je da oko 75% ukupne svjetske populacije pasa i mačaka nema dom. Da bi dodatno istražili taj problem, učenici su posjetili Luč Zagorja, skolonište za nezbrinute životinje. Voditeljica skloništa informirala ih je o trenutnom broju pasa u skloništu, koliko se pasa mjesečno i godišnje udomi, koliko u prosjeku psi ostaju u skloništu te koji psi se teže udomljavaju. Učenici su također istražili razloge zašto se psi najčešće napuštaju te koliko jedna ženka psa i jedna mačka može na svijet donijeti štenaca i mačića kroz sedam godina. Također, o ovom problem razgovarali su i s komunalnim redarom općine Bedekovčina.

Moguća rješenja problema
Nakon odabira teme, učenici su razgovarali o tri moguća pristupa ovom problemu:
nadziranje kontrole razmnožavanja životinja obaveznom kastracijom i sterilizacijom ili sufinanciranjem od jedinica lokalne samouprave
povećanje novčane kazne za one vlasnike koji napuste svoje kućne ljubimce ili ne zbrinu mladunčad vlastitih kućnih ljubimca te da se napuštanje životinje tretira kao kazneno djelo s kaznom zatvora

3. češće provođenje edukacija u vrtićima i školama, češće medijske kampanje i javna događanja, tiskanje i distribuciju edukativnih materijala, edukacija učenika i djelatnika naše škole te lokalne zajednice
Za svaku od ovih mogućnosti analizirali smo prednosti i nedostatke te smo izabrali treću opciju.

Najbolji pristup
Cilj ovog projekta je utjecati na svijest učenika, djelatnika, ali i šire zajednice te ukazati na problem sve većeg broja napuštenih pasa i njihovo udomljavanje. U školi smo proveli humanitarnu akciju sakupljanja starih deka, plahta i ručnika za Luč Zagorja. Učenici su postavili izložbu fotografija nekih pasa koji se mogu udomiti, a nalaze se u skloništu. U lokalnoj zajenici podjelili smo edukativne i promotivne materijale. Proučavali smo dobrobiti i razloge za kastraciju i sterilizaciju pasa i mačaka, proceduru prilikom pronalaska napuštene životinje . Uporište u našem pristupu djelovanja pronašli smo u Zakonu o zaštiti životinja, edukativnim materijalima udruge Prijatelji životinja, razgovoru s voditeljicom Skloništa za nezbrinute životinje Luč Zagorja te intervjuu s komunalnim redarom općine Bedekovčina o ovom problemu.

Plan djelovanja
Što smo ostvarili i kakav je rezultat našeg rada?
Proučavali smo razloge zašto ljudi napuštaju pse, koje su dobrobiti kastracije i sterilizacije pasa, koji gradovi i općine sufinanciraju sterilizaciju i kastraciju pasa i mačaka, zašto je udomljavanje pasa i mačaka plemeniti čin, kako postupiti kada se pronađe napušteni pas ili pas koji luta.
Proučavali smo Zakon o zaštiti životinja i edukativne materijale udruge Prijatelja životinja.
Proveli smo humanitarnu akciju sakupljanja starih deka, ručnika i plahti koje smo uručili Skloništu za nezbrinute životinje Luč Zagorja
Izradili smo plakate o dobrobiti kastracije, promotivne materijale kroz koje se potiče udomljavanje pasa iz skloništa, edukativni materijal o proceduri prilikom pronalaska napuštenog psa. Plakati i materijali postavljeni u školi i učeničkom domu
Edukativne materijale podijelili smo u lokalnoj zajednici
U školi smo postavili izložbu fotografiju pasa iz skloništa koji se mogu udomiti
Proveli intervju sa voditeljicom Skloništa za nezbrinute životinje Luč Zagorja i komunalnim redarom općine Bedekovčina

Predstavljanje projekta
S projektom smo upoznali Ravnateljicu, stručnu službu škole, Voditelja Učeničkog doma i djelatnike škole i učeničkog doma. Aktivnosti vezane uz projekt objavljivali smo na Facebook stranici škole te predstavili na jednom satu Građanskog odgoja.

Ostvareni rezultati
Plan djelovanja u potpunosti je realiziran. Dio aktivnosti odrađen je kroz aktivnosti u školi u kojima su učenici razvijali kritičko mišljenje, inovativnost, sposobnost rješavanja problema i poduzetnost, dio aktivnosti odrađen je u Učeničkom domu. a dio aktivnosti u lokalnoj zajednici. Učenici su radom na projektu osvijestili problem napuštanja pasa i dobrobit udomljavanja pasa iz skloništa.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Rad na ovom projektu jako mi se svidio. Mnogo smo naučili, a posebno mi se svidjelo što smo organizirali humanitarnu akciju sakupljanja deka i plahti koju smo uručili Skloništu za nezbrinute životinje Luč Zagorja i izložbu fotografija pasa koji se mogu udomiti.
Petra Seničić 2.G
Najbolji dio ovog projekt bio je posjet Skloništu za nezbrinute životinje Luč Zagorja. Susret s psima koji se nalaze u skloništu me se posebno dojmio. Smatram da je udomljavanje pasa plemenit čin i svakako bolji od kupovine pasa.
Pavao Hac 2.G

10. OPS, električni romobil na cesti!

Škola
Gimnazija Franje Petrića Zadar
Obala kneza Trpimira 26, Zadar
Tel. 023 331 015
E-adresa: ured@gimnazija-fpetrica-zd.skole.hr;

Tematsko područje
Osobna prava i odgovornosti
Pravo i obveze građana da budu informirani
Umijeće rješavanja problema lokalne zajednice

Cilj
Upoznati učenike, roditelje i ostale sudionike u prometu s važnosti poznavanja prometnih zakona i pravila prilikom vožnje električnih romobila. Potaknuti učenike na sigurno sudjelovanje u prometu.

Voditeljice
Vera Motušić, prof., Hajdi Škarica, prof.

Učenici
Lucija Fuzul, Ana Ivković, Karlo Tuta, Marino Vranić

Opis

Izbor i istraživanje problema
Romobili se već neko duže vrijeme mogu vidjeti na hrvatskim cestama, a sve češće viđamo učenike svih dobnih skupina kako ih koriste kao prijevozno sredstvo do škole i nazad. Ono što se puno rjeđe vidi da korisnici električnih romobila koriste zaštitne kacige ili bilo kakva sigurnosna obilježja. Uočili smo da mlađi učenici voze navedene romobile po pločnicima, kolnicima, da nesmotreno presijecaju cestu ugrožavajući sebe i druge sudionike u prometu. Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske od srpnja 2022. godine do kolovoza 2023. godine dogodile su se 204 prometne nesreće u kojima su sudjelovali električni romobili. U te 204 nesreće u kojima su sudjelovali električni romobili, jedna je bila s poginulom osobom, 56 nesreća u kojima je netko teže ozlijeđen, a 92 u kojima je bilo lakše ozlijeđenih osoba. Ukupno je u tim nesrećama sudjelovalo 209 osoba: jedna je poginula, 56 ih je bilo teže, a 94 lakše ozlijeđeno. Nadalje, od spomenutih 204 nesreće, u njih 20 su sudjelovala djeca, pri čemu je petero djece bilo teže, a 12 ih je lakše ozlijeđeno.
Zanimalo nas je kakva je situacija u Zadru po pitanju korištenja sigurnosne opreme pri vožnji električnih romobila, a istraživali smo i zakonsku regulativu. Tako smo došli do podatka da ne postoji jedinstveni Zakon o električnim romobilima u Europi nego svaka zemlja uvodi svoje regulative. Hrvatska je 30. 7. 2022., stupanjem na snagu izmjena i dopuna Zakona o sigurnosti prometa na cestama, podrobnije regulirala njihov status, smještajući ih u kategoriju osobnih prijevoznih sredstva.
Bavili smo se također i Obiteljskim zakonom koji ističe prava djeteta na sigurnost i obavezu roditelja da mu pruži sigurnost.
Napravili smo anketu među učenicima naše škole i pitali ih koriste li električne romobile te poznaju li pravila ponašanja u prometu vezano za navedene romobile. Rezultati su bili prilično zabrinjavajući. Usporedili smo našu anketu s Boltovim istraživanjem koje je bilo

daleko opsežnije. Naime, istraživanje su proveli u pet velikih hrvatskih gradova i na dosta većem broju ispitanika.
Napravili smo intervju s liječnikom vezano za ozljede nastale nemarnim korištenjem romobila te s djelatnicima Policijske uprave zadarske s kojima smo dogovorili suradnju.

Moguća rješenja problema

Jedan od načina na koji se može umanjiti broj nesmotrenih vozača električnih romobila, a time i broj stradalih je apelirati nadležne na strože zakonske mjere koje bi se provele u slučaju nepropisne vožnje, a kojima bi bili obuhvaćeni i maloljetni vozači i njihovi roditelji. Jedan od argumenata za ovaj prijedlog je da će se više voditi računa o sigurnosti ako novčane kazne budu jako visoke. Glasanjem, ipak, odlučujemo da bi bilo učinkovitije osvijestiti ljude zašto je sigurnost na električnom romobilu važna. Stroge mjere uglavnom pobuđuju otpor i srdžbu, stoga ne daju željene rezultate.
Drugi način rješenja problema: organizirati akcije u suradnji s Policijskom upravom Zadar kojima bi potaknuli policijske službenike da češće kontroliraju vozače električnih romobila, posebno na prometnicama oko osnovnih i srednjih škola. Možda i otvoriti mogućnost prijavljivanja vozača koji upravljaju romobilima neodgovarajućom brzinom i bez sigurnosnih obilježja. Argument koji podupire ovo rješenje bi bila učinkovitost. Vjerujemo da bi djeca, nakon što su upozorena od službene osobe, ipak bi počela koristiti kacige i upravljala vozilima prilagođenom brzinom. Vjerujemo da bi imalo učinke na roditelje da potaknu djecu na sigurnost. No, taj prijedlog je isto odbačen jer u razgovoru s policijskim službenikom doznajemo da nije učinkovit.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon argumentirane rasprave o dobrim i lošim stranama ponuđenih rješenja odlučili smo se da bi najbolje rješenje bila edukacija prvenstveno djece (učenika), a zatim i roditelja te ostalih vozača električnih romobila. Vjerujemo da većina mladih nije upoznata s važećim prometnim propisima i zakonima stoga je edukacija od iznimne važnosti.
Smatramo da edukacija mlađe populacije je od presudne važnosti jer na taj način „prometno odgajamo“ mlade sudionike u prometu.
Važno je istaknuti da poštivanje navedenih propisa pridonosi smanjenju nesreća te sigurnijem sudjelovanju u prometu. Smatramo da bismo ovakvim pristupom, odnosno edukacijom postigli najučinkovitije rezultate.
U kontaktu smo s djelatnicima Policijske uprave Zadarske kojima smo predstavili naš projekt, a koji već djeluju po ovom pitanju svojim akcijama. Dogovorili bismo s njima suradnju u vidu radionica, odnosno predavanja na satovima razredne zajednice, a voljeli bismo kad bi se navedena inicijativa provela i u drugim školama.
Također smo planirali ostvariti suradnju s medijima jer na taj način dođemo do velikog broja vozača električnih romobila različitih dobnih skupina.

Plan djelovanja

– istraživanje postojećih zakonskih okvira u vezi korištenja električnih romobila
– istraživanje statističkih podataka o povezanosti ozljeda prilikom prometnih nesreća i u kojima su sudjelovali električni romobili i nošenja zaštitne opreme
– izrada anketa koje će se provesti među učenicima da bismo ispitali koliko njih poznaje prometna pravila i na taj način sigurno sudjeluju u prometu
– intervjuiranje liječnika da bismo dobili više informacija o vrsti i ozbiljnosti ozljeda nastalih u prometnim nesrećama.
– intervjuiranje djelatnika Policijske uprave Zadarske te dogovor o međusobnoj suradnji

– organiziranje radionica, odnosno predavanja u kojima bismo mlađu populaciju uputili u prometne zakone i propise (suradnja s MUP-om)
– izrada letaka u svrhu educiranja o važnosti poznavanja prometnih propisa i važnosti korištenja sigurnosne opreme
– izrada kratkih videozapisa s preventivno-edukacijskim porukama (suradnja učenika i nastavnika naše škole).

Predstavljanje projekta
– sat razredne zajednice
– prezentacije nastavnicima škole, roditeljima učenika, ravnateljicom
– mrežne stranice škole/društvene mreže (Facebook stranica, Instagram profil)
– suradnja s medijima
– suradnja s drugim školama i Policijskom upravom zadarskom

Ostvareni rezultati
Tijekom istraživanja saznali smo da, od ukupnog broja učenika koji koriste električni romobil, više od pola, točnije 57.8% ne poznaje prometna pravila i zakone. Iako smo i prije istraživanja ovog problema mogli vidjeti da velika većina vozača romobila ne koristi sigurnosna obilježja, anketom smo dobili zabrinjavajuće rezultate.
Naime, samo 3.9% učenika naše škole koristi sigurnosnu kacigu. Kazna za navedeni prekršaj je 30 eura.
Intervjuirali smo dječjeg kirurga doktora Vanju Žufića o ozljedama nastalim nepropisnom vožnjom električnih romobila.
Intervjuirali smo i policijskog službenika Dragana Ševanju da bismo usporedili statistiku stradavanja vozača romobila na razni države sa stanjem na zadarskim prometnicama. Zanimalo nas je i kako se provode akcije nadzora, koriste li se kacige, kažnjava li se nepropisno sudjelovanje u prometu te općenito koliko su vozači upoznati s prometnim pravilima i propisima prije nego se odluče na korištenje električnog romobila. S djelatnicima policijske postaje dogovaramo suradnju. Planiramo izraditi letke i promotivne videozapise u svrhu podizanja svijesti o korištenju kaciga pri vožnji i u svrhu edukacije o prometnim pravilima.
Na satovima razredne zajednice upoznat ćemo ostale učenike s našim projektom. Dogovaramo suradnju s medijima da bismo široj populaciji predstavili naš projekt, a u planu je i na roditeljskim sastancima apelirati na roditelje.

11. Ovisnosti nove živote mlade love

Škola:
Srednja škola Marka Marulića Slatina,
Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina
Telefon / Telefaks: 033 551 449 / 033 551 577; 092 316 08 43; 098 188 18 55
E– pošta: ss.marka.marulica@gmail.com; ksenija.rastija@skole.hr; zeljka.orban@skole.hr;

Voditeljice projekta:
Ksenija Rastija, dipl. inf. i Željka Orban, prof. savjetnik

Učenici
Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta su: Lana Fotez (2. a), Iva Lovčanin (2.a), Anja Kosijer (2.a), Vanja Kovačević (1.b), Iva Drokan (2.a), Dora Bradić (1.b), Karlo Martinović (2. a) i Lukas Vesel (1. b)
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri su Vanja Kovačević (1. b), Dora Bradić (1.b), Karlo Martinović (2.a) i Lukas Vesel (1.b)

Tematsko područje
Prevencija ovisnosti
Zdravlje i zdrav život

Ciljevi
- osvijestiti mladima štetnost konzumiranja duhana, kako pušenjem cigareta, tako i konzumacijom novih proizvoda na tržištu, takozvanih vape/wiip i snus proizvoda
- osvijestiti mladima opasnost konzumiranja energetskih pića s naglaskom na kombiniranje istih s alkoholom
- osnažiti socijalno-emocionalne vještine mladih, prije svega vještina odolijevanja vršnjačkom pritisku, vještina nošenja sa stresnim situacijama i rješavanja problema, te poticanje kritičkog promišljanja
- potaknuti mlade da se usredotoče na promicanje zdravih životnih navika i stilova života.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Tijekom mjeseca rujna, početkom nastavne godine, nastavnici su primijetili da se pojedini učenici učestalo za vrijeme trajanja sata traže na toalet, a istovremeno su i spremačice primijetile da ti odlasci učenika rezultiraju ostacima neuobičajenih mirisa u toaletima. Praćenjem ovih pojava došli smo do zaključka da učenici ne mogu izdržati, već tijekom sata odlaze na toalet i zapravo puše e-cigarete, kako je i sumnjano. Također, nakon velikih odmora uočili smo povećan broj limenki konzumiranih energetskih pića. Nekoliko motiviranih učenika našeg razreda, kasnije nazvanih *radnom skupinom,* istraživali su o ovim novim proizvodima i otkrili da su to tzv. nove, moderne ovisnosti u kojima se, osim e-cigareta ili tzv. vapea/wiipa, sve više pojavljuju štetne nikotinske vrećice, popularno među mladima zvane snus. Iako se vapeovi smatraju laganijim proizvodima od cigareta, i definitivno su zaludili društvene mreže i mlade svojim šarenilom, primamljivim voćnim okusima, a samim tim i poprilično pozitivim dojmom, zapravo su opasni, kao i pravi nikotin. Ove konkretne situacije potaknule su nas na dodatno proučavanje i bavljenje problematikom tzv. novih ovisnosti.

S obzirom na činjenicu da je prema Zakonu o ograničavanju uporabe duhanskih i srodnih proizvoda ograničen sadržaj nikotina na maksimalno jedan miligram po cigareti, kutija od 20 cigareta odgovara 20 miligrama nikotina. Ako nikotinska vrećica ima deklarirano 20 miligrama nikotina po vrećici, a jedno pakiranje snusa ima primjerice 18 vrećica, to iznosi 360 miligrama nikotina, što je znatno više od jedne kutije cigareta s maksimalno 20 miligrama nikotina. Također, ovdje se radi i o različitim vrstama nikotina jer se u običnim cigaretama nalazi biljni, a npr. u vrećicama i e-cigaretama sintetski nikotin, čija je apsorpcija i vezanje na receptore drugačija jer ovisi i o farmaceutskoj čistoći uporabljene sirovine. Takvi proizvodi mogu sadržavati i nitrozamine povezane s rakom i nose rizike od nuspojava, uključujući mučninu, štucanje i iritaciju usta. Iz svega proizlazi kako se zapravo radi samo o zamjeni za konvencionalne proizvode na bazi duhana.

Ako govorimo, konkretno, o tzv. snusu, riječ je o dehidriranom nikotinu u obliku bijelog praha, biljnim vlaknima s aromama i zaslađivačima, namijenjenim za postavljanje između usana i desni. Nikotin se iz snusa apsorbira u krvotok preko sluznice u ustima, pa je činjenica samog procesa konzumacije u školi još više zabrinjavajuća jer je nastavnicima teško uočljiva tijekom sata.

Nakon apsorpcije nikotina u krvotok iz vrećice često dolazi do brojnih nepovoljnih reakcija u organizmu, kao što su povećanje krvnog tlaka, mučnina i povraćanje, proljev, slinjenje ili čak do usporavanja rada srca, pa i teških trovanja popraćenih napadajima i respiratornom depresijom.

Po saznanju prisutnosti ovoga problema u našoj školi i proučavanja, odlučili smo provesti anketu s učenicima da bismo vidjeli koliko oni uopće poznaju nove ovisnosti, tko im je izvor u informiranju i koliki je broj konzumirao ili konzumira neki od proizvoda. Anketa je pokazala sljedeće (pročitati s panoa). Spoznavši da učenicima ovi proizvodi nisu nepoznati, da su im lako dostupni jer se mogu kupiti u redovnoj prodaji na kioscima i to po pristupačnoj cijeni, da ih jednako mogu kupiti i djeca i tinejdžeri, da smatraju kako nisu štetni kao običan duhan, a energetska pića izvrstan proizvod koji ih drži budnim i aktivnim uslijed obavljanja školskih obaveza, a pritom uzevši u obzir i zakonsku odredbu, tj. Zakon o ograničavanju oporabe duhanskih i srodnih proizvoda, točnije članak 35. stavak 2. u kojem stoji da se ustanove koje obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja obvezuju na promicanje spoznaje o štetnosti uporabe duhanskih i srodnih proizvoda, a Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u članku 67. da su školske ustanove dužne stvarati uvjete za zdrav mentalni i fizički razvoj, zaključili smo kako je bilo neophodno nešto poduzeti i reagirati.

Moguća rješenja problema

Nakon proučavanja i analize raznih materijala, stručnih članaka, videomaterijala i medijskih priloga, a i uzevši u obzir općepoznatu činjenicu da mladi ponekad imaju pogrešne idole, a da toga nisu ni svjesni pa padaju pod utjecaj okoline i priključuju se raznim trendovima koje diktira njihovo društvo ili šira zajednica, a također i analizom provedene ankete u našoj školi, naša radna skupina ustanovila je da je prevencija ovisnosti prijeko potrebna pa smo počeli razmišljati, s obzirom na to da je problem uočen, kako ga možemo riješiti.

Predložili smo i razmatrali nekoliko mogućih rješenja:

1. Moguće rješenje: Ostvariti suradnju škole i stručnjaka iz područja medicine. Konkretno, Zavoda za javno zdravstvo Sveti Rok Virovitičko – – – podravske županije, točnije Službe za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje kao institucije koja će svojim predavanjima educirati nastavnike škole, učenike i roditelje naših učenika, te podučavati ostale učenike o problematici modernih ovisnosti u suradnji sa školskom psihologinjom i pedagogom. Učenicima će biti prezentirani i statistički podaci o navikama i konzumiranju e-cigareta (vape/wiip) i snus proizvoda kod mladih na temelju provedenih istraživanja Zavoda za javno zdravstvo te kako mogu utjecati na sebe i druge da se taj

postotak smanji. Budući da je u prevenciji ovisnosti važno utvrditi i koji su najčešći povodi eksperimentiranja, odnosno početka uzimanja sredstava ovisnosti, zaključili smo kako je upravo institucija kojoj je bavljenje s ovisnosti upravo najmjerodavnija za to.

2. Moguće rješenje: razmatrali smo ideju kreiranja grupe na društvenim mrežama koja će okupljati učenike naše škole te ih upozoravati na nove opasnosti, poticati ih da ne budu konzumenti u marketinškom lancu koji vodi u ovisnost o proizvodima te narušava njihovo zdravlje. Administratori bi redovito osvježavali statuse praćenjem znanstvenih istraživanja o štetnim učincima po zdravlje konzumenata, kao i zakonske odredbe istih. Članovi bi dijelili osobna iskustva ili iskustva konzumenata u njihovoj neposrednoj blizini s negativnim ishodima. Grupi bi se potencijalno mogli priključiti i stručnjaci iz područja koji se bave upravo ovom problematikom, kao što su npr. psihijatri, zubari, liječnici opće medicine, kemijski inženjeri i sl. koji bi ukazivali, sa stručnog stajališta, na negativne posljedice novih ovisnosti.
3. Moguće rješenje: Osmisliti školski međupredmetni projekt koji bi kroz suradnju više nastavnih predmeta pokrenuo aktivnosti učenika i nastavnika da bi se učenici osvijestili i potaknuli da su spomenuti proizvodi opasni po zdravlje i stvaraju ovisnost. Kroz projekt nastavnici ne samo da bi realizirali odgojno-obrazovne ishode iz predmetnih kurikula, nego bi osnažili i suradnju, komunikaciju naših učenika, ostvarili korelaciju između predmeta, ali i aktualizirali nastavno gradivo u neposrednoj stvarnosti.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon analize i proučavanja predloženih rješenja odbacili smo 2. i 3. prijedlog i odlučili se za 1. moguće rješenje. Naime, odbacili smo prijedlog kreiranja grupe na društvenoj mreži jer smo osvijestili da će se učenici uključiti u grupu, no to ne znači da bi aktivno pratili objave i upitno je uopće koliko bi te objave imale moć djelovanja jer smo mi mladi, definitivno, stalno prisutni na mrežama, ali često selektivno prihvaćamo sadržaje prema vlastitom interesu, a ova grupa sigurno neće biti dovoljno primamljiva da bi je svi aktivno pratili i upitno je bi li poruke i objave grupe bile prihvaćene i zaozbiljno doživljene. Odbacili smo i opciju kreiranja školskog međupredmetnog projekta jer smo se suočili s istinom da naši nastavnici o tome ne znaju baš mnogo, kao i naši roditelji, a mi mladi znamo samo ono što nam serviraju društvene mreže i stariji vršnjaci. Zbog toga smo odlučili djelovati uz 1. moguće rješenje a to je ostvarivanje suradnje škole i Zavoda za javno zdravstvo Sveti Rok Virovitičko – – – podravske županije. Smatrali smo da je neophodna riječ stručnjaka da bi se u ovom slučaju prvenstveno educirali nastavnici, zatim roditelji, ali i mi učenici jer učenici često imaju krivu sliku zbog moćnih reklama koje iskaču na društvenim mrežama i potiču na konzumiranje, objašnjavajući kako je to pozitivno u odnosu na konvencionalne cigarete, kako je zdravije, te potiče popularnost u društvu. Također, reklame nagovaraju na konzumiranje energetskih pića jer nam daju energiju i privlače nas bojama, okusima te populariziraju osobe konzumente. Osobito promidžbu ovih proizvoda moguće je zapaziti u redovima influencera koji su, činjenično, idoli mladih i njima se vjeruje.

Zajednički smo unutar naše radne skupine u suradnji sa stručnom službom škole predlagali i planirali niz aktivnosti, radionice i posjete stručnjaka Zavoda za javno zdravstvo. Neke aktivnosti planirane su na samom početku, a neke su nastale s vremenom i pokazale se neophodnima. Većina aktivnosti odrađena je u našoj školi, a neke se planiraju provesti na terenu u suradnji s drugim obrazovnim ustanovama našega grada. Provođenje aktivnosti započelo je 6. 11. 2023. predavanjem za nastavnike, a završetak planiramo 31. 5. 2024 na Svjetski dan nepušenja. Dosadašnje provedene aktivnosti su:

- predavanje za nastavnike o štetnosti konzumiranja e-cigareta i energetskih pića koje je održao dr. Miodrag Beneš, specijalist javnozdravstvene medicine iz Zavoda za javno zdravstvo Sv. Rok Virovitičko – podravske županije u (studenom),

- u Mjesecu borbe protiv ovisnosti razrednici su na satovima razrednika i roditeljskim sastancima dodatno informirali učenike i roditelje o negativnom utjecaju i posljedicama novih ovisnosti na zdravlje mladih (u prosincu), zatim smo
- sastavili, proveli i analizirali s učenicima anketu – – – poznavanje novih ovisnosti u digitalnom obliku (u prosincu),
- obilježili smo Hrvatski dan nepušenja – Dan bez duhanskog dima kroz radionice (prvoga dana korizme, 14. veljače),
- održano je i edukativno predavanje za učenike o novim oblicima ovisnosti– profesor psihologije Siniša Brlas, voditelj Odjela za prevenciju ovisnosti i mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Sv. Rok Virovitičko – podravske županije (u ožujku), nakon predavanja
- sastavili smo i proveli intervju s profesorom psihologije Sinišom Brlasom, voditeljem Odjela za prevenciju ovisnosti i mentalno zdravlje (u ožujku), nastavno na intervju s prof. Brlasom
- u ožujku smo sastavili i proveli intervju sa stručnom službom naše škole, psihologinjom i pedagogom
- izradili smo digitalne plakate informativnog sadržaja o novim ovisnostima i njihovim opasnostima i
- izradili letak o savjetima i strategijama borbe protiv modernih ovisnosti
- nazočili smo predstavi pod nazivom ***Stara škola kreka – Iz tame u svjetlo*** koju izvodi reper **Marin Ivanović Stoka**, monodrami koja je intimna ispovijest života ovisnika i pakla koji se proživljava počevši od naoko bezazlenih školskih ovisničkih sredstava koji odvode u puno opasnije sfere, s ciljem prevencije ovisnosti
- nakon predstave razgovarali smo s Marinom Ivanovićem Stokom koji nas je informirao o opasnostima novih ovisnosti
- na satu Kemije sudjelovali smo na radionici u kojoj smo istraživali kemijski sastav e-cigareta, snusa i energetskih pića te njihov štetni utjecaj po čovjekovo zdravlje
- predstavili smo naš projekt na zajedničkom roditeljskom sastanku za 1. razrede naše škole na kojem smo upoznali roditelje s našim djelovanjem i planovima budućeg rada,
- postavili smo javne plakate po školi
- organizirali smo predavanja liječnika stomatologa jer konzumacija snusa može prouzročiti i razvoj gingivitisa, paradontoze i dovesti do gubitka zubi, a u nekim slučajevima, nažalost, i do karcinoma desni, smatramo da je još potrebno
- izradili smo internetsku stranicu s našim edukacijskim materijalima i provedenim aktivnostima u projektu da bismo pohranjivali i objedinili sve materijale na jednom mjestu
- u sklopu Dana škole organizirali smo i uključili učenike, u suradnji s nastavnicima TZK-a, u sportske aktivnosti da bismo ih uputili na zdrave životne navike
- razgovarali smo s prodavačicama na Tisku u neposrednoj blizini naše škole s ciljem informiranja o potražnji mlađe populacije i kupovini snusa i e-cigareta
- proveli smo anketu koja će biti pokazatelj razine uspješnosti provedbe projekta na smanjivanje rizika ovisnosti u našoj školi i kod djece i mladih
- organizirali filmsku projekciju prema biografskoj priči o turbulentnom životu uz konzumaciju opijata Amy Winehouse u suradnji s Pučkim otvorenim učilištem
- tijekom posjeta našoj školi u sklopu Erasmus+ programa proveli smo anketu na učenicima s ciljem utvrđivanja prisutnosti problematike novih ovisnosti među mladima u Rumunjskoj
- predstavili smo aktivnosti na zajedničkom roditeljskom sastanku za učenike 7. i 8. r. Osnovne škole Josipa Kozarca u Slatini

Plan djelovanja

Osim provedenih aktivnosti učenici su svjesni da bi trebali nastaviti s djelovanjem, pa su predložili još i:

- prikupljene materijale ponuditi razrednicima na korištenje na satovima razrednika
- izraditi kratki film o opasnostima novih ovisnosti
- provesti radionice na satu razrednika u svim razredima naše škole u suradnji sa psihologinjom i pedagogom škole
- održati radionicu u IOŠ Slatina u suradnji s pedagoginjom i psihologinjom njihove škole
- provesti edukacije u osnovnim školama našeg grada jer je anketa pokazala da su prvi izvori informiranja i konzumiranja proizvoda novih ovisnosti u osnovnoj školi (4. razredu i predmetnoj nastavi)
- razviti suradnju s Dječjim Gradskim vijećem Grada Slatine koje će surađivati u realizaciji aktivnosti u osnovnim školama
- organizirati roditeljske sastanke na kojima će stručnjaci održati edukacije roditelja
- uključiti policijske službenike, stručnjake iz specijaliziranih područja MUP-a da održe predavanja
- predstaviti projekt Nastavničkom vijeću
- obilježiti Svjetski dan nepušenja prigodnim aktivnostima, radionicama ili predavanjima

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu istraživali i prikupljali informacije iz raznih izvora, razmjenjivali su iskustva o problemu, razvijali suradnju s drugim učenicima, razvijali komunikacijske vještine, kreirali, proveli i analizirali anketu, intervjuirale stručnjake koji svim snagama nastoje zaštititi mlade i njihovo zdravlje kroz edukacije i suradnju sa školom, sudjelovali su na radionicama, te kao radna skupina utjecali na ostale učenike da bi ih osvijestili da se odgovorno ponašaju prema sebi i svom zdravlju. Kreirali su digitalne materijale, plakate, letke, prezentacije, osmišljavali nove moguće aktivnosti u sklopu projekta kojima bi produbili i pozitivno djelovali na smanjivanje rizika ovisnosti.

Projekt je bio predstavljen

Učenici su radom na projektu istraživali i prikupljali informacije iz raznih izvora, razmjenjivali su iskustva o problemu, razvijali suradnju s drugim učenicima, kreirali, proveli i analizirali anketu, intervjuirali stručnjake koji svim snagama nastoje zaštititi mlade i njihovo zdravlje kroz edukacije i suradnju sa školom, sudjelovali su na radionicama, te kao radna skupina utjecali na ostale učenike da bi ih osvijestili da se odgovorno ponašaju prema sebi i svom zdravlju. Kreirali su digitalne materijale, plakate, letke, prezentacije.

12. Up2Date Mladi

Škola
Srednja škola Marka Marulića Slatina
Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina
Telefon/telefaks: 033 551 449; faks: 033 551 577
E-pošta: sanjamrzljak@yahoo.com; ss.marka.marulica@gmail.com;

Voditeljica projekta:
Sanja Mrzljak Jovanić, mag.philol.croat.

Učenici:
Sara Tokić, Marta Kokorić, Hana Cigrovski, Martina Ivoš, Lana Kovačević, Mateja Podolski, Sara Cvijanović, Gabriela Kovačević

Tematsko područje
Ljudska prava, demokratske građanske odgovornosti

Cilj projekta
Stvaranje internetske stranice Up2Date Mladi u svrhu informiranja mladih o nadolazećim događajima, radionicama, iskazivanje potreba za volonterima i slično u Gradu Slatini. Cilj je motivirati mlade u uključivanje u događaje namijenjene njima, osvijestiti mlade o važnosti volontiranja te participativnog sudjelovanja mladih u lokalnoj zajednici.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Zainteresiranost za projekt nastala je uočavanjem nezadovoljstva mladih Grada Slatine oko loše informiranosti o događajima koji se odvijaju u njihovom gradu. Kroz razgovore s vršnjacima i istraživanjem putem ankete, uočili smo da su mladi nezadovoljni što za gotovo sve radionice, koncerte ili događaje saznaju tek nakon što se one održe. Smatramo da postoji velika zainteresiranost mladih za uključivanje u projekte, volontersku pomoć i događaje namijenjene njima, no postoji problem loše organizacije odnosno oglašavanja takvih događaja. Iz toga razloga želimo pokrenuti mrežnu stranicu koja će biti namijenjena svim ljudima Grada Slatine koji se žele informirati o nadolazećim događajima te tako uključiti i njih u volontiranje (stranica na društvenim mrežama i internetska stranica).
Važno je uključivati mlade i zainteresirane ljude u događaje, pogotovo one u njihovom gradu. Samim dolaskom na takve događaje mladi razvijaju svoje komunikacijske vještine, uče raditi s drugima, spoznaju probleme i razvijaju kritičko razmišljanje, a uz to kvalitetno provode svoje slobodno vrijeme. Želimo približiti grad mladima te im pokazati da ovaj grad može biti grad mladih, ali da su u tome cilju oni glavni pokretači.
Detaljnije smo istražili mogućnosti stvaranja internetske stranice i stranice na društvenim mrežama, pronalazak zainteresiranih ljudi u održavanju istih te zainteresiranost mladih u sudjelovanju u događajima namijenjenim njima.

Moguća rješenja problema
Gradovi donose razne odluke i načine kako informirati, motivirati i osvijestiti mlade u njihovoj zajednici. To je moguće učiniti na nekoliko načina, primjerice putem udruga, radija, portala i slično. Kao projektna skupina predložili smo nekoliko mogućih rješenja problema:

a) Sekcija u novinama Up2Date Mladi– redovna sekcija u lokalnim novinama posvećena interesima i potrebama mladih. Pisali bismo o nadolazećim događajima u Gradu Slatini, volontiranju i aktivizmu te aktivnoj participaciji mladih u lokalnoj zajednici. Omogućili bismo čitateljima da sudjeluju putem različitih anketa, prijedloga i savjeta koje imaju za ostale mlade u Gradu Slatini.
b) Radijska emisija Up2Date Mladi – – – redovna radijska emisija posvećena mladima u Gradu Slatini koja se emitira na Radiju Slatini. U emisiji bismo obavijestili mlade o predstojećim događajima u Gradu Slatini. Pozvali bismo utjecajne mlade kao goste u emisiju da bi podijelili svoja iskustva, savjete i perspektive. Emisija bi sadržavala interaktivne segmente kao što su telefonski pozivi, poruke slušatelja ili ankete da bi se potaknula participacija mladih u Gradu Slatini. Negativna strana ovog rješenja je ta da mladi, ako bi propustili poslušati emisiju, ne bi saznali informacije o nekim događanjima i na taj način ne bi ni znali što je u emisiji najavljeno.
c) Internetska stranica Up2Date Mladi – interaktivna internetska stranicu koja nudi obilje korisnih resursa, vijesti, članaka, intervjua, videa i podcasta usmjerenih na mlade u Gradu Slatini. Razvili bismo personalizirane sekcije ili alate koji omogućuju sadržaj prilagođen mladima u Gradu Slatini. Postojala bi sekcija unutar internetske stranice za raspravu gdje mladi postavljati pitanja, razmjenjivati iskustva i pružati podršku jedni drugima. Internetsku stranicu redovno bismo ažurirali i promovirali putem društvenih medija da bi se osiguralo da što veći broj mladih Grada Slatine ima pristup korisnim informacijama.

Najbolji pristup rješavanju problema

Raspravljajući o mogućim rješenjima, zaključili smo da je prijedlog s oglašavanjem preko lokalnih novina neizvediv jer grad Slatina više ne posjeduje/tiska takav medij gdje bismo mogli informirati mlade o nadolazećim događanjima te bi pokretanje takvog projekta bilo kompliciranо, a zahtijeva i financijske izdatke. Također odbacujemo prijedlog oglašavanja preko emisije u eteru lokalne radijske postaje Radio Slatina jer mladi nisu zainteresirani za slušanje radija te se takav pristup čini besmislenim ako naša ciljana publika nije uključena. Ostvarivo rješenje je pokretanje vlastite internetske stranice pod nazivom Up2Date Mladi koja bi bila namijenjena mladima grada Slatine i okolice te preko koje bi sve informacije bile lako dostupne i objavljene na vrijeme.

Smatramo da bi suradnjom sa osnovnim i srednjim školama na slatinskom području, Gradskim savjetom mladih i udrugama mladih mogli riješiti problem neinformiranosti i naći način kako mlade uključiti u aktivnosti koje se događaju u njihovoj neposrednoj blizini.

Plan djelovanja

Prvi korak projekta Up2Date Mladi jest pronalaženje osoba osposobljenih i zainteresiranih za stvaranje i uređivanje informativne internetske stranice te osoba zainteresiranih za prikupljanje informacija i obavijesti unutar grada, ali te osobe moraju biti spremne volontirati. S obzirom na to da stranica posjetiteljima treba pružati informacije o događanjima unutar grada, bilo bi idealno stupiti u kontakt s već postojećim izvorom informacija (Radio Slatina), kulturno– obrazovnim ustanovama koja su često mjesta održavanja raznih događanja (Pučko otvoreno učilište Slatina, Zavičajni muzej Slatina, Srednja škola Marka Marulića Slatina i Industrijsko-obrtnička škola Slatina) te Udrugom mladih Krik, kao organizatorom raznih događanja namijenjenih mladim građanima. Uz pomoć svih prethodno navedenih bili bismo u mogućnosti doći do potrebnih informacija te prikupljene informacije objaviti na internetskoj stranici na kojoj bi mladi na vrijeme saznali za razna događanja unutar svoga grada za koja bi mogli biti zainteresirani.

Ostvareni rezultati

Web-stranica Up2Date Mladi– stvaranje informativne internetske stranice koja sadržava obavijesti o događanjima unutar Grada Slatine.
Informiranost, zainteresiranost i uključivanje mladih u razne aktivnosti namijenjene za njih.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen zainteresiranima u Gradskoj upravi, Gradskom savjetu mladih, učenicima Srednje škole Marka Marulića Slatina i Industrijsko – obrtničke škole (internetske stranice škole, na satovima razredne zajednice svih razreda). Putem članaka i gostovanjem na lokalnom mediju (Radiju Slatini) obavijestili smo zainteresiranu javnost o ideji stvaranja web– stranice Up2Date Mladi.

13. Ne budi ovisan – budi koristan

Škola
Srednja škola Marka Marulića Slatina, Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina
Telefon/telefaks: 033 551449; 033 551577
E-adresa: zeljkomilnovic@gmail.com; ss.marka.marulica@gmail.com;

Voditelj
Željko Milnović, dipl.oecc., prof. izvrsni savjetnik.

Tematsko područje
Društveno: odgovorno ponašanje u zajednici
Socijalno: smanjenje depresije kod mladih ljudi

Ciljevi
– Razvijanje sposobnosti rješavanja problema, poduzimanja inicijative, timskog rada te razvijanje komunikacijskih vještina, sposobnosti donošenja odluka, postavljanja ciljeva i prioriteta.
– Podizati svijest o problemu ovisnosti mladih o mobitelima i društvenim mrežama
– Razvijati empatiju, poticati druženje i suradnju
– Ustanoviti kakav je utjecaj društvenih mreža na učenike naše škole, na njihov društveni život i u kojoj se mjeri služe njima, ukazati na štetnost prekomjernoga korištenja društvenim mrežama.

Učenici
Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta: Ana-Marija Čović (2.ek.), Elena Premec (2.ek.), Lana Perčić (2.ek.), Božica Jozić (2.ek.) i rezervni član Gabrijel Djordjević (2.ek.).
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Ana-Marija Čović (2.ek.), Elena Premec (2.ek.), Lana Perčić (2.ek.), Božica Jozić (2.ek.) i rezervni član Gabrijel Djordjević (2.ek.).

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijene u projektu:
- prepoznavanje i imenovanje problema,
- samovrednovanje i vrednovanje rada pojedinca ili skupine,
- razvoj vještina planiranja, istraživanja, prezentacije, timskog rada,
- provođenje istraživanja, prikupljanje, obrada i analiza podataka,
- promicanje solidarnosti i kvalitete života
- prepoznavanje i uvažavanje potreba i osjećaja drugih.

Opis

Izbor i istraživanje problema
S obzirom na to da smo svjedoci promjena u društvu koje prije svega proizlaze iz drukčijega načina života, a tomu pridonosi sve veća izloženost društvenim mrežama, na satu razrednika razgovarali smo o provođenju vremena na internetu odnosno društvenim mrežama kao što su Facebook, Tik tok, Instagram, Twitter itd.
Kroz mnogo razgovora sa razrednicom, ostalim nastavnicima i kolegama iz razreda shvatili smo da je to veliki problem kod naše generacije i općenito mladih ljudi a isto tako i odraslih.
Ustanovili smo da vrijeme provedeno na društvenim mrežama uvelike premašuje polovicu slobodnoga vremena koje imamo svakoga dana i da u većini slučajeva „boravak“ na društvenim mrežama zamjenjuje svaki oblik društvenoga života nas kao pojedinaca.

Smatramo da se o tome problemu treba što više pričati zato što ga nalazimo u svim segmentima našeg društva (u školi, obitelji, na radnom mjestu, svim javnim mjestima itd.).
Moje kolege i ja željeli smo pokušati poduzeti nešto po tom pitanju, pa smo se prijavili u projekt da bi široj populaciji prikazali ovaj problem koji smo mi uočili.
Počeli smo istraživati nešto više o temi ovisnosti o mobitelima i društvenim mrežama i koliko je ona raširena u današnjoj svakodnevnici.
Za početak istraživanja proveli smo anketu u našoj školi o važnosti ovog problema odnosno koliko vremena učenici naše škole provode na društvenim mrežama, s kojom svrhom i, u konačnici, prepoznati postoje li naznake ovisnosti o društvenim mrežama.
Osim anketa, informacije o ovom problemu našli smo i na internetu, gledajući televiziju, razgovoru sa odraslim ljudima…
U anketi je sudjelovalo 300 ispitanika. Ispitanici su učenici od 1. do 4. razreda Srednje škole Marka Marulića Slatina.
Rezultati ankete pokazali su da se učenici prekomjerno i nekontrolirano služe društvenim mrežama.
Učenici su naveli najmanje desetak društvenih mreža na kojima imaju vlastite profile i na kojima svakodnevno provode slobodno vrijeme, a koje im ponajprije služe za gledanje videozapisa i dopisivanje s prijateljima.
Gotovo polovica ispitanika dnevno provede više od tri sata pretražujući internet, a uglavnom se to vrijeme može poistovjetiti s vremenom provedenom na kojoj društvenoj mreži.
Oko 40% učenika navelo je da ne može zamisliti dan bez društvenih mreža, a sličan je postotak i onih koji su nekada kontrolirali svoj boravak na internetu.
Istraživanje pokazuje da učenici zbog društvenih mreža zanemaruju stvarno druženje s prijateljima i školske obveze, a gotovo 75% ispitanika na društvenim mrežama provede više vremena nego što je planirano.
U čak 75% slučajeva društvene mreže služe za sprečavanje lošega raspoloženja, a učestalo laganje roditeljima o vremenu provedenom na društvenim mrežama još je jedan od pokazatelja moguće ovisnosti.
Od svih ispitanih većina njih su odgovorili kako smatraju da je to veliki problem u društvu i da bi se trebao naći način da bi se taj problem smanjio.

Moguća rješenja problema

Nakon dobivenih rezultata prikupljenih anketnim ispitivanjem ustanovili smo da je ovisnost o mobitelima i društvenim mrežama veliki problem današnjeg modernog društva pa smo zato počeli razmišljati kako možemo rješavati ovaj problem te smo predložili nekoliko mogućih rješenja :

1. Edukacije – – – organizacija predavanja i radionica za učenike (suradnja sa školskim pedagogom, psihologom, učiteljima informatike)
2. Predstavljanje provedenih istraživanja roditeljima učenika na organiziranim roditeljskim sastancima (u suradnji sa psihologom); Roditeljska kontrola – Djeca su sada slobodnija i rade ono što žele na svojim uređajima, tj. puno vremena provode na društvenim mrežama i roditelji bi trebali razgovarati s njima o tome, i provjeravati ih.
3. Izvannastavne aktivnosti

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon analize mogućih rješenja problema odlučili smo se za najbolje rješenje:
Edukacije-organizacija predavanja i radionica za učenike (suradnja sa školskim pedagogom, psihologom, učiteljima Informatike), uz predstavljanje istraživanja roditeljima učenika
Uloga edukacije o mobitelima i društvenim mrežama važna je u podizanju svijesti koliko štete nanose nekontrolirana uporaba mobitela i prevelik boravak na društvenim mrežama.

Jedan od primjera je kada sam bila u kafiću i vidjela par prijateljica koje sjede zajedno i sve su na mobitelima te uopće ne komuniciraju međusobno. Isto tako kada sam bila na jednom rođendanu svi su bili na mobitelima i nisu se družili, a također znam puno djece koja od najranijih dobi imaju svoje mobitele i već tada postaju ovisnici o njima.
Međutim primijetila sam da nisu samo mladi na mobitelima već i odrasli ljudi što pokazuje da je ovisnost zahvatila sve generacije ljudi.
Zbog toga smo moj tim i ja odlučili da putem raznim edukacija za učenike i odrasle probamo što više ukazati na ovaj problem a isto tako predložili bi i svim ravnateljima osnovnih i srednjih školama kao i direktorima raznih tvrtki i institucija da uvedu zabranu nekontrolirane uporabe mobitela na radnim mjestima.
Najviše informacija dobilo bi se na raznim edukacijama.
Prednosti edukacija bile bi: stjecanje više informacija, znanja i iskustva o problemu ovisnosti. Ljudi će imati više znanja i upoznat će se s problemom koji se što prije mora riješiti te će znati društvene mreže koristiti na način koji poboljšava njihovu produktivnost.
Nedostatak edukacije je da neće biti održana velikom broju ljudi već samo na razini škole i grada, pa smo mi odlučile to promijeniti te će edukacija biti održana svakog dana svim učenicima, pa i roditeljima, kao i na drugim mjestima u gradu Slatini za širu javnost.
Stupili smo u kontakt sa raznim udrugama, policijskom postajom u Slatini, centrom za socijalnu skrb te ostalim institucijama i udrugama koje bi nam mogle pomoći oko raznih edukacija koje bi organizirali i sproveli na raznim mjestima u gradu Slatini i u svim osnovnim i srednjim školama grada Slatine.
Također u suradnji s gradom Slatina, radio Slatina i drugim ustanovama odlučili smo promovirati štetnost društvenih mreža kroz program edukacije o štetnosti mobitela i društvenih mreža.
Rješenje koje predlažemo je u skladu sa ustavom RH-a i kućnim redom škole kao i sa ostalim zakonima i pravilnicima.
Smatramo da će edukacije pomoći mladima, dati korisne informacije i upoznati ih sa stvarnim životom i problemima sa kojima se suočavaju .
Uloga edukacija o mobitelima i društvenim mrežama važna je u podizanju svijesti koliko štete nanose nekontrolirana uporaba mobitela i prevelik boravak na društvenim mrežama.
Edukacijom o nekontroliranoj uporabi mobitela i prevelikom boravku na društvenim mrežama ljudi će imati više saznanja i upoznati se sa problemom koji se mora što prije riješiti.
Također u suradnji s gradom Slatinom, Radio-Slatina i dr. ustanovama, odlučili smo promovirati štetnost društvenih mreža kroz program edukacije o društvenim mrežama.

Plan djelovanja

Aktivnosti koje smo proveli su brojne, neke su planirane na samom početku projekta, neke su spontano došle tijekom realizacije projekta a u prvoj fazi ih nismo prepoznali.
Većina aktivnosti odrađene su u razredu s učenicima, a neke su prikazane i na panoima u školskim hodnicima.
Nakon provedene ankete i analize njezinih rezultata, u dogovoru sa školskim pedagogom, psihologom i učiteljima Informatike, odlučili smo organizirati predavanja i radionice povezane s provođenjem vremena na društvenim mrežama i ovisnosti o njima.
Radionice se održavaju povodom obilježavanja dana posvećenih svijesti o prednostima i nedostacima interneta te njegovu utjecaju na korisnike. Održane su radionice povodom obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti (15. studenoga – 15. prosinca) i Dana sigurnijega interneta.
Izradili smo e-letke koji su dostupni učenicima na internetskoj stranici naše škole.

Lecima nastojimo osvijestiti učenike koliko je važno kvalitetno provesti slobodno vrijeme i u kojoj nas mjeri prekomjerno služenje internetom i provođenje vremena na društvenim mrežama može dovesti do ovisnosti.
Zaključili smo da je tema ovisnosti o društvenim mrežama toliko aktualna i da o njoj treba neprestano razgovarati.
Nakon svih nabrojanih i provedenih aktivnosti odlučili smo da bi trebali nastaviti s djelovanjem, i to na sljedeće načine:

- postavljanjem javnih plakata po školi i u gradu
- predložiti Nastavničkom vijeću Srednje škole Marka Marulića da u kućni red škole ubaci zabranu uporabe mobitela u školi
- ispisivanjem poruka protiv uporabe mobitela u školi na vidljivim mjestima po školi
- provođenjem radionica na satu razrednika u ostalim razredima naše škole – – – materijali će biti ponuđeni razrednicima na korištenje na satima razrednika
- održavanjem radionica u IOŠ Slatina, OŠ Eugena Kumičića i OŠ Josipa Kozarca u Slatini. (razrednoj i predmetnoj nastavi).

Ostvareni rezultati
Učenici su radom na projektu razvijali svoje vještine istraživanja, timskog rada, intervjua, izrade plakata te javnog predstavljanja.
Plan djelovanja realiziran je.
Učenici su razmjenjivali iskustva o problemu. Slobodno su izražavali svoje stavove i uvjerenja, prikupljali podatke iz raznih izvora informacija, proveli i analizirali ankete, sudjelovali na radionicama, surađivali s predstavnicima udruga i centara za mlade, intervjuirali stručnjake koji su imali pozitivna i negativna iskustva vezano za društvene mreže.

Projekt je bio predstavljen
Rad u projektu predstavljen je ravnatelju škole i stručnoj službi naše škole, na satima razrednika učenicima i učiteljima, roditeljima na roditeljskome sastanku, Vijeću učenika i Vijeću roditelja. O radu u projektu objavljujemo na školskim mrežnim stranicama.
Projekt će u narednih mjesec dana biti predstavljen u prostorijama Industrijsko – obrtničko škole u Slatini, OŠ Eugena Kumičića i OŠ Josipa Kozarca u Slatini te putem lokalnih medija – Radio Slatina i Domovina.net.
Također smo ga predstavili na županijskoj Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih među predmetnih tema.

14. I tvoj glas vrijedi!

Škola
IV. gimnazija "Marko Marulić"
Zagrebačka 2, Split
Telefon: 021 344 484
E-adresa: ured@gimnazija-cetvrta-mmarulic-st.skole.hr;

Voditeljica
Natalija Palčić, prof. izvrsni savjetnik

Tematsko područje
Ljudsko pravna dimenzija
Politička dimenzija/Izbori

Cilj
Cilj projekta je promicanje aktivnog uključivanja učenika u donošenje odluka vezanih za formiranje vlasti, odnosno na sudjelovanje na izborima. Mladi su ključni nositelji promjena u društvu, no da bi se njihov glas čuo i da bi njihove ideje bile primijenjene, nužno ih je osnažiti o važnosti političke participacije i demokratskih procesa.

Učenici
Učenici koji su sudjelovali u projektu su učenici 2.,3. i 4.razreda koji su za svoj izborni predmet odabrali Politiku i gospodarstvo odnosno teme iz GOO-a.
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri:
Bruna Srdelić, Jelena Barbir, Roza Pulja, Marijeta Bagat

Opis

Objašnjenje problema
U našoj lokalnoj, regionalnoj i državnoj zajednici to je veliki problem. Na svakim slijedećim izborima sve je manje je ljudi zainteresirano za sudjelovanje a posebno je zabrinjavajuće što mladi uglavnom ne prate politiku i nisu zainteresirani za izlazak na izbore
U našoj zemlji postotak izlaznosti je porazan i najčešće ne prelazi 50% što značajno utječe na rezultate samih izbora.
Vlast bi se definitivno trebala baviti ovim pitanjem jer bi joj trebalo biti u interesu da ima politički pismene i aktivne građane. Smatramo da su roditelji također odgovorni poticati svoju djecu na aktivno građanstvo i brigu za opće dobro i zajednicu a jedan od načina je upravo davanje dobrog osobnog primjera i poticanje mladih na izražavanje svoje volje i osobnog sudjelovanja na izborima.
U našoj zajednici postoje nesuglasice oko politike neizlaska na izbore. Veliki broj mladih nije zainteresiran za politiku i smatra da je to posao političara. Stoga niti ne pokazuju interes za sudjelovanjem na izborima ili u političkom životu iako bi na taj način utjecali upravo na svoju vlastitu budućnost i život u zajednici u kojoj se donose odluke upravo i o njima samima. A odrasli koji su već politički profesionalci mladima niti ne daju ozbiljniju priliku i sjete ih se samo u predizborno vrijeme.
Mnogi pojedinci razumiju mlade ljude jer su i sami zasićeni politikom dok s druge strane postoje oni koji smatraju da bi se mladi trebali interesirati za politiku i političke odluke jer ako se oni ne budu baviti politikom ona će se svakako baviti njima bez njihova utjecaja.

Političari imaju najveći utjecaj, no po tom pitanju ništa ne rade i svatko uglavnom gleda svoje interese, kako sebi pronaći nekakvu zaradu ili dobro a ne gledaju dobrobit drugih.

Alternativne politike

- **SAMOORGANIZIRANJE MLADIH**

Samoorganiziranje mladih u političkoj participaciji može biti važan način osnaživanja mladih i promicanja njihovog glasa i interesa u društvu stoga ih treba poticati i davati im podršku u njihovim nastojanjima za pozitivnom promjenom u zajednici.
Prednosti je što se mladi uključuju u politički život zajednice kroz različite organizacije da bi preuzeli kontrolu nad vlastitim političkim inicijativama za koje vjeruju da brže reagiraju na lokalne probleme i potrebe u usporedbi s tradicionalnim političkim strukturama. U takvim organizacijama u mogućnosti su govoriti upravo o poziciji u kojoj se nalaze. Organiziraju udruge koje sakupljaju istomišljenike te promiču ideje za koje vjeruju da su nužne za reformu društva i s tim stavovima idu na izbore da bi dobili povjerenje birača te se izborili za svoje mjesto u političkoj areni.
Nedostatak su najčešće nedostatni financijski i materijalni resursi što im onemogućuje da se uzdignu i provedu svoje inicijative što ih ponekad čini manje učinkovitima u usporedbi s drugim organizacijama. Nedostatak političkog iskustva ili stručnosti ih dovodi u situaciju da ih se ne doživljava ozbiljno.

- **OBRAZOVNE INSTITUCIJE**

Obrazovni sustav igra ključnu ulogu u razvijanju političke pismenosti mladih jer bi trebao osigurati da mladi ljudi budu dobro informirani, angažirani i kritički promišljeni građani. U svim gimnazijama i dijelu srednjih strukovnih škola trenutno postoji izborna nastava Politike i gospodarstva koja omogućava učenicima da se politički opismene i bolje razumiju svoja prava ali i obveze te da razviju svoje kompetencije aktivnog građanina. Razni izborni i fakutativni predmeti, pripadajući projekti i izvannastavne aktivnosti su vrlo korisni I zanimljivi učenicima jer ih na projektni način osiguravaju savladavanje raznih sadržaja vezanih za razne javne politike bilo na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj ili Europskoj razini. Mladi na taj način razmjenjuju iskustva sa svojim vršnjacima te dolaze do novih ideja kako unaprijediti svoje zajednice.
Prednost je u tome što obrazovni sustav pruža mladima osnovno znanje o političkom sustavu, institucijama, procesima i ulozi građana u politici a što im dobra priprema za bolje razumijevanje političkih događaja i procesa. Kroz obrazovanje, mladi razvijaju kritičko mišljenje pa tako uče analizirati političke informacije, razlikovati između pouzdanih i nepouzdanih izvora, postavljati pitanja i razvijati kritički stav prema političkim pitanjima i odlukama. Na taj način može ih se potaknuti da se aktivno uključe u politički proces, bilo kroz glasanje, građanski aktivizam ili sudjelovanje u političkim organizacijama. To može pomoći i boljem razumijevanju kompleksnosti društvenih i političkih problema te ih potaknuti na traženje rješenja (kao što mi kroz ovaj projekt upravo radimo)
Nedostatak može biti nedovoljan broj predviđenih nastavnih sati za razvoj konkretnih vještina kod mladih poput kritičkog razmišljanja, argumentacije, pregovaranja i javnog govora kao i slaba motiviranost i zainteresiranost nastavnika za aktualizaciju političkog sadržaja i uključivanje mladih u aktivnosti građanskog aktivizma. Naravno, nastavnik je nemoćan ako usprkos pružanja znanja i vještina mladi pokažu nedostatak motivacije za sudjelovanjem u bilo kojim oblicima građanskog aktivizma.

- **POLITIČKE STRANKE**

Uključivanje mladih u političke stranke može biti korisno i za stranku i za društvo u cjelini ako im se osigura adekvatna podrška i mentorstvo kroz proces sudjelovanja u političkom životu zajednice.
Prednost je u novim idejama, perspektivi i energiji koju donosi uključivanje mladih u stranački rad što u konačnici može dovesti i do kvalitetnih promjena unutar stranke. Aktivno uključivanje mladih u političke stranke može potaknuti veći angažman i sudjelovanje građana, osobito mladih. Istovremeno im omogućava stjecanje političkog iskustva i vještina koje su im potrebne da postanu budući politički lideri.
Nedostatak je najčešće vidljiv u političkom neiskustvu i znanju o složenosti političkih procesa i problema što može dovesti do smanjene efikasnosti i mogućih pogrešaka u donošenju odluka. Mladi ljudi mogu biti podložni manipulaciji od starijih članova stranke ili lidera, posebno ako nemaju dovoljno jasne političke stavove ili iskustvo da prepoznaju manipulaciju. Mladi često imaju specifičan način gledanja na određene situacije i svoje prioritete koji se mogu razlikovati od starijih članova stranke pa, u nekim slučajevima može doći do sukoba između starijih i mlađih članova stranke što može otežati suradnju unutar stranke.

Naša politika
Vjerujemo da je najbolji način motiviranja i uključivanja mladih u političko sudjelovanje upravo kroz obrazovne institucije, osobito srednje škole.
Smatramo da Ministarstvo znanosti i obrazovanja može znatno doprinijeti rješavanju problema političke pismenosti mladih zadržavanjem nastavnog predmeta Politike i gospodarstva u redovnoj nastavi svih škola, odobravanjem većeg broja nastavnih sati ovog predmeta i uvođenjem predmeta Građanski odgoj da bi se mladi na pedagoški zanimljive i suvremene načine kvalitetno informirali i aktivno uključivali u aktivnosti aktivnog građanstva.
Prednosti takve politike su jednostavan pristup mladima i educiranje o političkoj pismenosti kroz redovnu nastavu, na raznim projektima, izvannastavnim aktivnostima, debatama, prezentacijama i kroz suradnje s drugim učenicima diljem Hrvatske i Europe. Na taj način, razmjenom mišljenja, stavova i ideja, mladi grade temelje za neko eventualno buduće aktivno sudjelovanje u politici ili zajednici općenito.
Nedostaci ove politike su ovisnost o resursima obrazovnih ustanova te zainteresiranosti samih nastavnika za aktivan rad s učenicima na temu političke pismenosti jer su i sami često nezainteresirani za aktivno sudjelovanje u zajednici.
U kvalitetu ovog pedagoškog koncepta smo se i sami uvjerili tijekom pohađanja izborne nastave iz Politike i gospodarstva te aktivnim sudjelovanjem u raznovrsnim aktivnostima iz ovog područja.

Plan djelovanja/naše akcije
Aktivnosti koje smo proveli s ciljem poticanja mladih da izađu na izbore i iskoriste svoj glas:
- Savjeti mladih – javno savjetovanje o nacrtu prijedloga novog Zakona o savjetima mladih
- Europska građanska inicijativa – – – europski videonatječaj Imagine EU
- Moj EU glas! – – – susret i radionica za mlade 'Moj EU Glas!' u Zagrebu, u organizaciji EU Directa, Europskog parlamenta i Hrvatskog sabora.
- Susret mladih EPAS-ovaca u zadru na godišnjoj konferenciji – planiranje budućih zajedničkih aktivnosti usmjerenih na osvješćivanje mladih o važnosti njihovog glasa i sudjelovanju na izborima
- Sudjelovanje na sjednici studentskog vijeća grada Splita – sudjelovanje u kreiranju politika koje utječu naživot mladih u lokalnoj zajednici
- Suradnja regionalnih EPAS škola – – – susret s našim EPAS kolegama iz šibenskih škola promišljali o političkom sudjelovanju mladih i vrijednosti njihovog glasa

- Suradnja škola u okviru Erasmusa – – – u okviru domaćinstva Erasmus+ mobilnosti portugalskih učenika, boravili na Braču i usput povezali Erasmus projektnu temu s našom trenutnom kampanjom #Iskoristi svoj glas.
- Izborni kompas – – – koristili smo zanimljivu aplikaciju Izborni kompas koja pomaže biračima donijeti informiranu odluku
- Konferencija „I tvoj glas vrijedi!“ – – – informiranje i poticanje građanke i građane na veću izlaznost na predstojeće europske izbore a osobito mladih.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na:

- Županijskoj smotri u Lovreću 25. 3. 2024.
- na izbornoj nastavi 2., 3., i 4., razreda iz PiGa
- EPAS konferenciji “I tvoj glas vrijedi!” 15. 4. 2024.
- na projektnom danu škola 22. 4. 2024.

15. Aktivni mladi za svjetliju budućnost

Škola
Gospodarska škola Čakovec, Vladimira Nazora 38, 40000 Čakovec
Telefon/Telefaks: 040 395302
E-adresa: gospodarska@gospodarskaskola.hr;

Voditelji
Branka Bedić, mag. educ. soc. et mag. educ. phil.
Marko Židov, mag. educ. geogr. et mag. soc.

Učenici
Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta: polaznici fakultativne nastave Građanski odgoj i obrazovanje – – – Ilona Gavez (2.r.), Ria Škvorc (2.r.), Nika Vabec (3.r.), Tonka Mihalic (4.r.), Katja Hranilović (4.r.), Lucija Jančec (4.r.), Antonija Lesar (4.r.), Rahela Magdalenić (4.r.)
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Ilona Gavez (2.r.), Nika Vabec (3.r.), Tonka Mihalic (4.r.), Katja Hranilović (4.r.)

Tematsko područje
Osobni i socijalni razvoj (Ja i društvo)
Građanski odgoj i obrazovanje (domena društvena zajednica)

Cilj projekta
Potaknuti učenike kroz edukacije i praktične aktivnosti da postanu aktivni članovi zajednice u kojoj žive.
Olakšati učenicima osmih razreda osnovnih škola na području Grada Čakovca kroz razne zajedničke aktivnosti sa srednjoškolcima prelazak u srednju školu kao novu životnu sredinu.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Tijekom prošle školske godine primijetili smo da su učenici naše škole pasivni po pitanju izvannastavnih aktivnosti, konkretno volontiranja, planinarenja i zaštite okoliša. Stoga su učenici polaznici fakultativne nastave Građanski odgoj i obrazovanje proveli anketu kojom su obuhvatili 140 učenika naše škole i potvrdili navedeni problem. Rezultati su pokazali da većina učenika slobodno vrijeme provodi pasivno uz mobitel, Internet ili TV (92 učenika od 140 ispitanih), aktivno volontira njih svega dvoje, a planinarenjem se bavi jedan učenik/ca. U akcijama „zelenih“ ili drugih organizacija za zaštitu okoliša sudjeluje njih 23. Proučavajući navedeni problem učenici su pronašli brojne članke koji ukazuju da su mladi danas pasivni promatrači nedovoljno uključeni u javni i društveni život te su time dodatno potkrijepili navedeni problem.
Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na uočeni problem:
Ustav RH-a
Zakon o volonterstvu
Zakon o zaštiti okoliša
Konvencija o pravima djeteta
Nacionalni program „živjeti zdravo“
Nakon prikupljenih podataka razmotrili smo na koji način možemo utjecati na to da učenici postanu aktivniji u zajednici u kojoj žive.

Moguća rješenja problema
Učenici su uočili tri moguća rješenja problema:
Obrađivanje tema društveno odgovornog aktivizma, volontiranja, važnosti ekologije te zdravog način života na satovima razrednika.
Online edukacije o društveno odgovornom aktivizmu, volontiranju, važnosti ekologije te zdravom načinu životu.
Educiranje učenika osmih razreda osnovnih škola na području Grada Čakovca te naših učenika Gospodarske škole o društveno odgovornom aktivizmu, volontiranju, važnosti ekologije te zdravom načinu životu.

Najbolji pristup rješenju problema
Razmotrivši pozitivne i negativne strane svakog mogućeg rješenja detektiranog problema, učenici su odlučili uspostaviti suradnju s osnovnim školama na području Grada Čakovca te učenike osmih razreda motivirati da sudjeluju u edukacijama i konkretnim praktičnim aktivnostima na temu važnosti volontiranja, zaštite okoliša i održavanja zdravog načina života. Ideja vodilja bila je činjenica da je prelazak iz osnovne u srednju školu golem izazov u životu svakog mladog čovjeka, pogotovo u smislu tranzicije ustaljenih obrazaca ponašanja i naučenih pravila ponašanja. U tom smislu, svaka aktivnost gdje se učenici upoznaju s iskustvima i novim pravilima koja podrazumijevaju upis u srednju školu, predstavlja ogromnu pomoć i lakše svladavanje navedenih proturječja. Uz to, istraživanja pokazuju da se norme i obrasci ustaljeni u ranoj životnoj dobi procesom unificiranja inkorporiraju u redovnu praksu u kasnijoj životnoj dobi.

Plan djelovanja
Učenici su isplanirali aktivnosti za uspješnu provedbu predloženog rješenja. Posjetili smo osnovne škole na području Grada Čakovca i predstavili ravnateljima škola ideju projekta. Pristali su uključiti se u projekt.
Dogovorili smo edukacije na temu zaštite okoliša, volontiranja te zdravog načina života te isplanirali konkretne praktične aktivnosti po spomenutim područjima. Učenici osnovnih škola dolazili su na edukacije sa svojim nastavnicima i odaziv je bio poprilično velik. Nakon stečenog teorijskog znanja, organizirali smo planinarski pohod na Medvednicu u kontekstu isticanja važnosti tjelesne aktivnosti. Učenici su imali priliku iskusiti blagodati planinarenja te se tako obogatiti novim iskustvom i prijateljstvima. U prosincu smo organizirali volontersku akciju izrade božićnih ukrasa za stol te ukrašavanje kuglica za bor decoupage tehnikom. Sve izrađene ukrase donirali smo Udruzi za autizam Pogled te Udruzi osoba s intelektualnim teškoćama Međimurske županije. U prosincu smo također prionuli akciji uređenja dvorišta osnovnih škola na području Grada Čakovca sadnicama i cvijećem. U tome su nam savjetima i radom pomogli učenici naše škole polaznici Fakultativne nastave Osnove krajobrazne arhitekture.
Sve odrađene edukacije i praktične aktivnosti financirane su od Grada Čakovca temeljem prijave projekta na javni poziv za financiranje programa i projekata namijenjenih mladima iz proračuna Grada Čakovca za 2023. godinu.

Ostvareni rezultati
Broj educiranih učenika i nastavnika na tri edukacije (u prosjeku na svakoj edukaciji prisutno 70 učenika i nastavnika)
Broj učenika i nastavnika koji su sudjelovali na planinarskom pohodu na Medvednicu (60 učenika i nastavnika)

Broj poklonjenih ukrasa i kuglica udrugama s područja Grada Čakovca volonterskom akcijom (25 božićnih ukrasa i kuglica)
Broj uređenih školskih dvorišta i vrtova osnovnih škola s područja Grada Čakovca (tri školska vrta: I. OŠ, II. OŠ, III. OŠ)
Učenici su radom na projektu stekli nova znanja, razvijali vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja te stjecali nove životne navike.

Projekt je bio predstavljen
Projekt je predstavljen Nastavničkom vijeću Gospodarske škole Čakovec, udrugama s kojima smo surađivali te široj javnosti preko *facebook* stranice škole i internetskih stranica lokalnih medija (e-Medjimurje, Medjimurski.hr).

Osvrt učenika na stečeno iskustvo
Učenici koji su bili uključeni u projekt stekli su nova znanja i praktične vještine u domeni važnosti volontiranja, očuvanja okoliša te prakticiranja zdravog načina života. Sudjelovanjem u projektu naučili su kako raditi u timu, surađivati, stjecati zdrave životne navike, doprinositi zajednici u kojoj žive kroz plemeniti rad te kako održavati ekološki način življenja.
Rado su se uključivali u sve aktivnosti.
Nakon završenih aktivnosti, učenici osnovnih škola izrazili su želju i volju za uključivanjem u neke buduće zajedničke aktivnosti. Stečeno iskustvo učenici ocjenjuju pozitivnim i vrlo korisnim za razvijanje društveno odgovornog aktivizma.

16. Klub unuka

Škola
Gimnazija Josipa Slavenskog Čakovec, Vladimira Nazora 34, 40000 Čakovec
Telefon / Telefaks: 040 314900; 040 314911
E-adresa: gimnazija-cakovec@ck.t-com.hr;

Voditeljica
Helena Zečar Lajtman, prof. mentor

Učenici
Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta: polaznici fakultativne nastave Građanski odgoj i ljudska prava i volonteri naše škole.
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Žana Marie Munda (4.d), Morena Martinjaš (2.e), Mihaela Gadanec (2.e) i Margareta Kamenar (4.d).

Tematsko područje
Umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema.

Cilj
Razvijanje međugeneracijske solidarnosti, poboljšanje kvalitete života starijih osoba te senzibiliziranje mlađih generacija za probleme osoba treće životne dobi.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Još tijekom pandemije naši su učenici u razgovorima s bakama i djedovima uočili koliko je osobama starije životne dobi, osobito onima koji su smješteni u domove za starije i nemoćne, bitan socijalni kontakt kako se ne bi osjećali usamljeno. Primijetili su da usamljenost negativno utječe na njihovo zdravlje te da starije osobe uživaju provoditi vrijeme s mlađim generacijama što pozitivno utječe na umanjivanje stresa, podizanje stupnja zdravlja, kvalitetu života te unapređenje socijalnih interakcija. Nadalje, mlađe generacije nerijetko prihvaćaju neka stereotipna mišljenja o nemoći starijih osoba, njihovoj tvrdoglavosti, konzervativnosti i slično. Prema kriterijima Svjetske zdravstvene organizacije, narodi s udjelom osoba starijih od 65 godina većim od 10% u ukupnom stanovništvu, smatraju se starim narodima. Republika Hrvatska prema Popisu stanovništva 2021. ima 22,45% osoba starijih od 65 godina. U Europskoj uniji 44% osoba starijih od 65 godina navodi usamljenost kao svoj najvažniji problem. Upravo su starije osobe izložene raznim čimbenicima koji doprinose negativnim životnim promjenama i različitim stupnjevima socijalne izolacije ili usamljenosti.
Brojne studije pokazuju da je zdravo društvo ono koje integrira sve članove društva neovisno o dobi. Međugeneracijska solidarnost traži suradnju, integraciju i razmjenu među ljudima različitih generacija.
Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na navedeni problem, a to su:

- Povelja Europske Unije o temeljnim pravima, članak 25. Prava starijih osoba
- Popis stanovništva Republike Hrvatske
- Izvješće o starenju stanovništva za 2021. godinu
- Strategija socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj
- Izvješće pučke pravobraniteljice o pravima starijih osoba
- Zakon o volonterstvu
- Europska povelja o volonterstvu

- Vodič za organizatore volontiranja i volontere
- Priručnik o volontiranju za srednjoškolce.

Prikupljene informacije ukazuju na veliku važnost razvijanja međugeneracijske solidarnosti u lokalnoj zajednici kako za osobe starije životne dobi, tako i za mlađe generacije.

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili tri moguća rješenja problema:

- Osnivanje Kluba umirovljenika u lokalnoj zajednici dostupnog svim starijim osobama u kojima bi se organizirale različite aktivnosti, među kojima bi bila i druženja mlađih i starijih generacija, poput organizacije zajedničkih izleta.
- Suradnja srednjih škola s domovima za starije i nemoćne osobe te organizacija druženja starijih i mlađih generacija kroz različite aktivnosti koje bi se održavale u domovima.
- Organiziranje dopisivanja osoba starije životne dobi s osobama mlađe životne dobi (pisanje pisma) s ciljem razvijanja međugeneracijske solidarnosti.

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinoga rješenja učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Istražujući ovu temu, učenici su zaključili da bi pokretanje suradnje srednjih škola i domova za starije i nemoćne osobe umanjilo problem usamljenosti kod osoba starije životne dobi. Organizacija redovitog druženja srednjoškolaca i korisnika doma za starije i nemoćne (igranje društvenih igara, čitanje knjiga, organizacija različitih radionica, pričanje i razmjena iskustava) pridonijela bi razvijanju međugeneracijskih veza koje su iznimno vrijedne za svakoga u društvu: promiču društvenu koheziju i olakšavaju prijenos iskustva i vještina, kao i socijalizaciju djece, mladih pa i starijih osoba.

Plan djelovanja

Uz pomoć koordinatorice školskoga volonterskog kluba, učenici su poslali prijavu za sudjelovanje na radionicama Upshift u organizaciji programa za adolescente i mlade ZABUM (Za budućnost mladih) koji je pokrenuo Ured UNICEF-a za Hrvatsku. Na trodnevnim UPSHIFT radionicama, koje objedinjuju poduzetnički i timski duh, praktična znanja i mentorsku podršku za rješavanje izazova s kojima se susreću mladi u svojoj lokalnoj zajednici, učenici su dodatno razradili svoju ideju. Njihova ideja prepoznata je kao izuzetno kvalitetno rješenje za nedovoljno razvijenu međugeneracijsku solidarnost te je osvojeno 1000,00 eura za realizaciju projekta. Ubrzo je sklopljena predivna suradnja Gimnazije Josipa Slavenskog Čakovec i Doma za starije i nemoćne osobe Novinščak iz Čakovca. S obzirom na to da u školi od 2022. godine postoji iznimno aktivan školski volonterski klub, zainteresirani učenici-volonteri jednom mjesečno sudjeluju na radionicama na kojima s korisnicima Doma razmjenjuju iskustva, prepričavaju priče, iskušavaju nove hobije te kvalitetno zajedno provode slobodno vrijeme.

Ostvareni rezultati

Projekt pod nazivom Klub unuka dosad je organizirao i proveo devet radionica: kreativne, likovne, kulinarske, dramske te književne radionice. Projekt je početkom 2023/2024. školske godine osvojio i nagradu Social Impact Award, dok je početkom 2024. godine projekt Klub unuka proglašen najboljim projektom UNICEF-ova programa za mlade u školskoj godini 2022/2023. Pohvale učenicima uputili su Ana Dautović, zamjenica predstojnice Ureda UNICEF-a za Hrvatsku, gradonačelnica Grada Čakovca Ljerka Cividini te župan Međimurske županije Matija Posavec.

Istražujući ovu temu, učenici su uvidjeli kako mladi razvijaju razumijevanje za društvene probleme i suosjećanje s drugima, uče socijalne vještine i razvijaju moralne i etičke koncepte te utječu na društvene promjene. Radom na projektu svi učenici razvijali su vještine istraživanja, suradničkoga i iskustvenog učenja s ciljem poticanja društvene odgovornosti. Učenici-volonteri koji su sudjelovali u radionicama stekli su nova znanja i vještine te nova poznanstva, senzibilizirali se za specifične potrebe osoba starije životne dobi, ali i osvijestili koliko je važno kvalitetno i korisno provođenje slobodnog vremena.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen Vijeću učenika i Nastavničkom vijeću Gimnazije Josipa Slavenskog Čakovec te široj javnosti preko Facebook stranice i *internetske stranice* škole, Grada Čakovca, Međimurske županije te UNICEF-a Hrvatske, putem priloga na HRT-u, VTV-u, listu Međimurske novine te na portalima mirovina.hr, emedjimurje.hr, medjimurski.hr. Projekt je također predstavljen na godišnjem sastanku UNICEF-a i Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske održanom 9. veljače 2024. godine u Zagrebu.

17. slikA sadašnjostI

Škola
Srednja škola Čakovec
Jakova Gotovca 2, 40 000 Čakovec
Telefon: 040 314 108
e-mail: ured@ss-cakovec.skole.hr;

Voditelj
Katarina Škvorc, nastavnik njemačkog jezika i sociologije
E-mail: katarina.skvorc1@skole.hr;

Učenici
Učenici 1.a razreda: Karlo Batisweiler, Miša Haček Lučić, Ria Flajpan, Viktoria Vrbanec
Učenice 3.a razreda: Nika Baumgartner, Katarina Blažić, Lana Glavina, Laura Hranilović, Magdalena Jepure

Tematsko područje
Tehničko i informatičko područje: umjetna inteligencija

Cilj
Cilj projekta „slikA sadašnjostI“ jest osvijestiti učenike o važnosti prilagodbe novim tehničkim i informatičkim novitetima koje susrećemo u našoj svakodnevnici. Brze promjene u društvu i načinu komuniciranja od nas pojedinaca zahtijeva odgovorno korištenje novih tehnologija i alata uz maksimalnu prilagodljivost brzim promjenama. Ovim projektom željeli bismo učenike osvijestiti koliko važnu ulogu u našoj svakodnevnici prvenstveno ima umjetna inteligencija. Za umjetnu inteligenciju smatra se da je tehnologija budućnosti, no je li to zaista tako? Smatramo da je ona već dio naše sadašnjosti i upravo iz tog razloga želimo osvijestiti učenike na pozitivne, ali prvenstveno i na negativne strane umjetne inteligencije.
Osim što bismo željeli upozoriti na negativne strane i potaknuti kritičko razmišljanje, željeli bismo i istražiti koje dobne skupine najviše koriste i konkretno koju vrstu umjetne inteligencije. Rezultatima našeg istraživanja otkrili bismo kako moramo pristupiti određenim generacijama.

Opis

Izbor i istraživanje problema:
Učenici koji su izrazili želju sudjelovati na Projektu građanin u samom početku istaknuli su digitalni razvoj kao jednu od najvećih promjena s kojom se naše društvo susreće. U razgovoru s učenicima ustanovili smo da na svakodnevnoj bazi koriste tehnologiju, no i da njihov način korištenja nije jednak onome što ga koriste nastavnici.
Učenici koriste sve vrste umjetne inteligencije: pretraživanje interneta, digitalne osobne asistente, asistente prevođenja, i slično. Koriste sve raspoložive alate da bi si svoju svakodnevicu olakšali, od pisanja eseja do rješavanja zadataka iz matematike.
Cilj odgojno obrazovnih procesa jest formiranje zrelih, samosvjesnih te društveno i kulturno aktivnih pojedinaca koji će u današnjem suvremenom digitalnom svijetu uspjeti prepoznati i integrirati ponuđeni sadržaj svojim potrebama i afinitetima. Upravo to potaknulo nas je na razmišljanje i zajedničkim snagama smo došli do zaključka kako moramo iskoristiti sve potencijale koje nam umjetna inteligencija nudi, ali pritom itekako moramo biti svjesni da ona sa sobom donosi i određene opasnosti.

S učenicima smo porazgovarali o njihovoj školskoj svakodnevici i provele smo s njima radionice u kojima su učenici istaknuli probleme s kojima se svakodnevno susreću. Učenici su na tim radionicama istaknuli da imaju previše nastavnih obaveza koje moraju obaviti, a uopće ih ne zanimaju ili ne vide svrhu u njima. Upravo takve povratne informacije naših učenika pokazale su nam da smo na dobrom tragu s našom idejom za Projekt građanin.
Zajedno smo došli do zaključka da se međusobno moramo upoznati sa svim vrstama umjetne inteligencije koristimo. Postoji puno alata koje učenici koriste, a nastavnici nisu upoznati s njima, ali i obrnuto, postoje opasnosti za koje nastavnici znaju, a učenici ih nisu svjesni. Zajedničkim snagama željeli bismo ujediniti te dvije strane: našim projektom želimo naučiti sve dobrobiti umjetne inteligencije, ali istovremeno i upozoriti na negativne strane.

Moguća rješenja problema
Nakon što smo dogovorili temu našeg projekta, potražili smo moguća rješenja.
Predavanja za učenike i nastavnike
Prednosti rješenja:
Stručno znanje iz prve ruke
Zanimljivost sadržaja
Kulturno uzdizanje
Nedostaci rješenja:
Problemi organizacije
Pronalazak adekvatnih stručnjaka
Nedostupnost svim ljudima, ograničenost projekta samo na učenike Srednje škole Čakovec
Izrada i dijeljenje letaka
Prednosti rješenja:
Kreativnost učenika
socijalizacija učenika
Druženje
Nedostaci rješenja:
Problem nesudjelovanja svih učenika
Nedostatna aktivnost svih učenika i nastavnika (osim učenika uključenih u projekt)
Izrada reklamnog videa
Prednosti rješenja:
Kreativnost učenika
socijalizacija učenika
Druženje
Edukativan sadržaj
Nedostaci rješenja:
Neuključenost svih učenika
Prekovremeni rad
Nedostatna aktivnost svih učenika i nastavnika (osim učenika uključenih u projekt)

Održavanje radionica
Prednosti rješenja:
Praktična primjena znanja
Nova znanja i iskustva
Zabava
Uključenost velikog broja ljudi (vrtić, učenici Srednje škole Čakovec, umirovljenici)
Nedostaci:
Izazovi tijekom izrade/programiranja
Ulaganje slobodnog vremena učenika i nastavnika

Najbolji pristup rješavanju problema

Prva ideja bila je organizacija predavanja za učenike Srednje škole Čakovec i njenih nastavnika. Odmah smo se složiti da je ovo rješenje dobro, ali i da nije najbolje jer je provedivo samo jednom, a smatramo da samo s jednim predavanjem ne možemo ostvariti sve ciljeve našeg projekta.

Drugu ideju smo odbacili jer je to rješenje već iskorišteno u mnogo projekata i učenici ne reagiraju dobro na takav promotivni sadržaj. Učenici često bace letke bez da ih pogledaju i kritički promisle o njima.

Izrada reklamnog videa kao treće rješenje je u tom pogledu malo bolje, ali svejedno ga nismo odabrali iz razloga što i ovdje ne bi sudjelovao velik broj učenika, a i pitanje s koliko pozornosti bi učenici pogledati naš pripremljeni sadržaj. Zaključili smo da bismo morali uložiti jako puno truda, a nismo u potpunosti sigurno bismo li uspjeli postići sve ciljeve projekta.

Posljednja ideja je bila osmišljavanje i organizacija radionica. Odabrali smo to rješenje prvenstveno zbog toga što će svi učenici Srednje škole Čakovec sudjelovati i dobiti priliku na vlastitom primjeru iskusiti čari, ali i opasnosti umjetne inteligencije. Projekt bismo mogli proširi i van naše škole, dogovorili bismo radionice u vrtićima i domovima za umirovljenike.

Plan djelovanja

Nakon što smo odabrali temu našeg projekta, dogovorili smo da ćemo za njega koristiti naziv „slikA sadašnjostI“. Ovim naslovom htjeli smo naglasiti jedan od glavnim ciljeva ovog projekta– istražiti našu realnu sadašnjost, a pritom AI uključiti kao sastavni dio te svakodnevice.

Izradili smo i proveli anketu u kojoj smo ispitali koliko često i u koju svrhu ljudi koriste umjetnu inteligenciju. Anketu smo proveli u našoj školi, ali smo uključili i nastavnike, roditelje, bake i djedove. Anketa nam je dala realnu sliku toga koliko je tema našeg projekta zapravo aktualna i bitna.

Razradili smo različite vrste inteligencija. Učenici su istraživali i saznali da postoje razne vrste umjetne inteligencije: *artificial Narrow Intelligence (ANI), Artificial General Intelligence (AGI), Arificial Super Intelligence (ASI), Softver.* Analizirali smo pozitivne i negativne strane svake vrste.

Istražili smo koju vrstu umjetne inteligencije koristimo u našoj svakodnevici. Pratili smo različite dobne skupine i njihove navike, promatrali smo u kojim aktivnostima ljudi koriste najviše takve alate.

Održali smo okrugli stol o tome što bi moglo biti za nekoliko desetaka godina. Zamišljali smo kakva će nam biti budućnost, a zaključci su bili vrlo kreativni, zanimljivi, ali i zastrašujući.

Istražili smo zakone kojima se u RH-a regulira korištenje novih vrsta umjetne inteligencije.

Učenici su osmislili plan radionice za pojedine uzraste i pripremaju se za njihovu provedbu.

Ostvareni rezultati

Učenici su istraživanjem, analizom zakona, izradom ankete i pripremanjem radionica razvijali svoje komunikacijsko-prezentacijske vještine te su na inovativne načine mogli iskazati svoju kreativnost. Aktivno su se uključili u odabir rješenja za odabrani problem, razvijajući pritom svoje debatne vještine (vještina argumentacije, formuliranja povezanih rečenica…).

Nadamo se da će na kraju provedenog projekta učenici, ali i ostali građani našeg kraja osvijestiti važnost pametnog korištenja svih dostupnih nam alata.

Predstavljanje projekta

Projekt je/će biti predstavljen:

u holu Srednje škole Čakovec, na internetskim stranicama Srednje škole Čakovec, učenicima naše škole, ravnateljici Srednje škole Čakovec Gordani Ramušćak i pedagoginjama Leoni Posavec i Antoniji Vnučec i u lokalnim medijima.

18. «Tetovaža – da ili ne?»

Škola
Srednja škola Prelog
Čakovečka 1, 40323 Prelog
Telefon/telefaks: 040 645 400
e– mail: ssp@ss-prelog.skole.hr;

Voditeljice
Mirela Petković, prof. savjetnica ekonomske grupe predmeta
Tanja Gregur, prof. savjetnica ekonomske grupe predmeta

Učenici
Polaznici grupe Mladi građani
Učenici koji će predstavljati projekt:
Marta Gregur (2. G), Ema Gizdavec (2. EK), Paula Ilijaš (2. EK) i Eva Petković (3. G)
Zamjene: Sven Dodlek (2. THK), Gabriel Kečkeš (2. THK), David Vidović (2. THK)

Tematsko područje
Ljudsko-pravno i gospodarsko

Cilj projekta
Potaknuti učenike na razmišljanje o posljedicama tetoviranja. Poboljšati komunikacijske vještine učenika te razviti njihovu kreativnost.

Opis

Izbor i istraživanje problema
Potaknuti nekim spoznajama da učenici sve više razmišljaju o tetoviranju koje shvaćaju samo kao ukrašavanje tijela ne razmišljajući o eventualnim posljedicama, odlučili smo se pozabaviti tom tematikom. Posljedice se odnose na probleme s poslodavcima ili pak razne zdravstvene probleme.
Odlučili smo provesti istraživanje među učenicima smjerova ekonomist, turističko-hotelijerski komercijalist, konobar i gimnazijski program.
Rezultati istraživanja na uzorku od 146 ispitanika pokazali su:

- da je 6,85% učenika je tetovirano, a 76,71% razmišlja o tome
- da 83,56% učenika smatra da im tetovaža neće biti prepreka prilikom zapošljavanja
- da je 77,40% učenika svjesno mogućih zdravstvenih posljedica tetoviranja
- da 92,47% učenika planira odabrati ovlašteni salon za tetoviranje ukoliko se odluče tetovirati

Vidljivo je da veliki postotak učenika razmišlja o tetovažama te smatraju da im one neće smetati prilikom zapošljavanja što smatramo potencijalnim problemom u budućnosti. Već je i sada jedan učenik doživio neugodnosti na satu praktične nastave zbog vidljivih tetovaža.
Također, iako je više od 2/3 učenika svjesno mogućih zdravstvenih posljedica, svejedno razmišlja o tetoviranju. Tješi činjenica da više od 90% učenika planira odabrati ovlašteni salon za tetoviranje te tako možda izbjeći moguće zdravstvene posljedice.
Nakon provedenog istraživanja odlučili smo djelovati u grupi Mladi građani te podrobnije istražiti prednosti i nedostatke tetovaža.

Moguća rješenja problema

Krenuli smo rješavati problem.
Olujom ideja došli smo do ovih rješenja:

1. Informiranje učenika o posljedicama tetoviranja putem interneta
2. Dijeljenje letaka s informacijama o posljedicama tetoviranja
3. Suradnja s mjerodavnim stručnjacima za to područje te poslodavcima

Zatim smo i procijenili svaku ideju.

Najbolji pristup rješenju problema

Prva je ideja bila informiranje učenika o mogućim posljedicama tetoviranja putem interneta. Internet je danas vodeći izvor informacija među mladima, ali te informacije često nisu pouzdane i njima ne bismo mogli postići ništa konkretno.
Druga ideja bila je dijeljenje letaka s informacijama o mogućim posljedicama tetoviranja. Ideja je odbačena jer mladi rijetko čitaju letke.
Posljednja ideja bila je suradnja s mjerodavnim stručnjacima za to područje te sadašnjim i mogućim budućim poslodavcima iz područja ekonomije, ugostiteljstva i turizma. Odabrali smo tu ideju jer su stručnjaci ipak najkompetentnije osobe za tu problematiku.

Plan djelovanja

Odlučili smo pozvati nekoliko stručnjaka za koje smo smatrali da mogu učenicima pomoći u odluci tetovirati se ili ipak ne.
Najprije ćemo pozvati našu bivšu učenicu dr. Maju Kos koja će održati predavanje učenicima škole o mogućim posljedicama tetoviranja na zdravlje.
Zatim ćemo kontaktirati također našu bivšu učenicu Mateju Rumplin, vlasnicu tatoo-studija Attitude Tatoo INK iz Čakovca koja će „iz prve ruke“ ispričati svoja iskustva vezana za našu temu.
Profesorica psihologije naše škole Esmeralda Slaviček će učenicima održati predavanje o posljedicama tetoviranja sa stajališta utjecaja tetoviranja na psihu adolescenata.
Provest ćemo anketu o toleranciji na tetovirane zaposlenike među poslodavcima naših učenika ugostiteljskih i turističkih smjerova na stručnoj praksi.
Također ćemo provesti anketu među mogućim budućim poslodavcima naših ekonomista.
Nakon obrade podataka, organizirat ćemo panel-raspravu s učenicima na kojoj će im biti prezentirani dobiveni rezultati anketa. Moći će postavljati pitanja, iznositi primjere i svoja mišljenja.
Povodom Svjetskog dana zdravlja 7. travnja uredit ćemo pano u holu škole na tu temu. Učenici će također izrađivati informativne letke i plakate na temu Tatoo – pro and contra.
Sve aktivnosti bit će objavljivane na internetskoj stranici projekta, *facebook* stranici Srednje škole Prelog, instagram profilu škole te u lokalnim medijima.
Projekt ćemo predstaviti ravnatelju i pedagoginji Srednje škole Prelog te učenicima naše škole.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen:
– na internetskoj stranici Srednje škole Prelog
– na *facebook* i instagram stranici Srednje škole Prelog
– učenicima naše škole
– ravnatelju škole i pedagoginji
– u lokalnim medijima.

Ostvareni rezultati

Ostvarili smo cilj – učenici naše škole potaknuti su na razmišljanje o mogućim posljedicama tetoviranja.
Također, prilikom istraživanja i kasnije prilikom provedbe projekta te prezentiranja projekta učenici razvijaju svoje komunikacijsko-prezentacijske vještine. Prevladavaju tremu od javnog nastupa te vježbaju rad u timu.

Osvrt učenika
Učenici su potaknuti na razmišljanje o mogućim štetnim posljedicama tetoviranja.
Projekt je zanimljiv i potiče timski rad (tolerantnost, druženje, poštivanje tuđih mišljenja, mirno rješavanje sukoba itd.).
Tetoviranje je privlačno mladima, ali pritom ne smiju zaboraviti da postoji mogućnost pojave problema prilikom zapošljavanja uzrokovanih tetovažom na vidljivom mjestu.

19. Društveno poduzetništvo

Tematsko područje
Gospodarsko – – – društvena dimenzija

Cilj
Osposobiti učenike za uočavanje problematike u lokalnoj zajednici, poticati timski rad i suradnju, komunikaciju s udrugama i lokalnim organima vlasti te traženje rješenja kroz timski rad i suradnju.

Škola
Druga srednja škola Beli Manastir, Školska 3, 31 300 Beli Manastir
Telefon: 031 703 306, telefaks: 705 206, 705 207
E-adresa: tajnistvo@ss-druga-bm.skole.hr;

Voditeljica
Jasminka Berend

Učenici
Ana Jednašić (4. razred), Antonela Bartolov (4. razred), Lorena Mijatović (4. razred), Saša Kovač (3. razred), Ronaldo Dibrani (3. razred), Una Strajnić (3. razred), Tena Đurkin (3. razred), Nives Mršić (3. razred), Lucija Tkalec (3. razred), Lena Špehar Vulić (3. razred) Roberto Pligl (3. razred)
Učenici koji će predstaviti projekt:
Una Strajnić (3. razred), Nives Mršić (3. razred), Lucija Tkalec (3. razred), Lena Špehar Vulić (3. razred)

Opis

Izbor i istraživanje problema
Učenike je na odabir teme potaknulo poduzetništvo, no htjeli su saznati što je to društveno poduzetništvo te da li kao učenici mogu sudjelovati u društvenom poduzetništvu.
Društvenim se poduzetništvom rješavaju različita društvena pitanja poput siromaštva, nezaposlenosti ili zaštite okoliša.
Mi smo pokušali podići svijest o važnosti teme na svoj način, ali se i bolje upoznati s ovim važnim pitanjem.
Zanimalo nas je što o društvenom poduzetništvu znaju naši učenici te smo proveli anketu među učenicima naše škole od prvog do četvrtog razreda na uzorku od 25 učenika.
Anketa je pokazala da 60% učenika zna što je društveno poduzetništvo, a 40% ne, 72% bi povezalo pojam s dobrobiti zajednice, 76% navodi kako mogu sudjelovati u društvenom poduzetništvu, više o društvenom poduzetništvu htjelo bi naučiti više od 80% učenika.
Proveli smo i intervju s voditeljicom udruge PGDI – Projekt građanske demokratske inicijative, jedine koja se na području našega grada bavi društvenim poduzetništvom.
Na ovaj način saznali smo kako društveno poduzetništvo djeluje u praksi te koliko ovakvi primjeri mogu djelovati poticajno i na mlade da bi činili dobro za druge, ali i za društvo u cjelini.
Učenici su u istraživanju problema saznali i kako o Društvenom poduzetništvu ne postoji zakon, no je ono sadržano u nizu zakonskih normi koje opravdavaju djelovanje: Opća deklaracija o ljudskim pravima, Zakon o volonterstvu, Zakon o zaštiti okoliša, Ustav Republike Hrvatske.

Pri obradi teme radili smo i digitalne plakate u alatu Canva.

Moguća rješenja problema
Nakon izdvojenih alternativnih politika, kao moguća rješenja problema učenici su izdvojili: poučavanje, humanitarne akcije i volontiranje, novi način poslovanja koji uvažava i ranjive skupine.

Najbolji pristup rješenju problema
Učenici su izdvojili najbolji pristup rješavanju problema, a to su poučavanja i radionice te volontiranje i sudjelovanje u humanitarnim akcijama.
Tako smo Dan ljudskih prava obilježili suradnjom s udrugom Projekt građanske demokratske inicijative – – – PGDI iz Belog Manastira s ciljem upoznavanja društvenog poduzetništva u našem gradu.
Cilj je potaknuti učenike na doprinos razvoju i boljitku lokalne zajednice te sudjelovati u primjerima dobre prakse društvenog poduzetništva u lokalnoj zajednici te na taj način razviti pozitivan odnos prema pravima i slobodama čovjeka i građanina.
U predblagdansko vrijeme učenici naše škole zanimanja kuhar, a koji sudjeluju u radu školske zadruge, pripremili su kolače za Božićni sajam te se tako prikupili novac za potrebite učenike.
Predblagdansko vrijeme obilježili smo i sudjelovanjem u humanitarnoj akciji darivanja naših najmlađih sugrađana u dobnoj skupini do 15 godina u udruzi Prijatelji svetog Martina te tako sudjelovali u društvenom poduzetništvu.
Našim projektom pozvali smo na suradnju i Grad, a kojemu smo se obratili zamolbom za partnerstvom u obliku doniranja uniformi – pregače i kape za naše vrijedne učenike zanimanja kuhar.
Učenice koje sudjeluju u projektu održale su predavanje za učenike naše škole od prvog do četvrtog razreda pod nazivom Društveno poduzetništvo. Anketna pitanja pokazala su kako vršnjačkim učenjem 91% učenika zna što je društveno poduzetništvo, a 97% učenika zna da je cilj društvenog poduzetništva opće dobro.

Plan djelovanja
Učenici su djelovali u skladu sa zakonskim normama, osobnim primjerom nastojali su potaknuti i druge na djelovanje.
Planirali su poučiti svoje vršnjake o društvenom poduzetništvu slikokazom i digitalnim plakatima, upoznati se s društvenim poduzetništvom na lokalnoj razini, sudjelovati putem udruge i učeničke zadruge u humanitarnim akcijama te predstaviti projekt u školi i izvan škole.
Plan djelovanja je realiziran.

Ostvareni rezultati
Učenici su radom na projektu razvijali vještine istraživanja, upoznali se sa zakonskom regulativom te iskazali i svoje vještine crtanja, pisanja i komunikacije.
Proveli su i analizirali ankete i intervjue, surađivali s predstavnicima udruga, sudjelovali u humanitarnim akcijama, a vršnjačkim učenjem doprinijele upoznavanju pojma i značaja društvenog poduzetništva.

Predstavljanje projekta
Projekt je predstavljen učenicima naše škole, na web stranici škole te na županijskoj Smotri projekta u području građanskog odgoja i obrazovanja – Projekt građanin.

20. U potrazi za Faustom Vrančićem

Škola
Prosvjetno-kulturni centar Mađara u RH
Drinska 12a, 31000 Osijek
Telefon: 031/ 274 339
E-mail: mirela.berlancic@gmail.com;

Tematsko područje
Kulturološka i društvena dimenzija

Cilj projekta
Informiranje i senzibiliziranje javnosti o čuvanju kulturne baštine kao osnovi društvenog razvoja i opstanka, istraživanje života i djela Fausta Vrančića te informiranje javnosti o značaju erudita Fausta Vrančića za nacionalnu i svjetsku znanost, kulturu i leksikografiju, čuvanje i njegovanje kulturno-povijesne baštine

Voditeljica
Mirela Berlančić, prof.

Učenici
Broj učenika u projektnoj skupini: 9
Tamara Orban, Zoltan Ello, Aleksandra Nađ, Veronika Pec, Danijela Gotal, Noemi Kovač, Lidija Pustai, Dora Rebeka Gamoš, Ester Anđal
Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri: Tamara Orbán, Zoltan Ello, Aleksandra Nađ, Veronika Pec

Opis

Izbor i istraživanje problema
Tijekom školske godine 2023/2024. učenici Prosvjetno-kulturnog centra Mađara u RH, Osijek suočili su se s velikim problemom. Shvatili su da većina učenika ne zna što je kulturno-povijesna baština, zašto se treba čuvati, što pripada kulturno-povijesnoj baštini, tko je Faust Vrančić i čime je zadužio svijet. Istražili su nacionalni i školski kurikulum te shvatili da je kulturno-povijesna baština zapostavljena i da je rijetko zastupljena kao samostalan predmet. Iako u matičnoj ustanovi djeluju četiri srednjoškolska programa (opća gimnazija, kuhari, hotelijersko-turistički tehničar i ekonomist), malo je nastavnih predmeta koji se bave kulturno-povijesnom baštinom. Učenici ekonomskog usmjerenja nemaju nijedan nastavni predmet koji govori o važnosti i čuvanju kulturno-povijesne baštine. Za potrebe projekta učenici su proučili Ustav Republike Hrvatske, Zakon o muzejima, Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Učenici su razgovarali s ravnateljem PKCM-a, kustosicama Marinom Lambašom i Zlatkom Rodin, profesorima predmeta Povijest umjetnosti i kulturna baština, Likovna i Glazbena umjetnost. Proslijedili su elektronsku poštu Muzeju grada Šibenika i Memorijalnom centru Faust Vrančić na otoku Prviću, a brojne informacije prikupili su iz različitih medija (internet, TV, časopisi).

Moguća rješenja problema
Raspravljajući o problemu, učenici su predložili dva moguća (alternativna) rješenja. Jednoglasno su predložili da su uvede izborni predmet Baština i ja ili izvannastavna aktivnost Baština i ja. Iznijeli su pozitivne i negativne strane predložene politike. Pozitivne strane su

širenje spoznaja o kulturno-povijesnoj baštini, jačanje svijesti o važnosti i zaštiti kulturno-povijesne baštine, uključivanje svih dionika odgojno-obrazovnog procesa u zaštitu kulturno-povijesne baštine. Kao negativne strane izdvojeni su učenički raspored i prevelika satnica te nedostatak stručnog kadra koji bi vodio novi izborni predmet ili izvannastavnu aktivnost.

Najbolji pristup rješenju problema

Projektni tim je shvatio da samo iskustveno i suradničko učenje donosi rezultate te je kao najbolje rješenje predložio edukacije, radionice i terensku nastavu na kojoj bi se proučavala i istraživala kulturno-povijesna baština. Edukacije bi se održavale na satu predmeta Hrvatski jezik. Pomoć bi pružila stručna suradnica knjižničarka te profesori predmeta Povijest umjetnosti i kulturna baština, Glazbena i Likovna umjetnost.

Plan djelovanja

Učenici su shvatili da je učenje o kulturno-povijesnoj baštini kao i aktivna briga o njezinom očuvanju, primarni zadatak svakog pojedinca i zajednice. Baština je iskon i budućnost svake zajednice i kao takva zahtijeva sustavno educiranje i rad. Učenici su o svemu informirali sve dionike odgojno-obrazovnog procesa te zajednicu. Shvatili su da država daje potpore za terensku nastavu i aktivnosti izvan škole te su potaknuli prijavljivanje na javne pozive i projekte. Osmislili su i brojne radionice o njegovanju i čuvanju kulturno-povijesne baštine te terensku nastavu o Faustu Vrančiću. Najvažniji plan djelovanja odnosio se na istraživanje života i rada Hrvatskog Leonarada, velikana hrvatske i svjetske kulturno-povijesne baštine.

Ostvareni rezultati

Prijavljivanje na *Javni poziv za sufinanciranje posebnih programa nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj* u 2023. godini koji je objavilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Poštujući Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro, osmišljen je kvalitetna terenska nastava koja je dobila potporu nadležnog ministarstva. Projekt *U potrazi za Faustom Vrančićem* istražio je višestoljetnu povezanost Hrvata i Mađara na leksičkom području te leksikografsko i znanstveno djelovanje Fausta Vrančića. Fokus istraživanja bio je Vrančićev *Rječnik pet najuglednijih europskih jezika* iz 1595. godine koji je sadržavao latinske, talijanske, njemačke, dalmatinske i mađarske riječi. Formiran je tim srednjoškolaca koji je iskustvenim i suradničkim učenjem istražio iskone Vrančićeva djelovanja tlu Hrvatske. Tijekom trodnevne terenske nastave u Šibeniku i na otoku Prviću, otkriveno je bogato leksičko i znanstveno djelovanje Hrvatskog Leonarda. Učenici su stekli brojne spoznaje o kulturno-povijesnoj baštini i Vrančićevoj ulozi u višestoljetnoj baštini. U Muzeju grada Šibenika dobiven je na uvid originalan Vrančićev rječnik, a u Memorijalnom centru Faust Vrančić na otoku Prviću, detaljno je prikazan Vrančićev životni put. U sklopu projekta ostvarene su sve međupredmetne teme te pravilna primjena IKT alata. Kao trajni podsjetnik na projekt *U potrazi za Faustom Vrančićem*, ostat će primjer dobre prakse te rječnik u kojem su objavljene samo one riječi koje su ostale u aktivnom sloju leksika kao i one koje su doživjele male preinake. Napravljeni su brojni digitalni posteri, a o rezultatima s terenske nastave informirana je cjelokupna hrvatsko-mađarska zajednica. Briga za kulturno-povijesnu baštinu nastavit će se u idućim projektima.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen više puta na satima predmeta Hrvatski jezik, na zajedničkim susretima svih srednjoškolaca PKCM-a (veljača, ožujak i travanj 2024.), na županijskoj Smotri projekata (30. ožujka 2024.).

21. Priča s margine društva…

Škola
III. Gimnazija
Kušlanova 52, Zagreb
Telefon/telefaks: 01 2305454
E-adresa: treca.zg@3gimnazija.hr

Voditeljica
dr. sc. Vlatka Tomić

Učenici
Paola Janković, 4. r.; Ema Kostanjčar, 4. r.; Ana Orešković, 4. r.; Lana Žiger, 4. r.

Tema projekta
Građanski odgoj i obrazovanje – ljudska prava, demokracija, društvena zajednica

Cilj projekta
Cilj projekta je poticanje interesa za tematiku manjinskih i deprivilegiranih skupina u Hrvatskoj.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije razvijene u projektu
Učenice – sudionice projekta će preko praktičnog rada razvijati interes i pozitivan odnos prema tematici manjinskih i deprivilegiranih skupina u Hrvatskoj, konkretno Roma, kao i vježbati vještine predstavljanja projekta, argumentacije zahtjeva i vlastitih stavova, samokritike i samopouzdanja.

Opis

Izbor problema
Svi ćemo kad-tad u životu biti u manjini – bilo da je riječ o školi ili fakultetu, radnom mjestu ili udruženju u kojem provodimo slobodno vrijeme. Odnosno, zastupat ćemo ideju koja neće biti dominantna. Nije lako, jer svi uvijek žele biti dio većinske skupine i na taj način lakše postići cilj. A što je s ljudima koji su cijeli život manjina? Kako izgleda njihova svakodnevica, imaju li probleme i izgleda li im život drugačije samo zato što ih je manje? To su pitanja koja su nas morila i motivirala da istražimo kako je biti Rom u Hrvatskoj.
Cilj našega projekta je ukazati na probleme koje pripadnici romske manjinske skupine imaju i potaknuti na kritičko promišljanje o društvenom položaju te, ali i drugih manjinskih skupina.

Istraživanje važnosti problema
Čitale smo znanstvene članke, te stručne i popularne radove koji govore o položaju Roma u Hrvatskoj. Također smo odlučile provesti anketu o navedenoj problematici i razgovarati s osobama koje su pripadnici te manjinske skupine.

Oblikovanje mogućih rješenja
Podijelile smo se u skupine. Prva skupina je željela organizirati posjet jednom romskom naselju (zahtijeva dugotrajnu pripremu i upitno je bismo li dobili dozvolu), druga skupina je predložila postavljanje plakata po školi koji bi upozoravali na marginalizaciju Roma u našem društvu (efektno, no postoji opasnost da akcija ostane samo „mrtvo slovo na papiru“), dok je

treća grupa uvažila zamisao o izradi plakata te predložila posjet jednoj od romskih udruga, da iz „prve ruke“ čujemo o problemima s kojima se Romi susreću.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema
Odlučile smo uvažiti zamisao o izradi plakata i posjetiti jednu od romskih udruga – KALI SARA.

Razvoj plana akcije
Najprije smo čitale radove o temi koja nas zanima i na taj način oblikovale razna pitanja za anketu koju smo potom izradile. Anketa je provedena među učenicima 4. razreda (šest razreda) naše škole. Posjetio nas je dr. sc. Danijel Vojak i održao predavanje o povijesti Roma u Hrvatskoj. U planu je izrada velikog plakata za školski hodnik (povodom Svjetskog dana Roma u travnju), te posjet udruzi KALI SARA (uz donaciju).

Javno predstavljanje
Projekt je bio predstavljen na sjednici Nastavničkog vijeća i Vijeću učenika u prosincu 2023. Kako projekt bude dalje tekao i približio se kraju, predstavit ćemo ga u školskoj knjižnici zainteresiranim učenicima, te u KGZ S. S. Kranjčević javnosti.

Ostvareni rezultati
Za sada smo provele anketu o prihvaćenosti Roma u 4. razredima naše škole, ugostile znanstvenika Danijela Vojaka, te posjetile romsku udrugu KALI SARA s donacijom slatkiša povodom Svjetskog dana solidarnosti u prosincu 2023.

Osvrt učenika

Učenicama – sudionicama je sudjelovanje u projektu donijelo nekoliko koristi. Ne samo da su preko praktičnog rada razvijale (kritički) odnos prema tematici položaja manjina u Hrvatskoj, već su naučile i kako predstavljati projekt, argumentirati u *mailovima* svoje zahtjeve, sastavljati anketu i pitanja za intervjue, te razvijati osjećaje samokritike i samopouzdanja.

Obrazac za procjenu obrane projekta

Portfelj Projekta građanin sastoji se od dva dijela: oglednog panoa od četiri dijela i dokumentacijske mape od pet dijelova. Kada vrednujete portfelj, kriterije koji se nalaze u obrascu za procjenu treba primijeniti na ogledni dio i na odgovarajući dio u dokumentacijskoj mapi. U vrednovanje portfelja i dokumentacijske mape uključuje se i vrednovanje njegove obrane. Skala procjene je sljedeća: **Izvrsno, vrlo uspješno, uspješno, zadovoljavajuće.**

KRITERIJI VREDNOVANJA	PROCJENA	KOMENTAR
Prvi pano: Razumijevanje problema Navodi i objašnjava problem i njegove uzroke i predstavlja dokaze postojanja problema Pokazuje razumijevanje pitanja vezanih uz problem Pokazuje razumijevanje postojeće ili predložene javne politike Objašnjava neslaganja oko problema koji možda postoje u zajednici Objašnjava zašto bi vlast trebala biti uključena u rješavanje		
Drugi pano: Analiza alternativne politike Predstavlja dvije ili tri alternativne javne politike kao rješenje problema Objašnjava prednosti i nedostatke svake predstavljene alternativne politike Utvrđuje koje su nesuglasice i sukobi vezani uz svaku od alternativa		
Treći pano: Priprema javne politike i uvjeravanje Navodi javnu politiku kojom se rješava problem i državni odjel ili tijelo nadležno za provođenje predložene javne politike Podržava predloženu javnu politiku objašnjenjima i dokazima Utvrđuje i objašnjava prednosti i nedostatke predložene javne politike Objašnjava i podupire podacima zašto je njihova predložena javna politike ustavna		
Četvrti pano: Provedba plana akcije Navodi pojedince i grupe koje podupiru i koje se suprotstavljaju toj politici, a na koje će ona utjecati Navodi dužnosnike koji podupiru i koji se suprotstavljaju toj politici, a na koje će ona utjecati Navodi i objašnjava slijed akcija kojima će djelovati da se njihova predložena javna politika provede Predlaže akciju koja se nastavlja i temelji na dokazima		

predstavljenima na prethodnim panoima		

KRITERIJI VREDNOVANJA	**OCJENA**	**KOMENTAR**
Cjelokupni portfelj: Opseg u kojem cjelokupni portfelj Predstavlja materijal na oglednim panoima i dokumentacijskoj mapi koji je međusobno povezan i međusobno se podupire Predstavlja jasan i uvjerljiv slijed od jednog do drugog oglednog panoa Koristi standarde dobrog pisanja Koristi odgovarajuće i prikladne grafikone i pisane podatke Vizualno je privlačan Uključuje dokaze, U dokumentacijskoj mapi u petom poglavlju učenici su dali osvrt o tome što su naučili		

Ukupna procjena projekta:

a) Izvrsno
b) Vrlo uspješno
c) Uspješno
d) Zadovoljavajuće

Komentar:

Jake strane obrane projekta:

_____

Ima li slabih strana? Vaše preporuke za poboljšanje:

_____

Procjenitelj: _____

Ime škole/učitelja _____